

ကျန်းဘောင်ခေတ်
အဝေးမြို့ဝန်

တင်နိုင်တိုး

စာအုပ်ပုံနှိပ်ခြင်းဆိုင်ရာ မှတ်တမ်း

၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ၊ ပထမအကြိမ်၊

အုပ်ရေ (၁၀၀၀)

စာမူရှင်ပြုချက်အမှတ်

[၃၀ / ၂၀၀၁ (၈)]

မျက်နှာပုံနှိပ်ပြုချက်အမှတ်

[၄ / ၂၀၀၂ (၂)]

မျက်နှာပုံဒီဇိုင်း

ဇော်မောင်

မျက်နှာပုံကာလာခွဲ

PRESTIGE

အတုင်းအပြင်အဆင်

Su Pyae

ပုံနှိပ်သူ

ဦးမြတ်ကျော်၊ စာလုပ်ငန်းပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၅၅)
 ၁၉၄၊ ၃၃လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးသန်းမြင့်၊ လင်းလင်းစာပေ။ (၀၁၀၄၀)

၄ / ၂၉ - မြဝတီမင်းကြီးလမ်း၊ အင်းစိန်။

ရန်ကုန်မြို့။

စာစီ - ပြည့်စုံ

အတုင်းဖလင် - ဦးထွန်းဆိုင်

စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်။ ညီဝင်းမြင့်

စာမူ မူပိုင်ခွင့် - ပြည့်စုံစာအုပ်တိုက်

မျိုးအောင် (ရကုစေ)၏ စီစဉ်ထုတ်လုပ်မ

[တန်ဖိုး

2700

ကုန်းဘောင်ခေတ်အဝေးမြို့ဝန်

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
*	မြန်မာ့သမိုင်းအဖွဲ့၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုင်းအောင်ထွန်း၏ အမှာ	
*	နိဒါန်း	
*	ကုန်းဘောင်ခေတ်အဝေးမြို့ဝန်	၁

အခန်း(၁) ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသ

(က) ရခိုင်ဒေသ

(၁)	ဧညဝတီ	၅
(၂)	ရမ္မာဝတီ	၉
(၃)	ဒွါရာဝတီ	၁၄
(၄)	မေဃဝတီ	၁၈

(ခ) တနင်္သာရီဒေသ

(၁)	ရေ	၂၀
(၂)	ထားဝယ်	၂၀
(၃)	တနင်္သာရီ	၂၃
(၄)	မြိတ်	၂၄

အခန်း(၂) အောက်မြန်မာပြည်ဒေသများ

(၁)	ရန်ကုန်	၂၉
(၂)	ဒလ	၄၅
(၃)	မုတ္တမ	၄၇
(၄)	စစ်ကောင်း	၅၂

(၅)	ပုသိမ်	၅၃
(၆)	ခနုဖြူ	၅၉
(၇)	သာယာဝတီ	၆၁
(၈)	ကြိခင်း	၆၃
(၉)	ပြည်	၆၄
(၁၀)	ရွှေတောင်	၆၈
(၁၁)	တောင်ငူ	၆၈
(၁၂)	ရမည်းသင်း	၇၃
(၁၃)	ရွှေကျင်	၇၄
(၁၄)	မြေထဲ	၇၆

အခန်း(၃) အထက်မြန်မာပြည်ဒေသများ

(၁)	တောင်တွင်းကြီး	၈၃
(၂)	မကွေး	၈၆
(၃)	မင်းတုန်း	၈၇
(၄)	ရေနံချောင်း	၉၀
(၅)	စကု	၉၁
(၆)	စလင်း	၉၂
(၇)	ပင်း	၉၄
(၈)	စလေ	၉၅
(၉)	ပုဂံ	၉၇
(၁၀)	တလုပ်	၁၀၁
(၁၁)	ပဉ္စာလ	၁၀၃
(၁၂)	ပုခန်းကြီး	၁၀၅
(၁၃)	အလုံ	၁၀၇
(၁၄)	အမြင့်	၁၁၂
(၁၅)	ပင်းတလဲ	၁၁၅
(၁၆)	ဒီပဲယင်း	၁၁၈

(၁၇)	မြေဒူး	၁၂၃
(၁၈)	အင်ထောက်သာ	၁၂၆
(၁၉)	ကန့်	၁၂၇
(၂၀)	ယော	၁၂၈
(၂၁)	တဖူးခန်းပတ်	၁၃၀
(၂၂)	စစ်ကိုင်း	၁၃၁
(၂၃)	စဉ့်ကူး	၁၃၄
(၂၄)	ကျောက်ဆည်	၁၃၆
(၂၅)	မတ္တရာ (ကျော်စဉ့်တိုက်)	၁၄၂
(၂၆)	သိန္နီ	၁၄၆
(၂၇)	ဖိုးကောင်း	၁၄၇
(၂၈)	ဖိုးညှင်း	၁၅၁
(၂၉)	ဝန်းသို	၁၅၂
(၃၀)	ကောလင်း	၁၅၃
(၃၁)	ဗန်းမော်	၁၅၃
(၃၂)	မြတောင်	၁၆၂
(၃၃)	မန်လည်၊ ရွှေအရှေ့ကြောင်း	၁၆၃
(၃၄)	ရတနာသိမ်	၁၆၄
(၃၅)	ညောင်ရမ်း၊ လှိုင်းတက်၊ သာဂရ	၁၆၇
(၃၆)	အင်းဝ	၁၆၈
(၃၇)	အမရပူရ	၁၇၂
(၃၈)	ဗန်ကျိုတိုက်	၁၇၂
(၃၉)	တွင်းသင်းတိုက်	၁၇၆
(၄၀)	မြောက်ဘက်တိုက်	၁၇၇
(၄၁)	အနောက်ဘက်တိုက်	၁၇၉
(၄၂)	ဆင်ကျည်တိုက်	၁၈၀
(၄၃)	မဟာဒါန်တိုက်	၁၈၁
(၄၄)	တောင်ဘက်တိုက်	၁၈၂

နောက်ဆက်တွဲ

- (၁) ပုသိန်မြို့ဝန်ခန့်အမိန့်တော် ၁၈၅
- (၂) မုတ္တမမြို့ဝန်ခန့်အမိန့်တော် ၁၈၇
- (၃) သာယာဝတီမြို့ဝန်အား အဆောင်အရွက်ပေးအမိန့်တော် ၁၈၉
- (၄) မိုးကောင်းမြို့ဝန်အား အဆောင်အရွက်ပေးအမိန့်တော် ၁၉၁
- ကျမ်းကိုးစာရင်း -
- အက္ခရာစဉ်အညွှန်း -

ကုန်းဘောင်ခေတ် အဝေးမြို့ဝန်စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုသူ တင်နိုင်တိုးသည် လုပ်ငန်းအတတ်ပညာအရပြောလျှင် အင်ဂျင်နီယာတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စိတ်ဝင်စားမှုဝါသနာအရပြောလျှင် သူသည် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို စိတ်ဝင်စားသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာ့သမိုင်း ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ မြန်မာ မင်းများ အုပ်ချုပ်မှုအကြောင်းအရာကို ပိုမိုစိတ်ဝင်စားစွာ လေ့လာသည်။ ရရှိ နိုင်သမျှသော အထောက်အထားမှတ်တမ်းများကို စုဆောင်းလေ့လာခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး သူ၏တွေ့ရှိချက်အထောက်အထားများကို စာဖတ်သူများအတွက် ဗဟုသုတဖြစ်စေရန် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တင်နိုင်တိုးပြုစုရေးသားသော ကုန်းဘောင်ခေတ်အဝေးမြို့ဝန်စာအုပ် တွင် အပိုင်းသုံးပိုင်းပါဝင်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပထမပိုင်းတွင် ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသများ၌ ခန့်အပ်သော မြို့အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများပါဝင်ပြီး၊ ဒုတိယပိုင်းတွင် အထက်မြန်မာပြည်ဒေသရှိ မြို့ကြီးများတွင် ခန့်အပ်သောအရာ ရှိများအကြောင်းနှင့် တတိယပိုင်းတွင် အောက်မြန်မာပြည်ဒေသမှ မြို့ကျေး အုပ်ချုပ်သူများအကြောင်း ပါဝင်သည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အတော်များ များ သုတေသနပြုရေးသားကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ထိုခေတ် ဒေသအသီးသီးရှိ မြို့ကြီးများသို့ မြို့ဝန်အဖြစ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ပြီး မြန်မာ့ အုပ်ချုပ်မှုယန္တရားကို လည်ပတ်အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သီးခြားပြုစုထုတ်ဝေခြင်းမရှိသလောက် ရှားသည်။ ဤစာအုပ်ငယ်သည် မြို့ နယ်အုပ်ချုပ်ရေးသမိုင်း ပြုစုရေးသားရာတွင် စိတ်ဝင်စားသူများအတွက် များစွာအထောက်အကူပြုမည်ဟု ယုံကြည်သည်။ ထို့အပြင် ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်မှုသမိုင်း၏ ကွက်လပ်ကိုလည်း ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ပေး လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာ့ကျေးလက်ဒေသ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား လည် ပတ်အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ မြို့သူကြီး၊ ရွာသူကြီးများသည် အဓိကအခန်း ကဏ္ဍကပါဝင်ကြောင်း အများသိပြီးဖြစ်သည်။ မြို့သူကြီး၊ ရွာသူကြီးများကို မျိုးရိုးအလိုက် ဆက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကိုလည်း တွေ့မြင်ရပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော် အဝေးမြို့ဝန်ရာထူးများကိုမူ အရည်အချင်းကောင်းရှိမှု၊ သီလသမာဓိ

ရှိမှု၊ သမာသမတ်ရှိမှု၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု၊ ဆင်ခြင်တုံတရားရှိမှု၊ သစ္စာရှိမှု တို့အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ရွေးချယ်ခန့်အပ်ကြောင်း တွေ့မြင်ရမည်။ မြို့နယ် တစ်မြို့နယ်၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ အေးချမ်းသာယာမှုသည် အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားကို ကိုင်တွယ်ကျင့်သုံးသူ မြို့ဝန်များပေါ်တွင် တည်မီလျက်ရှိသည်။ ဖော်ပြပါအရည်အချင်း၊ အရည်အသွေးရှိသူသည်သာလျှင် ထိုရာထူးများကို ရရှိကြသည်။ ယင်းအရည်အချင်းမပြည့်ဝသူသည် ကြာရှည်စွာ အမှုတော် မထမ်းနိုင်သည့်အပြင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ချထားခြင်းခံရသည့် သာဓကများ လည်း တွေ့မြင်ရမည်။ အရည်အချင်းပြည့်ဝပြီး မြို့ရွာတိုးတက်ရေးနှင့် အေးချမ်းသာယာရေးကို အောင်မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်သူမြို့ဝန်သည် ဝန်ထောက်၊ အတွင်းဝန်၊ ဝန်ကြီး အစရှိသည့် ရာထူးကြီးများ တိုးမြှင့်ခန့်ထား ခြင်းခံရသည့် အစဉ်အလာကောင်းတွေ့ကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုကို လေ့လာကြည့်သည့် အခါ ရာဇဋ္ဌာနီအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အဝေးမြို့အုပ်ချုပ်ရေးဟု ၂-ပိုင်းတွေ့မြင်နိုင် သည်။ ရာဇဋ္ဌာနီအုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် ဘုရင်၏ သြဇာအာဏာသက်ရောက်မှု သည် အလွန်အရေးပါပြီး ထိရောက်မှုရှိသည်။ အဝေးမြို့များ အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ တွင် မြို့ဝန်များအခရာကျပြီး သူတို့သည် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ၊ တရားစီရင် ရေးအာဏာများကို အပြည့်အကျင့်သုံးနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရ သည်။ မြို့ဝန်များ၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား အောင်မြင်စွာလည်ပတ်နိုင်စေရန် ဘုရင်၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုရရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ မြန်မာ့မြေပေါ်တွင် လည်ပတ်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် မြန်မာ့အုပ်ချုပ် ရေးယန္တရားမှ ကောင်းနိုးရာရာများ ကောက်နုတ်ထုတ်ယူပြီး ယခုမျက်မှောက် အုပ်ချုပ်မှုယန္တရားနှင့် ပေါင်းစပ်ကာ မြန်မာ့အမျိုးသားအုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား ရုပ်လုံးဖော်နိုင်ရေးအတွက် လေ့လာဖတ်ရှုသင့်ပါကြောင်း။

တင်နိုင်တိုး

အဘဦးညွန့်ထွန်း၊ အမိဒေါ်တင်တင်တို့မှ ၂၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ပဲခူးတိုင်း၊ အုတ်ဖိုမြို့နယ်၊ အိုးသည်ကုန်းမြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် အုတ်ဖိုမြို့နယ်၊ ရဲညင်းတန်းကျေးရွာ အ.လ.ကတွင် စတင်ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၅ ခုနှစ် အထိ ထားဝယ်မြို့၌ လည်းကောင်း၊ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် သာယာဝတီမြို့ ၌ လည်းကောင်း၊ ၁၉၇၇ မှ ၁၉၇၉ ခုနှစ်အထိ တောင်ကြီးမြို့၌ လည်းကောင်း နေထိုင်ကာ ပညာ ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် အခြေခံပညာ အထက်တန်းစာမေးပွဲကို အမှတ်(၄)အစိုးရအထက် တန်းကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့၏။ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်းစိန်မြို့ စက်မှုသိပ္ပံသို့ တက် ရောက်သင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၈၃ခုနှစ်၌ မြို့ပြဘာသာ ဒီပလိုမာကိုရရှိခဲ့သည်။

၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ ပဲခူးမြို့၌ လုပ်ငန်းပြ အင် ဂျင်နီယာအဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ အမှုထမ်းစဉ် အတွင်း ပဲခူးမြို့နယ်စာပေလုပ်သားအဖွဲ့မှ ကြီးမှူးကျင်း ပသည့် ၁၉၈၄ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ စာဆိုတော်နေ့ အထိမ်းအမှတ် စာပေ ပြိုင်ပွဲတွင် ဝတ္ထုတို၊ တတိယဆုကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာ

ဦးစိုင်းအောင်ထွန်း
မြန်မာ့သမိုင်းအဖွဲ့
၁ - ၁ - ၉၉

နိဒါန်း

လ စာပေပြိုင်ပွဲတွင် ကဗျာတတိယဆုကိုလည်းကောင်း ဆွတ်ခူးရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ လှည်းကူးမြို့၌ အင်ဂျင်နီယာ(ရေ/သန့်) အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ထို့နောက် ၁၉၉၀ မှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်များအတွင်း မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ကွာလာလမ်ပူမြို့ ရှိ Permata Estate Project Sdn.Bhd. သို့သွားရောက် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှစ၍ ဝါသနာပါရာ မြန်မာသမိုင်း သုတေသနလုပ်ငန်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်းခံရသော စာမူမှာ (ဗန်းမော်ခရိုင်) မဂ္ဂဇင်း (၁၉၉၈)တွင် “ကိုတိုးတိုး (စိမ့်ကိန်း)” ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည့် “ကုန်းဘောင်ခေတ် ဗန်းမော်မြို့ဝန်” ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ ၁၉၉၉ ခု သြဂုတ်လတွင် “မြန်မာ အင်္ဂလိပ် ပြက္ခဒိန် (မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁-၁၃၆၂၊ အေဒီ ၆၃၉-၂၀၀၀)” စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယခုအခါ ၇၈ နှစ်၊ မဂ္ဂဇင်း အချို့တွင် သမိုင်းဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများကို ရေးသားပြုစုလျက်ရှိပါသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်သည် မြန်မာ့ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ ရှည်လျားသော သမိုင်းစဉ်အရ နောက်အကျဆုံးခေတ်ဖြစ်ပါသည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် သမိုင်း၏ နောက်ဆုံးစာမျက်နှာဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ပျူခေတ်၊ ပုဂံခေတ်၊ စစ်ကိုင်း၊ ပင်းယ၊ အင်းဝခေတ်များနှင့်စာလျှင် ကုန်းဘောင်ခေတ်သမိုင်းကို ယမန်နေ့က ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်များဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ဤယမန်နေ့ သမိုင်းဖြစ်စဉ်ကိုပင် သက်ရှိထင်ရှား သိမိလိုက်သူမရှိတော့။ ကုန်းဘောင်ခေတ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ပေ၊ ပုရပိုဒ်အများစုမှာလည်း နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့၏ ပျက်ဆီးမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကျွန်ဘဝသို့ကျရောက်စေချိန်ကပင် ပျက်စီးပျောက်ကွယ်ခဲ့ရလေပြီ။ အမြတ်တနိုး စုဆောင်းထားသူအချို့ကြောင့်သာ မပြည့်စုံသောမှတ်တမ်းများအဖြစ် ကြွင်းကျန်ရစ်ခဲ့၏။

ကုန်းဘောင်ခေတ် အဝေးမြို့ဝန်စာအုပ်ပြုစုရန် ကုန်းဘောင်ခေတ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ရရှိသမျှစာအုပ်စာတမ်းများ၊ လက်ရေးပေမူများကို ရှာဖွေစုစောင်း ဖတ်ရှုရပါသည်။ သို့သော် အဝေးမြို့ဝန်အကြောင်း သီးခြားရေးမှတ်ထားသော ပေ၊ ပုရပိုဒ် စာအုပ်စာတမ်းများကို မတွေ့ရ၊ စာအုပ်အချို့နှင့် လက်ရေးပေမူများတွင်သာ ကြိုကြားကြိုကြားတွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် မပြည့်စုံသောအကြောင်းအရာများကို ရသမျှအထောက်အထားများနှင့် ရေးသားပြုစုရပါသည်။ ရံဖန်ရံခါ မြို့ဝန်များ၏ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသူ မျိုးရိုးဆက်နွယ်တို့ကို ရှာဖွေမေးမြန်းစုံစမ်းရပါသည်။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်သူ ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများထံမှ အကြံဉာဏ်များရယူရပါသည်။ သာသနာပြုကိစ္စ၊ စစ်ရေး၊ သံတမန်ရေးကိစ္စ စသည့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ရောက်ရှိခဲ့သူ နိုင်ငံခြားသားများ၏ ခေတ်ပြိုင်မှတ်တမ်းများကို ယှဉ်တွဲလေ့လာကြည့်ရှုရပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်အဝေးမြို့ဝန်စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုဖြစ်ပါသည်။

အဝေးမြို့ဝန်ရာထူးသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်သမိုင်းတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ရပ်တည်နေ၏။ နိုင်ငံတော်တိုးတက်သာယာဝပြောမှု၊ နယ်မြေအေးချမ်းတည်ငြိမ်မှု စသည်တို့သည် သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေကို ကြီးကြပ်အုပ်

ချုပ်ရသူ မြို့ဝန်အပေါ်တွင် များစွာ တည်မှီနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် အဝေး
မြို့ရွာအုပ်ချုပ်ရေးသည် ရာဇဌာနီအုပ်ချုပ်ရေးခေါ် မင်းနေပြည်တော်အုပ်ချုပ်
ရေးကဲ့သို့ပင် အရေးပါလှ၏။ နယ်မြေဒေသအသီးသီးကို အုပ်ချုပ်စီရင်ခဲ့ကြ
သည့် အဝေးမြို့ဝန်များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်းအရာများကို ရှာဖွေလေ့လာ
ရာတွင် အခက်အခဲများစွာ ကြုံတွေ့ရပါသည်။ အချို့မြို့ဝန်များကို ဘွဲ့မည်
သာလျှင် တွေ့ရှိရ၏။ အမည်ရင်းကိုမသိရ။ အချို့ ဘွဲ့မည်ရည်ကိုပင်
အမှတ်အသားမရှိတော့ပါ။ မည်သည့်မြို့ဝန်ဟူ၍သာ ယေဘုယျအားဖြင့်
ဖော်ပြထားပါသည်။ နောင်နှစ်အတန်ကြာလျှင် ရှာဖွေပြုစုရန် ပိုမိုခက်ယဉ်း
သွားပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အဝေးမြို့ဝန်များအကြောင်းကို ရရှိသမျှ
အထောက်အထားများဖြင့်သာလျှင် ရှာဖွေစုဆောင်းတင်ပြလိုက်ရပါသည်။
ဤစာအုပ်သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးသမိုင်းတွင် လိုအပ်နေသည့်
ကွက်လပ်တစ်ခုကို ဖြည့်ဆည်းပေးရာရောက်သည်ဆိုပါက စာရေးသူအနေဖြင့်
ရေးသားပြုစုကျိုးနပ်ပြီဖြစ်ပါသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်အဝေးမြို့ဝန်

ကုန်းဘောင်ခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ရာဇဌာနီအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နယ်ပယ် အုပ်ချုပ်ရေးဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ နယ်ပယ်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် မြို့ရွာနယ်ပယ်များ၌ အဓိကအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ယူရသူမှာ အဝေးမြို့ဝန်ဖြစ် သည်။ အဝေးမြို့ဝန်များသည် “ပြန်တမ်းကြီးခံ” ခေါ် လွှတ်တော်မှ ပြန်တမ်းဖြင့် တိုက်ရိုက်ခန့်ထားခြင်းခံရသူများဖြစ်၏။ မြို့ဝန်ခန့်ပြန်တမ်းတွင် “ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ရေမြေအရှင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် ဆင်ဖြူများရှင် လက်နက်စကြာသခင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရားအမိန့်တော်” အရ မြို့ဝန် အဖြစ်ခန့်အပ်ကြောင်းနှင့် စစ်ရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေးကိစ္စအဝဝတွင် အရေးအာဏာကုန် လွှဲအပ်ထားကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

အဝေးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရသူများသည် မြို့ဝန်နှင့်လျော်ညီ သည့်အဆောင်အရွက်၊ အစီးအနင်းများကို ရရှိပေသည်။ ယင်းတို့အနက် အချို့မှာ “ပေါင်းကတ္တီပါ ရွှေသား ၉၊ တမာရွက်ထောင် ၉၊ ဘွဲ့သင်းကျစ်တပ် ရွှေနားတောင်းကြက်ရင်အနားဆူး ၂ထပ်၊ ကတ္တီပါဝတ်လုံဘဲရံရွှေဖျင် ဒီတစ်ဆင့် တပ်၊ ဘွဲ့ဖြူရွှေမြိတ်ဂံ ရွှေစလွယ် ၁၂ သွယ်” စသည်တို့ဖြစ်ကြ၏။

အဝေးမြို့ဝန်ရုံးတွင် မြို့ဝန်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ကူညီဆောင်ရွက် ရန် စစ်ကဲ၊ နာခံ၊ မြို့စာရေး၊ သေနတ်ဗိုလ်၊ သေနတ်စာရေး စသည့်ဝန်ထမ်း များ ခန့်ထားလေသည်။ ၎င်းဝန်ထမ်းများကို လွှတ်တော်မှ တိုက်ရိုက်ခန့်ထား သော်လည်း အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ မြင်းစီး၊ မြင်းခေါင်း စသည့်ရာထူးငယ် များကိုမူ မြို့ဝန်မှ မိမိစိတ်တိုင်းကျ ခန့်ထားခွင့်ရှိလေသည်။ သို့သော် ရာထူး ခန့်ထားရာ၌ မြို့ဝန်အချို့၏ မရိုးသားမှုများကြောင့် နောက်ပိုင်းတွင် ဤ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို လွှတ်တော်မှ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့၏။

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၄ ဇန်နဝါရီ ၁၈၇၅ နေ့ နာခံတော်နေမျိုး မင်းထင်ကျော်ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်တွင် “အဝေးမြို့ဝန်များ မိမိတို့ သဘောအတိုင်း မြို့ရွာသူကြီး၊ မြင်းစီး၊ မြင်းခေါင်း၊ ဒိုင်းခေါင်းအစုအဝေး၊ သေနတ်တပ်မှူးသွေးသောက်၊ ရွှေမှူးသံမှူး၊ ငွေခွန်မှူး စသည်တို့အား ခန့်ထားခြင်းမပြုရ။ ဆင့်ဆိုပညတ်သည့်အမိန့်ကို မတည် ခန့်ထားလျှင် ခန့်ထားသူအား ရာထူးမှနှုတ်ပယ်မည်။ မောင်းကျော်၍ ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်ပေးမည်” ဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။

အဝေးမြို့ဝန်လက်အောက်၌ မြို့သူကြီးများ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်စီရင်လေသည်။ မြို့သူကြီးရာထူးသည် ရိုးရာအလိုက်ခန့်ထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း အများကျေနပ်နှစ်သက်မှုမရှိပါက မြို့ဝန်က လွှတ်တော်သို့တင်ပြ၍ အများကြည်ညိုလေးစားသူ အခြားတစ်ဦးဦးကို မြို့သူကြီးအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားနိုင်၏။ ၃၁ ဩဂုတ် ၁၈၇၂ နေ့ နာခံတော်နေမျိုးသင်္ခယာပြန် အမိန့်တော်တွင် အလုံမြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာသမိန်ဘရမ်းက မုံရွာသူကြီးဦးချစ်စသည် ရွာနေလူတို့နှင့် မသင့်မတင့် မငြိမ်မသက်ရှိ၍ အများသဘောကြိုက်ညီသူ ဦးသာအူကို အစားထိုးခန့်ထားပေးပါရန် တင်ပြချက်ကို လွှတ်တော်မှ လက်ခံအတည်ပြုပေးခဲ့၏။

တစ်ခါတစ်ရံ အကျင့်ပျက်ဆိုးသွမ်းသည့် မြို့ဝန်အကြောင်းကို လက်အောက်ခံမြို့သူကြီးက ဒေသအတွင်း ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သည့် ဂိုဏ်းအုပ်၊ ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော်များမှတစ်ဆင့် သက်ဆိုင်ရာသို့ ကြားသိစေသည်လည်း ရှိ၏။ ၁၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၈၁ နေ့ မြေဒူးမြို့သူကြီး၏ မြေဒူးမြို့ဝန်နှင့်ပတ်သက်သည့် လျှောက်ထားချက်အရ “မြေဒူးမြို့ဝန်သည် ထန်းရေအရက်သောက်၊ အမဲနွားသားစားသောက်ကြောင်း၊ သူခိုးစားပြတို့ကို မွေးထားကြောင်း၊ သမီးပျိုတစ်ဦး အတင်းသိမ်းယူဖျက်ဆီး၊ ကြေးငွေပိုမို ၇၀၀၀-ကျော် စားယူကြောင်း၊ အရိုးသားမြေးမဟုတ်သူတို့ကို ကြေးငွေစားယူပြီးလျှင် တစ်ဖက်လှည့်အမိန့်တော်ခံယူကြောင်း” သိရှိရလေသည်။

မြို့သူကြီးရာထူးမှာ ရိုးရာအလိုက်ခန့်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး မြို့ဝန်ရာထူးကို မူ အရည်အချင်းပေါ်မူတည်၍ ခန့်ထားလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မြို့သူကြီးကိုပင် မြို့ဝန်ရာထူးနှင့် တွဲဖက်ခန့်ထားသည်လည်းရှိ၏။ ထိုအခါ ခန့်ထားခြင်းခံရသူ မြို့သူကြီးကို အခြားမြို့သူကြီးများထက် ပိုမို၍ အဆောင်အယောင်

များ၊ ပေးအပ်ရလေသည်။ ၄ စက်တင်ဘာ ၁၈၄၆ နေ့ရက်စွဲဖြင့် ထုတ်ပြန်သည့်အမိန့်တော်တစ်ခုတွင် “သာယာဝတီမြို့သူကြီးမြို့ဝန် မဟာမင်းလှသပန္န ကျော်ထင်ကို သာယာဝတီမြို့သူကြီးမြို့ဝန်အရာနှင့် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်သည့်အတွင်း ရွှေထီးသနားတော်ခံစေ” ဟု ဖော်ပြထား၏။

ပဒေသရာဇ်ခေတ်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အဝေးမြို့ဝန်ရာထူးသည် ဘုရင်မင်းမြတ်ပေါ်တွင် များစွာမူတည်နေ၏။ မြို့ဝန်ကို ဘုရင်က ကျေနပ်မှုမရှိလျှင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်နိုင်၏။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန်နှင့် ရွှေပန်းတန်လှေတော်ပဲ့နင်းတို့ အမှုအခင်းဖြစ်ပွားခဲ့ရာ မြို့ဝန်ကို ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခဲ့ပြီး ဘုရင်အမျက်ပြေမှ ပြန်လည်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဘုရင်မင်းမြတ် ကြည်ညိုလေးစားသည့် လွှတ်တော်အရာရှိကြီးများမှ မြို့ဝန်ရာထူးအတွက် ကန့်ကွက်သည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် အဝေးမြို့ဝန်လစ်လပ်ရာထူးနှစ်နေရာအတွက် ခန့်ထားသည့် ဘုရင့်အမိန့်တော်စာချွန်ကို ပုခန်းဝန်ကြီးက သဘောမတူ၍ ပယ်ချခဲ့လေသည်။

အဝေးမြို့ဝန်များသည် နယ်မြေအုပ်ချုပ်ရေး၊ အခွန်ကောက်ခံရေး၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နေရသူများဖြစ်သောကြောင့် အများအားဖြင့် စိတ်ချယုံကြည်ရသူများကိုသာ စေလွှတ်ခန့်ထားလေ့ရှိ၏။ ထို့ပြင် မိမိတာဝန်ကျရာမြို့ရွာနယ်ပယ်တွင် ဩဇာအာဏာကျယ်ပြန့်မလာစေရန်လည်း အဝေးမြို့ဝန်များကို တစ်နေရာတည်းတွင် ကြာရှည်စွာ မထားဘဲ မကြာခဏ ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားလေ့ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း “မန်ကျည်းတစ်ခါနု၊ ဝန်တစ်ယောက်လဲ” ဟူ၍ပင် အဆိုရှိခဲ့လေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းကာလတွင် အဝေးမြို့ဝန်ရာထူးရရှိရေးအတွက် လွှတ်တော်မှ လာဘ်စားမှုများပင်ရှိခဲ့၏။ အဝေးမြို့ဝန်ရာထူးသည် အလွန်လှူကြိုက်များသောရာထူး ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်ရာထူးအတွက် ကျပ်ငါးထောင်၊ မြို့လတ်ဝန် ရာထူးအတွက် ကျပ်နှစ်ထောင်မှ သုံးထောင်အထိ လာဘ်ပေးရကြောင်းသိရှိရ၏။ သီလသမာဓိနှင့်ပြည့်စုံသော မြို့ဝန်များရှိသကဲ့သို့ အမျိုး လောင်းကစားပိုင်းထောင်၍ အကောက်ကောက်ခါ အပိုစင်ငွေရှာသော မြို့ဝန်များကိုလည်း တွေ့ရှိရလေသည်။ မိုးကောင်းမြို့ဝန်သည် ဤကဲ့သို့ပြုကျင့်ကြောင်း ဗိုလ်ကြီးဟန်နေ (Captain Hannay) ကိုယ်တိုင်

တွေ့ခဲ့ဖူးသည်ဆို၏။ ကစားပိုင်းတွင် ရန်ဖြစ်၍ အချင်းများသည့်အခါ၌လည်း
ဒဏ်ငွေရိုက်ခြင်းဖြင့် ငွေကြေးအမြောက်အမြားရရှိနိုင်သေးသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ် ဝန်စုနယ်မြေများကို ယေဘုယျအားဖြင့် ရခိုင်နှင့်
တနင်္သာရီဒေသ၊ အောက်မြန်မာပြည်ဒေသနှင့် အထက်မြန်မာပြည်ဒေသများ
ဟူ၍ သုံးပိုင်းခွဲခြားနိုင်ပြီး စုစုပေါင်းဝန်စုနယ်မြေများမှာ အကြမ်းအားဖြင့်
(၇၀)ခန့်ရှိ၏။ ၎င်းဝန်စုနယ်မြေများတွင် အချို့မြို့ငယ်များကိုပေါင်းစု၍ မြို့
ဝန်တစ်ဦးတည်း ခန့်ထားသည်လည်းရှိ၏။ ဥပမာ- (ပင်း၊ နတ်မောက်၊
ကျောက်ပန်းတောင်း ၃မြို့ဝန်)။ မြို့ဝန်အစား မြို့အုပ်မျှသာ ခန့်ထားသည်
လည်းရှိလေသည်။ -

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရလျှင် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ရာဇဌာနီအုပ်ချုပ်ရေး
နှင့် နယ်ပယ်အုပ်ချုပ်ရေးဟူ၍ နှစ်ပိုင်းရှိပါသည်။ ရာဇဌာနီအုပ်ချုပ်ရေးတွင်
ဘုရင်သည် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ဖြစ်သကဲ့သို့ မြို့ရွာနယ်ပယ်အုပ်ချုပ်
ရေးတွင်လည်း အဝေးမြို့ဝန်သည် အုပ်ချုပ်ရေး၊ အခွန်ကောက်ခံရေးနှင့်
တရားစီရင်ရေးအာဏာ သုံးရပ်လုံးကို ပြည့်ဝစွာရရှိထားပေသည်။ အဝေးမြို့ဝန်
ရာထူးသည် ဂုဏ်သိက္ခာအရလည်းကောင်း၊ အဆင့်အတန်းအရလည်းကောင်း၊
လစာရိက္ခာနှင့် အစီးအနင်းအဆောင်အရွက်များအရလည်းကောင်း မက်မော
ဖွယ်ရာအနေအထားတွင် ရှိခဲ့ပေသည်။ သို့ကြောင့်လည်း မြို့ဝန်ဖြစ်လိုသူများ
သည် အာဏာရလူတန်းစားတို့ထံ ချဉ်းကပ်၍ ရာထူးရရှိရေးအတွက် ကြိုး
ပမ်းမှုများရှိခဲ့ပေသည်။

အခန်း(၁)

ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသ

အင်္ဂလိပ် မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲအပြီး ၂၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၂၆ နေ့တွင်
ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ရန္တပိုစာချုပ် အပိုဒ်(၃)နှင့် (၄)အရ ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီဒေသ
များသည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့၏။ ဤအခန်းတွင် ကုန်းဘောင်
ခေတ်ဦးမှစ၍ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်ချိန်အထိ ရခိုင်နှင့် တနင်္သာရီ
ဒေသများ၌ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့်မြို့ဝန်များအကြောင်းကို တင်ပြထားပါသည်။

(က) ရခိုင်ဒေသ

ဗဒုံမင်းလက်ထက်၁၇၈၄-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် ရခိုင်ဒေသကို
သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက် ဝတီနယ်(၄)ရပ်ဖြင့် မဟာဝိဟိတတိုင်းကို ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။
မူလမြို့ဝန် ဝန်စုနယ်မြေများ တည်ထောင်ခဲ့စဉ်က ဧညဝတီ၊ ရမ္မာဝတီနှင့်
ရွှါရာဝတီဟူ၍ ဝတီနယ်(၃)ရပ်သာ ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း ၁၇၈၆-ခု၊ မေလတွင်
မေဃဝတီဝန်စုနယ်မြေကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။

(ခ) ဧညဝတီ

ဝတီနယ်(၄)ရပ် မြို့ဝန်များအနက် မြောက်ဦးဒေသကိုအုပ်ချုပ်ရသည့်
ဧညဝတီမြို့ဝန်သည် အရေးအပါဆုံးဖြစ်၏။ ဧညဝတီဝန်ကို ရခိုင်ဝန်ဟုမခေါ်
ဆိုဘဲ အနောက်ပြည်ကြီးဝန်ဟု ခေါ်လေသည်။ အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်းများတွင်
ဧညဝတီဝန်ကို ရခိုင်ဝန်ကြီး (The Rajah of Arakan)ဟုလည်းကောင်း၊ ရခိုင်
မြို့ဝန် (Governor of Arakan)ဟုလည်းကောင်း ဖော်ပြကြ၏။ ၁ ဇန်နဝါရီ
၁၇၈၅ နေ့ မြောက်ဦးမြို့ကိုသိမ်းပိုက်ချိန်မှ ၁၈၂၅-ခု အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမ
စစ်ပွဲကာလအထိ ဧညဝတီမြို့တွင် မြို့ဝန်(၉)ဦးအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြပြီး ၁ ဧပြီ

၁၈၂၅ နေ့မှစ၍ ခညဝတီသည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားလေသည်။

နန္ဒပကျန်

၄ မတ် ၁၇၈၅ နေ့တွင် ခညဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ ပထမဆုံးမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဖြစ်စဉ်ပင် ရခိုင်ဘုရင်၏ အမှုထမ်းဟောင်း ဖြစ်သူ ဓားပိုင်ကြီးဦးကျော်ပုံ၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရ၏။ နန္ဒပကျန်သည် ဦးကျော်ပုံနှင့်အဖွဲ့ကို ချေမှုန်းခဲ့ပြီး ဦးကျော်ပုံ၏ဇနီးကိုပါ သိမ်းပိုက်ခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင် ၁၇၈၈-ခု၊ မတ်လတွင် အမိန့်တော်အရ ရခိုင်မင်း၏ အနွယ်တော်များ၊ ဗေဒင်ဆရာ၊ ဆေးဆရာနှင့် ရဟန်းရှင်လူများကို နေပြည်တော်သို့ ပေးပို့ခဲ့ရလေသည်။ မြို့ဝန် နန္ဒပကျန်သည် ၁၇၈၅-ခုမှ ၁၇၈၈-ခုအထိ ၄-နှစ်ခန့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၇၈၈-ခု နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ကွယ်လွန်သွားလေသည်။

အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးစံအင်ဖြစ်ပါသည်။ “သိဒ္ဓိသရေ”ဘွဲ့ခံ အနောက်ဝင်းမျိုးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးပြီး ၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၈၈ နေ့တွင် ခညဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ သူသည် နေမျိုးမင်းငယ်ကျော်ထင်၊ နေမျိုးနော်ရထာကျော်ထင်ဘွဲ့များကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။ မြဝတီမင်းကြီးဦးစံ၏မှတ်တမ်းတွင် အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်ဟောင်း “သိဒ္ဓိသရေ” ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် ၁၇၈၉-ခု၊ ဇွန်လတွင် ဇင်းမယ်စစ်ပွဲအတွက် စစ်မှုထမ်းများ စုဆောင်းပေးရေးတာဝန်ကို ယူခဲ့ရ၏။ နှစ်နှစ်ခန့်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၇၉၀-ခုတွင် ရာထူးကျသွား၏။ ထိုသို့ရာထူးကျခဲ့ခြင်းမှာ ဇင်းမယ်သို့စေလွှတ်ခြင်းခံရသည့် ရခိုင်စစ်သည်အများစု စစ်မတိုက်ရဘဲ ငှက်ဖျားရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။

မင်းသီဟ

ခညဝတီမြို့ဝန်မင်းသီဟသည် အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်၏ ရာထူးကို ဆက်ခံလျက် ၁၇၉၁-ခု၊ မတ်လတွင် မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ မင်းသီဟသည် ပုသိမ်ဝန်၊ ပုသိမ်သခင် စသောအမည်များဖြင့် ထင်ရှားခဲ့ပြီး သီလသာမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသူဟု အဆိုရှိလေသည်။ မြို့ဝန်သည် ဘုရင်အနွယ်တော်တစ်ဦး

ဖြစ်၏။ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း တစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

အာကာကျော်ထင်

တိုင်တာဝန်ဟုထင်ရှားခဲ့သည့် မင်းကြီးအာကာကျော်ထင်သည် ၁၇၉၂-ခု၊ ဧပြီလတွင် မင်းသီဟ၏ ရာထူးအား ဆက်ခံလျက် မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ မြို့ဝန်မင်းကြီးသည် တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ်အတွင်း ကျန်းမာရေးအခြေအနေဆိုးဝါးမှုကြောင့် အမရပူရမှ သမားတော်(၄)ဦး ခေါ်ယူကုသခဲ့ရ၏။ ရောဂါအခြေအနေမှာ မသက်သာဘဲ ပိုမိုဆိုးဝါးလာရာ မြောက်ဦးမှ ဆေးဆရာဦးညိုတို့နှင့် ပြောင်းလဲကုသခဲ့ရပြန်သည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် နှစ်နှစ်ခန့်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ကျန်းမာရေးအခြေအနေကြောင့် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခဲ့ရဟန် တူ၏။

မင်းလှရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်လှဖြစ်ပါသည်။ ၁၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၉၄ နေ့တွင် ခညဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ပြည်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးပြီး မြဝတီမင်းကြီးစံ၏မှတ်တမ်းတွင် “မင်းသားမောင်ကျော်လှ”ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ အနွယ်တော်တစ်ဦးလည်းဖြစ်၏။ ဦးကျော်လှသည် ရခိုင်နယ်မှ ပုန်ကန်သူငပေါလုံးနှင့် အဖွဲ့ကို ဖမ်းဆီးနိုင်ရေးအတွက် စစ်တကောင်းသို့ စေလွှတ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ စစ်တကောင်းအရေးပိုင်သည် ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၇၉၅ နေ့တွင် ရခိုင်သူပုန်များအား မြန်မာအစိုးရသို့ တရားဝင်လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ လအနည်းငယ်အကြာတွင် မြို့ဝန်မင်းလှရာဇာ ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ရာထူးကျခဲ့သည်ကိုမူ မသိရပါ။

မင်းကြီးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးစိန်ဘူးဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၉၅-ခု ဒီဇင်ဘာလတွင် မြို့ဝန်ဖြစ်လာပါသည်။ ယခင်က သီရိနန္ဒကျော်သူဘွဲ့နှင့် ဟံသာဝတီရေဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ငပေါလုံးတို့ပုန်ကန်မှုကို တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရခြင်းဖြစ်၏။ မြို့ဝန်ဦးစိန်ဘူးသည် ၁၈နှစ်ကြာ

မြို့ဝန်ရာထူးဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့သောကြောင့် သက်တမ်းအရှည်ဆုံး ခညဝတီ မြို့ဝန်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ မင်းကြီးကျော်ထင်လက်ထက် ၁၇၉၈-ခု၊ မတ်လတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့စဉ်က နေပြည်တော်သို့ ယူဆောင်ခဲ့ကြ သည့် ပိဋကတ်တော်ကျမ်းစာများအား ခညဝတီသို့ ပြန်လည်ပေးပို့ကာ ပိဋကတ်တိုက် ဆောက်လုပ်ထားရှိစေခဲ့၏။ ၁၁ အောက်တိုဘာ ၁၇၉၈ နေ့တွင် လက်ယာမြန် ရွာအုပ်ငတ်တုံးစံနှင့်အဖွဲ့ ပုန်ကန်ထကြွခဲ့ကြသည်။ ပုန်ကန်မှုမှာ တစ်စတစ်စကြီးထွားလာရာ နေပြည်တော်မှ ပင်းတလဲဗိုလ်နှင့် အရှေ့ဝင်းမျိုး ဦးတာတို့အား စေလွှတ်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရလေသည်။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၀၁-ခု၊ မတ်လနှင့် ၁၈၀၆-ခု၊ ဇွန်လတို့တွင် ဝေသာလီနှင့် ယိုးဒယားစစ်ပွဲများအတွက် ရခိုင်အမျိုးသားစစ်သည်များစုဆောင်း၍ နေပြည်တော်သို့ ပို့ပေးခဲ့ရလေသည်။ ၁၈၁၁-ခု၊ မေလတွင် ချင်းပျံ၏အဖွဲ့ တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ရာ မြို့ဝန်မင်းကြီး ကျော်ထင်သည် မြို့တံခါးပိတ်၍ မြို့တွင်း၌ အခိုင်အမာနေခဲ့၏။ ၁၈၁၃-ခုတွင် မြို့ဝန်ဦးစိန်ဘူး ခညဝတီမြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

မဟာနော်ရထာ

၁၈၁၃-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် မင်းကြီးမဟာနော်ရထာ မြို့ဝန်ဖြစ်လာ ၏။ တာဝန်ထမ်းရွက်စ ၁၈၁၄-ခု ဇန်နဝါရီလ၌ပင် ချင်းပျံ၏တပ်များနှင့် တိုက်ပွဲပြင်းထန်စွာဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ချင်းပျံအရေးနိမ့်၍ ပန်းဝါသို့ထွက်ပြေးရ ၏။ ၁၈၁၄-ခုတွင် မြို့ဝန်မင်းကြီး မဟာနော်ရထာသည် ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်သို့ ရခိုင်ဒေသနှင့် အမရပူရဆက်သွယ်သည့် လမ်းမတစ်ခုဖောက်လုပ်ရန် ငွေဒင်္ဂါး ၁၀၀ ပေးလှူခဲ့ကြောင်းသိရှိရ၏။ ၁၈၁၉-ခုတွင် မြို့ဝန်ရာထူး ကျသွားလေသည်။

ဦးကြာရိုး

တရုတ်ဝန်ဟုလည်းကောင်း၊ မြစ်စဉ်ဝန်ဟုလည်းကောင်း ထင်ရှားခဲ့သူ ဦးကြာရိုးသည် ၁၈၁၉-ခု၊ မေလတွင် ခညဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ လေသည်။ သူသည် ရွှေငွေဥစ္စာအကောက်အယူများကြောင်း ၊ စကားအရာ တည်ကြည်မှုမရှိကြောင်း အဆိုရှိ၏။ သုံးနှစ်ခန့်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၈၂၂-ခုတွင် ရာထူးကျသွား၏။ ဦးကြာရိုး၏ မင်းပေးဘွဲ့မည်မှာလည်း မင်းကြီးကျော်ထင်ဖြစ်သည်ဆို၏။

မဟာမင်းကြီးကျော်စွာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးစံပျော်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၂၂-ခုတွင် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့် အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဦးစံပျော်သည် မိုးကောင်းမြို့ဝန် ဦးစံသာ၏ညီဖြစ်ပြီး သီပေါမင်းလက်ထက် ထင်ရှားခဲ့သည့် တိုင်တားမင်းကြီးဦးဖိုး၏ ဖခင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ မဟာမင်းကြီးကျော်စွာ၏တပ်သည် အမိန့်တော်အရ ၂၄ ဇန်နဝါရီ ၁၈၂၄ နေ့တွင် ရှင်မဖြူ (Shahpuri)ကျွန်းပေါ်၌စိုက်ထူထားသည့် အင်္ဂလိပ်အလံကိုနုတ်ယူကာ မြန်မာအလံ စိုက်ထူခဲ့ကြ၏။ ဦးစံပျော်သည် နောက်ဆုံးတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ခညဝတီမြို့ဝန်ဖြစ်ပြီး ၁ ဧပြီ ၁၈၂၅ နေ့ အင်္ဂလိပ်များ မြောက်ဦးမြို့ကို သိမ်းပိုက်ချိန်အထိ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ယူခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ခညဝတီမြို့ဝန်ဟောင်းအဖြစ် အဆောင်အရွက်များ ဆက်လက်ပေးအပ်ခြင်းခံရပြီး လက်ဝဲဝင်းမျိုးရာထူးဖြင့်ပင် ဆက်လက်တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရဟန်တူပါသည်။

(၂) ရမ္မာဝတီ

ရမ္မာဝတီခေါ် ရမ်းဗြဲဒေသ၌ တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည့် မြို့ဝန်(၂၁)ဦး ၏ အမည်များမှာ ရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ၏ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်(သတ္တမတွဲ) အရ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ နရသမိုင်းကျော်
- ၂။ ရဲတိုက်ဝန်
- ၃။ လက်ယာရွှေတောင်
- ၄။ မဘဲစား
- ၅။ တိုင်တားဝန်
- ၆။ လယ်ကိုင်းစား
- ၇။ သမန်းရဲများ
- ၈။ လယ်ကိုင်းစား
- ၉။ ရဲမက်တမ်းဇွန်
- ၁၀။ ကျော်ထင်ရာဇာ

- ၁၁။ သာဝတ္ထိစား
- ၁၂။ ရွှေတောင်သီဟ
- ၁၃။ လက်ယာစည်သူ
- ၁၄။ နေမျိုးသူရ
- ၁၅။ မဟာနော်ရထာ
- ၁၆။ မောင်ရွှေအိုး
- ၁၇။ ရွှေစားမျိုး
- ၁၈။ ရဲမက်ကျော်ထင်
- ၁၉။ ဒါဝတ်ကယ်
- ၂၀။ မောင်သာကြွယ်
- ၂၁။ မောင်စံယာ

ဖော်ပြပါ ရခိုင်မြို့ဝန်များစာရင်းတွင် အခြားအထောက်အထားများနှင့် မကိုက်ညီသည်လည်း ရှိလေသည်။

နရသမိုင်းကျော်

ရမ်းဗြဲကျွန်းကျောက်ဆိပ်အရပ်၌ စစ်သည် ၅၀၀ ခန့်နှင့် တပ်ချနေစဉ် ၁၇၈၅-ခု ဒီဇင်ဘာလ၌ ပထမဆုံး ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါသည်။ သူသည် ၁၇၈၆-ခု၊ မတ်လတွင် မေဃဝတီသို့ သစ္စာရေတိုက်၍စေလွှတ်ခဲ့သူ ငကုလားက ပုန်ကန်ခြားနားခဲ့သောကြောင့် သွားရောက်နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ မြို့ဝန် နရသမိုင်းကျော်သည် ဗဒုံမင်း၏ အကြိမ်ကြိမ်ချီးမြှောက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရလေသည်။ ၂၁ ဇူလိုင် ၁၇၈၇ နေ့နှင့် ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၈၈ နေ့များတွင် အဆောင်အရွက်များ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရ၏။ ရခိုင်ပြည်သိမ်း တိုက်ပွဲများတွင် ပါဝင်စစ်မှုထမ်းခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်ပေသည်။

တိုင်တားဝန်

တိုင်တားဝန်သည် မဇ္ဈိဒေသအရေးတော်ပုံကျမ်းတွင် “နေမျိုးလက်ဝဲသီဟ”ဟု ဖော်ပြထားသည့် တိုင်တားဗိုလ်ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

လယ်ကိုင်းစား

ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် လယ်ကိုင်းစားသည် ၁၇၉၈-ခုတွင် လက်ယာမြန်ရွာအုပ်ငတ်းစံနှင့်အဖွဲ့ ပုန်ကန်မှုကို နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ သူသည် ၁၇၉၉-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဗြိတိသျှတို့နှင့် ဆွေးနွေးပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့လေသည်။

သမန်းရဲဖျား

လယ်ကိုင်းစားကို ဆက်ဆံခဲ့ရသူ ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၉၈-ခုတွင် နေ့တွင် ရာထူးမှနုတ်သိမ်း၍ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခြင်းခံရလေသည်။ ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် လက်ယာရွှေတောင်ကို ခန့်အပ်ကြောင်း အမိန့်ပြန်တမ်းတွင် ဖော်ပြထား၏။

လက်ယာရွှေတောင်

မဇ္ဈိဒေသအရေးတော်ပုံကျမ်းတွင် လက်ယာရွှေတောင်သည် ရခိုင်ပြည်ပြေးများအား ဖမ်းဆီးဆက်သခဲ့ပြီးနောက် မေဃဝတီမြို့ဝန်ရာထူးမှ ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခဲ့ကြောင်း ပါရှိလေသည်။

ကျော်ထင်ရာဇာ

ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် ကျော်ထင်ရာဇာ၏အမည်ကို ၁၈၀၅-ခုနှစ်၌ သူ၏ အမှုထမ်း ဦးစံတင်ရေးသားသည့် ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ဖော်ပြထားသည်မှအပ အခြားအထောက်အထား မတွေ့ရပါ။

ရွှေတောင်သာကသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးနုဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့မွတ်စလင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး အစ္စလမ်အမည်မှာ မိုဟာမက်ကာစင် (Mohammed Casim)ဖြစ်၏။ ၁၇ ဇူလိုင် ၁၇၆၂ နေ့တွင် အင်္ဂါမြို့တောင်ဘလူရပ်၌ ကုန်သည်တော် ရှိတ်ခိဒါဝူးဒ်နှင့် ဒေါ်ငြိမ်းတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ၇-နှစ်သားအရွယ်တွင် အင်းဝမြို့ နန်းဦးဆည်တော်ကျောင်းတိုက်၌ ပါဠိနှင့် မြန်မာစာပေများ သင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉-နှစ်အရွယ်၌ ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ဆီရီးယားနိုင်ငံမှ ကြွရောက်လာသည့် ဆရာကြီး “နိုဝ်ယဒ်မုဟာမုဒ်”ထံတွင် အစ္စလမ်ဘာသာရေးစာပေများ၊ အာရဗီ

အုရဒု၊ ဖာရစီ ဘာသာစကားများကို သင်ယူခဲ့၏။ ဦးနုသည် ဟိန္ဒူဘာသာ စကားကိုလည်း ကျွမ်းကျင်စွာ ပြောဆိုနိုင်လေသည်။

အသက် ၂၆ နှစ်အရွယ်တွင် သွေးသောက်ကြီးဦးသာဒွန်း၊ ဒေါ်မိုးသူ တို့၏သမီး မမယ်မနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ရာ သားတစ်ဦး၊ သမီးနှစ်ဦးထွန်းကား ခဲ့၏။ သားမှာ အဝိဒ္ဓလ်ကရင်ခေါ် နာခံတော်မောင်ပြည့်ဖြစ်ပြီး သမီးနှစ်ဦး မှာ မမကြီး (ဒေါ်မြတ်လှ)နှင့် မမထွေး (ဒေါ်မြတ်ထွန်း)တို့ဖြစ်လေသည်။ ဦးနုတွင် တိတိမာ(ဒေါ်တီ)ဆိုသူ ညီမတစ်ဦးလည်းရှိ၏။

ဦးနုသည် ၃၀ နိုဝင်ဘာ ၁၈၀၅-နေ့တွင် ဘုရင့်အမိန့်တော်နှင့် ဘင်္ဂလားသို့ သွားရောက်ခဲ့၏။ ဘင်္ဂလားတွင် နှစ်ထပ်တိုက်တစ်လုံးငှားရမ်း၍ ကွမ်းသီးရောင်းရင်း နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့၏ အခြေအနေကို စုံစမ်းထောက် လှမ်းခြင်းနှင့် ကျမ်းဂန်စုဆောင်းခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၅-လခန့်နေထိုင်ခဲ့ပြီး ၁၅ ဧပြီ ၁၈၀၆ နေ့တွင် အမရပူရသို့ ပြန်လည်ရောက် ရှိခဲ့သည်။ အပြန်တွင် ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်၊ အကောက်ဝန်ရာထူး ခန့်ထားချီးမြှင့် ခြင်းခံရ၏။

မြို့ဝန် ရွှေတောင်သာကသူသည် ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၀၇ နေ့တွင် အမိန့်တော်အရ အိန္ဒိယသို့ သွားရောက်ခဲ့ပြန်သည်။ အိန္ဒိယတွင် တစ်နှစ်ခန့် နေခဲ့ရပြီး ၂၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၀၈ နေ့တွင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ၁ မတ် ၁၈၀၉ နေ့တွင် အိန္ဒိယသို့ ထပ်မံ သွားရောက်ခဲ့ပြန်၏။ ဤအကြိမ်တွင် ပေမူ ၁၀၀ နှင့် ကျမ်းစာအုပ် ၁၇၇ အုပ် သယ်ယူလာခဲ့လေသည်။

ရွှေတောင်သာကသူသည် ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှုထမ်း ဆောင်စဉ် ၁၈၁၀-ခုတွင် အမှုအခင်းဖြစ်ပွားခဲ့၏။ ကံ့ကော်ရွာသူကြီးနှင့် မြို့ချောင်းရွာသူကြီးတို့က ငွေကြေး ခန့်ခွဲတောင်းခံစားနေကြောင်း တိုင်ကြား ချက်ဖြစ်၏။ ၂၈ ဧပြီ ၁၈၁၀ နေ့တွင် နေပြည်တော်သို့ ခေါ်ယူစစ်ဆေး ခြင်းခံရပြီး ရာထူးကျသွားလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးနုသည် အသက် ၆၀ အရွယ် ၁၈၂၂-ခုတွင် အမရပူရမြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။ ဦးနုသည် ၃၅ ခန်းခေါ် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ “ရှရာကျမ်း”အပါအဝင် ကျမ်းပေါင်း ၆၀ ကျော်ကို ရေး သားပြုစုခဲ့သူ စာဆိုတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

မဟာမင်းကလေး

ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် မဟာမင်းကလေးနှင့်ပတ်သက်၍ သားဖြစ်သူ “ငချင်း” ဟိုသူသည် ၁၈၁၁-ခုခန့်က ချင်းပျံ၏အတွင်းဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ကြောင်း ကိုသာ သိရှိရပါသည်။

လက်ယာစည်သူ

မြို့ဝန်လက်ယာစည်သူသည် ၁၈၁၁-ခု၊ မေလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ရခိုင်ဒေသတိုက်ပွဲများတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၏။ မေယဝတီမြို့ဝန် သာရရန်နိုင် တိုက်ပွဲ၌ကျဆုံးသွားစဉ် ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်သည် လှေဖြင့်ထွက်ပြေးလွတ်မြောက် သွားခဲ့၏။ ၁၈၁၃-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင်လည်း ချင်းပျံ၏တပ်များနှင့် မိုးစည် မြစ်တွင် တွေ့ဆုံတိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့သေး၏။

နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာ

ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာသည် ၂၈ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၆ နေ့တွင် အာသံသို့ စစ်ကဲအဖြစ် လိုက်ပါချီတက်ခဲ့ရ၏။ အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်း များ၌ ၁၈၁၇-ခု၊ မေလတွင် ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် စစ်တကောင်းမြို့သို့ရောက်ရှိ လာပြီး ရခိုင်ပြည်ပြေးများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြောင်းနှင့် ဖခင်ဖြစ်သူ မင်းတုန်း တောင်စဉ်ခုနစ်ခရိုင်ဝန်ရေးသားထားသည့်စာကို ယူ စေတင်ပေးအပ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

နေမျိုးသူရ

နေမျိုးသူရသည် ဗမုံမင်းနတ်ရွာမစံမိတွင် ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့် အပ်ခံရပြီး ၁၈၁၈-ခု၌ ဧဝသာလီပြည်(Assam)သို့ စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါ စစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။ ၁၈၁၉-ခု၊ မတ်လတွင် မြို့ဝန်နေမျိုးသူရသည် အင်္ဂလိပ် အင်္ဂါရထံ စာတစ်စောင်စေရသားပေးပို့ခဲ့၏။ စာတွင် “ပန်းဝါ၊ စစ်တကောင်း၊ ဖောက်သူစာ၊ ဒက္ကာနယ်များမှာ မြန်မာမင်းပိုင်နက်များဖြစ်၍ ပြန်လည်ပေး အပ်ရန် ဖော်ပြထားလေသည်။ ၁၈၁၉-ခု၊ စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်လာသောအခါ ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၂၀-ခုတွင် မုတ္တမသို့ စစ်ချီရန် လိုအပ်သောရဲမှူးစပါးများပေးပို့ရန် မြို့ဝန်က စီစဉ်ခဲ့ရ၏။

ဤသူနတ်သား

အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမတိုင်မီတွင် ဤသူနတ်သားသည် ရမ္မာဝတီ မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၇ နိုဝင်ဘာ ၁၈၂၃ နေ့ ကောသာလီ (Cachar) စစ်ကြောင်းချိတ်ကပ်ရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့လေသည်။

နေမျိုးနန္ဒကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရှင်ကလေးဖြစ်ပါသည်။ ကောသာလီစစ်ကြောင်းချိတ် ကပ်ချိန်၌ ဤသူနတ်သားကိုဆက်ခံလျက် ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်ဖြစ်လာခဲ့၏။ စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလနှင့်အတူ တိုက်ပွဲပေါင်းများစွာတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဦးစံယာ

အင်္ဂလိပ် မြန်မာ ပထမစစ်အတွင်း ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ ၏။ တိုက်ပွဲများတွင် အရေးနိမ့်ခဲ့ဟန်ရှိပြီး၊ ၁၂ ဧပြီ ၁၈၂၅ နေ့တွင် မြို့ဝန် ဦးစံယာကိုယ်တိုင် မိသားစုနှင့်တကွ လှေဖြင့် ထွက်ပြေးခဲ့ရ၏။ ရခိုင်ရာဇဝင် သစ်တွင် နောက်ဆုံးရမ္မာဝတီမြို့ဝန်အမည်ကို ဦးစံယာဟု တွေ့ရှိရသော်လည်း ဆရာတော်ဦးပညာအတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်၌မူ “ဦးမောင်မောင်”ဟု ဖော်ပြထား ပါသည်။

ရမ္မာဝတီမြို့သည် ၂၂ ဧပြီ ၁၈၂၅ နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားလေသည်။

(၃) ဒွါရာဝတီ

ဒွါရာဝတီခေါ် သံတွဲဒေသကို ၄ မတ် ၁၇၈၅ နေ့ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်အရ မြို့ဝန်များခန့်ထားစီရင် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။

နန္ဒကာမဏိ

နန္ဒကာမဏိသည် ပထမဆုံးဒွါရာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ ဖြစ်ပါသည်။

နန္ဒရာဇသေကြိန်

ဒွါရာဝတီမြို့ဝန် နန္ဒရာဇသေကြိန်သည် ဘာသာတရား ရိုသေကိုင်းရှိုင်း သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၁ မေ ၁၇၈၇ နေ့တွင် စစ်ကဲကြီး နန္ဒမိတ်ကျော်စွာနှင့် အတူ စုပေါင်းပဋိပက္ခခံရပြန်လျှင် ကုသိုလ်ပြုခဲ့၏။ ၂၈ မတ် ၁၇၈၈ နေ့ အမိန့်တော်အရ မြို့ဝန်နန္ဒရာဇသေကြိန်ကို အဆောင်အရွက်များ ပေးအပ် မျိုးမြှင့်ခဲ့လေသည်။

ကျော်ထင်သီဟ

မြို့ဝန်ကျော်ထင်သီဟသည် ၁၇၉၉-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ချင်းပျံ၏ တပ်များအား ရွပ်ရွပ်ချွံချွံတိုက်ခိုက်ခဲ့သူ ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေတောင်သီဟစည်သူ

ဒွါရာဝတီမြို့ဝန် ရွှေတောင်သီဟစည်သူနှင့်ပတ်သက်၍ ၃၀ ဇန်နဝါရီ ၁၈၁၀ နေ့အမိန့်တော်တွင် ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်သည် ဒွါရာဝတီမြို့သူကြီးဦးဆန်း အား ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့ကြောင်းကိုသာ သိရှိရပါသည်။

ကျော်ထင်စည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေပန်းဖြစ်ပါသည်။ ဒွါရာဝတီအကောက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းနေရာမှ ၁၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၁၁ နေ့တွင် မြို့ဝန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့် ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်ဦးရွှေပန်းသည် ၁၈၁၁-ခု၊ မေလတွင် ချင်းပျံ၏ တပ်များနှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်နှင့်အထူ ထွက်ပြေးလွတ် ပြောက်ခဲ့လေသည်။

ဦးသာ

ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်ဦးသာ၏ မင်းပေးဘွဲ့အမည်ကို မသိရပါ။ ၁၈၁၆- မှ မတိုင်မီကပင် မြို့ဝန်ရာထူးခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ မြို့ဝန်ဦးသာသည် ရခိုင် ဒေသမှ ဒေရာဝတီမြစ်ဆိပ်သို့ လမ်းဖောက်လုပ်ရေးတာဝန်ပေးအပ်ရာတွင် အစီအမံညံ့ဖျပ်မှုကြောင့် ပြစ်တင်စွတ်ချခံရပြီး ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေ သည်။

နေမျိုးဇေယကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအောင်ဖြစ်ပါသည်။ ဖခင်မှာ ရခိုင်မင်း၏အမှုထမ်း မြို့သစ်မြို့စား အမတ်ကြီးဦးရွှေသဲဖြစ်ပြီး မိခင်မှာ အင်းဝမင်း၏အမတ်ကြီး မင်းကြီးနန္ဒကျော်ထင်နှင့် တနင်္ဂနွေမင်း၏သမီးတော် ဒေါ်ရွှေကုန်တို့မှ ဖွားမြင် သည့် မိပန်းရံဆိုသူဖြစ်ပါသည်။ ဖခင်ဦးရွှေသဲသည် စန္ဒသူမနရာဇာမင်း (၁၇၇၃- ၁၇၇၇)လက်ထက်တွင် လုပ်ကြံခံခဲ့ရ၏။ ထိုစဉ်က မောင်အောင်မှာ ၁၀နှစ် သားအရွယ်မျှသာ ရှိသေး၏။

၁၇၉၄-ခုတွင် မြို့စာရေးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၇၉၅-ခု စစ်တကောင်း ဘေးသ တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့လေသည်။ မကြာမီ ဇေယကျော်ထင် ဘွဲ့နှင့် အခွန်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၁၅-ခုတွင် အိန္ဒိယသို့သွား ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၈၁၆-ခုတွင် ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ၏။ ဒွါရာဝတီမြို့ဝန် နေမျိုးဇေယကျော်ထင်သည် မဇ္ဈိမဒေသအရေးတော်ပုံကျမ်း ကို ၁၇ နိုဝင်ဘာ ၁၈၂၃ နေ့တွင် ရေးသားပြုစုပြီးစီးခဲ့လေသည်။

ဦးရဲ

စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူဦးရဲ၏ မင်းပေးဘွဲ့မည်ကို မသိရပါ။ ၁၈၂၀-ခုနှစ်တွင် မြို့ဝန်သည် ဗုတ္တမသို့ စစ် ရိက္ခာစပါးများပေးပို့ရန် စီစဉ်ရလေသည်။

၁၈၂၁-ခုနှစ်တွင် ဒွါရာဝတီ၌ မြို့ဝန်အသစ် ပြောင်းလဲခန့်ထားခဲ့ဟန် တူပေသည်။ ဂေဇက်တီယား(သံတွဲခရိုင်)စာအုပ်တွင် ၁၈၂၁-ခု၌ မြို့ဝန်သစ် ၏ခရီးစရိတ်အတွက် ရူပီး ၁၇၂၁ ကို အခွန်ငွေအဖြစ် ကောက်ခံခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

နေမျိုးသီဟ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေမှန်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၂၃-ခု အာသံသို့ စစ်ချီတိုက် မှီကံရာတွင် မြို့ဝန်နေမျိုးသီဟ ပါဝင်စစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။ ၁၈၂၄-ခုနှစ်စစ်ပွဲ များတွင်လည်း ရခိုင်စစ်မျက်နှာမှ ပါဝင်တိုက်မှီကံခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်ဦးရွှေ မှန်သည် ဓညဝတီမြို့ကျဆုံးကြောင့်၊ ကြားသိရသောအခါ ရိုးမတောင်ကို ဖြတ်ကျော်၍ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့၏။ နေမျိုးသီဟသည် ဒွါရာဝတီမြို့ကို

ဤပုံသည် ဒွါရာဝတီမြို့ဝန် နေမျိုးဇေယကျော်ထင်၏ ပုံဖြစ်သည်ဟုယူဆရ၏(၁၈၁၀-၁၈၂၀) ခုနှစ်များအတွင်း ဒေလီမြို့ အိန္ဒိယ ပန်းချီဆရာတစ်ဦး

နောက်ဆုံးအုပ်ချုပ်ခဲ့သူ မြို့ဝန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်မက်ဘင်း (Mac bean) ၏ အင်္ဂလိပ်တပ်များသည် ၃၀ ဧပြီ ၁၈၅၅ နေ့တွင် ဒွါရာဝတီမြို့ကို ခုခံမှုတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ သိမ်းပိုက်ခဲ့၏။

(၄) မေဃဝတီ

ရခိုင်ဒေသကို ဝတီနယ်များသတ်မှတ်၍ မြို့ဝန်ခန့်ထားအုပ်ချုပ်မှု စတင်ခဲ့စဉ်က မေဃဝတီနယ်မပါဝင်ဘဲ ဝတီသုံးရပ်သာရှိခဲ့၏။ ၉ မတ် ၁၇၈၅ နေ့တွင် မာန်အောင်ဒေသကို အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေသစ်သတ်မှတ်ကာ ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် နရသမိုင်းကျော်က အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် မေဃဝတီ ၌ သီးခြားမြို့ဝန်ခန့်ထားအုပ်ချုပ်သင့်ကြောင်း ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်၏ လျှောက်ထားတင်ပြချက်အရ ၁၇၈၆-ခု မေလတွင် သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့၏။

သမိုင်းရဲဖျား

သမိုင်းရဲဖျားသည် ပထမဆုံးခန့်အပ်ခံရသည့် မေဃဝတီမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က ရမ္မာဝတီမြို့ဝန် နရသမိုင်းကျော်၏စစ်ကဲအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ဖူး၏။

လက်ယာရွှေတောင်

မေဃဝတီမြို့ဝန် လက်ယာရွှေတောင်သည် ၁၇၉၅-ခုတွင် ပင်းတလဲဗိုလ်၊ ရေနံချောင်းဗိုလ်တို့နှင့်အတူ ရခိုင်ပြည်ပြေးများကို သွားရောက်နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ ၁၇၉၈-ခုတွင်လည်း လက်ယာမြန် ရွာအုပ်ငတ်တုံးစံနှင့်အဖွဲ့ ပုန်ကန်မှုကို နှိမ်နင်းခဲ့ရလေသည်။ မြို့ဝန်လက်ယာရွှေတောင်သည်၁၇၉၉-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ကျန်ရခိုင်မြို့ဝန်များနှင့်အတူ ဗြိတိသျှအရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့၏။

ရဲခေါင်သီရိကျော်သူ

ရဲခေါင်သီရိကျော်သူသည် ၁၇ ဇူလိုင် ၁၈၀၁ နေ့တွင် မေဃဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၈၀၇-ခုတွင် မာန်အောင်ကျွန်းအနီး

ပြင်သစ်သင်္ဘောတစ်စီး ဖြတ်သန်းသွားသည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့လိုက်လံစစ်ဆေးရာ ပြင်သစ်သင်္ဘောမှ အမြောက်ဖြင့် စတင်ပစ်ခတ်ခဲ့၏။ တိုက်ပွဲဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးနောက် မေဃဝတီမြို့ဝန်သည် ပြင်သစ်သင်္ဘောသား ၁၀ ဦးနှင့် လက်နက်အချို့ကို နေပြည်တော်သို့ ပေးပို့အစီရင်ခံခဲ့လေသည်။

လက်ယာနော်ရထာ

မြို့ဝန်လက်ယာနော်ရထာသည် အုပ်ချုပ်ရေးညံ့ဖျင်းသူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သူ၏လက်ထက်တွင် နယ်မြေအေးချမ်းတည်ငြိမ်မှုမရှိဘဲ ပုန်ကန်ထကြွခဲ့၏။ ၁၀ အောက်တိုဘာ ၁၈၀၈ နေ့တွင် မြို့ဝန်လက်ယာနော်ရထာ ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။

လက်ယာစည်သူ

မြို့ဝန်လက်ယာနော်ရထာ၏ ရာထူးကို ဆက်ခံလျက် ၁၈၀၈-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် မေဃဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများ မသိရပါ။

သာရရန်နိုင်

မေဃဝတီမြို့ဝန် သာရရန်နိုင်သည် ချင်းပျံ၏တပ်များနှင့် ကုလားစစ် ဗာရီတပ်များ ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်သောကြောင့် ၁၈၁၁-ခု၊ မေလတွင် ကျဆုံးခဲ့လေသည်။ တိုက်ပွဲမှာပြင်းထန်လှပြီး မြန်မာတပ်မှူးအများအပြား လေ့ကိုပစ်၍ ကြည်းကြောင်းဖြင့် ထွက်ပြေးကြရလေသည်။

ကျဆုံးသွားသော မြို့ဝန်သာရရန်နိုင်၏ နေရာတွင် မေဃဝတီမြို့ဝန်အသစ် ချက်ချင်းခန့်အပ်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သစ်၏အမည်ကို မသိရသော်လည်း မြို့ဝန်သစ်သည် အမိန့်အရ ၄ ဩဂုတ် ၁၈၁၁ နေ့တွင် ချင်းပျံ၏တပ်များကို သွားရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဦးရွှေကဲ

စစ်ကိုင်းမင်းနန်တက်စတွင် ဦးရွှေကဲသည် မေဃဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိ၏။ မြို့ဝန်ဦးရွှေကဲသည် ၁၈၂၀-ခုတွင် မုတ္တမသို့ ရိက္ခာစပါးပေးပို့ရန် တာဝန်ယူခဲ့ရလေသည်။

ရဲစက်ကျော်ခေါင်

အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်အတွင်း မေဃဝတီမြို့ဝန်မှာ ရဲစက်ကျော်ခေါင် ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ၁၈၂၃-ခု အာသံသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါတိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၏။ စစ်ပြီးစတွင် သုံးပန်းအဖြစ် အကျဉ်းချထားခံရဟန်တူပါသည်။ ၂၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၂၆ နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်တို့က မေဃဝတီမြို့ဝန်အား အကျဉ်းမှ လွတ်ပေးရန် သဘောတူညီခဲ့သည်။

မေဃဝတီသည် ၆ မေ ၁၈၂၅ နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်ခဲ့ပေသည်။

(ခ) တနင်္သာရီဒေသ

(၁) ဇေး

ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းကာလကွင် ရေးမြို့၌ မြို့ဝန်ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့သော်လည်း မြို့ဝန်အဖြစ်အမှုထမ်းခဲ့သူ တစ်ဦးသာလျှင် တွေ့ရှိပါသေးသည်။

နေမျိုးမင်းကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှန်းဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ၁၈၂၃-ခု အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲ၌ ပါဝင်စစ်မှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်၏။ စစ်ပြီးကာလများ၌လည်း ရေးမြို့ဝန်ဟောင်း နေမျိုးမင်းကျော်အား အဆောင်အရွက်၊ အစီးအနင်းများ ဆက်လက်ပေးအပ်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရ၏။

(၂) ထားဝယ်

“ဥဩအော်သည်၊ ထားဝယ်တည်” အမှတ်လင်္ကာအရ ထားဝယ်မြို့ကို ဦးနုလှဆိုသူက ၁၇၅၄-ခု တွင် တည်ထောင်ခဲ့၏။ သို့သော် ကုန်းဘောင်မင်းများ၏ လက်အောက်ခံ ထားဝယ်မြို့ဝန်များကို ၁၇၆၆-ခုနှစ်မှသာ စတင်ခန့်ထားခဲ့ပါသည်။ အောက်ပါမြို့ဝန်များသည် ၁၇၆၆-ခုမှ ၁၈၂၄-ခုထိ အစဉ်မပြတ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသူများဖြစ်၏။

၁။ မဟာနော်ရထာ	၁၇၆၆ - ၁၇၆၇
၂။ ရာဇသူရကျော်	၁၇၆၇ - ၁၇၆၈
၃။ နေမျိုးဇေယျသူ	၁၇၆၈ - ၁၇၇၆
၄။ နေမျိုးလက်ယာဇေယျ	၁၇၇၆ - ၁၇၈၂
၅။ မက္ခရာဗိုလ်	၁၇၈၂ - ၁၇၈၅
၆။ ပျံချီသူရ	၁၇၈၅ - ၁၇၈၆
၇။ မက္ခရာဗိုလ်	၁၇၈၆ - ၁၇၈၇
၈။ နေမျိုးစန္ဒရ	၁၇၈၇ - ၁၇၈၈
၉။ ပျံချီသူရ (နေမျိုးရန္တ ကျော်သူ)	၁၇၈၈ - ၁၇၈၉
၁၀။ နေမျိုးကျော်ထင်	၁၇၈၉ - ၁၇၉၂
၁၁။ နတ်မီးလင်း	၁၇၉၂ - ၁၇၉၈
၁၂။ ရာဇသင်္ကြန်	၁၇၉၈ - ၁၈၀၄
၁၃။ စစ်ရဲကျော်	၁၈၀၄ - ၁၈၀၅
၁၄။ ရာဇသင်္ကြန်	၁၈၀၅ - ၁၈၀၆
၁၅။ ဒိုင်းဝန်	၁၈၀၆ - ၁၈၁၁
၁၆။ နေမျိုးမင်းကျော်	၁၈၁၁ - ၁၈၁၂
၁၇။ နေမျိုးနော်ရထာ	၁၈၁၂ - ၁၈၁၃
၁၈။ ရွှေတောင်စန္ဒသူ	၁၈၁၃ - ၁၈၂၁
၁၉။ မင်းကြီးမင်းကျော်စည်သူ	၁၈၂၁ - ၁၈၂၄

နေမျိုးဇေယျသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာဝဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် စလင်းမင်းသား မောင်ဗြောဏီဖခင်ဖြစ်ပြီး ယိုးဒယားစစ်ပွဲများတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်၏သမီးဖြစ်သူ မြတ်စွာမဟောသည် ဗဒုံမင်း၏ကိုယ်လုပ်တော်ဖြစ်၏။ နေမျိုးဇေယျသူဘွဲ့ခံ မြို့ဝန်မင်းကြီးဇေယျသူသည် ၁၇၆၈-ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်မြို့ဝန်အဖြစ် စတင်အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြေဥူးမင်းလက်တစ်လျှောက် မြို့ဝန်ရာထူးဖြင့် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး စဉ့်ကူးမင်းနန်းတက်စ ၁၇၇၆-ခုတွင် ဝန်ကြီးဖြစ်လာ၏။

မကွရာဗိုလ်

ထားဝယ်မြို့ဝန် မကွရာဗိုလ်ကို မြင်စိုင်းစားဟုလည်း ဖော်ပြပါသည်။ သားဖြစ်သူမှာလည်း ထားဝယ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။

နေမျိုးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်ဖြူဖြစ်ပါသည်။ မကွရာဗိုလ်၏သားဖြစ်၏။ ထားဝယ်မြို့ဝန်ဦးမြတ်ဖြူသည် ယိုးဒယားနှင့်ပူးပေါင်း၍ မြန်မာဘုရင်အား ပုန်ကန်ခြားနားခဲ့သောကြောင့် ၄ မတ် ၁၇၉၂ နေ့တွင် အတွင်းဝန်မင်းကြီး မဟာသက်တော်ရှည် သွားရောက်တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။

ရာဇသေကြိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘဦးဖြစ်ပါသည်။ ထားဝယ်မြို့ဝန်အဖြစ် နှစ်ကြိမ်တိုင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ ၆ ဇူလိုင် ၁၈၀၆ နေ့တွင် နေပြည်တော်မှ ပြန်လည် ခေါ်ယူခြင်းခံရလေသည်။

နေမျိုးကာမဏိသကြိန်

မြို့ဝန်ရာဇသေကြိန်၏ နေရာတွင် အစားထိုးခန့်ထားခြင်းခံရသူ ဒိုင်းဝန် ဟောင်းဖြစ်ပါသည်။

နေမျိုးနော်ရထာ

ထားဝယ်မြို့ဝန်နေမျိုးနော်ရထာနှင့် ပတ်သက်၍ မြို့ဝန်သည် အလောင်း မင်းတရား၏ အနွယ်တော်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဇနီးအမည်မှာ ရှင်မင်းဦးဖြစ်ကြောင်း ကိုသာ သိရှိရပါသည်။

မင်းကြီးမင်းကျော်စည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေလုတ်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးရွှေလုတ်၏ဖခင်မှာ အင်းဝမြို့ ဇာတိဖြစ်ပြီး မိခင်မှာ ထားဝယ်မြို့ဇာတိဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ၁၈၂၅-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် မိန့်ဂီ (Mr.A.DMaingy)မှ ဘုရင်ခံရောဘတ်ဖူလာတန် (Robert Fullerton) ထံသို့ ပေးပို့ခဲ့သည့် အစီရင်ခံစာတွင် ဦးရွှေလုတ်သည် ငယ်စဉ်ကပင် အင်းဝမင်းထံ အမှုထမ်းခဲ့ဖူးပြီး လွန်ခဲ့သော ၄နှစ်ခွဲခန့်က

ထားဝယ်မြို့ဝန် ဖြစ်လာကြောင်း၊ ဖခင်မှာ လွန်ခဲ့သောအနှစ် ၂၀ခန့်က မြိတ် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ဖူးကြောင်း မြို့ဝန်ဦးရွှေလုတ်သည် ဘုရင်မင်းမြတ် အပေါ် အထူးသစ္စာရှိကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

၁၈၂၁-ခုနှစ်တွင် ဦးရွှေလုတ်သည် ထားဝယ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ လေသည်။ သူသည် ၁၈၂၄-ခု နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် အမိန့်တော်အရ ပုလောပိန့် ကျွန်းသို့ လျှို့ဝှက်စွာသွားရောက်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ကီဒါ (Kedah) နယ် ပူလီ ဖော်ဘွားကြီး၊ ပီရတ်၊ စလန်ဂေါနှင့် ပါတနီ စသည့် နန်းကျစော်ဘွားများအား ပြန်လည်နန်းတင်နိုင်ရန် မြန်မာနှင့်ပူးပေါင်း၍ အင်္ဂလိပ်ကို တိုက်ခိုက်ကြရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့၏။ သို့သော် ဦးရွှေလုတ် ပိန့်မှထွက်ခွာမီပင် အင်္ဂလိပ်တို့က မြန်မာနိုင်ငံကို စစ်ကြေညာခဲ့လေသည်။ ပိန့်အစိုးရသည် မြို့ဝန်မင်းအား အနောက်အယုက်မပေးဘဲ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်၏ စစ်ရေးပြအခမ်းအနားသို့ပင် တက်ရောက်ခွင့်ပြုခဲ့၏။ ထို့နောက် ထားဝယ်မြို့ဝန်အား စစ်သင်္ဘော အစောင့် အရှောက်ဖြင့် ပြန်လည်ပို့ပေးခဲ့လေသည်။

၈ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၄ နေ့တွင် ဗြိတိသျှတပ်များ ထားဝယ်သို့ဝင် ရောက်လာချိန်၌ ရေဝန်ဦးဒါ၏ သစ္စာဖောက်မှုကြောင့် ထားဝယ်မြို့ဝန်၏ မိသားစု ဖမ်းဆီးခံရလေသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ဦးရွှေလုတ်အား ကလကတ္တား သို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင် အကျဉ်းချထားခဲ့၏။

ထားဝယ်မြို့ဝန်၏သားဖြစ်သူ မောင်ဖေသည် အသက် ၂၅-နှစ်ခန့် ရှိကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် စစ်မဖြစ်မီကပင် ထားဝယ်မှဇနီးသည်ကိုကွာရှင်းကာ အင်းဝသို့ထွက်သွားပြီး အင်းဝ၌အိမ်ထောင်ကျနေကြောင်း အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်း က ဆိုပါသည်။ ထို့ပြင် မြို့ဝန်တွင် မိရွှေရည်ဆိုသူ သမီးတစ်ဦးရှိကြောင်း လည်း သိရှိရ၏။

(၃) တနင်္သာရီ

၁၇၅၉-ခုတွင် အလောင်းမင်းတရားသည် ယိုးဒယားပိုင် တနင်္သာရီကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး မြို့ဝန်ခန့်ထားစီရင်ခဲ့၏။ သို့သော် ဗဒုံမင်းလက်ထက် မူစ၍ တနင်္သာရီဒေသကို မြိတ်မြို့ဝန်မှ ပူးတွဲအုပ်ချုပ်ရလေသည်။

မင်းလှရွှေတောင်

မင်းလှရွှေတောင်သည် ပထမဆုံးခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ တနင်္သာရီမြို့ဝန် ဖြစ်ပါသည်။

ဗလကျော်ထင်

တနင်္သာရီမြို့ဝန် ဗလကျော်ထင်သည် ၁၇၈၅-ခုတွင် နေမျိုးနော်ရထာ ဘွဲ့နှင့် မြိတ်မြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဗလကျော်ထင် သည် နတ်စုဗိုလ်ဟုလည်း ထင်ရှားခဲ့၏။

(၄) ဗြိတ်

ယိုးဒယားပိုင်မြိတ်မြို့ကို ၁၇၆၀-ပြည့်နှစ်တွင် မြို့ဝန် ဖရာပလီချေ ပဒေါင်း (Phra Paliche Padaung) လက်မှ တိုက်ခိုက်သိမ်းယူကာ မြန်မာမြို့ ဝန်များ ခန့်ထားစီရင်အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ မြိတ်မြို့တွင်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် မြို့ဝန်များကို ဦးကြီးစိန်၏ တနင်္သာရီတိုင်း မြိတ်ရာဇဝင်တော်ကြီးစာအုပ်တွင် အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

- ၁။ ဦးဒိန်ကျော်
- ၂။ ခေမရာဇာ
- ၃။ မင်းဥတ္တမ
- ၄။ မင်းခေါင်ရာဇာ
- ၅။ ဦးဒိန်ကျော်
- ၆။ ခေါ်တော်ကြီး
- ၇။ ရွှေတောင်ငယ်
- ၈။ ယွေးဗိုလ်
- ၉။ နတ်စုဗိုလ်
- ၁၀။ လင်းစင်ဗိုလ်
- ၁၁။ ဦးလွန်ကြီး
- ၁၂။ ပဲတောင်စား
- ၁၃။ သစ်တောဝန်

- ၁၄။ ဦးလုံး
- ၁၅။ ပဲတောင်စား
- ၁၆။ မင်းရန်ကူး
- ၁၇။ ဦးဇာမတ်
- ၁၈။ ဦးမြတ်လေး

ဦးဒိန်ကျော်

ဦးဒိန်ကျော်သည် ပထမဆုံးမြိတ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူဖြစ်ပါ သည်။ သူသည် ၉ အောက်တိုဘာ ၁၇၆၂ နေ့တွင် အမိန့်တော်အရ မြို့သစ် တည်ခဲ့ပြီး မာရိတ်မြို့အား မြိတ်မြို့ဟု အမည်ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ခဲ့၏။

ခေမရာဇာ

ခေမရာဇာသည် ၁၇၆၈-ခုတွင် မြိတ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး လေးနှစ်ခန့် အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။ သူ၏လက်ထက်တွင် မြိတ်မြို့ ခယ်တောင် စေတီတော်ကို ထီးတင်ခဲ့၏။ ၁၇၇၂-ခုတွင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည် ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရလေသည်။

ဥတ္တမရာဇာ

မြို့ဝန်ဥတ္တမရာဇာသည် ၁၇၇၂-ခုမှ ၁၇၇၇-ခုအထိ မြိတ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် မြန်မာဆရာတော် ဦးဇာဂရအား မြိတ် မြို့သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရ၏။

ခေါ်တော်ကြီး

မြိတ်မြို့ဝန်“တော်ကြီး”လက်ထက် ၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၇၈ နေ့တွင် မြို့ဝန်မင်းသည် ထားဝယ်မြို့မှ သာသနာပြုဆရာတော်ကြီးနှင့် သံဃာအပါး ၁၀၀ ကျော်တို့နှင့်အတူ သိမ်သမုတ်ခဲ့ကြောင်း လေးကျွန်းဆီမီးစေတီတော် ယမိုင်၌ ဖတ်ရှုရပါသည်။

နတ်စုဗိုလ်

ဗလကျော်ထင်ဘွဲ့ခံ နတ်စုဗိုလ်သည် ယခင်က တနင်္သာရီမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၈၅-ခုတွင် နေမျိုးနော်ရထာဘွဲ့နှင့် မြိတ်မြို့ဝန်ဖြစ်လာ၏။ ၅ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၅ နေ့တွင် မြို့ဝန်မင်းသည် ခယ်တောင်စေတီတော်ဟောင်းကို ပြုပြင်၍ လေးကျွန်းဆီမီးစေတီဟု သမုတ်ခဲ့၏။

သိင်္ဃနော်ရထာ

မြိတ်မြို့ဝန် သိင်္ဃနော်ရထာ၏အမည်ကို ၂၈ အောက်တိုဘာ ၁၇၈၇ နေ့ ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်တစ်ခု၌ တွေ့ရှိရ၏။ အခြားအကြောင်းအရာများကို မသိရပါ။

လင်းစင်ဗိုလ်

မင်းပေးဘွဲ့အမည်မှာ နရသမန်ကျော်ဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် မြိတ်မြို့၌ ကုသိနာရုံဘုရားကို တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ပြီး ၁၇၉၁-ခုတွင် သိမ်တစ်ဆောင်သမုတ်ခဲ့၏။ သူသည် ၁၇၉၂-ခု၊ မတ်လတွင် ထားဝယ်သို့ စစ်ချီရာ၌ လိုက်ပါအမှုထမ်းရလေသည်။

စက်ရာဥခြည်

အမည်ရင်းမှာ ဦးလွန်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ သူသည် သင်္ခါဇေယျကျော်ဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။ မြိတ်မြို့ဝန်သည် ထားဝယ်မြို့ဝန်နှင့် ဆက်ဆံရေးမပြေပြစ်သည့်အတွက် ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၉၂ နေ့တွင် ထားဝယ်မြို့ဝန်သည် ယိုးဒယားနှင့် ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီးနောက် မြိတ်မြို့ဝန်ကို နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရလေသည်။

သစ်တောဝန်

ဘွဲ့အမည်မှာ သီရိကျော်ထင်ဖြစ်ပါသည်။

ပဲတောင်စား

ဘွဲ့အမည်မှာ တုရင်ဝဏ္ဏကျော်သူဖြစ်ပြီး ၁၈၁၃-ခုတွင် မြို့ဝန်ဖြစ်လာခဲ့၏။ သူ၏လက်ထက် ၁၈၁၅-ခု၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ရွှေဝူစေတီတစ်ဆူ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့၏။

မင်းရန်ကူး

မင်းပေးဘွဲ့အမည်မှာ နေမျိုးမင်းလှကျော်ဖြစ်ပါသည်။ မဇ္ဈိမဒေသသို့ သွားရောက်ခဲ့သူ မြိတ်မြို့ဝန်ဦးရဲ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ မင်းရန်ကူးသည် မြိတ်မြို့တွင် တံတားတစ်ခု ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့၏။

ဦးဇာမတ်

အစွလမ်ဘာသာဝင် မြို့ဝန်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ အမရပူရမြို့ဇာတိဖြစ်ပြီး ယခင်က စစ်ကဲအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူး၏။ ၁၈၁၇-ခုနှစ်တွင် မြိတ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသောအခါ ဘုရင့်အမိန့်တော်နှင့် နန်းတွင်းအပျိုတော် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဒေါ်ဖွားရာကြီးနှင့် လက်ဆက်ခဲ့လေသည်။ ဒေါ်မိုး၊ ဒေါ်ချိုနှင့်၊ ဒေါ်နှင်းဆိုသူ သမီးသုံးဦး ထွန်းကားခဲ့၏။ မြိတ်မြို့ဝန် ဦးဇာမတ်သည် ၁၈၁၉-ခုနှစ်တွင် မြိတ်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

မင်းလှသီရိနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်လေးဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၉-ခုတွင် မြိတ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်ဦးမြတ်လေးသည် မြိတ်မြို့ကို အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း မြို့၏အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ဘုရားငါးဆူ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့၏။ ဦးမြတ်လေးသည် ၆ အောက်တိုဘာ ၁၈၂၄ နေ့ ကာနယ်မိုင်းလ်စ် (Colonel Miles) ၏တပ်များ မြိတ်မြို့ကိုသိမ်းပိုက်စဉ်တွင် ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ အနီးအနားမှ စုစည်းရမိသောတိုင်းရင်းသားများ၊ ပေါ်တူဂီအမြောက်တပ်သားများအကူအညီဖြင့် နယ်ချဲ့တို့အား တွန်းလှန်ခဲ့သော်လည်း လက်နက်အင်အားမမျှ၍လည်းကောင်း၊ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားစဉ် မိုးသည်ထန်စွာရွာသွန်းနေ၍လည်းကောင်း လက်နက်ချ အညံ့ခံခဲ့ရလေသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် နောက်ဆုံးမြိတ်မြို့ဝန် ဦးမြတ်လေးကိုလည်း ဖမ်းဆီး၍ ကာလကတ္တားသို့ အကျယ်ချုပ်နှင့် ပို့လိုက်လေသည်။

Mr. Maingy ၏ မှတ်တမ်းတွင် ဦးမြတ်လေး၏သားကြီး ကိုညွန့်သည် ဝိနိယသို့ အတူပါသွားခဲ့၏။ ဒုတိယသား ရွှေရမှာ မြိတ်မြို့၌ ကျန်ခဲ့လေသည်။ လူသည် ယခင်က လူဆိုးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သားဖြစ်သူ "မောင်မောင်" မှာ အင်္ဂလိပ်တို့ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ရာ၌ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်၏။

သမီး ၂ ဦးလည်းရှိသေးပြီး၊ သမီးအကြီးမှာ အိမ်ထောင်သည်၊ အငယ်ဆုံး သမီးမှာ ကလေးအရွယ်မျှသာရှိသေးသည်။ အကြီးဆုံးသား၏ ဇနီး(ချွေးမ)လည်း အတူနေထိုင်ပါသည်။ ဦးမြတ်လေး၏ဇနီးမှာ အလွန်ဆင်းရဲလျက်ရှိပြီး ပင်စင်လစာအနည်းငယ်ရရှိရန် ထောက်ခံထားကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

ဦးမြတ်လေးကို နောက်ပိုင်း တိုင်းပြည်အေးချမ်းငြိမ်သက်သွားသော အခါ မုတ္တမမြို့သို့ ပြန်ပို့ပေးခဲ့ပါသည်။

အခန်း(၂)

အောက်မြန်မာပြည်ဒေသများ

အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲအပြီး ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၅၂ နေ့မှစ၍ အောက်မြန်မာပြည်ဒေသများအားလုံး အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွား လေသည်။ ဤအခန်းတွင် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းမှစ၍ အင်္ဂလိပ်လက် အောက်သို့ မကျရောက်မီအချိန်အထိ အောက်မြန်မာပြည်ဒေသများတွင် တာဝန် ယူအုပ်ချုပ်ခဲ့သူ အဝေးမြို့ဝန်များအကြောင်းကို တင်ပြထားပါသည်။ ထင်ရှား လောအောက်မြန်မာပြည်ဝန်စုနယ်မြေများမှာ ရန်ကုန်၊ ဒလ၊ မုတ္တမ၊ စစ်တောင်း၊ ပုသိမ်၊ ဓနုဖြူ၊ သာယာဝတီ၊ ကြံခင်း၊ ပြည်၊ ရွှေတောင်၊ တောင်ငူ၊ ရမည်းသင်း၊ ရွှေကျင်၊ မြေထဲမြို့များဖြစ်ကြ၏။

(၁) ရန်ကုန်

အလောင်းမင်းတရားသည် ၂ မေ ၁၇၅၅ နေ့တွင် ဒဂုန်မြို့ဟောင်းကို သစ်တပ်မြို့တည်ဆောက်၍ ရန်ကုန်ဟု သမုတ်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲဖြစ်ပွားချိန် ၁၈၅၂-ခုနှစ်အထိ ရန်ကုန်မြို့ဝန် များ၊ ဓနုထားစီရင်ခံ၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကို အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်းတွင် ရန်ကုန် ဘုရင်ခံ (The Viceroy of Rangoon) ဟုလည်းကောင်း၊ ပဲခူးဘုရင်ခံ (The Viceroy of Pegu) ဟုလည်းကောင်း၊ မြန်မာမှတ်တမ်းတွင် “ရန်ကုန်ဝန်ကြီး” ဟုလည်းကောင်း၊ “ဟံသာဝတီဝန်ကြီး” ဟုလည်းကောင်း ဖော်ပြကြ၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ပထမပိုင်းတွင် ရန်ကုန်မြို့၌သာရုံးစိုက်သော်လည်း ၁၇၉၄- ၁၈၀၅ ရန်ကုန်နှင့် ပဲခူးမြို့တို့တွင် ခြောက်လစီ ပြောင်းရွှေ့ရုံးစိုက်လေသည်။

ဇေယနန္ဒ

ဇေယနန္ဒသည် ထန်းတပင်ဗိုလ်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိရာမှ ပထမဆုံး ရန်ကုန်မြို့ဝန်ရာထူး ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါသည်။ မြို့ဝန်အဖြစ် တစ်နှစ်ခန့် တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ်အတွင်း မွန်လူမျိုးများနှင့် တိုက်ပွဲအကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ ၁၇၅၅-ခု ဇူလိုင်လတွင် ရန်ကုန်မြို့ကိုသိမ်းပိုက်ရန် မွန်စစ်သူကြီး ၁၀၀၀ နီးပါး တပ်ကြည်းကြောင်း၊ ရေကြောင်းဖြင့် ချီတက်လာခဲ့၏။ ပြင်သစ်တို့က လူအင်အား၊ လက်နက်အင်အားဖြင့် စစ်ကူပေးကြလေသည်။ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်ရှိနေသည့် အင်္ဂလိပ်သင်္ဘောသို့လည်း စစ်ကူပေးပါရန် မွန်တို့က ကမ်းလှမ်းထားပြီး ဖြစ်လေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန် ဇေယနန္ဒသည် အင်္ဂလိပ် သင်္ဘောကပ္ပတိန် ဂျွန်ဝိုက်ဟီးလ် (John White Hill) နှင့် အခြား အင်္ဂလိပ်လူမျိုး များအား ခေါ်ယူ၍ မွန်တို့အား စစ်ကူပေးရန်နှင့် မိမိတို့ကိုသာလျှင် အကူအညီပေးပါရန် ခေါ်ယူပြောကြားခဲ့၏။ ကပ္ပတိန်ဂျွန်ဝိုက်ဟီးလ်က သူတို့သည် အင်္ဂလိပ်ကုန်သည်များသာဖြစ်၍ စစ်တိုက်ရန် မလိုလားပါကြောင်း၊ မွန်တို့ ဘက်မှရန်မူလာလျှင်မူ မွန်တို့အား တုန့်ပြန်တိုက်ခိုက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိ တစ်ဦးတည်းအနေဖြင့်လည်း ဖျားနာ၍မလာရောက်နိုင်သူ ကပ္ပတိန်ဂျက်ဆင် (Jackson) နှင့် မတိုင်ပင်ဘဲ မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ ဆုံးဖြတ်၍မရပါကြောင်း ပြောကြား၍ သင်္ဘောပေါ်သို့ ပြန်ခဲ့လေသည်။ (သို့သော် ကတိမတည်သော အင်္ဂလိပ်ကပ္ပတိန်ဂျွန်ဝိုက်ဟီးလ်သည် ရန်သူမွန်တပ်အား စစ်ကူပေးမှုဖြင့် နောက် မြို့ဝန်လက်ထက် ၁၉ ဇူလိုင် ၁၇၅၉ နေ့တွင် ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခြင်းခံခဲ့ရ၏။)

မြို့ဝန်ဇေယနန္ဒသည် ၁ ဇူလိုင် ၁၇၅၇ နေ့တွင် နန္ဒသီဟကျော်ထင် ဘွဲ့ကိုရရှိကာ ရာထူးတာဝန် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။ မည်သည့် ရာထူးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်ကိုမူ မသိရပေ။

နေမျိုးနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေရည်ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်း ရည်တက် ၆၈ ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး မင်းကျော်စည်သူဘွဲ့ကို ဦးစွာရရှိခဲ့၏။ ဦးရွှေရည် သည် မိဖုရားခေါင်၏မောင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၅ ဇူလိုင် ၁၇၅၇ နေ့တွင် နေမျိုးနော်ရထာဘွဲ့နှင့် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဖြစ်လာ၏။ ရန်ကုန်မြို့တွင် တာဝန်

ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ပုဇွန်တောင်ရပ်ရှိ ဓမ္မဝိသာလစေတီတော်ကို ဒေသ နှစ်ရွာသူရွာသားများ၏ အကူအညီဖြင့် ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူခဲ့၏။

၂၁ စက်တင်ဘာ ၁၇၅၉ နေ့တွင် အလောင်းမင်းတရားသည် မြို့ဝန် နေမျိုးနော်ရထာအား ဟိုင်းကြီးကျွန်းတွင် အခြေစိုက်နေသူအင်္ဂလိပ်တို့အား သွားရောက်နှိမ်နင်းရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သွားရောက်စဉ် စခန်းရှိ Hope ဆိုသူက ကောင်းမွန်စွာဧည့်ခံကြိုဆိုခဲ့သောကြောင့် မစီရင်ဘဲ ဤအတိုင်းပြန်လာခဲ့ရာ ဘုရင်စိတ်ဆိုး၍ သံခြေကျဉ်းခတ်ထားခြင်းခံရလေသည်။ သို့သော် မိဖုရားကြီး၏မောင်ဖြစ်သောကြောင့် ရာထူးပြန်လည်ခန့်ထားခဲ့သည်။

ဒီပဲယင်းမင်းနန်းတက်သောအခါ ဦးရွှေရည်ကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ယက်လက်ခန့်ထားခဲ့ပြီး “ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီးနော်ရထာ” ဟု မြန်မာမှတ် တမ်းများတွင် ဖော်ပြကြ၏။ မကြာမီ မင်းကြီးမင်းခေါင်ကျော်ဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိခဲ့လေသည်။ မြေဒူးမင်းနန်းတက်လာသောအခါ ဦးရွှေရည်ကို ကျောက်ဆည် ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခဲ့၏။

သီရိဥဇနာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပုံဖြစ်ပါသည်။ ဖခင်အမည်မှာ ဦးညိုဖြစ်၏။ မြို့ဝန်သီရိဥဇနာသည် အလောင်းမင်းတရား၏ နှမဝမ်းကွဲမယ်တိသာနှင့် လက်ဆက်ကာ မောင်ကွယ်၊ မောင်အယ်ဘူး၊ ရှင်မေ၊ ရှင်မကြီးနှင့် ရွှေနန်းရိုး လှိုင်းဝန် ဦးမှိုတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မြေဒူးမင်းနန်းတက်စတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး ၁၇၆၄-ခု၊ (၄၀)တော် သွေးသောက်ဖွဲ့စည်းရာ၌လည်း ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်သီရိဥဇနာသည် ၂၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၆၈ နေ့ မြေငလျင်ဒဏ်ကြောင့် ပြိုကျပျက်စီးခဲ့သည့် ပဲခူးဟင်္သာကုန်းဘုရားကို ပြင်ဆင် မှမ်းမံခဲ့၏။ ၁၇၇၄-ခုတွင်လည်း ရွှေတိဂုံစေတီတော်မြတ်ကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံခဲ့ ပြန်သည်။

မင်္ဂလာကျော်ထင်

မင်းရဲကျော်ထင်သည် စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်မင်းသည် ၁၇၈၀-ခုတွင် ပဲခူးရွှေမော်စောဘုရား၌ မရွှေသင်္ကန်း ကပ်လှူခဲ့လေသည်။

မဟာကျော်ထင်

ဗဒုံမင်းနန်းတက်စတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ကောလိယမြို့စား ရန်ကုန်ဝန်ကြီး မင်းကြီးမင်းလှမဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင် ဟု တင်ရှားခဲ့သူ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ ၁၇၈၂-ခုတွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိခဲ့ သည့် ဆရာဝန်ဝီလျံဟန့်တား (William Hunter) ၏မှတ်တမ်းအရ ရန်ကုန် မြို့ဝန်သည် အင်းဝဘုရင်၏အနွယ်တော်ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၇၈၃ နေ့ ညနေ နေဝင်စအချိန်တွင် မွန်အင်အား ၃၀၀ ခန့် ရန်ကုန်မြို့ကို ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်မြို့ဝန် မဟာကျော်ထင်နှင့် အကောက်ဝန်တို့ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်၏အိမ်ကိုလည်း မီးရှို့ ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်လေသည်။

မဟာကျွစွာ

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မဟာကျော်ထင် လုပ်ကြံခံရပြီးနောက် ၁၂ အောက်တိုဘာ ၁၇၈၃ နေ့တွင် မဟာသီလဝကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ သူသည် မကြာမီ မဟာကျွစွာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။ မြို့ဝန် မဟာကျွစွာသည် ၁၃ မေ ၁၇၈၆ နေ့တွင် ပဲခူးရွှေမော်ခေဘုရား ပျက်စီးနေသည်ကို စတင်ပြုပြင်ခဲ့ပြီး လုပ်ငန်းမပြီးဆုံးမီ ၁၇၈၇-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မဟာသီဟသူရ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေရောင်ဖြစ်ပါသည်။ မဟာကျွစွာ၏ရာထူးကို ဆက် ခံလျက် ၂၈ ဇူလိုင် ၁၇၈၇ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက် ခဲ့သည်။ သူသည် တောင်မင်းကြီး ၊ ထီးလင်းမင်းကြီး စသည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့ပြီး မြန်မာစာပေလောကတွင် ထင်ရှားခဲ့သူ မုတ္တမင်းကြီးဦးရွှေမှာ မင်းကြီးဦးရွှေ ရောင်နှင့် ဒေါ်မွှေးညိုတို့၏ သားဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဦးရွှေရောင်သည် ယခင်မင်းများလက်ထက်တွင် နေပြည်တော်၌ မြို့တော်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်း ခဲ့၏။ ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၂၁ မတ် ၁၇၈၈ နေ့ အမိန့်တော်တွင် မြို့ဝန် မဟာသီဟသူရအား ရန်ကုန်ရှိ အရာရှိများအားလုံးခေါ်ဆောင်၍ နေပြည်တော် သို့ ပြန်လည်လာရောက်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့၏။ တောင်ဘက်တိုက်ဝန် မင်းလှ စည်သူကိုလည်း ရန်ကုန်မြို့ဝန်ခန့်အပ်ကြောင်း အမိန့်တော်တွင် ဖော်ပြထား

မလသည်။ သို့သော် ဤအမိန့်မှာ ပျက်ပြယ်ခဲ့ပြီး ၂၃ မတ် ၁၇၈၈ နေ့တွင် မဟာသီဟသူရအား ရန်ကုန်တွင် စောင့်ကြပ်နေထိုင်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ဤအတောတွင်း နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာ ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိပြီး ၁ ဇူလိုင် ၁၇၈၈ နေ့တွင် မြင်းဝန်မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ကို ရန်ကုန်တွင် ရပ်တန့်စီရင်ရန် စေလွှတ်ခဲ့၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန် မဟာသီဟသူရကိုလည်း နေပြည်တော်သို့ ပြန် ခေါ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတာဝန်တစ်ခုခု လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်း ရှိခဲ့ ဟန်တူလေသည်။ ၁၇၉၀-ခုခန့်က ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကွယ်လွန်ခဲ့ကြောင်း မိုက် ကယ်ဆိုင်း(Michael Symes)၏၁၇၉၅-ခု မှတ်တမ်းအရ သိရှိရပါသည်။ မြန်မာမှတ်တမ်းအရမူ မြို့ဝန်မဟာသီဟသူရသည် ၁၇၉၁ ခုနှစ် အသက် ၆၂ နှစ်အရွယ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

ဗဒုံမင်းသည် မွန်လူမျိုးတို့၏ ပုန်ကန်ထကြွမှုအရေးများကြောင့် ၁၇၉၀- ခုမှစ၍ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အား ရန်ကုန်နှင့် ပဲခူးမြို့တို့တွင် (၆)လစီရုံး ထိုင်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ် ဟံသာဝတီ (၃၂)မြို့ အဝင် မြို့ဟောင်းအချို့အား တောင်မင်းကြီး ဟံသာဝတီမြို့ဝန် မင်းမဟာသီဟသူရသည် တောကြီး မြက်ရှည်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ မြို့သစ်တည်ခဲ့၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန် ဦးရွှေရောင်သည် မိမိတာဝန်ထမ်းရွက်စဉ်အတွင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု လုပ်ငန်း များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ အံထူးသဖြင့် ယခင်မြို့ဝန် မဟာကျွစွာလက်ထက် မပြီးပြတ်သေးသည့် ပဲခူး ရွှေမော်ခေဘုရား ပြုပြင်မွမ်းမံရေးလုပ်ငန်းကို ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၇၉၀ ခုနှစ်တွင် မြို့ဝန် ဦးရွှေရောင်ဦးစီး၍ ဘုရားထီးတော်တင်ပွဲ ကျင်းပခဲ့၏။

မင်းကြီးဦးရွှေရောင်သည် ရွှေဘိုနယ်ဇာတိ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၂၉ မှုနှစ်ခန့်တွင် ဖွားမြင်ပြီး လက်ရုံးရည် နှလုံးရည်နှင့် ပြည့်စုံသူ တစ်ဦးဖြစ်၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန် ဦးရွှေရောင်၏သား ဦးရွှေသည် စာပေအရာ၌ ထင်ရှားသကဲ့သို့ မင်းကြီးဦးရွှေရောင် ကိုယ်တိုင်လည်း ရတုစာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်သည် ဆိုပါသည်။

မင်းလှနော်ရထာ

မင်းလှနော်ရထာ၏ အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်ရွှေ ဖြစ်ပါသည်။ မင်းလှနော်ရထာသည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ၁၇၉၂ ခုနှစ်မှ ၁၈၀၅ မှုနှစ်

အထိလည်းကောင်း၊ ၁၈၁၂ ခုနှစ်မှ ၁၈၂၂ ခုနှစ်အထိလည်းကောင်း အမှု ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။ မြေထဲမြို့ကို မြို့စားအရာ ရရှိခဲ့သဖြင့် မြေထဲမင်းကြီးဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ ၁၇၉၅ ခုနှစ်တွင် လာရောက်ခဲ့သည့် (Michael Symes) ၏ သံအဖွဲ့သည် မြို့ဝန်အား ပဲခူးသို့ သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ရ၏။

၁၂ ဧပြီ ၁၇၉၅ နေ့ မြို့ဝန်မင်းထံ သွားရောက်တွေ့ဆုံစဉ် သင်္ကြန် ပွဲနှင့် တိုက်ဆိုင်နေသောကြောင့် သံအဖွဲ့ဝင်များပါ မြို့ဝန်မိသားစုနှင့် ပါဝင် ရေကစားခဲ့ကြသည်။ ၃၀ မေ ၁၇၉၅ နေ့တွင်သံအဖွဲ့ဝင်များသည် မြို့ဝန် မိသားစုနှင့်အတူ ရန်ကုန်မှတစ်ဆင့် နေပြည်တော်သို့ သွားရောက်ခဲ့ကြလေသည်။ ၃၀ မတ် ၁၈၀၂ နေ့ Col. Symes၏ သံအဖွဲ့ နောက်တစ်ကြိမ် ရန်ကုန်မြို့ သို့ရောက်ရှိချိန်၌မူ မြို့ဝန်မရှိဘဲ ရေဝန်သာလျှင် ခေတ္တအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန် ယူထားလေသည်။ ထိုအတောအတွင်း ရန်ကုန်မြို့ဝန်သစ် ခန့်အပ်ခဲ့ဟန်တူ၏။

မင်းလှကျော်စွာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က မင်းလှမင်းထင်ဘွဲ့နှင့် သူရဲဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အတွင်းဝန်အဖြစ်လည်းကောင်း အမှုထမ်းခဲ့ဖူး လေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရပြီးနောက် ၉ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၀၆ နေ့ ထုတ်ပြန်သောအမိန့်တော်အရ သူ့အား "မင်းလှနော်ရထာ" ကဲ့သို့ အဆောင်အရွက်များ ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

၁ မေ ၁၈၀၆ နေ့တွင် မောင်းထောင်သာသနာပိုင်ဆရာတော်သည် ဟံသာဝတီမြို့ဝန် မင်းလှကျော်စွာထံသို့ မေတ္တာစာတစ်စောင် ပေးပို့ခဲ့၏။ ထိုမေတ္တာစာတွင် မင်းမူထမ်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်များကိုဘုရားဟောပါဠိတော်များ မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြထား၏။ ၁၈၀၇-ခု ဒီဇင်ဘာလတွင် ခရစ်ယာန်သာသနာ ပြု ဖယ်လစ်ကာရေး (Felix Carey) နှင့်အဖွဲ့ အခွန်ဝန် ရော်ဂျာမှတစ်ဆင့် ရန်ကုန်မြို့ဝန်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြ၏။ ရော်ဂျာ၏အကြံပြုချက်အရ မြို့ဝန်အတွက် သံလွင်ဆီ၊ နှင်းဆီမွှေးရည်ပုလင်းများနှင့် ကလေးများအတွက် ကလေးကစား စရာများ လက်ဆောင်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ မြို့ဝန်သည် ဆက်ဆံရေးပြေပြစ်ပြီး ဘုရင်၏ ဝမ်းကွဲညီအစ်ကို တော်စပ်သူဖြစ်သည်။ ဥယျာဉ်ခြံစိုက်ပျိုးခြင်းကို လည်း ဝါသနာပါ၏။

ဖယ်လစ် (Felix)သည် ရန်ကုန်ရှိ အမေရိကန်ကုန်သည်များ၏ကလေး များကို တစ်ဦးလျှင် ရူပီ ၅၀ဖြင့် ကျောက်ဆေးထိုးပေးသောအခါ ကျောက် ရောဂါကာကွယ်ဆေးအကြောင်းကို မြို့ဝန်က ခေါ်ယူမေးမြန်းခဲ့လေသည်။ သူ၏ဆန္ဒအရ ၁၈၀၈-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် Felix Carey သည် မြို့ဝန်၏ ကလေးသုံးဦးနှင့် အိမ်သားများအား ကျောက်ဆေးထိုးပေးခဲ့ရ၏။ ပထမတွင် ဝန်ကတော်က စိုးရိမ်ကြီးစွာ ငြင်းဆန်ခဲ့သော်လည်း နောက်ပိုင်း၌မူ ကျေနပ်နှစ်သိမ့် ပူရှိခဲ့၏။

၁ နိုဝင်ဘာ ၁၈၀၉ နေ့ ကန်နင်း(Canning)နှင့်အဖွဲ့ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိချိန်၌မူ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ပဲခူး၌ရုံးထိုင်နေသဖြင့် ရေဝန်နှင့်သာ တွေ့ရလေသည်။ ခရစ်ယာန်သာသနာပြု ဖယ်လစ်ကာရေး (Felix Carey)သည် ၂၅ နိုဝင်ဘာ ၁၈၀၉ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော်ဝန်နှင့် အတူ ယိုးဒယားသို့ စစ်ထွက်ရာ၌ ဆင်စီး၍ လိုက်ပါခဲ့၏။ ၄ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၀၉ နေ့တွင် မုတ္တမ မြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။

မင်းရဲနန္ဒမိတ်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေသားဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏သား တော် မလွန်မင်းသား မင်းရဲရန္တမိတ်(ဦးရွှေ)နှင့် စစ်ကိုင်းသူဌေးသမီး မယ်ဆက် ကိုမှ ၁၇၇၆-ခုတွင် ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မင်းရဲရာဇာဘွဲ့ကို ဦးစွာရရှိခဲ့ပြီး ၂၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၁၀ နေ့တွင် မင်းရဲနန္ဒမိတ်ကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ် ခဲ့၏။

ခရစ်ယာန်သာသနာပြု အက်ဒဝပ်ပရစ်ချက် (Mr. Edward Pritchett) ၏မှတ်တမ်းအရ ၁၀ ဧပြီ ၁၈၁၀ တွင် မြို့ဝန်အသစ် ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက် ရှိကြောင်း ကြားသိရပြီးနောက် ၂၁ ဧပြီ ၁၈၁၀ တွင် သာသနာပြုအဖွဲ့က သွားရောက်တွေ့ဆုံ ဂါရဝပြုခဲ့ကြပါသည်။ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိပြီး မကြာမီ ၁၂ ဇွန် ၁၈၁၀ တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ မြို့ဝန်၏နှမဖြစ်သူ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် သီဟိုဠ်ဆရာတော် ရှင်ဓမ္မခန္ဓနှင့် သီဟိုဠ်နိုင်ငံသို့စေလွှတ် သူ ဝတ်မြေဝန် သီရိနန္ဒသူရတို့အား သင်္ဘောစီစဉ်ပေးမှုအပါအဝင် အခြား ကူညီပံ့ပိုးမှုများ အပြည့်အဝပေးအပ်ခဲ့သောကြောင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၏ အမျက် ဖော်ရှုခြင်းကို ခံရ၏။

၂၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့အမိန့်တော်တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အား ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ပြီး ရေဝန်နေမျိုးမင်းကျော်ကို ရန်ကုန်မြို့ဝန်ခန့်အပ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။ သို့သော် မကြာမီ ဘုရင်အမျက်ပြေသွားပြီး ဤအမိန့်မှာလည်း ပျက်ပြယ်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၁၁-ခု နှစ်စပိုင်းတွင် ရန်ကုန်မြို့၏ လုံခြုံရေးအခြေအနေမှာ ဆိုးဝါးလျက်ရှိပေသည်။ ရခိုင်ဒေသတွင်လည်း ပုန်ကန်မှု ပြင်းထန်စွာဖြစ်ပွားနေချိန်ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့လယ်ခေါင်တွင်ပင် လူယက်သတ်ဖြတ်မှုများရှိခဲ့၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် နေပြည်တော်သို့ သွားရောက်ရာ လမ်းခရီး၌ တိုက်ခိုက်ခံရပြီး သူ၏တပ်သား ၅၀ ကျော် ကျဆုံးခဲ့၏။ ပဲခူးမြို့မှ တာဝန်ခံအရာရှိနှင့် မိသားစုမှာလည်း ပြန်ပေးဆွဲခံခဲ့ရ၏။ သို့သော် အခြေအနေမှာ လပိုင်းအတွင်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာလေသည်။

ထိုအတောအတွင်း ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ချင်းယျံအား ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာရန် ရခိုင်ဒေသမြို့ဝန်များထံ ထောင်မှူးဦးပန်းမြကို စေလွှတ်ခဲ့သေး၏။ ၂၅ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၁ နေ့အမိန့်တော်တွင် “ရခိုင်အရေးအကြောင်းကို ထောက်၍ ဟံသာဝတီမြို့ဝန် မင်းရဲနန္ဒမိတ်က ဘင်္ဂလားသူကြီး ကုမ္မဏီတို့ သို့ပေးမှာရန်စာကို စီကုံးဆက်သွင်းချက် အတိုင်းသင့်ပြီ”ဟု ညွှန်ကြားခဲ့၏။

၁၈၁၂-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်နှင့် မိသားစုတို့ ရွှေတိဂုံစေတီတော်တွင် ဆည်းလည်းကပ်လှူခဲ့ကြ၏။ ဆည်းလည်းစာတွင် “ဟံသာဝတီ၊ ခွန်ဆီသိန်ချုပ်၊ ရိုအုပ်ကွပ်ကဲ၊ မင်းရဲနန္ဒမိတ်”ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ မြို့ဝန်မင်း၊ ဇနီးနှင့် သားသမီးတို့က ငွေဆည်းလည်း ၅ လုံး၊ ခယ်မမောင်နှံက ဆည်းလည်း ၁ လုံး၊ အရိုးရတနာသီရိက ဆည်းလည်း ၁ လုံး စုပေါင်းလှူဒါန်းခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် မြန်မာအစိုးရနှင့် စစ်တကောင်း ရခိုင်နယ်ခြားကိစ္စများ ဆွေးနွေးရန်ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှသံအရာရှိ ကပ္ပတိန်ကန်နင်း (Captain Canning) နှင့် ဆက်ဆံရေး မပြေမပြစ်ဖြစ်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်က အမိန့်အရ ကန်နင်း (Canning) အား နေပြည်တော်သို့သွားရောက်ရန် အကြိမ်ကြိမ်တိုက်တွန်းခဲ့သော်လည်း ငြင်းဆန်နေခဲ့၏။ တစ်ကြိမ်တွင် မြို့ဝန်သည် သားနှင့် တူဖြစ်သူတို့အား Canning ထံ သွားရောက်လည်ပတ်စေကာ ဆက်ဆံရေးပြေပြစ်စေရန် အားထုတ်ခဲ့၏။ ၃၁ ဇူလိုင် ၁၈၁၂ နေ့ နေပြည်တော်မှလာရောက်

သည် မြန်မာအရာရှိနှစ်ဦးနှင့် Canning တို့တွေ့ဆုံရာတွင်မူ အိမ်ရှေ့မင်း၏ စာအရ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကို ထုတ်ပယ်လိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် အသိပေးရန် မသင့်သေးသဖြင့် ရေငုံနေပါရန် ပြောကြားခဲ့လေသည်။ ကန်နင်း (Canning) သည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အား ၁၁ ဩဂုတ် ၁၈၁၂ နေ့တွင် နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံကာ အိန္ဒိယသို့ထွက်ခွာသွားတော့၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဟောင်းဦးရွှေသားသည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် ဝန်ကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သေး၏။ ၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၅၅ နေ့ အသက် ၇၉ နှစ်အရွယ်တွင် အမရပူရမြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ဝန်ကတော်မှာ ဗဒုံမင်း မိဖုရားခေါင်ကြီး ရှင်လွန်းမယ်၏ တူမအရင်း ရှင်မလှဖြစ်ပြီး သမီးရှင်ဆုံနှင့် သား သတိုးမင်းရဲသီဟသူဘွဲ့ခံ မောင်ရွှေညိုတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့၏။

မင်းလှနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်ရွှေဖြစ်ပါသည်။ အလုံနယ် နောင်ကြီးအိုင်ရွာ ဇာတိဖြစ်၏။ မိခင်မှာ ရွှေဘိုမြို့အနောက်ဘက် သံတောဟင်္သာဇာတိ မယ်ဆုံကြီးဆိုသူဖြစ်၏။ ဦးကျော်ရွှေတွင် သံလျင်မင်းကြီးဦးကျော်ခေါင်ဆိုသူ အစ်ကိုတစ်ဦးလည်းရှိလေသည်။

မင်းလှနော်ရထာသည် မင်းရဲနန္ဒမိတ်ကိုဆက်ခံခဲ့သူ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၈ ဩဂုတ် ၁၈၁၂ နေ့အမိန့်တော်တွင် “ဟံသာဝတီမြို့ဝန် မင်းလှနော်ရထာကို ရွှေဖဝါးတော်အောက်လာစေ”ခဲ့၏။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်သော ဆရာတော်များပါ တစ်ပါတည်းပင့်ဆောင်လာစေရန် ညွှန်ကြားခဲ့သဖြင့် အရေးကြီးသော ဘာသာရေးပြဿနာတစ်ခုခုကို ဖြေရှင်းရန် ခေါ်ယူခြင်းဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

၉ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၂ နေ့ ဓညဝတီအခွန်ဝန် ဇေယျကျော်ထင် ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိစဉ်ကလည်း မြို့ဝန်မြေထဲမြို့စားက ဘင်္ဂလားသို့သွားရောက်ရန် မရွှေ့ဒေါင်းသင်္ဘောတော်၊ နောက်ပါလူ ၂၀၀၊ စားသုံးငွေ ၁၀၀၊ အကမင်းသမီး ၂ ဦးတို့ကို စီစဉ်ပေးခဲ့ရ၏။ ဘင်္ဂလားနယ်မှဆက်သသည့် ဘုရင့်သမီးတော်ကို မြို့ဝန်မင်းလှနော်ရထာက ပွဲလမ်းသဘင်များဖြင့် ကြီးကြပ်ကြိုဆိုလျက် ၀၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၁၅ နေ့အရောက် နေပြည်တော်သို့ ပို့ပေးခဲ့ရ၏။ ထို

အတောအတွင်း ခေညဝတီအခွန်ဝန် ဇေယျကျော်ထင်(ဦးအောင်)မှ ရန်ကုန်မြို့ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ခေတ္တထမ်းရွက်ရပေသည်။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်းကြီး မင်းလှနော်ရထာဇနီးမောင်နှံတို့သည် ၂၉ ဧပြီ ၁၈၁၇ နေ့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီသို့ ငွေဆည်းလည်းနှစ်လုံး လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်ထားခြင်း ခံရ၏။ ၁၈၂၂-ခု၊ ဇွန်လတွင် ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိခဲ့သူ အထည်အလိပ်ကုန်သည် ရော်ဂျာကမူ "ရန်ကုန်မြို့ဝန်မှာ အသက်အရွယ်အတော်ကြီးကာ စကားနည်းသူ ဖြစ်၏။ အရပ်ရှည်ပြီး ဥပမိရုပ်မှာ ခုံညားလှ၏။ တည်တည်ခန့်ခန့်နေတတ် သော်လည်း စိတ်ကောင်းရှိပေသည်။ လမ်းသွားသည့်အခါ လှံရှည်ကြီးတစ် ချောင်းကို တောင်ဝေးအဖြစ် ထောက်၍သွားတတ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်မင်း ၏ဘွဲ့အမည်မှာ (မြေထဲမင်းကြီး)ဖြစ်ပါသည်" ဟု ဆို၏။ မြေထဲမင်းကြီး ဦးကျော်ရွေးသည် ၁၈၂၂-ခုတွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်က မင်းကြီးဦးကျော်ရွေး၏သား မင်းရဲသီဟကျော် ဘွဲ့ခံ မောင်ဆင်သည် မှန်နန်းအပျိုတော်တစ်ဦးနှင့် ရည်ငံနေ၍ ဘုရင် မင်းမြတ်သိရှိသွားကာ မိုးကောင်းမြို့သို့ ရာဇဝတ်သားအဖြစ် ပို့ခဲ့၏။ မိုးကောင်း တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်၏သမီးနှင့် တစ်ဖန်ရည်ငံသင့်မြတ်ပြန်ရာ မြို့ဝန်၏မေတ္တာ ရပ်ခံချက်ဖြင့် မင်းကြီးဦးကျော်ရွေး၏သားအား ရာဇဝတ်ဘေးမှ ခွင့်လွှတ်ခဲ့ လေသည်။

မင်းလှမဟာမင်းခေါင်

မြေထဲမင်းကြီးကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် မင်းလှမဟာမင်းခေါင်သည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ မြို့ဝန်မင်းလှမဟာမင်းခေါင်သည် ၁၈၂၃- ခု၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ရွှေတိဂုံစေတီ၌ ဆည်းလည်းလှူဒါန်းခဲ့ကြောင်း ဆည်း လည်းစာမှတ်တမ်းအရ သိရှိရပါသည်။ "ဆာအာချီဘော်ကင်းဘဲ" (Sir Archibald Cambell) ၏ အင်္ဂလိပ်တပ်များ ၁၈၂၄-ခု၌ ရန်ကုန်မြို့ကို ဝင် ရောက်တိုက်ခိုက်ချိန်တွင်မူ မြို့ဝန်သည် နေပြည်တော်သို့ရောက်ရှိနေပြီး ရေဝန် က ခေတ္တအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ယူထားရ၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် နေပြည်တော် တွင် ရုတ်တရက်ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

သတိုးမဟာသေနာပတိ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်ရာဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲ မတိုင်မီတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၍ ၇ မေ ၁၈၂၄ နေ့တွင် ရန်ကုန်သို့ ထွက်ခွာလာခဲ့၏။ သူသည် စကြာဝန်ကြီးဟုလည်း ထင်ရှားခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ ဇနီး ဝန်ကတော်၏အမည်မှာ ရှင်ပုဇွန်ဖြစ်ပြီး မိမိနောက်ဆိုသူ သမီးတစ်ဦးရှိကြောင်း သိရှိရ၏။ စကြာဝန်ကြီးသည် ပဲခူးမြို့ဝန်ရုံးသို့ ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းနေစဉ် ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ဆိုးဝါးလာမှုကြောင့် နေပြည်တော်သို့ ဆေးဝါးကုသရန်ပြန်လာစဉ် ၂၈ ဇန်နဝါရီ ၁၈၂၆ နေ့တွင် ရမည်းသင်းမြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးခိုင်ဖြစ်ပါသည်။ ခုံမင်းဦးရွှေဂိုနှင့် သန်လျင်မင်းကြီး ၏အစ်မ ဒေါ်မင်းယဉ်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ စစ်ကိုင်းမင်းသားစံအိမ်တွင် စည်သူဇေယျရွှေတောင်ဘွဲ့နှင့် အိမ်ရှေ့သံတော်ဆင့်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်သောအခါ အတွင်းဝန်ဖြစ်လာ၏။ ရန္တပုံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ပါဝင်ရေးထိုးခဲ့ရပြီး ၆ ဧပြီ ၁၈၂၆ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မြို့ဝန်ဦးခိုင်သည် မြေထဲမင်းကြီးဦးကျော်ရွေး၏တူလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ကတော်၏အမည်မှာ ဒေါ်မင်းချစ်ဖြစ်၏။ ဦးခိုင်သည် ရခိုင်စစ်မျက်နှာတွင် မဟာဗန္ဓုလ၏စစ်ကဲအဖြစ်လည်း အမှုထမ်းခဲ့ဖူးလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ရာထူး လက်ခံရယူပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့သို့စုန်ဆင်းလာစဉ် ၈ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့တွင် ဗြိတိသျှသံအဖွဲ့ဝင် ကရော့ဖို့ဒ် (Mr. Craw furd)နှင့် ဟင်္သာတမြို့၌ တွေ့ဆုံခဲ့၏။ "အသက် ၄၅နှစ်ခန့်ရှိပြီး မြန်မာများထဲတွင် အရပ်မြင့်သူဖြစ် ၏။ နှာတံမှာ ထူးခြားနေပြီး မျက်လုံးများသည် တရုတ်လူမျိုးကဲ့သို့ ရှိလေ သည်။ ကရော့ဖို့ဒ် (Mr. Craw furd)နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့စဉ် ကန်လန်ကာထောင့် ၌ အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးကိုတွေ့ရရာ မြို့ဝန်မင်းက သူ၏ဇနီးငယ်ဖြစ် ကြောင်း၊ ဇနီးကြီးနှင့် သမီးများမှာ အင်းဝတွင်နေထိုင်ကြကြောင်း ပြောပြ လေသည်။ ၁၀ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့ မြို့ဝန်ဦးခိုင်နှင့် ထပ်မံတွေ့ဆုံရာ

သူ့တွင် သမီးမိန်းကလေးတစ်ဦးသာရှိသည်ဟု ပြောကြားခဲ့၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ၂၄ နိုဝင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့တွင် ကြည့်မြင်တိုင် ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်ရှိလာရာ ကင်းဘဲ (Cambell) က အမြောက် ၁၉ ချက် ပစ်ဖောက် ဂုဏ်ပြုခဲ့၏။ ဘာနေး (Burney) က မြို့ဝန်ဦးခိုင်သည် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ပညာထက်မြက်၍ အမြော်အမြင်နှင့် အပြည့်စုံဆုံးအရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ရန်ကုန်တွင်တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ်အတွင်း ၁၈၂၇-ခု၊ မတ်လ၌ မွန်လူမျိုးတို့၏ သူပုန်တပ်များကို ငြိမ်ဝပ်အောင် နှိမ်နင်း အောင်မြင်ခဲ့၏။ ထို့ပြင် ဗိုလ်တထောင်စေတီပြုပြင်ခြင်း၊ ဓမ္မဝိလာသစေတီ နှင့် ကျိုက္ကဆံစေတီတော်တို့၌ ထီးတင်ခြင်း စသော ကုသိုလ်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန် ရွှေကျင်မြို့စား ဦးခိုင်သည် ၂၉ ဩဂုတ် ၁၈၃၅ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

မင်းကြီးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဝဖြစ်ပါသည်။ လွတ်တော်စာရေး၊ အိမ်ရှေ့စာရေး ကြီး သီဟစည်သူ၊ မင်းလှရာဇာဘွဲ့နှင့် မိဖုရားဝန်စသော ရာထူးများဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး နောင်တွင် ငရဲနံမြို့စားဝန်ကြီးအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ် မှတ်တမ်းတစ်ခုတွင် “မာန်မာန်ကြီး၍ တစ်ယူသန်စိတ်ရှိသူမိဖုရား၏ ဝန် အဖိုးကြီး”ဟု ဖော်ပြထား၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ၁၈၃၇-ခု၊ သာယာဝတီ မင်းနန်းတက်စတွင် နေပြည်တော်သို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ပြီး ထောင်သွင်း အကျဉ်းချခြင်းခံရလေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးတုတ်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ ရွှေဘိုမြို့ယင်းတောရွာ၌ စာရေးတော်ကြီးဦးတောနှင့် ဒေါ်တရုတ်တို့က ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ရေနံချောင်းမြို့စား ဝန်ထောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်နေစဉ် ၂၄ မေ ၁၈၃၇ နေ့တွင် ရန်ကုန် မြို့သို့ စေလွှတ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၂ ဇူလိုင် ၁၈၃၈ နေ့ လွတ်တော်မှ ဘောပစ် (Bayfield) ထံပေးစာတွင် ရေနံချောင်းမြို့စားဝန်ထောက်အား ရန်ကုန် အရေးပိုင်အဖြစ် ခန့်အပ်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဦးတုတ်ကြီးသည် ရန်ကုန်မြို့၌ မွန်လူမျိုးများ၏ ပုန်ကန် ထကြွမှုကို နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ ထို့နောက် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့ပြီး ၂၄ ဩဂုတ် ၁၈၄၀ နေ့တွင် ဝန်ကြီးရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရ လေသည်။ နောင်တွင် ယင်းတောဝန်ကြီးဟု ထင်ရှားခဲ့၏။ မင်းကြီးတွင် ဝန်ကတော်သုံးဦးရှိရာ ဒေါ်ငြိမ်း၊ ဒေါ်ခိုနှင့် ရှင်ကြင်ဥတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ မင်းကြီးနှင့် ဝန်ကတော်ဒေါ်ငြိမ်းတို့က ယောမင်းကြီးဦးဖိုးလှိုင်ကို ဖွားမြင်ခဲ့ သည်။

သတိုးမင်းရဲရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရှမ်းကလေးဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့် အပ်ခြင်းခံရပြီး ရန်ကုန်သို့စုန်ဆင်းလာရာ ၂၈ နိုဝင်ဘာ ၁၈၃၉ နေ့တွင် မောက်ရှိခဲ့သည်။ မြို့ဝန်ဦးရှမ်းကလေးသည် ရန်ကုန်မြို့ ဓမ္မဝိလာသစေတီ ၌ ရွှေဆိုင် ၅၀၀ ကပ်လှူခဲ့၏။ ထို့ပြင် သံတော်ဆင့်ရေဝန် မောင်တူနှင့် အဟူ သရက်တောကျောင်းတိုက်နေရာကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ ကျောင်း ဆောက်လုပ်ပြီး အင်းဝမှ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးမဏိကို ပင့်ဆောင်ကျောင်းထိုင် စေခဲ့၏။ မူလက သရက်ပင်များထူထပ်စွာပေါက်ရောက်သောကြောင့် သရက် တောကျောင်းတိုက်ဟု အမည်တွင်လေသည်။

မင်းကြီးမင်းလှ မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးညို ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဦးညိုနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်အချက်အလက်များ မသိရပါ။ ၁၈၄၅-ခု၊ လွတ်တော်သို့ စော်ဘွား စာရင်းတင်သွင်းခဲ့သူ ကောလိယမြို့စားဝန်ထောက် ဦးညိုပင်ဖြစ်ဟန်တူ ပါသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးထိုက်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းနန်းတက်စ ၁၈၄၆- မှတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ယခင်က ဝန်ထောက်မြင်း ဖူကြီးဝန် ယင်းခဲမြို့စားအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး မကြာမီ “သတိုး”ဘွဲ့ ကိုပါ ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်

စဉ်အတွင်း ၁၈၄၇-ခုတွင် ဓမ္မဝိလာသစေတီ၊ ကျိုက္ကဆံစေတီတို့ကို ပြုပြင်
ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူခဲ့၏။ ၂၂ နိုဝင်ဘာ ၁၈၄၉ နေ့ ကျိုက္ကဆံစေတီဌာပနာ
တိုက်မှတ်တမ်းအရ မြို့ဝန်ဦးထိုက်တွင် ဝန်ကတော် ရှင်ဆန်းနှင့် ရှင်ပဲဆိုသူ
နှစ်ဦးရှိပြီး ရွှေဆင်းတုတော်တစ်ဆူစီ လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

သတိုးမင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်သီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၀-ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်
အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်ဦးအုပ်သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်စ ၁၉
ဇန်နဝါရီ ၁၈၅၁ နေ့တွင် ကျိုက္ကဆံစေတီတော်၌ ထီးတော်တင်ဒါနပြုခဲ့၏။
ထီးတော်တင်မှတ်တမ်းအရ သမီး မိမိကြီးနှင့် သား မောင်မောင်ကြီးတို့က
ဆည်းလည်းများလှူဒါန်းခဲ့ကြလေသည်။

မြို့ဝန်ဦးအုပ် အမှုထမ်းစဉ်ကာလအတွင်း ၁၈၅၁-ခု၊ ဇွန်လတွင်
မောနတ် (Monarch) သင်္ဘောမှ ကပ္ပတိန်ရောဘတ်ရှက်ပတ် (Robert
Sheppard) နှင့်လည်းကောင်း၊ ဩဂုတ်လတွင် ချန်ပီယံ (Champion) သင်္ဘော
မှ ကပ္ပတိန် ဟာရီးလူးဝစ် (Herold Lewis) နှင့်လည်းကောင်း အမှုဖြစ်ပွား
ခဲ့ပြီး ဒဏ်ငွေရိုက်ရာမှ စစ်ပွဲဖြစ်ပွားမည့်အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့၏။
ထို့နောက် ၂၈ နိုဝင်ဘာ ၁၈၅၁ ရက်စွဲပါ မြန်မာဝန်ကြီး၏ “ဘုရင်မ” သင်္ဘော
သို့ပေးစာအရ မြို့ဝန်ဦးအုပ်ကို ရာထူးမှ ဖယ်ရှားပြီး နေပြည်တော်သို့ ပြန်
လည်ခေါ်ယူခဲ့၏။

အတုလကမ္ဘာပြဇာတ်ရေးသားခဲ့သူ ဦးမောင်မောင်ကလေး၊ ဇာတ်မင်း
သားကိုကျီးဖြူတို့သည် မြို့ဝန်ဦးအုပ်၏သားများ ဖြစ်ကြ၏။ ဦးအုပ်၏နှမ
သည် မင်းတုန်းမင်း၏ မြောက်ရွှေရေးဆောင်မိဖုရား ဥမ္မာဒေဝီဖြစ်ပါသည်။
ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဟောင်းဦးအုပ်နှင့် ညီ မြင်းစုကြီးဝန် ဦးတက်တုတို့သည်
သီပေါမင်းနန်းတက်စ ၁၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၇၉ နေ့တွင် ကွပ်မျက်ခြင်းခံရ
လေသည်။

ရန်ကုန်မြို့တော်ဝန်နှင့်အဖွဲ့

သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမုံဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ရွှေတောင်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိရာမှ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးမုံသည် ၄ ဇန်နဝါရီ ၁၈၅၂ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့သို့ အခြွေအရံများစွာဖြင့် ရောက်ရှိလာ၏။ ဝျွန်အက်ဖ်ကေဒီ(John. F. Cady)က ဦးမုံသည် နန်းတွင်းဗြိတိသျှဆန့်ကျင်ရေး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပြီး သဘောထားပျော့ပျောင်းသူမဟုတ်ကြောင်း ဆိုပါသည်။ သို့သော် မြို့ဝန်ဟောင်းဦးအုပ်ကမူ ဦးမုံသည် ခက်ထန်လွန်းသည့် ကွန်မိုဒိုလင်းဘတ်နှင့် ဆက်ဆံ၍မရလောက်အောင် ပျော့ပျောင်းသူဟုဆို၏။

မြို့ဝန်ဦးမုံသည် နောက်ဆုံးရန်ကုန်မြို့ဝန်ဖြစ်ပြီး သူ၏လက်ထက် ၁၈၅၂-ခု၊ မေလတွင် ရန်ကုန်မြို့သည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားလေ၏။ ရန်ကုန်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် စစ်သေနာပတိဂေါ်ဒွင်(Godwin)သည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်အား ကြီးပေးမည်ဟူသော စိတ်ကူးဖြင့် ဖမ်းဆီးရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သေး၏။ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၈၅၂ နေ့တွင် သစ္စာဖောက်သူ မြန်မာအချို့နှင့် အင်္ဂလိပ်တို့ပူးပေါင်း၍ ပုဇွန်တောင်တွင်နေထိုင်သူ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဟောင်း၏ အိမ်သို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ မြို့ဝန်၏တပ်သားများက ပြန်လည်ခုခံတိုက်ခိုက်မှသာ ဆုတ်ခွာသွားကြလေသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်သည် ပြင်းထန်စွာဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်း ကြံမြောက်မှုကို မသိရတော့ပေ။

၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၅၂ နေ့တွင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်ကြောင်း ကြေညာချက်နှင့်အတူ မြန်မာဘုရင်ကခန့်ထားသော ရန်ကုန်မြို့ဝန်များ၏ အခန်းကဏ္ဍသည်လည်း ပျောက်ကွယ်သွားတော့၏။ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်တက်ကြွသူမြန်မာများ ရရာလက်နက်စွဲကိုင်လျက် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့အား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သေး၏။ သို့သော် လက်နက်အင်အားမမျှသဖြင့် အရေးနိမ့်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုသို့ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသူ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် ဦးရွှေတူဆိုသူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဦးရွှေတူသည် အိမ်ရှေ့စံကနောင်မင်းသားကြီးထံမှ ရန်ကုန်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည့်အမိန့်တော်ကို ရရှိခဲ့သည်ဆို၏။ မင်းသားကြီးက ရန်ကုန်မြို့ကို အင်္ဂလိပ်လက်ထဲမှ ပြန်လည်သိမ်းယူရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း “အာသာဖယ်ရာ”(Arthur Phayre)သာလျှင် ရန်ကုန်အရေးပိုင်မင်းကြီး ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

(၂) ဒလ

ရှေးခေတ်ဒလမြို့သည် ယခုတွံတေးမြို့၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်ပြီး ယခုဒလမြို့မှာမူ ယခင်က “မိုင်းသူ”ခေါ် ရွာငယ်တစ်ရွာဖြစ်လေသည်။ ဒလနယ်ကို ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် ပြင်သစ်ပိုင်နယ်မြေအဖြစ် သတ်မှတ်ထား၏။ မြေဒူးမင်းမှ ပွန်ဒီချယ်ရီမြို့ ကောင်စစ်ဝန်ထံပေးပို့သည့် သဝဏ်လွှာတွင် “ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခွင့်ကို လွတ်လပ်စွာပေးသနားလိုက်သည်။ မိုင်းသူ (Mangthu)ဒေသတွင်လွတ်လပ်စွာနေထိုင်ခွင့်ကို ကျွန်ုပ်က ပေးသနားလိုက်ကြောင်း အကြောင်းကြားလိုက်သည်”ဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။

၁၇၈၃-ခု မွန်လူမျိုးများ၏ ပုန်ကန်ထကြွမှုအပြီး ၁၇၈၅-ခုမှစ၍ ပြင်သစ်အခြေစိုက်စခန်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်းမရှိတော့ပေ။ မိုင်းသူဒေသသည်လည်း ၁၇၉၅-ခုနှစ်ခန့်မှစ၍ ဒလဟူသောအမည်ဖြင့် ထင်ရှားလာလေသည်။ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲဖြစ်ပွားချိန်တွင် ဒလမြို့ဝန်ရုံးသည် အကြောင်းတစ်စုံတစ်ခုကြောင့် ယခုဒလမြို့နေရာ မိုင်းသူသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့၏။

မင်းရဲခေါင်ကျော်သူကျော်

ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ဒလမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၁၀-ခု၊ မေလတွင် ငလျင်ဒဏ်ကြောင့် ပြိုကျသွားခဲ့သည့် တံတားရွှေဆံတော်ဘုရားအား ဘုရင့်အမိန့်တော်ဖြင့် ပြုပြင်ခဲ့သည်။ ၃ ဧပြီ ၁၈၁၁ နေ့တွင်လည်း ရွှေဆံတော်ဘုရား၌ ကြေးချိန် ၅၆၀ရှိ ခေါင်းလောင်းကြီးကို လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ထူးခြားသောကုသိုလ်ပြုခွင့်ရခဲ့သောကြောင့် မြို့ဝန်သည် ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိကာ ဗဒုံမင်းအား ရွှေစင်၅ပိဿာ ဆက်သခဲ့၏။ သို့သော် ဗဒုံမင်းက လက်မခံဘဲ ရွှေဆံတော်ဘုရား၌သာ ရွှေချလှူဒါန်းစေခဲ့လေသည်။

မင်းလှမဟာမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်ကပင် ဒလမြို့ဝန်ဖြစ်ခဲ့၏။ ယခင်က ပျံချီရွှေတောင်ဘွဲ့နှင့် အမှုထမ်းလျက်ရှိရာမှ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ စစ်ကိုင်းမင်း၏ ဥကင်သဖွင့်ပွဲမင်္ဂလာအခမ်းအနားတွင် နေမျိုးမင်းခေါင်ဘွဲ့ ပေးသနားခြင်းခံရလေသည်။ ဒလမြို့ဝန်သည် ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါခဲ့ရ၏။ ၁၈၂၀-ခုနှစ်တွင်

စစ်ကိုင်းမင်း၏အမိန့်တော်ဖြင့် တွံတေးရွှေဆံတော်ဘုရား၌ ရွှေဆိုင်းသင်္ကန်း ကပ်လှူခြင်း၊ ဧရပ်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်း စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ ပြုခဲ့၏။ ၁၈၂၁-ခုတွင် မင်းလှမဟာမင်းခေါင်ဘွဲ့ ရရှိခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန် ဦးမှိုင်းတွင် မိရွှေပုဆိုသူသမီးတစ်ဦးလည်း ရှိပါသည်။

မင်းကြီးမင်းလှမဟာမင်းထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကဲဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၃၉-ခု၊ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်စ တွင် ဒလမြို့ဝန်ဦးကဲသည် ၄၀ တော် သွေးသောက်စာရင်း၌ ပါဝင်ခဲ့၏။ ဒလမြို့ဝန်၏လျှောက်ထားချက်အရ သာယာဝတီမင်းသည် ၁၈၄၁-ခုတွင် သမီးတော် ဒလမြို့စားမင်းသမီး၏ ကံကြွေးငွေတော်မှ တွံတေးရွှေဆံတော် ဘုရားကို ရွှေအပြည့် ကပ်လှူပူဇော်ခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်ဦးကဲသည် နောက်ပိုင်းတွင် လက်ဝဲဝင်းမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။

မဟာမင်းလှရာကျော်ခေါင်

သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် ဒလမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှုထမ်းခဲ့ သူဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် ၁၂ ဧပြီ ၁၈၄၃ နေ့တွင် ဒလမြို့သူကြီးနှင့် တိုင်ပင်ကာ ရှေးဟောင်းသိမ်ပျက်တစ်ခုကိုပြုပြင်လျက် မဟာဝိဇယသိမ်ဟု သမုတ်ခဲ့လေသည်။ ပုဂံမင်းနန်းတက်စအချိန်အထိ ဒလမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး “မဟာမင်းလှသင်္ခယာ”ဘွဲ့ မည်သစ်ကိုပါ ပေးအပ်ခြင်း ခံခဲ့ရဟန်တူပါသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပသီဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၀-ခုနှစ်၊ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ဒလမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး ထိုနှစ်၌ပင် ဘုရင့်အမိန့်တော်နှင့် တွံတေးရွှေဆံတော်ဘုရားအား ရွှေသင်္ကန်းကပ်လှူခဲ့လေသည်။ ကွန်မိုဒိုလင်း ဘတ်(Commodore Lambert)သည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်သစ်ဦးမှမရောက်မီက ဒလမြို့ဝန်ထံ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သေး၏။ သဘောထားပြည့်ဝသည့် လူကြီးလူကောင်းတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူ့အား ကောင်းမွန်စွာပြုမူဆက်ဆံခဲ့သည်ဆို၏။

၈ ဇန်နဝါရီ ၁၈၅၂ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်၏ စေခိုင်းချက်အရ ဒလ မြို့ဝန်သည် ကွန်မိုဒိုလင်းဘတ်နှင့် သွားရောက်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခဲ့ရ၏။

မြန်မာဘုရင်ပိုင် “ရေနန်းယာဉ်သာ”သင်္ဘောကို ပြန်လည်ပေးအပ်ပါရန်နှင့် သူးတပ်ချုပ်ရာနယ်မြေအနီးတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သောအမှုဖြစ်သောကြောင့် အပြစ် ပေးခံရမည့်သူများထဲတွင် သူပါပါဝင်သွားနိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့လေသည်။

ဒလမြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းနန်း တက်စ ၁၈၅၃-ခု ပြည်မြို့တွင် အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် ဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်ခဲ့ရ ၏။ ထို့နောက် ဒလမြို့ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားသောအခါ နန်းမတော်ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းရလေသည်။ ဖယ်ရာ၏ အင်္ဂလိပ်သံ အဖွဲ့လာရောက်ခဲ့စဉ် ၂၄ စက်တင်ဘာ ၁၈၅၅ နေ့တွင် ဒလမြို့ဝန်ဟောင်း ဦးပသီထံ သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ ဟင်နရီယူးလ် (Henry Yule) က “လေးစားဖွယ်ကောင်း၍ စိတ်ရင်းဖြူစင်သောအဖိုးကြီးတစ်ဦး”ဟု ဆိုပါသည်။ ဒလမြို့ဝန်ဟောင်း၏သမီးအကြီးမှာ ချောမောလှပသူဖြစ်ကြောင်း၊ သမီးအငယ် ကမူ မခင် ကလကတ္တားသို့ သံအဖွဲ့နှင့်သွားရောက်ခဲ့စဉ်က ရိုက်ကူးထားသော ဟတ်ပုံကို ထုတ်ပြကြောင်း၊ ပြန်ခါနီးတွင် ဇနီးသည်အား ကိုယ်တိုင်လက် ဆွဲနှုတ်ဆက်စေခဲ့ကြောင်းများကိုလည်း သံအဖွဲ့မှတ်တမ်းတွင် ဖော်ပြထား၏။ ထို့ပြင် ဒလမြို့ဝန်ဟောင်း ဦးပသီ၏သားတစ်ဦးဖြစ်သူ မောင်ဘိုးမောင်သည် ကနောင်မင်းသားကြီး၏ နိုင်ငံခြားသို့စေလွှတ်သည့် ပညာတော်သင်များအနက် တစ်ဦးအပါဝင်ဖြစ်ပါသည်။

(၃) မုတ္တမ

မုတ္တမမြို့ဝန်စနယ်မြေတွင် ရှေးကာလက ၃၂မြို့ပါဝင်သော်လည်း ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၈၄-ခု စစ်တမ်းကောက်ယူချိန်၌မူ ၁၃မြို့တွင်သာ လျှင် နေထိုင်သူရှိတော့၏။ ထိုသို့ ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်သွားရခြင်းမှာလည်း ၁၇၇၄-ခုတွင် မုတ္တမနယ်မှ မွန်လူမျိုး ၃-ထောင်ကျော်ခန့် ယိုးဒယားနိုင်ငံ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခိုလှုံသွားသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

မုတ္တမမြို့အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အလောင်းမင်းဝှားလက်ထက် ၁၇၅၉-ခုတွင် မွန်လူမျိုး “ဒေါ်တလွတ်”ကို မြို့စောင့်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ကြောင်း အစောဆုံးတွေ့ရှိရ၏။

မင်းရဲမင်းလှဥဇနာ

မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် မင်းရဲမင်းလှဥဇနာသည် မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် နယ်မှအခွန်အကောက်များကို ရွက်နီဖြင့် ကောက်ခံဆက်သွင်းရသည်ဆို၏။ ၁၇၆၆-ခုနှစ် ယိုးဒယားသို့စစ်ချီရာတွင် မုတ္တမမြို့ဝန်လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရလေသည်။ ၁၇၇၃-ခု စစ်ပွဲကာလများအတွင်း မြို့ဝန်မင်းရဲမင်းလှဥဇနာ ကွယ်လွန်သွားပါသည်။

မင်းကြီးဂါမဏိစန္ဒ

အမည်ရင်းမှာ ဦးစံရာဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည်တက် ၆၈ ဦးဝင်ဖြစ်၏။ ယခင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်လျက်ရှိရာမှ ၁၇၇၃-ခု၊ မြို့ဝန်မင်းရဲမင်းလှဥဇနာ ကွယ်လွန်သောအခါ မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရလေသည်။ မြို့ဝန် မင်းကြီးဂါမဏိစန္ဒလက်ထက် ယိုးဒယားသို့စစ်ချီရာ၌ မွန်လူမျိုး ဗိုလ်မှူးဗညားစိန်၏တပ်လည်း လိုက်ပါခဲ့ရလေသည်။ မုတ္တမမြို့မှ သုံးစခန်းခန့်အကွာသို့ရောက်လျှင် မြို့ဝန်၏တပ်မှူးများက မွန်တပ်သားများထံမှ ငွေကြေးတောင်းခံခဲ့သည်ဆို၏။ ဗညားစိန်သည် မခံမရပ်ဖြစ်ကာ မုတ္တမကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်လေသည်။ တိုက်ပွဲကာလအတွင်း မွန်လူမျိုးအများအပြား ယိုးဒယားသို့ ထွက်ပြေးခိုလှုံခဲ့ကြ၏။ မုတ္တမမြို့ဝန်သည်လည်း ရန်ကုန်သို့ထွက်ပြေးရသောကြောင့် ၁၇၇၄-ခုတွင် မုတ္တမမြို့ပျက်ယွင်းခဲ့ရလေသည်။

မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမူဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ နှမ မယ်ဝင်းနှင့် ဦးဖြိုးမြစ်တို့၏သား ဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းနန်းတက်စ ၁၇၈၁-ခုတွင် မင်းရဲစည်သူဘွဲ့နှင့် မုတ္တမမြို့ဝန် ဖြစ်လာ၏။ ၁၇၈၃-ခု ဥကင်သဖွင့်မင်္ဂလာပွဲတွင် မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင် ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့လေသည်။ ၉ စက်တင်ဘာ ၁၇၈၄ နေ့ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်တွင် မုတ္တမမြို့ဝန် မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်၏အမည်ကို တွေ့ရှိရသောကြောင့် ထိုကာလအထိ မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှုထမ်းဆဲဖြစ်ကြောင်း သိရှိရလေသည်။ ဝန်ကတော်အမည်မှာ “မယ်ရ”ဖြစ်ပြီး သမီး ရှင်မညီနှင့် သား မောင်အင်္ဂါတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့၏။

မင်းရဲသီဟသူ

မင်းရဲသီဟသူသည် ၁၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၈၅ နေ့တွင် မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ သူသည် လဂွန်းဗျည်းမြို့စစ်တမ်းပါ “မြို့ဝန်မင်းရဲသီဟ”ပင်ဖြစ်ပါသည်။

မင်းလှစည်သူ

မြို့ဝန်မင်းလှစည်သူသည် ဗဒုံမင်း၏အနွယ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ၉ ပြေ ၁၇၈၉ နေ့တွင် ပဲခူးရွှေမောစောဘုရား၌ ထီးတော်တင်လှူခဲ့၏။ ၁၇၉၁ ခုတွင် ဗဒုံမင်းသည် မြို့ဝန်မင်းလှစည်သူအား အင်အားနှစ်သောင်းကျော်နှင့် မြို့စောင့်ထားလေသည်။ ၁၇၉၂-ခုနှစ် မြို့ဝန်သည် ထားဝယ်မြို့ဝန် နေမျိုးကျော်ထင်နှင့် အမှုအခင်းဖြစ်ပွားခဲ့၏။

မင်းရဲစက္ကကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအိုဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏အနွယ်တော်ဖြစ်ပြီး မိုးနဲဝန်ဦးသာမော်နှင့် ဒေါ်မယ်မတို့၏သားဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၆-ခုတွင် ပြည်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

နေမျိုးရာဇာသင်္ကြန်

နေမျိုးရာဇာသင်္ကြန်သည် ၁၀ ဩဂုတ် ၁၇၉၅ နေ့တွင် မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများကို မသိရပါ။

သုသိရိမဟာဓမ္မရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေအူဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်း၏သားတော်ဖြစ်ပြီး ၁၇၉၈ ခုခန့်တွင် မုတ္တမဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်

မုတ္တမမြို့ဝန် မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်၏အမည်ကို ၄ ဇူလိုင် ၁၈၀၆ နေ့အမိန့်တော်တွင် အခွန်ငွေကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ဖော်ပြပါရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုပြင် ၇ အောက်တိုဘာ ၁၈၀၇ နေ့တွင်လည်း မုတ္တမမြို့ဝန်က ဆက်သသည့်ဓာတ်တော်များမှာ အတုဖြစ်နေ၍ မြို့ဝန်အား ရာဇဝတ်စီရင်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။

မဟာနော်ရထာ

မဟာနော်ရထာသည် ၂၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၁၀ နေ့တွင် မုတ္တမမြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈ မတ် ၁၈၁၁ နေ့ အမိန့်တော်တွင်လည်း မြို့ဝန်မဟာနော်ရထာတင်သွင်းသည့် စာရင်းပါလူဆိုးများကို စစ်ဆေးရန် ဖော်ပြပါရှိ၏။

ဦးယာ

မုတ္တမမြို့ဝန်ဦးယာ၏ မင်းပေးဘွဲ့အမည်ကို မသိရပါ။ ဦးယာသည် ၁၇၅၉-ခုနှစ်တွင် ယိုးဒယားနိုင်ငံအတွင်း၌ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ သူသည် အမရပူရ မြို့အနောက်ဘက် ကူကြီးကျောင်းတိုက်၌ ဆရာတော်ရှင်ပညာသီဟဘွဲ့ဖြင့် အချိန်အတန်အကြာ ရဟန်းဝတ်ခဲ့၏။ ၁၈၀၁-ခုနှစ်တွင် လူထွက်ကာ ဗဒုံ မင်းထံခစားရာ သီရိနန္ဒသင်္ကြန်ဘွဲ့နှင့် မဟာဒါနဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ လေသည်။ ထို့နောက် မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၁၄-ခုတွင် မုတ္တမမြို့၌ လုပ်ကြံခံရလေသည်။ (အဲချင်းဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သည့်ဦးရာ မှာ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်ရာဖြစ်ပါသည်။)

သီရိမဟာသီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွဲဖြစ်ပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့ဝန် ထီးလင်းမင်းကြီး ဦးရွှေရောင်နှင့် ဝန်ကတော် ဒေါ်မွှေးညိုတို့၏ သားဖြစ်ပြီး မုတ္တမမင်းကြီး၊ ပါဏံဝန်ကြီး စသောအမည်များဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သည့် စာဆိုတော်တစ်ဦးဖြစ် လေသည်။ ဦးရွဲသည် ၁၈၁၄-ခုမှ ၁၈၁၅-ခုနှစ်များအတွင်း မုတ္တမမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဇနီးဝန်ကတော်မှာ ဒေါ်မြတ်ဖြစ်ပြီး သားသမီးများမှာ တောင်ဘက်တိုက်ဝန်၊ လမိုင်းဝန်၊ သူရဲဝန်ကတော်ဒေါ်ဥ၊ မြို့တော်ဝန်၊ ဦးမင်းရွှေတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

မင်းကြီးမဟာဥနော

မင်းကြီးမဟာဥနောသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမတိုင်မီကပင် မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်သည် ၂ ဧပြီ ၁၈၂၃ နေ့ တရုတ်သံအဖွဲ့ကြိုဆိုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ရ၏။ ၁၈၂၃-ခုတွင်ပင် မုတ္တမမြို့ဝန် သည် အဆောင်အရွက်များ ပေးအပ်ခြင်းခံရ၏။ ထို့ပြင် ၁၈၂၅-ခု ဒီဇင်ဘာ

လတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မွန်လူမျိုးတို့၏ ပုန်ကန်မှုတွင် မြန်မာမင်းဘက်မှ ပါဝင်ကူညီတိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၏။

၁၈၂၆-ခု အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမစစ်ပွဲ ပြီးဆုံးသွားပြီးနောက် မုတ္တမ သည် အင်္ဂလိပ်ပိုင်တနင်္သာရီဒေသနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်သွားပြီး ပြဿနာ အချို့ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ၁၈၂၉-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် မုတ္တမဘက်မှနေထိုင် သူများ အင်္ဂလိပ်ပိုင်နက်အတွင်း ဝင်ရောက်လုယက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ဆို၏။ မေဂျာမိန်ဂီ (Major Maingy)က ဓားပြ(၇)ဦးအမည်များကိုဖော်ပြ၍ ဖမ်းဆီး ပေးပါရန်နှင့် မဖမ်းမိခဲ့လျှင် မုတ္တမမြို့ဝန်အား ဒဏ်ခတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရန်ကုန်မြို့ဝန်ထံ စာရေးအကြောင်းကြားခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် မုတ္တမမြို့ဝန်၏ နေအိမ်ကို သွားရောက်တိုက်ခိုက်ကြသေး၏။ ရွာသုံးရွာကိုလည်း မီးရှို့ဖျက်ဆီး ပစ်ခဲ့လေသည်။

၂၇ ဇန်နဝါရီ ၁၈၃၅ နေ့ ဆရာဘေပစ် (BayField)က လွတ်တော်သို့ အစီရင်ခံရာတွင် မော်လမြိုင်မှလာသူ ငရွှေကြူအား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ သည့် မုတ္တမမြို့ဝန်အား ရာထူးမှထုတ်ပယ်ပစ်ရန်နှင့် မြို့ဝန်အသစ် ပြောင်းလဲ ခန့်ထားမှသာလျှင် ငြိမ်ဝပ်အေးချမ်းမှုကို ရှိနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထား၏။

မဟာသင်္ခယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပွားဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးပွားသည် တိုက်ကုလား မြို့ကို ပေးသနားခြင်းခံရ၍ တိုက်ကုလားမြို့စားမင်းကြီးအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့ သည်။ မုတ္တမမြို့ဝန်၏ ၂၁ ဇန်နဝါရီ ၁၈၅၂ ရက်စွဲပါ တနင်္သာရီတိုင်းမင်း ကြီး ကာနယ်ဘိုဂေး (Col. Bogle)ထံ ပို့စာတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ကို ဖယ်ရှား ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာပိုင်သင်္ဘောကို ဆွဲယူသွားမှုမှာ စစ်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် မသင့်ပါကြောင်းများကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့၏။

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲအတွင်း မင်းကြီးဦးပွားသည် အင်အား ၃ သောင်းကျော်နှင့် မြို့တွင်းမှ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သေး၏။ သို့သော် လက်နက် အင်အားမမျှသဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် မြို့ကို စွန့်ခွာထွက်ပြေးရလေသည်။ ဦးပွားသည် ဒုတိယ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲအတွင်းတွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခံထားခြင်းခံရ၏။

(၄) စစ်တောင်း

စစ်တောင်းမြို့တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲနောက်ပိုင်းအချိန် အထိ မြို့ဝန်များ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့သော်လည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ်ပိုင်း တွင် တစ်စတစ်စ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားဟန်ရှိပေသည်။

ဥက္ကမရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးချစ်ဖြိုးဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည် တက် ၆၈ဦးဝင်ဖြစ်၏။ ဗလရာဇာ၊ မင်းကြီးရာဇာဘွဲ့များကိုလည်း ရရှိခဲ့ပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးတွင် စစ်တောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့လေသည်။

မင်းရဲရန်နောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြာရစ်ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ အနွယ် တော်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် စစ်တောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။ ဝန်ကတော်၏ အမည်မှာ မယ်အိမ်စာဖြစ်၏။

ဦးရှမ်း

စစ်တောင်းမြို့ဝန်ဦးရှမ်းသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်၌ အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဦးရှမ်းကို မင်းရဲကျော်စွာဘွဲ့ ခံဦးအိုနှင့် ဝန်ကြီးမင်းရဲသင်္ခယာ၏ သမီး ဒေါ်သီတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ အစ်ကိုဖြစ်သူ ဦးညိုမှာ ရတနာသိမ်မြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးရှမ်းသည် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ်ပါ အမှုထမ်းခဲ့ဖူးပြီး ၁၈၁၉-ခုတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

နေမျိုးသီဟရဲခေါင်

စစ်တောင်းမြို့ဝန် နေမျိုးသီဟရဲခေါင်သည် ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ မဏိပူရသို့ စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါချီတက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ရဲစက်ကျော်သူ

မြို့ဝန် ရဲစက်ကျော်သူနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၈၂၆-ခု ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မွန်လူမျိုးငစပ်ငယ် ပုန်ကန်မှုကို တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းခဲ့ကြောင်းကို သာ သိရှိရပါသည်။

(၅) ပုသိမ်

ပုသိမ်တွင် အစဉ်အလာအားဖြင့် အရံ ၃၂-မြို့ပါဝင်၏။ ကပ္ပတိန် ဘောကာ၏ မှတ်တမ်းအရ ၂၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၅၅ တွင် အလောင်းမင်းတရား သည် ပုသိမ်မြို့ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့၏။ ၁၇၅၆-ခုတွင် ပုသိမ်မြို့ဝန်က ဟိုင်းကြီးကျွန်းကိစ္စစာချွန်တော်ကို ပေးအပ်ခဲ့သည်ဆိုသောကြောင့် ထိုစဉ်ကပင် ပုသိမ်မြို့ဝန်ခန့်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရှိရလေသည်။

၁၇ ဇွန် ၁၇၅၇ နေ့တွင်လည်း စေတီတော်ထီးတင်ရန် ထီးကို ပုသိမ် ဝန်က စတင်လုပ်ဆောင်ရပြီး ၂၉ ဇွန် ၁၇၅၇ နေ့တွင် ပုသိမ်ဝန်၏ တပ်ပါ အမှုထမ်း ၉ ဦးအား ဘွဲ့အမည်များ ပေးသနားခဲ့လေသည်။

မင်းကြီးနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေရည်ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဖြစ်ပြီး အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် ပုသိမ်မြို့ကိုပါ ပူးတွဲတာဝန်ယူအုပ် ချုပ်ရဟန်တူ၏။ ၂၃ ဇူလိုင် ၁၇၅၇ နေ့ ဟင်္သာတမြို့ ကရဝိက်ဖောင်တော် ပေါ်၌ အလောင်းမင်းတရားနှင့် အင်္ဂလိပ်အရာရှိ လက်စ်တာ (Lester)တို့ တွေ့ဆုံခဲ့စဉ် ဘုရင်မင်းမြတ်က အနီးရှိပုသိမ်မြို့ဝန်ကို ညွှန်ပြလျက် “ပုသိမ် မြို့ဝန်ကိုလည်း လိမ္မာရေးခြားရှိတဲ့အတွက် မကြာခင်ကပဲ မင်းကြီးနော်ရထာ ဘွဲ့ ပေးသနားလိုက်တယ်” ဟု မိန့်ကြားခဲ့၏။

ဒီပဲယင်းမင်းနန်းတက်စ ဟိုင်းကြီးကျွန်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေး ပြောဆိုရန် ရောက်ရှိလာသည့် ကပ္ပတိန် ဝေါလတာအဲလစ် (Capt. Walter Alive) မှတစ်ဆင့် မဒရပ်မင်းကြီး ဂျော့ပီဂေါ့အက်စကွဲယား (George Pigot Esquire) ထံ ပေးပို့ခဲ့သည့် ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၇၆၀ နေ့ရက်စွဲပါစာတွင် “မြန်မာ နိုင်ငံတောင်ဘက်မျက်နှာတစ်ခွင် သင်္ဘောဆိပ်နှင့်တကွ ဟံသာဝတီသုံးရပ်၏ မြို့ဝန်အဖြစ် ယုံမှတ်ခြင်းခံရသော အရှင်ကျွန်တော်မျိုးအပေါင်းကို မိမိရင်မှာ ဖြစ်သကဲ့သို့ သနားစောင့်ရှောက်လေ့ရှိသော မင်းကြီးနော်ရထာ” ဟု ဖော်ပြ ပါရှိလေသည်။ ဤတွင် “ဟံသာဝတီသုံးရပ်၏ မြို့ဝန်” ဆိုသည်မှာ ဟံသာဝတီ၊ မုတ္တမနှင့် ပုသိမ် ဒေသသုံးရပ်ကို ဆိုလိုဟန်ရှိပါသည်။

သီရိစည်သူကျော်ထင်

ပုသိမ်မြို့ဝန် သီရိစည်သူကျော်ထင်သည် မြေဒူးမင်းလက်ထက် ၁၇၆၄-ခု၊ ၄၀ တော် သွေးသောက်ဖွဲ့ရာ၌ ပါဝင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၇၆၇-ခု တရုတ်မြန်မာစစ်ပွဲတွင်လည်း ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်သင်္ခယာ

ဗဒုံမင်းနန်းတက်စ ၆ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၃ နေ့တွင် နေမျိုးကျော်ထင် သင်္ခယာသည် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

ဦးကျော်ခေါင်

ပုသိမ်မြို့ဝန်ဦးကျော်ခေါင်၏ မင်းပေးဘွဲ့မည်ကို မသိရပါ။ ဗဒုံမင်း၏ အလယ်နန်းမိဖုရားနှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်သူ မယ်ဆုံကြီး၏ သားဖြစ်ပါသည်။ ဝေါကြီးမျိုး၊ ကောင်ဟန်ဝန်၊ အောက်မားဝန်၊ လက်ျာဝင်းမျိုး၊ တောင်ငူမြို့ဝန် စသောရာထူးများဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့ဖူးပါသည်။

ရွှေတောင်သီဟကျော်ခေါင်

ပုသိမ်မြို့ဝန် ရွှေတောင်သီဟကျော်ခေါင်နှင့်ပတ်သက်၍ ၁၈၀၆-ခုတွင် ရာထူးမှ နုတ်ပယ်ခံရပြီး နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ဆင့်ခေါ်ခဲ့ကြောင်းကိုသာ သိရှိရပါသည်။

သီရိကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးလှဖြစ်ပါသည်။ ၁၁ ဇူလိုင် ၁၈၀၆ နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဦးလှသည် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်အတွင်း ရွှေပန်းတန်လှေတော်ပွဲနင်း ဦးနတ်ပေး၏ တိုင်ကြားချက်ကြောင့် ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၈၀၆ နေ့တွင် နေပြည်တော်သို့ ခေါ်ယူစစ်ဆေးခြင်းခံရလေသည်။ စစ်ကဲတို့၏ တင်ပြမှုကြောင့် အကျဉ်းမှလွတ်ခဲ့သော်လည်း မကြာမီ ဘုရင့်အမျက်တော်ရှမှုကြောင့် ရာထူးမှ ခေတ္တဆိုင်းငံ့ထားခြင်း ခံရပြန်လေ၏။ သို့သော် ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၁၀ နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် သီရိကျော်သူအား ပြန်လည်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။ ၂၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၁

ဇူလိုင်လတွင် ပြန်သော အမိန့်တော်အရ ထားဝယ်သို့စစ်ချီခဲ့သည့် တပ်တော်နှင့် ပတ်သက်၍ ထောက်လှမ်းအစီရင်ခံရန် ညွှန်ကြားခဲ့၏။

သုဓမ္မရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးထူးဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်း၏ သားတော်ဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမတိုင်မီတွင် ပုသိမ်ဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရကြောင်း ဂေဇက်တီးယား(သံတွဲခရိုင်)စာအုပ်တွင် ဖော်ပြပါရှိ၏။ ပုသိမ်မင်းသားကို ၁၇၇၈-ခုတွင် ဗဒုံမင်းနှင့် အလယ်နန်းမိဖုရား(ဒေါ်လွန်းပု)တို့က ဖွားမြင်ခဲ့၏။

၁၇၉၅-ခု မေဂျာဆိုင်း (Major Symes)၏ သံအဖွဲ့ နေပြည်တော်သို့ လာရောက်ခဲ့စဉ်က ပုသိမ်မင်းသားသည် အသက်(၁၇)နှစ်မျှသာရှိသေး၏။ ထိုစဉ်က မင်းသားသည် ရှက်သလိုဖြစ်ကာ မနေတတ်မထိုင်တတ်ဖြစ်နေသောကြောင့် ဆိုင်း (Symes)ကပင် စတင်၍ စကားပြောကြားခဲ့ရ၏။ ဟိန္ဒူဘာသာ စကားမှတစ်ဆင့် ဘာသာရှိန်က ဘာသာပြန်ပေးရာ မင်းသားငယ်မှာ ကြောင်အမ်းအမ်းဖြစ်နေလေသည်။ နှစ်ကြိမ်မျှ စကားတုံ့ပြန်ပြောဆိုရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း နှုတ်မှထွက်မလာခဲ့ပေ။ နောက်ဆုံးတွင် သူ၏ဝန်ဖြစ်သူက ကြားမှပင်ရောက်ဖြေကြားပေးခဲ့ရလေသည်။

ပုသိမ်ဘုရင်ခံမင်းသားသည် နောက်ပိုင်းတွင် စိတ်မကြည်မလင်ဖြစ်ကာ ၁ ဇူလိုင် ၁၈၃၉ နေ့ အသက် ၆၁နှစ်အရွယ်တွင် အမရပူရ၌ ကွယ်လွန်သွားသည်ဟု သိရပါသည်။ ပုသိမ်မင်းသားနှင့် ကြင်ရာတော် ယောမင်းသမီး သီရိမင်္ဂလာဒေဝီတို့က ဟိုင်းကြီးမင်းသား၊ စိုင်းပြင်မင်းသား၊ မြန်အောင်မင်းသမီးတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ သားဖြစ်သူ မင်းရဲသီဟသူဘွဲ့ခံ(မောင်စီ)သည် မည်သည့်မင်းသားဖြစ်သည်ကို မသိရပါ။

သမိန်ထောရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်နင်းဖြစ်ပါသည်။ သာရဝေါမြို့သူကြီးဖိုးထော်ရာ၏ သားဖြစ်၏။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၃၁ မေ ၁၈၂၂ နေ့ နားခံတော်ရွှေတောင်နန္ဒမိတ် ဆက်သွင်းသည့် လျှက်တော်မှတ်စာပါ “ပုသိမ် ၃၂ မြို့ဝန် သမိန်ထောရာဇာ”ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပုသိမ်မြို့ဝန် သမိန်ထောရာဇာသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ဗီယက်နမ်သွား

သံအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လိုက်ပါခဲ့၏။ ၁၈၂၃-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ရန်ကုန် မြို့မှ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ပီနန်၊ မလကာ၊ စင်ကာပူမြို့များမှတစ်ဆင့် မဲခေါင်မြစ် ကို စုန်ဆင်းကာ ၈ ဇွန် ၁၈၂၃ နေ့တွင် ဆိုင်ဂုံမြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ ဆိုင်ဂုံတွင် ကိုးလကြာနေထိုင်ကာ ဆိုင်ဂုံဘုရင်ခံ ချာအိုကွန်နှင့် နှစ်နိုင်ငံ မဟာမိတ်ဖွဲ့ရေးကိစ္စများ အကြိမ်ကြိမ်ဆွေးနွေးခဲ့၏။ ၁၄ မတ် ၁၈၂၄ နေ့ တွင် ဆိုင်ဂုံမြို့မှ ပြန်လည်ထွက်ခွာလာခဲ့ကြရာ ၉ ဧပြီ ၁၈၂၄ နေ့ စင်ကာပူ မြို့အရောက်တွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲ စတင်ဖြစ်ပွားနေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရှိကြရ၏။ သံအဖွဲ့ဝင်များ ထားဝယ်မြို့သို့ရောက်ရှိပြီး ရက်အနည်းငယ် အကြာတွင် ဗြိတိသျှတပ်များ ထားဝယ်မြို့ကို သိမ်းပိုက်လိုက်လေသည်။ ပုသိမ် မြို့ဝန်သည်လည်း ဗြိတိသျှအကျဉ်းသားအဖြစ် ဖမ်းဆီးခြင်း ခံခဲ့ရ၏။ ပုသိမ်မြို့ဝန်ဦးမြတ်နှင့် ဝန်ကတော်ဒေါ်မမကြီးတို့မှ သူရဲဝန်ကတော် ခင်ခင်ကြီးနှင့် နောင် မင်းလက်ဝါးဟုထင်ရှားခဲ့သူ ဦးလတ်တို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့ ၏။ ရွှေဘိုမိမိကြီး၏ မင်းလက်ဝါးစာအုပ်တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန် သမိန်ထော ရာဇာသည် သွေးရိုးသားရိုး ကွယ်လွန်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဘဝဇာတ်သိမ်းမကောင်း ခဲ့သဖြင့် ကျန်ရစ်သူ မိသားစုသုံးဦး ညှိုးငယ်စွာဖြင့် ဆင်းရဲသားအသွင် ရုပ်ဖျက်ကာ တောသို့တိမ်းရှောင်ခဲ့ရကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။ ဗြိတိသျှတို့၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံရပြီးနောက် ပုသိမ်မြို့ဝန် ဦးမြတ်နှင့်၏ နောက်ပိုင်း ကံကြမ္မာကို မသိရပေ။

မင်းကြီးမဟာမင်းကျော်

ပုသိမ်မြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းကျော်သည် ၁၈၂၄-ခု အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲကာလအတွင်း ပုသိမ်စစ်မျက်နှာမှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ကြည့် မြင်တိုင်ခံတပ်ဆောက်လုပ်စဉ် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်နှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရန် စေ လွှတ်ခြင်းခံရသူ ပုသိမ်မြို့ဝန် နေမျိုးမဟာကျော်စွာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတည်း ဖြစ်သည်ဟု မှန်းဆရပါသည်။

နေမျိုးမင်းခေါင်ကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာဖြစ်ပါသည်။ ပုသိမ်မြို့ဝန်ဦးသာသည် ၁၈၂၆- ခု၊ ရန္တပိုစာချုပ်ချုပ်ဆိုအပြီး အင်္ဂလိပ်အရာရှိများအား အစောင့်အရှောက်နှင့်

ရန်ကုန်သို့ ပြန်လည်ပို့ပေးခဲ့ရ၏။ ၈ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့ ကရော့ဖို့ဒ် သံအဖွဲ့ ဟင်္သာတမြို့သို့မရောက်မီ ရွှေထီးဆောင်းလျက် အရာရှိနှစ်ဦး စစ်လေ့ဖြင့် ရောက်ရှိလာခဲ့ရာ တစ်ဦးမှာ ပုသိမ်ဝန်ဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ ထိုအချိန်က ဦးသာသည် ပုသိမ်မြို့ဝန်ရာထူးဖြင့် ဟုတ်ဟန်မတူပါ။ ကရော့ ဖို့ဒ်၏မှတ်တမ်း၌ ပုသိမ်မြို့ဝန်ဟောင်းဟူသော အသုံးအနှုန်းကို ရံဖန်ရံခါ တွေ့ရပါသည်။ မြို့ဝန်ဟောင်းဦးသာသည် အသက် ၆၀ ခန့်ရှိပြီး ယခင် ကလည်း ရန်ကုန်တွင်တွေ့ခဲ့ဖူးကြောင်း ကရော့ဖို့ဒ်ကဆို၏။ သံမှတ်တမ်းတွင် ပုသိမ် ဝန်၏ဘွဲ့မည်ကို Ne - Myo - men - K'haong - Kyan the ဟု ဖော်ပြ ထား၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းကျော်နော်ရထာ

မင်းကြီးမဟာမင်းကျော်နော်ရထာသည် စစ်ကိုင်းမင်း နန်းကျလုနိုး အချိန်နှင့် ၁၈၃၇-ခု၊ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်စကာလတို့တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်စွာ

မြို့ဝန်မင်းကြီး မဟာမင်းလှကျော်စွာသည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက် တွင် တစ်ကြိမ်၊ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင်တစ်ကြိမ် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့ရ၏။ ပုသိမ်မြို့ ရွှေစည်းခုံဘုရားကျောက်စာအရ ၁၈၄၂-ခုနှစ်တွင် သီဟိုဠ်ဆရာတော်တို့ပေးအပ်သည့် သရီရဓာတ်တော်များအား ဌာပနာလျက် စေတီတည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။

ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် ထပ်မံခန့်အပ်ခြင်းခံရကြောင်း ကို ယင်းရွှေစည်းခုံကျောက်စာတွင် “ခမည်းတော်ပေးသနားတော်မူရင်း အရ ၃၂ မြို့ရှိသောပုသိမ်မြို့ကို ထပ်မံအပ်နှင်းတော်မူပြန်သော ”ဟု ဖော်ပြပါရှိ လေသည်။ ၁ စက်တင်ဘာ ၁၈၄၇ နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းလှ ကျော်စွာ၏ဇနီး ကွယ်လွန်သွားသဖြင့် တော်နေရာတို့သင်္ဂြိုဟ်သည့်အတိုင်း စံစဉ်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။

မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်

သာယာဝတီမင်းလက်ထက် ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၄၃ နေ့တွင် မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်သည် ပုသိမ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ အခြားအထောက်အထားများမတွေ့ရပါ။ ၃-နှစ်ခန့် မြို့ဝန်အဖြစ်အမှုထမ်းခဲ့ပြီးနောက် ယခင်မြို့ဝန်ဟောင်း မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်စွာအား ပြန်လည်ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။

မဟာမင်းခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်ငြိမ်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၁-ခုတွင် ပုဂံမင်းသည် ပုသိမ်မြို့ဝန် မဟာမင်းခေါင်ကျော်အား ပုသိမ်ရွှေမုဒ္ဒောဘုရား ရွှေဆိုင်းကပ်လှူရန် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့၏။ မြို့ဝန် ဦးမြတ်ငြိမ်းသည် အမရပူရမြို့ဝန် ငပိုင်သတ်၏အမှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အပြစ်ပေးခံခဲ့ရ၏။

သတိုးမင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးညိုဖြစ်ပါသည်။ ပုသိမ်မြို့ဝန်မင်းသည် အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲတွင် ပုသိမ်စစ်ကြောင်းချီ ၁၄-တပ်ကို ဦးစီး၍ အင်္ဂလိပ်အား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ်တပ်သည် ၁၉ မေ ၁၈၅၂ နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့သို့ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ပုသိမ်မြို့ဝန်သည် ရွှေကျင်မင်းကြီး၏သား ၂-ဦးနှင့်အတူ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော်လည်း အင်အားမမျှသဖြင့် အရေးနိမ့်ခဲ့၏။

၂၃ မေ ၁၈၅၂ နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့သည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားလေသည်။ ပုသိမ်မြို့ဝန်ဟောင်း ဦးညိုနှင့်အဖွဲ့မှာမူ အချိန်အတော်ကြာ ဗြိတိသျှအစိုးရအား ဆက်လက် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသေး၏။ ၁၈၅၃-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် လေးမျက်နှာမြို့အနီး ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် တိုက်ပွဲတွင် ပန်းတနော်မြို့သူကြီး ကျဆုံးခဲ့ပြီး မြို့ဝန်ဟောင်း ဦးညိုလည်း ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ မင်းကြီးဦးညိုသည် နောက်နှစ်ရက်ခန့်အကြာတွင် ကွယ်လွန်သွား၏။

(၆) ဝနဖြူ

ပုသိမ်မြို့၏အရံမြို့ဖြစ်သော ဝနဖြူမြို့တွင် ၁၈၅၂-ခု၊ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲမဖြစ်ပွားမီအချိန်အထိ သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ဝနဖြူမြို့ဝန်သည် လှိုင်မြို့ကိုပါ ပူးတွဲအုပ်ချုပ်ရလေသည်။ ဝနဖြူမြို့နှင့် ပတ်သက်၍ ၁၇၅၅-ခုတွင် အလောင်းမင်းတရား ရေကြောင်းခရီးဖြင့် စုန်ဆင်းလာစဉ် “လောင်သာကျွန်း” ဟုသမုတ်ကာ ခေတ္တစံနေခဲ့ကြောင်း သိရှိရသော်လည်း မည်သည့်အချိန်မှစ၍ မြို့ဝန်များ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်ကိုမူ မသိရပေ။

ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်

ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၂၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၁ နေ့တွင် ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်သည် ဝနဖြူနှင့် လှိုင် ၂မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ သူသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တစ်လျှောက် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့ဟန်ရှိ၏။

မဟာမင်းလှကျော်ခေါင်

သာယာဝတီမင်းလက်ထက် ၁၀ အောက်တိုဘာ ၁၈၄၆ နေ့တွင် မဟာမင်းလှကျော်ခေါင် မြို့သူကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် ပူးတွဲခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ သူသည် မြန်အောင်မိဖုရားကြီး၏သားအလတ် ဝနဖြူမိဖုရား သီရိသုမလ္လာဝတီ၏မောင် ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၄၁-ခု၊ မြို့သူကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းစဉ်က မိသားစုနှင့်အတူ သိမ်တစ်လုံးဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်တွင်လည်း ဝနဖြူမြို့ စွယ်တော်ဘုရားအနီး တင်ပျဉ်ခွေ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ပျက်စီးနေသည်ကို ပြုပြင်ခဲ့လေသည်။

ဦးဂျမ်း (U Gyan)

ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ဝနဖြူမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်သည် လက်အောက်အမှုထမ်း ပဲခင်းဦးမြတ်ထွန်းထံ အခွန်ငွေတောင်းခံခဲ့ရာ မပေးသောကြောင့် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းခဲ့သည်ဆို၏။ ပဲခင်းမှ ပြန်လည်ရခံသောအခါ အမှုကို နေပြည်တော်သို့တိုင်ကြားခဲ့သည်။ မြို့ဝန်ဦးဂျမ်းသည် အပူဖြေရှင်းရန် နေပြည်တော်သို့ ဆင့်ခေါ်ခံရပြီး ဝနဖြူမြို့ အင်္ဂလိပ်လက်အောက် ကျရောက်ချိန်အထိ ဝနဖြူသို့ ပြန်မလာဖြစ်တော့ပေ။

ဓနုမြို့မြို့ဝန်ဦးရွာတောင်

ဦးရွာတောင်

မြိတ်သူတို့၏မှတ်တမ်းအရ ဓနုမြို့မြို့ဝန် နောက်ဆုံးအုပ်ချုပ်ခဲ့သူ မြို့ဝန် ဖြစ်ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲအပြီးတွင် နေပြည်တော်သို့ မပြန်တော့ဘဲ ဓနုမြို့နယ်တစ်ဝိုက်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့အား ပြောက်ကျားစနစ် ဖြင့် ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ မင်းပေးဘွဲ့အမည်မှာ မဟာမင်းခေါင်မင်းထင်ဖြစ်ဟန် တူပါသည်။

(၇) သာယာဝတီ

သာယာဝတီမြို့ဝန်၊ ဝန်စုနယ်မြေတွင် သာယာဝတီ၊ ကြံခင်း၊ ကနောင် နှင့် ပန်းတောင်းမြို့များ ပါဝင်ပါသည်။ သာယာဝတီမြို့ဝန်ရာထူးကို အလောင်း မင်းတရားလက်ထက် ၁၇၅၄-ခုနှစ်မှ စတင်ခန့်ထားစီရင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် အများအားဖြင့် ကြံခင်းမြို့တွင် ရုံးစိုက်ခြင်းကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ သာယာဝတီ မြို့ဝန်ဟုမခေါ်ဘဲ ကြံခင်းမြို့ဝန်ဟုသာ ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲကြသည်ကို တွေ့ရ၏။

မင်းရဲမင်းလှနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအေးဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ အနွယ် တော်တစ်ဦးဖြစ်၍ ပေစာမှတ်တမ်းတွင် ညီတော်မင်းအေးဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။ သူသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦး အစောပိုင်းကာလတွင် သာယာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မဟာမင်းကျော်နော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသူဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က နေမျိုးနော်ရထာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့ပြီး စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ၁၈၂၁-ခုနှစ်တွင် သာယာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေပြီဖြစ်၏။ မြို့ဝန်သည် ၂ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့ ကျင်းပသည့် ရန္တပိုစာချုပ်သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲဆွေးနွေး ပွဲများကို တက်ရောက်ခဲ့ရ၏။ ၁၈၂၆-ခုတွင် မြန်အောင်နယ်၌ အင်တိုင်းဘုရားကို တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ မြို့ဝန်ဦးသူသည် နောက်ပိုင်းတွင် ကြံခင်းမြို့ဝန် အဖြစ် သီးခြားခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၂၇ ဇွန် ၁၈၃၃ နေ့တွင် ကြံခင်း မြို့ဝန် မဟာမင်းကျော်နော်ရထာ၏သမီး ရှင်ရွှေကြာနှင့် ရွှေတိုက်အတွင်းဝန်

မင်းကြီး မဟာသက်တော်ရှည်၏ မြေး မောင်ရွှေကြယ်တို့၏ လက်ထပ်မင်္ဂလာ ပွဲကို ကျင်းပခဲ့၏။

နေမျိုးလက်ျာကျော်ထင်

မြို့ဝန် နေမျိုးလက်ျာကျော်ထင်သည် ၁၈၂၆-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မွန်လူမျိုးစစ်ပစ်ခတ်၏ ပုန်ကန်မှုကို ပါဝင်နှိမ်နင်းခဲ့ရလေသည်။

ဦးအော

သာယာဝတီမြို့ဝန်ဦးအော၏ မင်းပေးဘွဲ့မည်ရည်ကို မသိရပါ။ ၄ အောက်တိုဘာ ၁၈၄၆ နေ့ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်အရ မြို့ဝန်ဦးအော အား ရာထူးမှနုတ်ပယ်လိုက်ကြောင်းကိုသာ သိရှိရပါသည်။

မဟာမင်းလှသမန္တကျော်ထင်

မဟာမင်းလှသမန္တကျော်ထင်သည် သာယာဝတီမြို့သူကြီးအဖြစ် အမှု ထမ်းလျက်ရှိရာမှ ၁၈၄၆-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် မြို့ဝန်ဦးအော၏ ရာထူး ကို ဆက်ခံလျက် မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ သူသည် မြို့ဝန်ရာထူးနှင့် မြို့သူကြီးရာထူး နှစ်ခုလုံးကို တစ်ပြိုင်တည်းထမ်းရွက်ရသူဖြစ်၏။ ထိုသို့ ခန့်ထားစဉ်အတွင်း ရွှေထီးဆောင်းခွင့်ကိုပါ ပေးအပ်ခြင်းခံရလေသည်။

ဦးစိ

မြို့ဝန်ဦးစိ၏ မင်းပေးဘွဲ့အမည်ကို အမှတ်အသားမတွေ့ရပါ။ ပုဂံ မင်းလက်ထက်တွင် သာယာဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ထို့နောက် အမရပူရမြို့ဝန် ငပိုင်သတ်၏အမှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့လေသည်။

ဦးဖိုး

ဦးဖိုးသည် ပုဂံမင်းလက်ထက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲဖြစ်ပွားမီ နောက်ဆုံးတာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည့် သာယာဝတီမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ဂေဇက် တီးယား(သာယာဝတီခရိုင်)စာအုပ်တွင် ဝန်ကြီးတစ်ပါး၏ ညီဖြစ်ကြောင်း ဖော် ပြထားသော်လည်း အမှန်မှာ ပြည်မင်းသား၏ သားတော်တစ်ပါးဖြစ်၏။ ဦးဖိုးသည် ဗြိတိသျှတို့အား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သဖြင့် ဓားပြဗိုလ်ဟုပင် နာမည်ကြီးခဲ့ လေသည်။ သို့သော် ၁၈၅၂-ခု၊ အောက်တိုဘာလနောက်ပိုင်းတွင် မြန်အောင်

မြို့သို့သွားရောက်၍ အေးချမ်းစွာနေထိုင်ခဲ့လေသည်။

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် သာယာဝတီမြို့ဝန်စီရင်စု ကနောင်နှင့် မြန်အောင် နှစ်မြို့ပေါင်း၍ ဦးသာဖြူအား မြို့ဝန်အဖြစ် သီးခြားခန့်ထားခဲ့ ပူး၏။ ဦးသာဖြူသည် ယခင်က မြို့သူကြီးဖြစ်ပြီး မင်းတုန်းမင်း၏မိဖုရား များဖြစ်ကြသော မြောက်နန်းမိဖုရားခင်သဲ၊ လင်ပန်းမိဖုရား၊ သက်ပန်းမိဖုရား များနှင့် ကသည်းမြင်းဝန်ဦးရွှေမောင်တို့၏ ဖခင်ဖြစ်ပါသည်။

သာယာဝတီနယ်သည် ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၈၅၃ နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်လက် အောက်သို့ ကျရောက်သွားလေသည်။

(၈) ကြခင်း

ကြခင်းမြို့သည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမတိုင်မီက သာယာဝတီမြို့ ဝန်၏ဝန်စုနယ်မြေအတွင်း၌ပါဝင်သော်လည်း ၁၈၂၆-ခု၊ စစ်ပွဲပြီးဆုံးချိန် မှစ၍ မြန်အောင်မြို့နှင့်ပူးတွဲပြီး သီးခြားမြို့ဝန်၊ ဝန်စုနယ်မြေဖြစ်လာလေသည်။ သာယာဝတီမြို့ဝန် မဟာမင်းကျော်နော်ရထာဘွဲ့ခံ ဦးသူသည် ပထမဆုံး သီးခြားခန့်အပ်ခြင်းခံရသည့် ကြခင်းမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၃၃-ခု၊ ဇွန်လအတွင်း သမီးဖြစ်သူ၏ မင်္ဂလာအခမ်းအနားကျင်းပချိန်တွင် ကြခင်းမြို့ဝန်အဖြစ် စီရင်အုပ်ချုပ်လျက်ရှိပေပြီ။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပုဖြစ်ပါသည်။ ယခင်က မြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်း၏ မြောက်နန်းမိဖုရားခင်သဲသည် မြို့ဝန်ဦးပု ၏သမီးဖြစ်ကြောင်း အမှတ်အသားရှိသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ကြခင်းမြို့ဝန် ဦးပု၏သမီးမဟုတ်ဘဲ ကနောင် မြန်အောင် နှစ်မြို့ဝန်ဦးသာဖြူ၏ သမီးသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

ဦးမောင်ကလေး

ဦးမောင်ကလေးသည် သာယာဝတီမင်းနန်းတက်စတွင် မြန်အောင် ကြခင်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူသည် မြို့သူကြီးဦးပုနှင့် ဒေါ်ဖြူ ကြီးတို့၏သား ဖြစ်ပါသည်။

ဦးစံထွန်း

သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် ကြံခင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ ဦးစံထွန်းအား ငါးရာစိုလ်ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်မှအပ အခြားအကြောင်းအရာများ မသိရပါ။

ဦးရွှေမောင်

ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ကြံခင်းမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည့် ဦးရွှေမောင်သည် မြန်မာဘုရင်လက်ထက် နောက်ဆုံးမြို့ဝန်ပင် ဖြစ်ဟန်တူ ပါသည်။

သာယာဝတီနယ်သည် ၁၈၅၃-ခုတွင် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျ ရောက်သွားခြင်းနှင့်အတူ ကြံခင်းမြို့ဝန်ရာထူးသည်လည်း ချုပ်ငြိမ်းသွားတော့ ၏။

(၉) ပြည်

အလောင်းမင်းတရားသည် ၁၇၅၅-ခု၊ ဇူလိုင်လတွင် ပြည်မြို့သို့ရောက် ရှိခဲ့၏။ ပြည်မြို့တွင် မြို့ဝန်တစ်ဦးခန့်ထားစီရင်ခဲ့ပြီး ၁၃ ဇူလိုင် ၁၇၅၅ နေ့တွင် ရေကြောင်းခရီးဖြင့် ပြန်လည်ဆန်တက်သွားလေသည်။ ပြည်မြို့ဝန် သည် ရွှေတောင်မြို့ကိုပါ ပူးတွဲအုပ်ချုပ်ရ၏။

နန္ဒရာဇသင်္ကြံ

ပထမဦးစွာခန့်အပ်ခံရသည့် ပြည်မြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။

မင်းရဲမင်းလှကျော်စွာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပသီဖြစ်ပါသည်။ အင်းဝဗိုလ်မှူး မင်းလှကျော်သူ (ဦးညွန့်)နှင့် အလောင်းမင်းတရား၏အနွယ်တော် မဟာအတုလဒေဝီ (ခင် မယ်အိ)တို့၏သားဖြစ်ပါသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်း၌ ပြည်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ဇနီး ဝန်ကတော်မှာ ရှင်အောင်ပုံဖြစ်ပြီး သားသမီး မထွန်းကားပါ။ ၁၇၇၉-ခုတွင် ဦးပသီ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မင်းလှရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်လှဖြစ်ပါသည်။ ဒီပဲယင်းမင်းလက်ထက် ပြည် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ပြည်မြို့ဝန်ဦးကျော်လှသည် အလောင်း မင်းတရား၏အနွယ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၏မှတ်တမ်း ၌ “မင်းသားမောင်ကျော်လှ”ဟု ဖော်ပြထား၏။ သူသည် ၁၇၆၁-ခုတွင် တောင်ငူမင်းပုန်ကန်မှုကို နှိမ်နင်းရာ၌ လှေတပ်ကိုဦးစီးခဲ့ရပြီး မြေဒူးမင်း လက်ထက်တွင် ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရလေသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်၌ မညဝတီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

သတိုးရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကောင်းပုံဖြစ်ပါသည်။ ဦးဖြိုးမွန်၏သားဖြစ်ပြီး မွေးချင်းလေးဦးမှာ ဦးဝက်၊ ဦးကောင်းပုံ၊ ဦးကောင်းမှတ်နှင့် ရှင်စံတို့ဖြစ်ကြ၏။ မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် ပြည်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည့်အပြင် ၁၇၆၄-ခု၊ သွေးသောက်စာရင်း၌ ပါဝင်ခဲ့လေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

မင်းရဲရာဇသူ

ဗဒုံမင်းနန်းတက်စဉ် ပြည်မြို့ဝန်ဖြစ်ခဲ့သူ မင်းရဲရာဇသူသည် ၂၅ ဩဂုတ် ၁၇၈၃ နေ့တွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာသတိုးရာဇာ

မင်းရဲရာဇသူ၏ရာထူးကို ဆက်ခံခဲ့သူ မဟာသတိုးရာဇာသည် လ ၁၈၄၂-ငယ်အတွင်း ရာထူးမှကျသွားခဲ့၏။

နေမျိုးဇေယသင်္ခယာ

၆ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၃ နေ့တွင် နေမျိုးဇေယသင်္ခယာကို ပြည်မြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

မင်းကြီးဇေယသု

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာဝဖြစ်ပါသည်။ မြေဒူးမင်းလက်ထက် ထားဝယ် မြို့ဝန်၊ စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် ဝန်ကြီးရာထူးများဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ပြည်မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။

မဟာမင်းလှရာဇာ

ဗဒုံမင်းလက်ထက် ပြည်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။

သီရိမဟာဓမ္မရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေပုံဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းနှင့် မြောက်နန်းမိဖုရားတို့က ဖွားမြင်သည့် ဒုတိယသားတော်ဖြစ်၏။ ၂၃ ဇန်နဝါရီ ၁၇၉၁ နေ့တွင် ပြည်မြို့ဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၇၉၅-ခုတွင် ရောက်ရှိခဲ့သည့် မေဂျာဆိုင်း (Major Symes)၏ သံအဖွဲ့သည် ပြည်မင်းသားနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြ၏။ သံမှတ်တမ်းတွင် “ပြည်မင်းသားမှာ သာမန်ထက် ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်တုတ်ခိုင်ပြီး အသက်အားဖြင့် (၂၇)(၂၈) ထက် ကြီးမည်မဟုတ်ပေ။ သူလည်း နောင်တွင် သူ၏ နောင်တော်များကဲ့သို့ ဗိုက်ရွဲလာမည့်အလားအလာ ရှိသည်။ မျက်နှာအမူအရာ ရွှင်ပြနစ်လိုဖွယ်ရှိပြီး သီလသမာဓိပြည့်စုံမှုကြောင့် ပြည်ဒေသမှလူများ အလွန်ကြည်ညိုလေးစားကြကြောင်း” ဖော်ပြပါရှိ၏။ ပြည်ဘုရင်ခံမင်းသားသည် ၉ ဇွန် ၁၈၁၉ နေ့တွင် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခံရပြီး ၁၆ ဇွန် ၁၈၁၉ နေ့တွင် ထောင်အတွင်း ကွယ်လွန်သွားလေသည်။ ဇနီးမှာ မင်းသမီး သီရိမဟာရတနာမလ္လာဒေဝီ(ဒေါ်အုံး)ဖြစ်ပြီး ရှင်မင်းဦးဆိုသူ အခြားဇနီးတစ်ဦး လည်းရှိသေးကြောင်း သိရှိရ၏။

မင်းလှစည်သူ

ပြည်ဘုရင်ခံမင်းသား ရာထူးကျသွားပြီးနောက် မင်းလှစည်သူသည် ပြည်မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်တာဝန်ယူခဲ့ရ၏။ ၂၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၁ နေ့ အမိန့်တော်တွင် ရခိုင်သို့စစ်ချီတပ်များသည် ပြည်မြို့ဝန်မင်းလှစည်သူ၏ ပေါ့လျောမှုကြောင့် အချိန်မီ စုံညီစွာမရောက်ဘဲ ကြန့်ကြာနေရသည်ဆိုကာ မြို့ဝန်ကို နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့၏။

သီဟပတေ့

ပြည်မြို့ဝန် သီဟပတေ့သည် စစ်တကောင်းနယ်စပ် ချင်းယုံပုန်ကန်မှု နှိမ်နင်းသည့်တိုက်ပွဲများတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၏။

မဟာမင်းလှစည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကွန်းသောင် (Maong Kun Thaong) ဖြစ်သည်ဟု အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်းကဆို၏။ သူသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမဖြစ်ပွားမီတွင် ပြည်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ရန္တပိုစာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးနောက် အင်္ဂလိပ်ကိုယ်စားလှယ်များအား ရန်ကုန်သို့ လိုက်လံပို့ဆောင်ရာတွင် တာဝန်ယူခဲ့ရလေသည်။ ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်၏တာဝန်ပေးချက်အရ အင်္ဂလိပ်သံအဖွဲ့ကို ကြိုဆိုခဲ့ရ၏။ သံအဖွဲ့ဝင်များ၏မှတ်တမ်းတွင် ပြည်မြို့ဝန်၏နှုမဝမ်းကွဲမှာ မိတ္ထီလာမြို့စားမိဖုရားဖြစ်ပြီး သမီးမှာလည်း မိဖုရားငယ်တစ်ပါးဖြစ်သည်ဆို၏။

မင်းလှရာဇာ

ပြည်မြို့ဝန်မင်းလှရာဇာသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ပြည်မြို့ဝန်သည် စံလှကြီးဆိုသူလူဆိုးတစ်ဦးအား ဖမ်းဆီးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ သာယာဝတီမင်းလက်ထက် ပြည်မြို့ဝန် မဟာမင်းလှရာဇာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတည်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမုံဖြစ်ပါသည်။ ရွှေတောင်မြို့ဇာတိ ဖိုးခေါင်ပဲခင်း ဖြစ်ပြီး ပုဂံမင်းလက်ထက် ၁၈၄၆-ခုတွင် ပြည် ရွှေတောင် နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ၏။ ၁၈၅၂-ခုတွင် ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။

ပြည်မြို့သည် ၉ အောက်တိုဘာ ၁၈၅၂ နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွား၏။

(၁၀) ရွှေတောင်

ရွှေတောင်မြို့ဝန်စီရင်စုနယ်မြေသည် ပြည်မြို့ဝန်၏ စီရင်အုပ်ချုပ်ရာ နယ်မြေအတွင်း ကျရောက်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ ရွှေတောင်မြို့၌ သီးခြား မြို့ဝန် ခန့်ထားအုပ်ချုပ်စေသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရ၏။ ရွှေတောင်မြို့တွင် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၈၃-ခုမှစ၍ ရုံးစိုက်ခဲ့သည်။

မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအင်္ဂါဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်း၏ တူဖြစ်ပြီး မုတ္တမမြို့ဝန် ဦးမူနှင့် ရှင်မယ်ရတို့၏ သားဖြစ်သည်။ ၁၇၈၄-ခု ဗဒုံမင်း၏ သားတော်အိမ်ရှေ့မင်း ရခိုင်ပြည်သို့ စစ်ချီစဉ် ဦးအင်္ဂါသည် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။

မင်းလှမင်းခေါင်

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲအတွင်း ရန်ကုန်တိုက်ပွဲများ၌ ပါဝင်တိုက် ခိုက်ခဲ့သူ စားတော်ဝန်မင်းလှမင်းခေါင်သည် ၁၈၂၆-ခု စစ်ကြီးပြီးဆုံးသော အခါ ရွှေတောင်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရပါသည်။ ညွှန်ကရောဖို့ဒ်၏ သံအဖွဲ့မှတ်တမ်းအရ ၁၆ စက်တင်ဘာ ၁၈၂၆ နေ့ သံအဖွဲ့ဝင်များ ပြည်မြို့ ၌ ပြည်မြို့ဝန်နှင့်အတူရှိနေစဉ် ရွှေတောင်မြို့ဝန်က လာရောက်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ မြို့ဝန်သည် လူဟန်သေးသွယ်သူ ကျိဝန်ကြီး၏ တပည့်ဖြစ်ပြီး ၁၇၈၄စားတော် ဝန်လည်း ဖြစ်၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှသင်္ခယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးလွန်းဖြစ်ပါသည်။ သပြေငါးရွာစား စာဆိုတော် ရွှေတောင်မြို့ဝန်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့၏။

(၁၁) တောင်ငူ

တောင်ငူမြို့ဝန်သည် တောင်ငူ၊ ရမည်းသင်းနှစ်မြို့ကို အုပ်ချုပ်ရပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်တစ်လျှောက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲဖြစ်ပွားချိန် အထိ မြို့ငယ် (၅၂)မြို့ပါဝင်လေသည်။ ရုံးစိုက်ရာမြို့ကိုလည်း တောင်ငူ၊ နင်းကျန်း(ပျဉ်းမနား)နှင့် ရမည်းသင်းမြို့နယ်များသို့ မကြာခဏ ပြောင်းရွှေ့လေ

ရှိ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ တောင်ငူနှင့် ရမည်းသင်းမြို့များတွင် သီးခြားမြို့ဝန်များ ခန့်ထားစီရင်သည်လည်းရှိပါသည်။

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲပြီးစီးသွားသောအခါ တောင်ငူ ၅၂မြို့ အနက် မြို့ ၄၀ မှာ အင်္ဂလိပ်ပိုင်နက်ဖြစ်သွားပြီး ကျန် ၁၂မြို့ကို တောင်ငူ၊ ရမည်းသင်း နှစ်မြို့ဝန်မှ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ရလေသည်။ ယင်း ၁၂ မြို့မှာ တောင်ညို၊ လယ်မ၊ ရန်အောင်မြင်၊ ဝါးနွယ်ကုန်း(လယ်ဝေး)၊ မင်းပြင်၊ ချောင်းခွ၊ ဝက်ကပု၊ ဇေယျာသိမ်(ဇလော)၊ နင်းကျန်း(ပျဉ်းမနား)၊ ကျောက်ချက်၊ ကျီတော်နှင့် တောင်ဝင်းမြို့များ ဖြစ်ကြလေသည်။

သတိုးသင်္ခသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေကြူဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ညီ အရင်းဖြစ်ပြီး ၁၇၅၈-ခုတွင် တောင်ငူဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဒီပဲယင်းမင်းလက်ထက် ၁၇၆၁-ခုတွင် တောင်ငူမြို့မှ သတိုးသင်္ခသူ ပုန်ကန် ခဲ့သောကြောင့် သွားရောက်နှိမ်နင်းရာ ၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၆၂ နေ့တွင် တောင်ငူမြို့ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့၏။ ၁၇၈၄မှ ၁၇၈၅ တော် တောင်ငူဘုရင်ခံ အား အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ခဲ့၏။ မင်းကြီးမဟာဝိသကို ခေတ္တမြို့စောင့်ထားခဲ့ လေသည်။

မင်းလှရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည် တက် ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး ဒီပဲယင်းမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဇနီးဖြစ်သူ မယ်တလိုင်းသည် မြေဒူးမင်း၏ မိဖုရားကြီး နှင့် ညီအစ်မတော်စပ်လေ၏။ မြို့ဝန်ဦးသာသည် ၁၇၆၃-ခု မြေဒူးမင်းနန်း တက်စတွင် ဝန်ကြီးဖြစ်လာလေသည်။

သတိုးမဟာဥဇနာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဖျော်ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ ဦးရီးတော် ဦးဖြိုးမြဲမှ ဖွားမြင်ခဲ့သူဖြစ်ပြီး မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့ဟန်တူပါသည်။ ဇနီးဝန်ကတော်အမည်မှာ ဒေါ်မာဖြစ်ပါသည်။ ဦးဖျော်သည် ၂၆ နိုဝင်ဘာ ၁၇၉၈ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မင်းရဲရန်နောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြာရစ်ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ငူမြို့ဝန်ဦးဖျော်၏ အမိကွဲညီဖြစ်ပြီး ချည်ပါရွာကျောင်းအစ်မ မယ်ဘုံသာ၏သမီး ရှင်ဦးဖြူနှင့် လက်ဆက်ခဲ့၏။ စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ဦးကြာရစ်သည် ၁၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၈၂နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

နေမျိုးဇေယနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်ခေါင်ဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းနန်းတက်စတွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဦးကျော်ခေါင်သည် နောင်တွင် သံလျင်မင်းကြီးဟု ထင်ရှားခဲ့၏။

မင်းရဲနန္ဒမိတ်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြွက်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ သတိုးသီဟကျော်ဘွဲ့ ခံ ဦးလွင်နှင့် ရှင်စွေတို့၏ သားဖြစ်၏။ ၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၈၅ နေ့တွင် တောင်ငူ မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ တောင်ငူမြို့ဝန်ဦးကြွက်ကြီးတွင် မယ်မင်းဆိုသူ သမီးတစ်ဦးရှိပြီး မောင်အောနှင့် လက်ဆက်ခဲ့လေသည်။ ၂၃ စက်တင်ဘာ ၁၈၀၇နေ့ အမိန့်တော်တွင် တောင်ငူဝန်ဟောင်း မောင်ကြွက်ကြီး ကွယ်လွန် သွားသဖြင့် ပျဉ်ခါသာရွှေမှောက်ကြံနှင့် သဂြိုဟ်ရန် ဖော်ပြထားလေသည်။

သတိုးဓမ္မရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေပုံဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်း၏တတိယသားဖြစ်ပြီး ၁၉ ဇန်နဝါရီ ၁၇၉၁ နေ့တွင် တောင်ငူဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၇၉၅-ခု မိုက်ကယ်ဆိုင် (Michael Syne)၏သံအဖွဲ့ လာရောက်ခဲ့စဉ်က တောင်ငူမင်းသား၏အိမ်တော်သို့ သွားရောက်နှုတ်ဆက်ခဲ့ကြသေး၏။ မင်းသား သည် ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် ပိန်ပိန်ပါးပါးဖြစ်ပြီး ပြည်မင်းသားထက်ပို၍ အသက်ကြီးပုံရသည်ဆို၏။ ဘုရင်ခံမင်းသားသည် ၉ ဇွန် ၁၈၁၉ နေ့တွင် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခံရကာ နောက်တစ်ရက်၌ စီရင်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာသီဟပတေ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမုံဖြစ်ပါသည်။ ရမည်းသင်းမြို့သူကြီးဦးရ၏သားဖြစ် ၏။ ၁၂ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် တောင်ငူ၊ ရမည်းသင်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ်

စန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ယခင်က မြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၈၁၇ နေ့ အမိန့်တော်အရ လူဆိုးစားပြုများအား မဖမ်းဆီးနိုင် သဖြင့် မြို့ဝန်အား နေပြည်တော်သို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်လာရန် ညွှန်ကြားခဲ့ လေသည်။ သို့သော် မကြာမီ ရာထူးပြန်လည်ရရှိခဲ့ဟန်တူ၏။ ၁၈၁၉-ခု မဟာပူရသို့စစ်ချီရာတွင် မဟာသီဟပတေ၏တပ်လည်း လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းရ လေသည်။ မြို့ဝန်ဦးမုံ၏လက်ထက်တွင် မြို့ဝန်ရုံးကို ရမည်းသင်းသို့ ပြောင်း ရွှေ့ခဲ့၏။ ဦးမုံသည် ၁၈၁၉-ခုတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

နေမျိုးမင်းကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြာဘက်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၂၃-ခု အာသံသို့စစ်ချီ တက်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် နေမျိုးရာဇသုဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိခဲ့ဟန် တူလေသည်။

မဟာနန္ဒရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ထိပ်တင်ကောက်ဖြစ်ပါသည်။ ဒင်းဘဲမြို့စားဟု ထင်ရှား ခဲ့၏။ ၁၈၂၆-ခုခန့်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၈၂၇-ခု ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ငစပ်ငယ်၏ ပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားသောအခါ မြို့ဝန် မဟာနန္ဒ ရာဇာသည် မြင်းတပ်ဖြင့် သွားရောက်ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည်။

နေမျိုးမင်းထင်သူရိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကူးဖြစ်ပါသည်။ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်စတွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး ၄၀တော် သွေးသောက်ဖွဲ့စည်းရာ တွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးကူးသည် ၅ မေ ၁၈၄၀ နေ့ မတ္တရာနယ် မပူမားမင်းသားပုန်ကန်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သောကြောင့် စီရင်ကွပ်မျက်ခြင်း ခံရလေသည်။

မဟာမင်းလှဇေယျကျော်ထင်

သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှု ထမ်းခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် ၂၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၄၁ နေ့တွင် ယောက္ခမဖြစ်သူ မြို့မောင်မြို့စားမိဖုရားနှင့်တိုင်ပင်၍ နေဖြူမြို့၌ သိမ်တစ်ခု သမုတ်ခဲ့လေသည်။

မဟာမင်းထင်မင်းလှကျော်

မဟာမင်းထင်မင်းလှကျော်သည် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၄၇-ခု ဇူလိုင်လတွင် ဘုရင်အား ဆင်တစ်ကောင် ဆက်သခဲ့၏။

ဦးထောင်ဘို

ပုဂံမင်းလက်ထက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲကာလအတွင်း၌ ဦးထောင်ဘိုသည် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ စစ်ပွဲအပြီး အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ တောင်ငူမြို့ ကျဆုံးသွားပြီးနောက် ကျန် ၁၂ နယ်ကို ပေါင်းစည်းကာ မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ခဲ့ရသည်။ ၁၈၅၄-ခု တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် နယ်စပ်ကိစ္စနှင့် အငြင်းပွားရာမှ ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခံရပြီး နေပြည်တော်သို့ ဆင့်ခေါ်ခံရလေသည်။ ဦးထောင်ဘိုသည် ၁၅ ဧပြီ ၁၈၅၄ နေ့တွင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့၏။

ဦးပွား

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲမတိုင်မီက ဦးပွားသည် မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ဦးထောင်ဘို ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခံရပြီးနောက် ဦးပွားသည် တောင်ငူ၊ ရမည်းသင်း နှစ်မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ သူသည် အမရပူရနေပြည်တော်မှ ၁၃ မတ် ၁၈၅၄ နေ့တွင် တောင်ငူမြို့သို့ ရာထူးလက်ခံရန် ထွက်ခွာခဲ့၏။ တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ၁၈၅၅-ခု၊ မတ်လအထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့လေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်ထင်ရာဇာ

တောင်ငူမြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်ထင်ရာဇာသည် ဓနက်ပလာဆင်ဝန်ရာထူးကိုပါ ပူးတွဲထမ်းဆောင်ရ၏။ ၁၈၆၆-ခု၊ ပတ်မီးမင်းသားအရေးတော်ပုံအား နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ တောင်ငူမြို့ဝန်သည် ၂၁ ဇွန် ၁၈၇၃ နေ့တွင် ရမည်းသင်း၌ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ဦးဖိုးမောင်

ဦးဖိုးမောင်သည် မစ္စတာမန္တတ် (Mr. Manook) နင်းကျန်းဒေသို့ နယ်နှင့်ဒဏ်ပေးခံရစဉ်အတွင်း ၁၈၇၅-ခုမှ ၁၈၇၇-ခုနှစ်များ၌ တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိပေသည်။

ဦးမောင်

လက်ဝဲဝင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသူ ဦးမောင်သည် သီပေါမင်းနန်းတက်စတွင် တောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်သစ်သည် ၁၇၈၉-ခု စက်တင်ဘာလတွင် တောင်ငူသို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်းတွင် ဖော်ပြပါရှိ၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမောင်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးတောင်ငူမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ မြို့ဝန်သည် ဘုံဘေဘားမားသစ်ကုမ္ပဏီ မန်နေဂျာနှင့် ညစာအတူစားသောက်တတ်ပြီး ၁၄ ဩဂုတ် ၁၈၈၅ နေ့တွင် လာဘ်စားမှုဖြင့် နေပြည်တော်မှ ခေါ်ယူစစ်ဆေးခြင်းခံရ၏။ သူသည် သစ်ကုမ္ပဏီထံမှ ငွေနှစ်သောင်းနှင့် ရွှေချိန်ငါးပိဿာ လက်ခံရယူခဲ့သည်ဆို၏။ ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် ၉ စက်တင်ဘာ ၁၈၈၅ နေ့တွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခံရလေသည်။

(၁၂) ရမည်းသင်း

တောင်ငူဝန်စု၊ ရမည်းသင်းမြို့တွင် သီးခြားမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူမြို့ဝန်အချို့ ရှိပါသည်။

မဟာမင်းထင်နန္ဒသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရှမ်းဖြစ်ပါသည်။ ရမည်းသင်းမြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ် မဟာမင်းထင်နန္ဒသူဘွဲ့ဖြင့် သေနတ်ဗိုလ်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။ မကြာမီ ရမည်းသင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ထပ်မံတိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးရှမ်းသည် ရမည်းသင်းမြို့ မင်းကျောင်းတိုက်အတွင်းရှိ ရွှေကျောင်းတော်ကြီး ပျက်စီးနေသည်ကို ပြုပြင်ခဲ့၏။ ၁၈၅၁-ခု၊ အင်္ဂလိပ်မြန်မာစစ်ပွဲစတင်စဉ် မြို့ရွာအသီးသီးမှ နေပြည်တော်သို့ စစ်စရိတ်ဆက်သရလေသည်။ ဦးရှမ်းသည် ရမည်းသင်းမြို့သူကြီး ဦးရွှေမောင်ထံမှငွေများကို မိမိပိုင်အဖြစ် စစ်စရိတ်ဆက်သခဲ့သောကြောင့် မြို့ဝန်ရာထူးရရှိခဲ့သည်ဆို၏။

မဟာမင်းကျော်မင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေစိုဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၃-ခု၊ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စအချိန်တွင် ရမည်းသင်းဗိုလ်ဦးရွှေစိုအား ရမည်းသင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးရွှေစိုသည် နောင်တွင် ရေနံချောင်းမင်းကြီးဟု ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

မဟာသီလဝ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုဖြစ်ပါသည်။ တောင်ငူ ရမည်းသင်း နှစ်မြို့ဝန်ဦးမှုံ၏ သားဖြစ်ပြီး မဟာဒတ်ဘွဲ့ဖြင့် ရမည်းသင်းမြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ရမည်းသင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၆၆-ခု၊ မြင်ကွန်းမြင်းခုန်တိုင်အရေးအခင်းဖြစ်ပွားချိန်၌ မြို့ဝန်သီလဝမှာ နေပြည်တော်သို့ရောက်ရှိနေပြီး ကိုယ်လွတ်ထွက်ပြီး တိမ်းရှောင်ခဲ့ရ၏။

(၁၃) ရွှေကျင်

ရွှေကျင်မြို့ကို ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၉၈-ခုတွင် တည်ခဲ့၏။ ရွှေကျင်မြို့တွင် သီးခြားမြို့ဝန်များ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်စီရင်ခဲ့ကြပြီး တစ်ခါတစ်ရံ မြို့အုပ်ရာထူးဖြင့် ခန့်ထားစီရင်သည်လည်း ရှိလေသည်။

ဦးပါအောက်

၁၇၉၈-ခု၊ ရွှေကျင်မြို့စတည်စဉ်က ရွှေခွန်မှူးဦးပါအောက်အား အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန် ပေးအပ်ခဲ့၏။ ၁၈၁၉-ခု စစ်ကိုင်းမင်း နန်းတက်သောအခါ ဦးပါအောက်ကို ရွှေကျင်မြို့ဝန်အဖြစ် ယာယီခန့်အပ်ခဲ့သည်။ သူသည် ၁၈၂၃-ခုတွင်မှ မြို့ဝန်အဖြစ် အတည်ပြု ခန့်ထားခံရလေသည်။

မဟာကြီး

၁၈၂၂-ခုတွင် မဟာကြီးသည် ရွှေကျင်မြို့ဝန်ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ၁၈၂၃-ခု၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

ဦးရွှေတောင်

၁၈၂၄-ခု အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမစစ်ပွဲတွင် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များ ရွှေကျင်မြို့ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်တပ်များ ဆုတ်ခွာသွားသောအခါ မုတ္တမမင်းကြီး ဥဇနာ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ဦးရွှေတောင်ဆိုသူ ရွှေကျင်မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ ဦးရွှေတောင်မှာ မုတ္တမမင်းကြီး၏ နာခံတော်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

ဦးရန်မင်း

၁၈၂၆-ခုတွင် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ နှစ်နှစ်ခန့် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ဘွဲ့မှာ နေမျိုးရဲခေါင်ကျော်ထင်ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

ဦးမြတ်ကြီး

၁၈၂၈-ခုတွင် ရွှေကျင်မြို့ဝန်ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ငါးနှစ်ခန့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဦးမြတ်ကြီး၏ မင်းပေးဘွဲ့အမည်မှာ နေမျိုးရာဇာကျော်ထင်ဖြစ်ပါသည်။

ဦးကင်း

၁၈၃၃-ခုတွင် ရွှေကျင်မြို့စား မင်းကြီးမဟာမင်းလှရာဇာ၏ စီမံမှုဖြင့် ဦးကင်းသည် ရွှေကျင်မြို့အုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရ၏။

ဦးတုတ်ပေါ

၁၈၃၄-ခုတွင် ရွှေကျင်မြို့အုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရလေသည်။ တစ်နှစ်ခန့်သာ အမှုထမ်းခဲ့၏။

ဦးမှုံ

၁၈၃၅-ခု၊ ဧပြီလတွင် ရွှေကျင်မြို့အုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

ဦးကံပေါ

၁၈၃၆-ခုတွင် ဦးကံပေါကို ရွှေကျင်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။

ဦးမြတ်လေး

၁၈၃၇-ခု၊ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်စတွင် ဦးမြတ်လေးကို ရွှေကျင်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ သူသည် ရွှေကျင်မြို့၌မနေဘဲ ဘီးလင်းမြို့တွင်သာ

နေထိုင်ခဲ့သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်များအား စစ်ကဲဦးမြတ်ဖြူနှင့်သာ လွှဲအပ်ထားလေသည်။

နေမျိုးမဟာသူရကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမဲဖြစ်ပါသည်။ ဦးမြတ်လေးအားဆက်ခံခဲ့သူ ရွှေကျင်မြို့ဝန်ဖြစ်၏။ မြို့ဝန်ဦးမဲ၏လက်ထက်တွင် မြေလျင်လှုပ်၍ ဘုရားပုထိုးများ ပြိုကျပျက်စီးခဲ့၏။

ဦးသာဇံ

၁၈၄၃-ခုတွင် ဦးသာဇံသည် ရွှေကျင်မြို့၌ ခေတ္တအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ယူခဲ့ရ၏။

ဦးနော်

၁၈၄၄-ခုတွင် ဦးနော်ကို ရွှေကျင်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

မဟာဣန္ဒမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပွားဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက် ၁၈၄၇-ခုတွင် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်ဦးပွားသည် ရွှေကျင်မြို့ဝန်အဖြစ် နှစ်နှစ်ခန့် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

မင်းလှမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပြောင်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၄၉-ခုတွင် ရွှေကျင်မြို့ဝန်ဖြစ်လာခဲ့၏။ ၁၈၅၂-ခုတွင် ရွှေကျင်မြို့၌ ပုဂံမင်း၏ယောက်ဖတော် မင်းသားကြီးဦးကျောက်လုံးဦးစီးသည့်တပ်တော်မှ တပ်စွဲခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး ၂၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၅၃တွင် ရွှေကျင်မြို့သည် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားလေသည်။

(၁၄) မြေထဲ

မြေထဲမြို့ဝန်၏ စီရင်စုနယ်မြေတွင် မြေထဲ၊ မလွန်၊ မြင်ကွန်း၊ တောင်ခွင်၊ ပတ္တနဂိုရ်၊ သရက်မြို့များ ပါဝင်ပါသည်။ သို့သော် မြင်ကွန်းမြို့သည် တစ်ခါတစ်ရံ မကွေးမြို့ဝန်၏ စီရင်စုနယ်မြေအတွင်း၌ ပါဝင်လေသည်။

မြေထဲမြို့ဝန်မက္ကတစ် (နောင်မလွန်မြို့ဝန်)

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာဒုတိယစစ်ပွဲအပြီး မြေထဲစီရင်စုနယ်မြေများ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားပြီးနောက် မြေထဲမြို့ဝန်သည် မလွန် မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ၁၂ ဩဂုတ် ၁၈၅၅နေ့ ဟင်နရီယူးလ် (Henry Yule)၏ သံအဖွဲ့မှတ်တမ်းအရ မလွန်မြို့ဝန်သည် မလွန်မြို့အထက် ၃ မိုင်ကွာ မင်းလှမြို့၌ ရုံးစိုက်လေသည်။ စစ်ပြီးစကမူ မြေထဲမြို့ဝန်သည် ဆင်ပေါင်ဝဲရွာတွင် မြို့တည်၍ ခေတ္တရုံးစိုက်ခဲ့ဖူးသည်ဆို၏။

မင်းလှမင်းထင်ကျော်

မင်းလှမင်းထင်ကျော်သည် စစ်ကိုင်းမင်းနန်းကျလှအချိန် ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၃၇ နေ့တွင် မြေထဲမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ထိုနေ့တွင်ပင် သာယာဝတီမင်းသား၏ တပ်များအား ချီတက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၏။

ဦးဘို

ဦးဘိုသည် ဗုဂံမင်းလက်ထက်တွင် မြေထဲမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲအပြီးဆုံးသောအခါ မြန်မာမင်းပိုင်နက်မလွန်မြို့၌ မြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ ဦးဘိုသည် နယ်စပ်ဒေသ၌ နယ်ခြားကျောက်တိုင်စိုက်ထူသည့်အဖွဲ့အား များစွာဒုက္ခပေးခဲ့သည်ဆို၏။ ထို့နောက် အင်းဝသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားလေသည်။ ၁၈၅၅-ခုတွင် သောမတ်စပီးယား (Thomas Spear)နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရာ လွန်ခဲ့သော ၆-ရက်ခန့်က အင်းဝသို့ရောက်လာကြောင်း၊ ကျောက်မော်ဝန်ကြီးအိမ်၌ တွေ့ခဲ့ကြောင်း၊ အသက် ၆၀ ကျော်ပြီဖြစ်သော်လည်း ၅၀ ပင် ရှိပုံမပေါ်သေးကြောင်း၊ အကျင့်စာရိတ္တဆိုးသွမ်းသူဟု မိမိမထင်မှတ်ပါကြောင်း စပီးယား (Mr. Spear)က ဆိုပါသည်။

မဟာမင်းခေါင်သီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ မက္ကတစ်တာမိုင်းနတ်စ် (Makertish Ter Minas)ဖြစ်ပါသည်။ အာမေနီယံလူမျိုးဖြစ်ပြီး ယခင်က ကုလားဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ဖူး၏။ ၂၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၅၅ ရက်စွဲပါ စပီးယား (Spear)မှ မေဂျာဖယ်ရာ (Major Phayre)သို့ပေးစာအရ မလွန်မြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရ၏။

မြေထဲမြို့ဝန် (နောင်မြို့တော်ဝန်)ဦးပေရေ

မင်းလှကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပေစိဖြစ်ပါသည်။ ၂၅ ဧပြီ ၁၈၂၈ နေ့တွင် ရွှေပြည် ရန်အောင်မြင်းဝန် မဟာမင်းလှမင်းကျော်နှင့် ဝန်ကတော်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် စားတော်ကွမ်းရေကိုင်း၊ လက်ဖက်ရည်တော်၊ စာရေးကြီး၊ ရွှေရင်မာဒေါနဥယျာဉ်တော်အုပ်၊ မြေထဲမြို့ဝန်ရာထူးများဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့၏။ နောင်တွင် ယင်းတောမြို့စား ရွှေမြို့တော်ဝန်ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။

မဟာမင်းလှမင်းကျော်

မြို့တော်ဝန်ဦးပေစိ၏ သားကြီးဖြစ်ပါသည်။ မြေထဲ၊ မြင်ကွန်း၊ တောင်ခွင်၊ ပတ္တနဂိုရ် လေးမြို့ဝန်၊ အောက်မြစ်စဉ်စစ်ကဲတော်ကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ထို့နောက် စို့ ၄၀ ဒိုင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းလှနရသူ

၃၁ မေ ၁၈၇၀ နေ့ရက်စွဲပါ အမိန့်ထုတ်ပြန်ချက်တွင် မဟာမင်းလှ နရသူကို အောက်မြစ်စဉ်စစ်ကဲ၊ မြေထဲ၊ သရက်၊ မလွန် ၃-မြို့ဝန်အဖြစ် တွေ့ရှိရပါသည်။ သီပေါမင်းနန်းတက်စ ၁၂ ဇန်နဝါရီ ၁၈၇၉ နေ့အမိန့်တော်ပါ မလွန်လေးမြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်နရသူပင် ဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။

ဦးဆိပ်

ဦးဆိပ်သည် မြေထဲမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိရာမှ ၁၈၈၀-ခု ဇွန်လတွင် ညောင်ရမ်းမင်းသားနှင့် ပူးပေါင်းမှုဖြင့် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရလေသည်။ ဦးဆိပ်ကို အကျဉ်းချ၍ နေပြည်တော်သို့ဆင့်ခေါ်ခဲ့၏။

နေမျိုးသမန္တရာဇာ

မြေထဲမြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်လျက်ရှိရာမှ ၁၈၈၀-ခုတွင် မြို့ဝန်အဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။ မြို့သူကြီးသည် အမိန့်တော်အရ ညောင်ရမ်း၊ ညောင်အုပ်မင်းသားများကို လိုက်လံတိုက်ခိုက်ခဲ့ရသူဖြစ်ပါသည်။

မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအပ်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မြေထဲ မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်ကျော်ခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးလတ်ဖြစ်ပါသည်။ မြေထဲမြို့ဝန်ဦးဘို၏သားဖြစ်၏။

မဟာမင်းထင်မင်းလှမင်းခေါင်

မြို့ဝန်မဟာမင်းထင်မင်းလှမင်းခေါင်သည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယ စစ်ပွဲဖြစ်ပွားချိန် ၁၈၈၅-ခု၌ ဆင်ပေါင်ဝဲမြို့ စစ်အောင်ခန်းခံတပ်မှ အင်္ဂလိပ် ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဦးမောင်ကလေးဆိုသူသည် မြေထဲမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ဖူးသော်လည်း ဘွဲ့မည်ရည်အမှတ်အသားမတွေ့ရပါ။ ထို့ပြင် မြေထဲ၊ မလွန်မြို့ဝန်စီရင်စုပါ မြင်ကွန်းနှင့် ပတ္တနဂိုရ် နှစ်မြို့ကို သီပေါမင်းလက်ထက်၌ သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ မြို့ဝန်မှာ မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ထင်ဘွဲ့ခံ ဦးသောက်ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း(၃)

အထက်မြန်မာပြည်ဒေသများ

အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ဝန်စုနယ်မြေများကို ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် တိုက်နယ်(၈)ခုနှင့် အခြားမြို့ဝန်၊ ဝန်စုနယ်မြေများအဖြစ် တွေ့ရှိရ၏။ သို့သော် ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ်ခန့်တွင် ဗန့်ကျီတိုက်နယ်မှအပ ကျန်တိုက်နယ်များသည် မြို့ဝန် ဝန်စုနယ်မြေအတွင်း ရောနှောပျောက်ကွယ်သွားလေသည်။ ယင်း ဝန်စုနယ်မြေများတွင် အချို့မြို့ငယ်များကိုပေါင်းစု၍ မြို့ဝန်တစ်ဦးတည်းခန့်ထားအုပ်ချုပ်စေသည်လည်းရှိ၏။ ဥပမာ ရတနာပုံခေတ်တွင် ပင်း၊ နတ်မောက်၊ ကျောက်ပန်းတောင်း ၃မြို့ပေါင်း၍ မြို့ဝန်တစ်ဦးတည်းမှ အုပ်ချုပ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မြို့ဝန်အစား မြို့ငယ်များတွင် မြို့အုပ်ကိုသာ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်စေ၏။

အထက်မြန်မာပြည်တစ်လွှား ထင်ရှားခဲ့သည့် ဝန်စုနယ်မြေများနှင့် တိုက်နယ်များမှာ တောင်တွင်းကြီး၊ မကွေး၊ မင်းတုန်း၊ ရေနံချောင်း၊ စကု၊ စလင်း၊ ပင်း၊ စလေ၊ ပုဂံ၊ တလုပ်၊ ပဉ္စာလ၊ ပုခန်းကြီး၊ အလုံ၊ အမြင့်၊ ပင်းတလဲ၊ ဒီပဲယင်း၊ မြေဒူး၊ အင်ထောက်သာ၊ ကနီ၊ ယော၊ တမူးခန်းပတ်၊ စစ်ကိုင်း၊ စဉ့်ကူး၊ ကျောက်ဆည်၊ မတ္တရာ(ကျော်စဉ့်တိုက်)၊ သိန္နီ၊ မိုးကောင်း၊ မိုးညှင်း၊ ဝန်းသို၊ ကောလင်း၊ ဗန်းမော်၊ မြတောင်၊ မန်လည်(ရွှေအရှေ့ကြောင်း)၊ ရတနာသိမ်၊ ညောင်ရမ်းလှိုင်းတက်သာဂရ၊ အင်းဝ၊ အမရပူရ၊ ဗန့်ကျီတိုက်၊ တွင်းသင်းတိုက်၊ မြောက်ဘက်တိုက်၊ အနောက်ဘက်တိုက်၊ ဆင်ကျည်တိုက်၊ မဟာဒါန်တိုက်၊ တောင်ဘက်တိုက်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

(၁) တောင်တွင်းကြီး

ဒေဝကျော်သူ

အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် ဒေဝကျော်သူအား ခန့်အပ်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ထူပါရုံဆရာတော်ထံ တောင်တွင်းကြီးမြို့အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်း ရေးသားဆက်သွင်းပါရန် လျှောက်ထားခဲ့၏။

ရွှေတောင်ကျော်

ရွှေတောင်ကျော်သည်လည်း အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၇၅၇-ခုတွင် မြို့ဝန်ရွှေတောင်ကျော်သည် တောင်တွင်းကြီးနယ်မြေ ၉၉-ခုနှင့် အရံ ၁၃ မြို့အကြောင်း စာတမ်းကို ရေးသားဆက်သွင်းခဲ့၏။

သမိန်ထောရာမ

မြို့ဝန်သမိန်ထောရာမသည် မြေဒူးမင်းနှင့် စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့လေသည်။

မင်းလှကျော်သူ

မင်းလှကျော်သူသည် ဗဒုံမင်းနန်းတက်စတွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၇၈၁-ခုတွင် မြို့ဝန်မင်း၏ သမိုင်းကြောင်း လျှောက်ထားချက်များကို ထူပါရုံဆရာတော်မှ ဖြေကြားခဲ့လေသည်။

ဇေယစည်သူကျော်ထင်

ဇေယစည်သူကျော်ထင်သည် ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၈၀၇ နေ့ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများကို မသိရပါ။

ဦးရွှေရန်

ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ်အမှုထမ်းခဲ့သူ ဦးရွှေရန်၏ လျှောက်ထားချက်အရ အုတ်ကျောင်းဆရာတော်သည် ၁၈၁၄-ခုတွင် တောင်တွင်းကြီး ဝယ်ပိုင်းကို ရေးသားဆက်သွင်းခဲ့လေသည်။

မင်းရဲခေါင်ထင်

တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန် မင်းရဲခေါင်ထင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ၁၈၂၇-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မွန်လူမျိုးစစ်ပင်ငယ်၏ ပုန်ကန်မှုတွင် မြင်းတပ်ဖြင့် ပါဝင်နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးညိုရောင်ဖြစ်ပါသည်။ သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၃၉-ခုတွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ရွှေအင်းတောင်ဘုရားပြုပြင်ရန် မြို့စာရေးဦးရွှေခင်အား စေလွှတ်တာဝန်ပေးခဲ့၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်တင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမှိုင်းကလေးဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၄၅-ခုတွင် ဗန်ကျီတိုက်ဝန်ဦးထောင်ပို၏ ပုန်ကန်မှုကို နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ ထိုနှစ်တွင်ပင် ပြည်မင်းသားအား လိုက်လံဖမ်းဆီးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရပြီး မင်းသားအားဖမ်းဆီးရန် နှောင့်နှေးနေမှုဖြင့် စီရင်ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းရဲမင်းခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျောက်လုံးဖြစ်ပါသည်။ ဓညဝတီဝန် ဦးကြာရိုး၏ မြေး၊ ဦးပွဲ၏သားဖြစ်ပြီး ရွှေကျင်မြို့စာတိဖြစ်၏။ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ၁၈၄၉-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် မြို့ဝန်၏လျှောက်ထားချက်အရ ပုဂံမင်းသည် အုတ်တံတားအား ရေစက်ချလှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်ဦးကျောက်လုံးသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲကာလအတွင်း ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုကြောင့် ၄ ဩဂုတ် ၁၈၅၂ နေ့တွင် ဝန်ကြီးရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရလေ၏။ မြို့ဝန်သည် ပုဂံမင်းသားအိမ်တော်တွင် ကွမ်းရေခေါင်းရာထူးဖြင့် စတင်အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်ပြီး ပုဂံမင်းသားနှင့်လည်း အလွန်ရင်းနှီးသောကြောင့် မင်းသားမောင်ကျောက်လုံးဟု ထင်ရှားခဲ့၏။ ထို့ပြင် နှမဖြစ်သူမှာလည်း ပုဂံမင်း၏ မြောက်ဆောင်တော်မိဖုရားဖြစ်ပါသည်။ ဦးကျောက်လုံးသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဒေဝမင်းခေါင်ဘွဲ့ဖြင့် ဆက်လက်မြှောက်စားခြင်းခံရကြောင်းကို “ရွှေဘွဲ့ရ၊ ဒေဝတံ့မင်းခေါင်၊ ပဉ္စမသံဂါယနာတင်တံ့၊ ဘဝရင်ဆွေတော်ကျွန်မို့၊ နှစ်မြို့ဗိုလ် ဝန်သေနတ်၊

နှင်းအပ်ဆောင်ယောင်” ဟု စပ်ဆိုထားသည့် လက်တန်းကဗျာတစ်ပုဒ်၌ တွေ့ရှိရသည်။

မဟာမင်းထင်တန်ဆောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးသိုက်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၅၄-ခုတွင် မြို့ဝန်သည် တောင်ခွင်နယ်နှင့် နယ်မြေအရှုပ်အထွေးပြဿနာများ ဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။

မဟာသမိန်လော

မဟာသမိန်လောသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မဟာမင်းထင်စည်သူ

မဟာမင်းထင်စည်သူကို ပညာရှိတောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်ဟု မြန်မာမှတ်တမ်းတွင် ဖော်ပြထား၏။ ၁၆ နိုဝင်ဘာ ၁၈၇၂ နေ့တွင် မြို့ဝန်သည် လွတ်တော်သို့ လျှောက်ထားစာတစ်စောင် တင်သွင်းခဲ့၏။

မင်းကျော်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမိတ်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတော်မြို့စာတိဖြစ်ပြီး မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် နှောင်းပိုင်းတွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ စုံနဲ့သာမြိုင်ရှာပုံတော်ကို ရေးသားခဲ့သည့် စာတော်ဖတ်ဦးကြောသည် ရေနံချောင်းဝန်ကြီးအမိန့်ဖြင့် မြို့ဝန်ဦးမိတ်ထံ ရှေ့ဖတ်စာရေးအဖြစ် လိုက်ပါအမှုထမ်းရလေသည်။ တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန် မင်းကျော်ရာဇာကွယ်လွန်သွားသောအခါ သူ၏နောက်လိုက်ဗိုလ်ပါများ အလွန်နုပျော့တသ၍ ငိုကြွေးကြရာ ဦးကြောက “မဟာကံ၊ မရဏာသန် ယူယူသွင်းလို့သာ၊ လူချင်း သူသူငါဖြင့်၊ ဗျူဗျူဟာ ဆင်ယင်စမ်းချင်လှ” စသဖြင့် သေမင်းနှင့် စစ်ခင်းလျက် အသက်ပြန်ယူ၍ရမည်ဆိုလျှင် စစ်ခင်းချင်ပါကြောင်း စပ်ဆိုခဲ့သည်။

မဟာမင်းကျော်မင်းထင်ရန်အောင်

မဟာမင်းကျော်မင်းထင်ရန်အောင်သည် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

(၂) မကွေး

ဦးမင်းယုံ

မကွေးမြို့ဝန်ဦးမင်းယုံကို ၁၈၂၈-ခုတွင် ညောင်ကန်ရွာအုပ် ရဲခေါင် ဗလသူရ(ဦးရာ)နှင့် ဒေါ်မယ်လှတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မြို့ဝန်ဦးမင်းယုံသည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် မကွေးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ညီဖြစ်သူမှာ အင်းဝမြို့ဝန်ဦးကွေးဖြစ်ပါသည်။

မဟာမင်းထင်မင်းကျော်ရာဇာ

မဟာမင်းထင်မင်းကျော်ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မကွေးမြင်းကွန်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

ဦးချောင်း

မကွေးမြို့ဝန်ဦးချောင်းကို ဦးမှို၊ ဒေါ်နှင်းဆီတို့မှဖွားမြင်ခဲ့၏။ မွေးချင်း ၇-ဦးအနက် တတိယသား ဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးချောင်းသည် ကင်းဝန်မင်းကြီးဦးကောင်း၏ ညီရင်းဖြစ်ပြီး ဗန့်ကျိတိုက်နယ်စစ်ကဲအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းတရားကိုယ်တိုင် ရွှေဘယကတ်ဆိပ်ပေးအပ်ခြင်း ခံရသူဖြစ်ပါသည်။

နေမျိုးမင်းထင်စည်သူ

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် မကွေးမြို့ဝန်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့သူ နေမျိုးမင်းထင်စည်သူသည် ပညာရှိနာရီတော်မှူးအဖြစ်ပါ ထင်ရှားခဲ့၏။

မင်းလှကျော်ထင်

မကွေးမြို့ဝန်မင်းလှကျော်ထင်ကို ၂၇ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၇၂ နေ့ရက်စွဲပါ မှတ်စာတစ်ခုတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများ မသိရပါ။

မဟာမင်းလှမင်းထင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဦးဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မကွေးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မဟာမင်းလှရာဇာ

မဟာမင်းလှရာဇာသည် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စာရေးကြီး၊ မြေကိုင်အမတ်ရာထူးများနှင့် တွဲဖက်၍ မကွေး၊ မြင်ကွန်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။

ဦးအံ့

ဦးအံ့သည် အောက်မြစ်စဉ်နာခံအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိရာမှ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၈၄-နေ့တွင် မကွေးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။

(၃) မင်းတုန်း

မင်းတုန်းမြို့ဝန်စုနယ်မြေတွင် တောင်စဉ်(၇)ခရိုင်ခေါ် မင်းတပ်၊ တိုင်တာ၊ မြို့သစ်၊ ပန်းတိမ်း၊ ငဖဲ၊ နန်းတော၊ မင်းတုန်းမြို့များ ပါဝင်ပါသည်။

သီရိနန္ဒမိတ်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပန်းညိုဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ သူရဲကောင်း ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး နရာသိခံကျော်၊ ကျော်ထင်ရွှေတောင်၊ ကျော်ထင်တရဖျား စသောတွဲများကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။ အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် စတင်ခန့်အပ်ခံရဟန်တူပြီး ၁၇၆၄-ခု မြေခူးမင်း၏ ၄၀ တော်သွေးသောက်စာရင်းတွင်လည်း ပါဝင်လေသည်။ စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တိုင် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၇၈၄-ခုတွင် ဖောင်ကားစားမောင်မောင်သည် မြို့ဝန်ကျော်ထင်တရဖျားအား မြို့စီးဗိုလ်မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။

ရဲလှရာဇကျော်သူ

ရဲလှရာဇကျော်သူသည် မင်းတုန်းမင်းသား သတိုးမင်းလှနရာ၏ လျှောက်ထားချက်အရ ၁၀ မေ ၁၈၀၆ နေ့တွင် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၀၇-ခု မဏိပူရသို့ စစ်ချီရာတွင်လည်း ပါဝင်စစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။

ဦးဘီလူး

ဦးဘီလူးသည်လည်း မင်းတုန်းမင်းသား၏ တင်ပြလျှောက်ထားချက်အရ ၁၅ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၇ နေ့တွင် မင်းတုန်းမြို့ဝန်ဖြစ်လာ၏။

မဟာမင်းလှမင်းထင်ရာဇာ

မင်းတုန်းမြို့ဝန် မဟာမင်းလှမင်းထင်ရာဇာသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမစစ်ပွဲအတွင်း စစ်မှုထမ်းခဲ့၏။

တိုင်းတာ၊ မင်းကြီး ဦးဖိုး

နေမျိုးမဟာကျော်ခေါင်

နေမျိုးမဟာကျော်ခေါင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်၌ မင်းတုန်းမြို့ဝန် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး သာယာဝတီမင်း နန်းတက်လာသောအခါ မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

မဟာမင်းလှကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေတုတ်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဝင်းကြီးနှင့် ဒေါ်ခဲတို့၏ သားဖြစ်ပြီး ဗန်ကျီတိုက်ဝန် ဦးထောင်ဗိုလ်၏တူလည်း တော်စပ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမြို့ဝန်သည် ၁၈၄၁-ခု သာယာဝတီမင်း ရန်ကုန်သို့ စုန်ဆင်းစဉ်ကာလ ၌ လုံခြုံရေးတာဝန်ယူခဲ့ရ၏။ ၁၈၄၅-ခု၊ ဧပြီလတွင် ပြည်မင်းသားအရေးတော်ပုံ ၌ ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သောကြောင့် မင်းတုန်းမြို့ဝန်ဦးရွှေတုတ်အား ပြစ်ဒဏ်စီရင် ခဲ့၏။

ဦးရွှေခါ

မြို့ဝန်ဦးရွှေခါသည် ပုဂံမင်းနန်းတက်စတွင် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၃ မတ် ၁၈၄၇ နေ့တွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအောဇာဖြစ်ပါသည်။ ဦးရွှေခါ၏ ရာထူးကို ဆက်ခံ လျက် မင်းတုန်းမြို့ဝန်ဖြစ်လာခဲ့၏။ သူသည် မင်းတုန်းမင်းသား၏ နန်းသိမ်း တိုက်ပွဲတွင် ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သူ ဖြစ်လေသည်။ မဟာမင်းထင် မင်းခေါင်ဘွဲ့ကိုပါ ရရှိခဲ့ပြီး ၂၉ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၅၄ နေ့ အင်္ဂလိပ်အရာရှိများ နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့သည်။

ဦးဖိုး

မင်းတုန်းတောင်စဉ်ခုနစ်ခရိုင်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူဦးဖိုးသည် ဓညဝတီ မြို့ဝန် မဟာမင်းကြီးကျော်စွာ(ဦးစံပျော်)၏သားဖြစ်၏။ မင်းတုန်းမင်းလက် ထက်တွင် လက်ဖက်ရည်တော်၊ ကွမ်းရေကိုင်ရာထူးများဖြင့် စတင်အမှုထမ်းခဲ့ ပြီး စက၊ စလင်း၊ ကျပင်း၊ လယ်ကိုင်း လေးမြို့စစ်ကဲအဖြစ် ရာထူးတိုးမြှင့်

ခန့်ထားခြင်း ခံရလေသည်။ ဦးဖိုးသည် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် တိုင်တာမင်းကြီးဟု ထင်ရှားခဲ့၏။

မဟာမင်းခေါင်နော်ရထာ

မဟာမင်းခေါင်နော်ရထာသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။

ရွှေစားဗိုလ်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဗျောဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

မင်းလှမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးထွေးဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးထွေးသည်လည်း သီပေါမင်းလက်ထက် မင်းတုန်းမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။

(၄) ရေနံချောင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ် နှောင်းပိုင်းတွင် ရေနံချောင်းမြို့ကို မြို့ဝန်ခန့်ထားစီရင်ခဲ့ပါသည်။ ရေနံချောင်းမြို့ဝန်သည် ရေနံချောင်း၊ ဝက်မစွတ်၊ ပုခန်းငယ်၊ ကျောက်ရဲ လေးမြို့ကို အုပ်ချုပ်ရသောကြောင့် ၄-မြို့ဝန်ဟုခေါ်ဆိုပါသည်။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပုခန်းငယ်မြို့သည် စလေမြို့ဝန်၏ စီရင်စုနယ်မြေအတွင်းသို့ ရောက်ရှိတတ်လေသည်။

မင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာကွန်းဖြစ်ပါသည်။ မင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ထင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ရေနံချောင်း၊ ဝက်မစွတ် နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

မင်းကျော်မင်းထင်ရန်အောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေအောင်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် နေရံချောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။

(၅) စကု

စကုမြို့ဝန်သည် လယ်ကိုင်းမြို့နှင့် တွဲဖက်၍ နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အုပ်ချုပ်ရလေသည်။

ရန္တမိတ်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမှိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် စကုမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ဗဒုံမင်း၏သားတော် မိုးမိတ်မင်းသားမောင်ခန်းကျော်၏ အကြီးတော်လည်းဖြစ်ပါသည်။ စကုမြို့ဝန် ခုံတော်ဦးမှိုင်းသည် ၁၈၀၆-ခု ဖြတ်ထုံးစာများအရ စကုဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိသော်လည်း ၁၈၀၈-ခု၊ စက်တင်ဘာလဖြတ်ထုံးများအရမူ မိုင်းလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။

ဦးအောင်မင်း

စကုမြို့ဝန်ဦးအောင်မင်းသည် ၁၇၆၀-ခု၌ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးမှိုင်း၏ ရာထူးကိုဆက်ခံလျက် စကုမြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးအောင်မင်းသည် ၁၈၀၉-ခုတွင် ဇနီးဖြစ်သူဒေါ်နှင်းအား အကြောင်းမခိုင်လုံဘဲ ကွာရှင်းပြတ်စဲခဲ့သောကြောင့် ၁၆ ဇူလိုင် ၁၈၀၉ နေ့တွင် ဇနီးသည်မှ ပစ္စည်းဥစ္စာအားလုံး ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း တရားရုံးမှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်ကိုလည်း ၃၀ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခဲ့၏။

ဦးသိုင်း

မြို့ဝန်ဦးသိုင်းသည် သီပေါမင်းနန်းတက်စ ၂၉ နိုဝင်ဘာ ၁၈၇၈ နေ့တောင်ဥယျာဉ်အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ နောင်တွင် ပညာဝန်ထောက်ဟု ထင်ရှားခဲ့၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးအိုဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စကု၊ လယ်ကိုင်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၇ အောက်တိုဘာ ၁၈၈၂ နေ့၊ လွှတ်တော်မှာစာတွင် ရွာသူကြီးမျိုးရိုးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ မြို့ဝန်မှ လွှတ်တော်သို့ စာပြလျှောက်ထားရန် ပါရှိလေသည်။

မင်းလှမင်းထင်သီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအံ့ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စကုမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၆) စလင်း

စလင်းမြို့ဝန်သည် စလင်းနှင့် ကျပင်း နှစ်မြို့ကို ပူးပေါင်းအုပ်ချုပ်ရ ပြီး သာယာဝတီမင်း နတ်ရွာစံခါနီးအချိန်ခန့်ကမူ စကု၊ စလင်း၊ ကျပင်း၊ လယ်ကိုင်း လေးမြို့စလုံးကို မြို့ဝန်တစ်ဦးတည်းမှ အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။

နရာကျော်ခေါင်

နရာကျော်ခေါင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် စလင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၃၀ ဇူလိုင် ၁၈၁၇ နေ့ အမိန့်တော်တွင် စလင်း မြို့ဝန်နရာကျော်ခေါင်မှ ဘောင်းလင်းသူကြီးအား ခေါ်ဆောင်သွားရန် ညွှန်ကြားခဲ့၏။

နေမျိုးဇေယကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမောင်ဦးဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန် နေမျိုးဇေယကျော်သူ သည် နရာကျော်ခေါင်ကို ဆက်ခံခဲ့၏။ သူ့တွင် မိထွားဆိုသူသမီးတစ်ဦးလည်း ရှိပြီး မြို့ဝန်ဦးမောင်ဦးကို စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ၁၈၂၁-ခု မှတ်တမ်းတစ်ခု တွင် စလင်းမြို့ဝန်ဟောင်းဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

ဦးမြတ်သူ

စလင်းမြို့ဝန်ဦးမြတ်သူသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ လက်ရုံးရည်တောက်ပြောင်သူဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲတွင် ပါဝင်စစ်မှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၂၅-ခု စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ ဓနုဖြူမြို့၌ကျဆုံးခဲ့စဉ်က မြို့ဝန်ဦးမြတ်သူသည် ဓနုဖြူတပ်နှင့်အတူ ရှိနေခဲ့ ၏။ ဝန်ကတော်၏အမည်မှာ ဒေါ်နော်ဇာဖြစ်ပြီး ဒေါ်ပွားနှင့် ဦးစာဆိုသူ သားသမီးနှစ်ဦးရှိပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးမြတ်သူ မည်သည့်အချိန်တွင် ကွယ်လွန် ခဲ့သည်ကို မသိရသော်လည်း ဝန်ကတော် ဒေါ်နော်ဇာမှာမူ မင်းတုန်းမင်းလက် ထက် အသက် ၁၀၅ နှစ်တွင်မှ ကွယ်လွန်သွား၏။

မဟာမင်းလှသူရိန်

မဟာမင်းလှသူရိန်သည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် စလင်းမြို့ ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၄၁-ခု ၁၇ရင် ရန်ကုန်သို့စုန်ဆင်းစဉ်က လုံခြုံ ရေးတာဝန်ယူခဲ့ရ၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်

၄ အောက်တိုဘာ ၁၈၄၆ နေ့တွင် မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကို စကု၊ စလင်း၊ ကျပင်း၊ လယ်ကိုင်း လေးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် ၁၈၄၇-ခု၊ ဇူလိုင်လတွင် ပမင်ဇေယဆည် တိမ်ကောနေသည် ကို ကြီးကြပ်ပြင်ဆင်ခဲ့၏။ ၄ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၅၀ နေ့တွင် စလင်းမြို့ဝန်၏ ဇနီးသည် စလင်းမြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မင်းကြီးမဟာဥဇနာ

မင်းကြီးမဟာဥဇနာသည် မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် စလင်းမြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရပါသည်။ စလင်းမြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာဥဇနာသည် ၁၈၅၄-ခု၊ ဇူလိုင်လတွင် စကုမြို့ ရေပုတ်ရွာသူကြီး ဦးချိန်၏အိမ်ရှေ့၌ ဒေါင်းလံစိုက်ထူမှုဖြစ်ပွားခဲ့ရာ တာဝန်ယူဖြေရှင်းခဲ့ရ၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဆိုင်းဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် စလင်းလေးမြို့ဝန်ရာထူးအပြင် တောင်လုံးမှိုင်းယဉ်ကျော်လှေတော်ပဲ့နင်းအရာ ကိုပါ အပ်နှင်းခြင်းခံရ၏။ ၇ မတ် ၁၈၅၉ နေ့တွင် ပဲ့နင်းရာထူးကို ကျပင်း မြို့သူကြီးသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်လိုက်ပြီး လေးမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှု ထမ်းခဲ့သည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး သပြေငါးရွာစား စာရေးကြီးဖြစ်စဉ် (၁၈၅၇- ၀၈၆၁) မြို့ဝန်ဦးဘိုးဆိုင်းထံသို့ “မြနေဇာဗျာအကိုဋ်မှာ၊ ကြာရွှေတိုက်လင်းရုံ” အစချီတေးထပ်ကို ရေးသားပေးပို့ခဲ့၏။

မဟာသမိန်လော

စလင်းမြို့ဝန်မဟာသမိန်လောသည် ပုသိမ်မြို့ အကောက်ဝန် ဦးပွင့် ၏သားဖြစ်သည်။ ၁၈၆၆-ခု၊ မြင်ကွန်း မြင်းခုံတိုင်အရေးတွင် တာဝန်ယူ

ရှင်းလင်းရသူဖြစ်၏။ အစစ်ဖြစ်သူခင်ပိုင်းမှာ နောင်တွင် မင်းတုန်းမင်း၏ ထနောင်းတိုင်မိဖုရား ဖြစ်လာလေသည်။ စာပေပညာရှိဆရာကြောသည် စလင်း မြို့ဝန်၏ တူအရင်းဖြစ်၏။

ဦးသာထွန်း

စလင်း၊ ကျပင်း နှစ်မြို့ဝန်ဦးသာထွန်းသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် တွင် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ၇ မတ် ၁၈၇၉ နေ့တွင် ညောင်ရမ်းညောင်အုပ် မင်းသားများနှင့် ပူးပေါင်းကြံစည်မှုဖြင့် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြိုင်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စလင်း မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

ဦးရွှေညို

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စလင်း ကျပင်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့၏။

(၇) ပင်း

ပင်းမြို့ဝန်သည် ပင်း၊ နတ်မောက်နှင့် ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့များကို စီရင်အုပ်ချုပ်ရ၏။

ပျံချီကျော်စွာ

ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ပျံချီကျော်စွာကို ပင်းမြို့ဝန်အဖြစ် တွေ့ရှိရပြီး ၁၇ ဇွန် ၁၈၀၆ နေ့တွင် အဆောင်အရွက်များပေးသနား၍ ဒူးနေရာနေစေခဲ့၏။

မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေကြူးဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် သုံးမြို့ ဝန်အဖြစ် စီရင်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။

မဟာမင်းကျော်မင်းထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမင်းမောင်ဖြစ်ပါသည်။ ၃၀ မတ် ၁၈၈၃ နေ့တွင် ပင်း (၃)မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဖခင်အမည်မှာ ဦးမျိုး ဖြစ်သည်။

ဦးမင်းမောင်သည် ၃၀ ဧပြီ ၁၈၈၃ နေ့တွင် မိမိဝန်စုနယ်မြေသို့ အနောက်နိုင်ငံသွား သံအဖွဲ့နှင့်အတူ လိုက်ပါလာခဲ့၏။ သူသည် နတ်မောက်မြို့ရွှေဘုံသာဘုရား၌ ထီးတင် ဒါနပြုခဲ့၏။ စံနဲ့သာမြိုင်ဦးကြောက “ရွှေမောက်မြို့ဇေယျုချာဝယ်၊ ရွှေ ဘုံသာစောစိန္တေ ဖျား၊ မြို့သုံးပိုင်မတ်ခေါင်ဘုန်း၊ တပ်နှောင်ရုံးပြင်ဆင်တော် မူ” စသည်ဖြင့် စပ်ဆိုခဲ့သည်။ မြို့ဝန်မင်းသည် နေမျိုးသီရိရာဇာဘွဲ့ကိုပါ ရရှိ ခဲ့၏။ စိတ်ထားပျော့ပျောင်းပြီး စောင်းတီး၊ သီချင်းဆိုလည်း ကျွမ်းကျင်လေ သည်။ စကားပြောချိုသာမှုကြောင့် အထက်လူကြီးများက သဘောကျလေ၏။ မင်းကြီးဗိုလ်လရောင်၏ညီဖြစ်ပြီး သီပေါမင်းနန်းကျလှအချိန်တွင် အတွင်းဝန် အဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။

မဟာမင်းကျော်မင်းထင်ရန်အောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးထွန်းသာဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် ကျောက် ပန်းတောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၈) စလေ

စလေမြို့စီရင်စုနယ်မြေတွင် ပုခန်းငယ်မြို့လည်းပါဝင်ပြီး စလေ၊ ပုခန်းငယ် နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် စီရင်အုပ်ချုပ်ရ၏။ သို့သော် မင်းတုန်းမင်း လက်ထက်တွင် ပုခန်းငယ်ကို ကျောက်ရဲမြို့နှင့်တွဲဖက်၍ နှစ်မြို့ဝန် သီးခြား ခန့်ထား အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။

အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်

စလေမြို့ဝန်ရာထူးကို အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်ကပင် စတင်ခန့် ထားခဲ့ပြီး ၁၇၅၄-ခု၊ မွန်တို့ အထက်မြန်မာပြည်မှ ဆုတ်ခွာလာချိန်တွင် စလေမြို့ဝန်သည် ပြည်မြို့မှ ရပ်တန့်ခဲ့ခဲ့၏။ ၁၇၅၅-ခု ဖေဖော်ဝါရီလ တွင် ပြည်မြို့ကို ဝန်းရံတိုက်ခိုက်လာသည့်မွန်တို့အား တွန်းလှန်ချေမှုန်း နိုင်သည့်အတွက် အလောင်းမင်းတရားသည် စလေမြို့ဝန်အား ဆုလာဘ်ပေးအပ် ရုံးမြှင့်ခဲ့လေသည်။

ဦးရွှေကြည်

စလေဝန်ကြီး၏ညီဖြစ်သူ ဦးရွှေကြည်သည် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် စလေ၊ ပုခန်းငယ် နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူသည် ရှေ့ဝင်းမှူးအဖြစ် လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးပြီး နောင်တွင် ကျောက်ပန်းတောင်းဝန်ကြီး အဖြစ် ထင်ရှားလာခဲ့လေသည်။ မွေးချင်းလေးဦးရှိရာ မင်းကြီးဦးလူညို၊ ဦးဘိုကလေး၊ ဦးရွှေကြည်၊ ဦးရွှေဖုန်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်

၁၈ ဩဂုတ် ၁၈၅၅ နေ့ ဖယ်ရာ၏သံအဖွဲ့ စလေမြို့သို့ရောက်ရှိခဲ့စဉ် ညပိုင်း၌ ဇာတ်ပွဲတစ်ခု ကြည့်ရှုခဲ့ရလေသည်။ စလေမြို့ဝန်သည် သံအဖွဲ့ အား ဇာတ်ပွဲကြည့်ရှုရန် ဖိတ်ခေါ်သဖြင့် သွားရောက်ကြည့်ရှုကြလေသည်။ စလေမြို့ဝန်သည် အပေါ်ပိုင်းအဝတ်ဝတ်မထားဘဲ ပွဲကြည့်နေသည်ဆို၏။ နောက်တစ်နေ့တွင်မူ မြို့ဝန်သည် အဝတ်အစား သေချာစွာဝတ်ဆင်လျက် ဇနီး သားသမီးများကိုပါခေါ်ယူကာ သံအဖွဲ့ဝင်များအား ရည်မွန်စွာ လာရောက် နှုတ်ဆက်ခဲ့လေသည်။ သံကြိုဆိုရေးအဖွဲ့က မြို့ဝန်အား ပြစ်တင်ဝေဖန်ခဲ့ဟန် တူပါသည်။

မဟာရာဇသေကြိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဖြစ်ပါသည်။ မဟာရာဇသေကြိန်သည် မင်းတုန်းမင်း လက်ထက် စလေနှင့် ပုဂံ နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၄ ဇူလိုင် ၁၈၆၉ နေ့ထုတ်ပြန်သည့် လွှတ်တော်မှအမိန့်တော်တွင် ဝါကပ်မည့်အကြောင်း မြို့ဝန် သို့ အကြောင်းကြားထား၏။

မင်းထင်ရာဇာ

မင်းထင်ရာဇာသည် စလေ၊ ပုခန်းငယ် နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် သီပေါမင်း လက်ထက်တွင် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၆ မေ ၁၈၈၀ နေ့တွင် စလေမြို့ဝန်နှင့် ယူနန်သင်္ဘောကပ္ပတိန်တို့ အမှုအခင်း ဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်သည် ယူနန်သင်္ဘောအား စလေဆိပ်ကမ်းတွင် ရပ်တန့်စေခဲ့ပြီး စက်နှိုး၍မရအောင် ဂီယာကိုပါ ဖြုတ်ယူသွားသည်ဆို၏။ ဆင်ပေါင်ဝဲတွင် ညောင်အုပ်မင်းသား အစောင့်အင်္ဂလိပ်လက်မှ လွတ်မြောက်သွားသဖြင့် လိုက်လံတိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်

ကြောင်း သိရှိရပြီးနောက် ၂၇ မေ ၁၈၈၀ နေ့တွင် သင်္ဘောကို ဆက်လက် ထွက်ခွာခွင့်ပြုခဲ့သည်။ သို့သော် ဘုရင်မ၏ စာပို့သင်္ဘောအား နှောင့်နှေးစေရန် နောက်ယှက်မှုဖြင့် ၃၀ ဇွန် ၁၈၈၀ နေ့ နောက်ဆုံးထား၍ ဖြေရှင်းပေးပါရန် ဗြိတိသျှအစိုးရက စာပို့ခဲ့၏။ ဩဂုတ်လတွင် စလေမြို့ဝန်ကို နေပြည်တော် သို့ ပြန်ခေါ်ခဲ့သည်။ ၁၈၈၀-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် နှစ်မြို့ဝန်ဟောင်း မင်းထင်ရာဇာအား မဟာမင်းလှသိဒ္ဓိကျော်စွာဘွဲ့ဖြင့် လက်သစ်လှေသင်းဗိုလ် အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခဲ့၏။

မင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာကွန်းဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်သည် စလေ၊ ပုခန်းငယ်၊ ကျောက်ရဲ၊ ဝက်မစွတ်၊ ရေနံချောင်း ငါးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန် မင်းသည် ၁၈၈၃-ခုတွင် သဿမေမအခွန်ငွေ ကောက်ခံရန်ရှိပါသဖြင့် နေပြည်တော်သို့ရောက်ရှိနေသူ မြို့ရွာသူကြီးများအား ပြန်လွှတ်ပေးပါရန် လွှတ်တော်သို့လျှောက်ထားခဲ့၏။ သူသည် ၁၀ မတ် ၁၈၈၃ နေ့တွင် ညောင်ရမ်း၊ လှိုင်းတက်၊ သာဂရ သုံးမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းလဲခန့်အပ်ခြင်းခံ ရ၏။

နေမျိုးသိရိရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးတလုပ်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စလေမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၈၅ နေ့တွင် စလေ မြို့ဝန်နှင့် အပေါင်းအပါတို့ အင်္ဂလိပ်ထံ လက်နက်ချခဲ့ကြရာ ဆင် နှစ်ကောင်၊ အမြောက်ငယ် ၆-လက်နှင့် သေနတ် ၅၀-လက်တို့ ပါဝင်လေ၏။

(၉) ပုဂံ

ပုဂံမြို့ဝန်သည် တစ်ခါတစ်ရံ စလေမြို့နှင့် တွဲဖက်၍လည်းကောင်း၊ တလုပ်မြို့နှင့် တွဲဖက်၍လည်းကောင်း စီရင်အုပ်ချုပ်ရလေသည်။

ဦးစံရာ

အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည်တက်(၆၈)ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး ကုန်းဘောင် ခေတ်ဦးကာလတွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူသည် လက်ယာပျံချို၊

မင်းထင်ပျံချို၊ မင်းကြီးဂါမဏိစန္ဒ စသောဘွဲ့များကို ရရှိခဲ့၏။ မြေဒူးမင်းလက်ထက် ၁၇၇၂-ခုတွင် မုတ္တမမြို့ဝန် ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ပုဂံမြို့ဝန် ဦးစံရာအား မုတ္တမမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

နန္ဒမိတ်ကျော်ထင်

စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ သူ ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ် ၁၀ ဇန်နဝါရီ ၁၇၇၈ တွင် ပုဂံ၌ မြေလျှင်လှုပ်ခဲ့၏။ ငလျင်ဒဏ်ကြောင့် ရွှေစည်းခုံစေတီ ခရားသီး၊ ကြာပြန်၊ ကြာဆွဲများ နေရာပျက်ယွင်းခဲ့သဖြင့် ဘုရင့်အမိန့်တော်ဖြင့် မြို့ဝန်မှ မြို့သူ မြို့သားများနှင့်အတူ ပြန်လည်ပြုပြင်ခဲ့ရလေသည်။

မင်းရဲနရာ

၂၅ ဩဂုတ် ၁၇၈၃ တွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

မင်းရဲကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဝင်းဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၆ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၈၇ နေ့ အမိန့်တော်တွင် မြို့ဝန် မင်းရဲကျော်ထင်ဆောက်လုပ်သည့်ကျောင်း၌ ရွှေနှစ်စု၊ အနီတစ်စု ထည့်သွင်းခွင့် ပြုကြောင်း ဖတ်ရှုရပါသည်။ ပုဂံမြို့ ရွှေစည်းခုံစေတီ၌ ၁၇၉၁-ခုတွင် ပုဂံ မြို့ဝန် မင်းရဲကျော်ထင်နှင့် ဝန်ကတော် သီရိပဒုမ္မဝတီ (ရှင်မင်းကောင်း)တို့မှ ခေါင်းလောင်းလှူခဲ့ကြောင်း ခေါင်းလောင်းစာရေးထိုး ကမ္ပည်းတင်ခဲ့၏။

သတိုးမင်းဖျား

အမည်ရင်းမှာ ဦးပေဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းနှင့် တောင်ဆောင်တော် မိဖုရား သီရိမဟာမင်္ဂလာဒေဝီ (ဒေါ်အောင်)တို့မှ ၁၇၇၆-ခုတွင် ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ၁၇၉၁-ခုတွင် မင်းရွှေနန်းနှင့် လက်ဆက်ခဲ့ပြီး ထိုနှစ်ဒီဇင်ဘာလတွင် ပုဂံမြို့ ဘုရင်ခံအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

၁၇၉၅-ခုနှစ် မေဂျာဆိုင်း (Major Symes)၏သံအဖွဲ့ လာရောက်ခဲ့ စဉ်က ပုဂံမင်းသားနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ကြသေး၏။ မင်းသားသည် ရွှင်ရွှင်ပျပျရှိပြီး သူ၏ဝန်မှာလည်း အလွန်ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသည်ဆို၏။ ဘုရင်ခံမင်းသား

၏အိမ်တော်၌ ကြက်ကောင်လုံးကင်ဖြင့် ဧည့်ခံပါသည်။ ကချေသည်အမျိုးသမီး များနှင့် လူရွှင်တော်နှစ်ဦးတို့က ဖျော်ဖြေခဲ့ကြ၏။

ပုဂံမင်းသားသည် ၁၈၀၆-ခုတွင် “သီဟသူရမဟာဓမ္မရာဇာ”ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။ ၁၄ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၄ တွင် ပုဂံဘုရင်ခံမင်းသား ကွယ်လွန် ခဲ့သည်။

ဦးရွှေအောင်

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ်အမှုထမ်းခဲ့သူ ဦးရွှေအောင် သည် မြန်မာ့မွတ်စလင်တစ်ဦးဖြစ်၏။

မင်းကြီးမင်းခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှန်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၆၆-ခု မတ်လတွင် အင်းဝမြို့ ပြည်ကြီးသာယာရပ်၌ အဖ လွတ်တော်ရှေ့နေ ခုံတော်သူရမနဘွဲ့ခံ ဦးစာကြီး နှင့် အမိဒေါ်အိမ်ကြွယ်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ စစ်ကိုင်းမင်းထံတွင် စန္ဒကျော် ခေါင်ဘွဲ့ဖြင့် အမှုထမ်းစဉ် ဆီမီးခုံရွာကို အပိုင်စားပေးသနားခြင်း ခံရလေ သည်။ ထို့နောက် မဏိပူရအရေးတွင် မင်းကြီးမဟာဗန္ဓုလ၏ လက်ယာစစ် ကဲအဖြစ် လိုက်ပါချီတက်တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့ပြီး အပြန်တွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားသူကောင်းပြုခြင်းခံရ၏။ ပျို့ ကိုးစောင်ရေးစပ်ခဲ့သည့် စာဆိုတစ်ဦး ပီပီ သူ၏ဥမ္မာဒန္တပျို့တွင် “ပညာနလုံး၊ လက်ရုံးခွန်အား၊ ဤနှစ်ပါးကြောင့်၊ ငါးကျိပ်ငါးလှုံ၊ မင်းတို့စံသည်၊ ပုဂံမြို့ကြီး၊ ဝန်စေပြီးလျှင်၊ ဆီမီးရွှေခုံ၊ တုတ်ခွန်ပုံလျက်”ဟု ဖွဲ့ဆိုခဲ့၏။ ဓမ္မဓပျို့နိဂုံးတွင်လည်း “ဆီမီးခုံစား၊ သနားတော်ခံ၊ ပုဂံဝန်ရင်း၊ သတင်းကြော်ငြာ”ဟု ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထား ခံရကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

ဦးပေတလူ

အစ္စလမ်ဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးပေတလူသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက် ထက်တွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူ၏မွတ်စလင်အမည်မှာ “အပ္ပဒူလ်ဟကင်မ်”(Abdul Hakim)ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမြို့ဝန်ဦးပေတလူနှင့် ဝန်ကတော် ဒေါ်မြတ်စုတို့မှ ၁၈၃၄-ခုတွင် အပ္ပဒူလ်ရာမန်ခေါ် (Abdul

Raman) “မောင်မှန်” ဆိုသူ သားတစ်ဦးကို အင်းဝမြို့၌ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ပုဂံမြို့ဝန်နှင့် ဝန်ကတော်တို့သည် ၁၈၃၆-ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြ၏။

မင်းလှသီရိ

၁၈၃၆-ခု နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် မင်းလှသီရိသည် ပုဂံနှင့် တလုပ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပိုဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံမြို့ဝန်၊ ဆင်ဝန်ရာထူးများဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်း၏ အနောက်နန်းမတော် ပင်းတလဲထိပ်ခေါင်တင်နှင့် ယင်းခဲထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီးတို့၏ ဦးရီးတော်ဖြစ်ပါသည်။

မဟာရာဇသေကြိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မင်းလှရာဇသေကြိန်ဘွဲ့ဖြင့် လွတ်တော်စာရေးကြီး၊ မဟာရာဇသေကြိန်ဘွဲ့ဖြင့် တရားသူကြီး၊ ပုဂံ၊ စလေ နှစ်မြို့ဝန်များအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။ ပုဂံမြို့ဝန်ဦးဘိုးသည် ၁၈၅၆-ခုတွင် မည်သည့်ခေတ်ကာလက မီးလောင်ကျွမ်းသွားသည်ကို မသိရသော ပုဂံအာနန္ဒာဘုရားအရှေ့မျက်နှာ မတ်ရပ်ကိုယ်တော်အား အစားထိုး ထုလုပ်ပူဇော်ခဲ့၏။ ဦးဘိုးသည် ၁၈၈၄-ခု အောက်တိုဘာလတွင် ရှမ်းပြည်နယ် မိုင်းနောင်မြို့၌ အဖျားရောဂါဖြင့်ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မင်းလှရွှေတောင်ကျော်သူ

၁၇ ဇန်နဝါရီ ၁၈၇၀ နေ့ရက်စွဲပါ ပုဂံမြို့စီရင်စု တောသားရွာသူကြီး ဦးရွှေရောင်အား ရာထူးဆက်လက်ခန့်ထားမြဲဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားစာတွင် ပုဂံမြို့ဝန် မင်းလှရွှေတောင်ကျော်သူ၏ ဘွဲ့အမည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအိုဖြစ်ပါသည်။ လမိုင်းဝန်ဟောင်းဖြစ်ပြီး မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၇၂-ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် မိုးနဲစစ်ကြောင်းစစ်ချီရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရလေသည်။

ဦးညို

ဝန်ထောက်ရာထူးနှင့်တွဲဖက်၍ ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရသောကြောင့် ပုဂံဝန်ထောက်ဟု ထင်ရှားခဲ့၏။ ၁၉ မတ် ၁၈၇၄ နေ့ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ သံအဖွဲ့ ပြင်သစ်ပြည်သို့သွားစဉ် ပုဂံမြို့ဝန်ဦးညိုနှင့် စာရေးကြီးဦးကံတို့သည် မင်းလှမြို့မှ လာရောက်စောင့်ကြိုနှုတ်ဆက်ခဲ့ကြ၏။ သို့သော် ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၇၆ နေ့ ကင်းဝန်မင်းကြီး နိုင်ငံခြားမှပြန်လာရာ ပုဂံမြို့သို့ရောက်စဉ် ပုဂံဝန်ထောက်ဦးညို ရာထူးကျသွားပြီး မြို့ဝန်သစ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသူဒိုင်းဝန်မှာ မကြာမီရောက်လာတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ကင်းဝန်မင်းကြီး၏မှတ်တမ်း၌ ဖော်ပြထား၏။

သီပေါမင်းပါတော်မူပြီးနောက် ဝန်စာရေးဦးချို(ပုဂံဗိုလ်ချို)နှင့်အတူ ဗြိတိသျှတို့အား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သူ ပုဂံမြို့ဝန်ဦးညိုမှာ ဤပုဂံဝန်ထောက်ဦးညိုပင်ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

ဦးစု

ပုဂံမြို့ဝန်ဦးစုသည် စာရေးတော်ကြီး တောင်သာ ငါးမြို့ဝန် ဦးကသဲနှင့် ဝန်ကတော် မယ်အိတို့၏ အငယ်ဆုံးသားဖြစ်ပြီး စာဆိုတော်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်၏။

မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်

သီပေါမင်းလက်ထက် ပုဂံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၁၀) တလုပ်

တလုပ်မြို့ဝန်စီရင်စုနယ်မြေသည် ယခုခေတ် မြင်းခြံဒေသတစ်ဝိုက်တွင်တည်ရှိပြီး တလုပ်မြို့ဝန်သည် ပုဂံမြို့နှင့်ပူးတွဲ၍ နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အုပ်ချုပ်ရ၏။

ရန္တမိတ်ကျော်ထင်

ရန္တမိတ်ကျော်ထင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် တလုပ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၆ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် မက္ခရာမင်းသားဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခြင်းခံရကာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်ရလေသည်။

မဟာသူရကျော်ထင်

မြို့ဝန်မဟာသူရကျော်ထင်သည် ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ မဏိပူရသို့ စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။

ဦးစံပျော်

တလုပ်မြို့ဝန် ဦးစံပျော်သည် သီပေါမင်းလက်ထက် ထင်ရှားခဲ့သူ တိုင်တာမင်းကြီးဦးဘိုး၏ဖခင်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၂၂-ခုတွင် ခညဝတီမြို့ဝန် အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။

မင်းလှမင်းထင်(သီဟသူ)

တလုပ်မြို့ဝန် မင်းလှမင်းထင်သည် ၃ ဧပြီ ၁၈၂၃ နေ့ တရုတ်သံအဖွဲ့ နေပြည်တော်သို့ ရောက်ရှိခဲ့စဉ်က ကြိုဆိုရေးတာဝန် ယူခဲ့ရ၏။ ၁၈၂၄-ခု မိုးနဲစစ်ကြောင်းချီရာတွင် စစ်ကဲအဖြစ် လိုက်ပါအမှုထမ်းခဲ့၏။ အင်္ဂလိပ် မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်ကလည်း ရန်ကုန်တိုက်ပွဲများ၌ ပါဝင်စစ်မှုထမ်း ခဲ့လေသည်။

မင်းလှသီရိ

မင်းလှသီရိသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် တလုပ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၃၆-ခုတွင် ပုဂံမြို့ကိုပါ ပူးတွဲလျက် နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် စီရင်အုပ်ချုပ်ရလေသည်။

မင်းလှသီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကသဲဖြစ်ပါသည်။ သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် တလုပ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၄၁-ခု ဘုရင်ရန်ကုန်သို့စုန်ဆင်းချိန် တွင် နိုင်ငံစွန့်ပျား မြို့ရွာများအား လုံခြုံရေးတာဝန်ယူခဲ့ရ၏။ သူသည် သေနတ်ဝန်ရာထူးကိုပါ ပူးတွဲထမ်းဆောင်ခဲ့ရ၏။ မြို့ဝန်တွင် မင်းလှဇေယသု ဆိုသူ ညီတစ်ဦးလည်းရှိကြောင်း သိရှိရ၏။

မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်

မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် စစ်မှုထမ်း ခဲ့သူ တလုပ်မြို့ဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ၁၇ မေ ၁၈၅၄ နေ့ ဆီမီးခုံရွာ၊ သာထွန်းရွာ

များ အကောက်ခွန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ လွှတ်တော်မှ မြို့ဝန်ထံ စာလွှာ ပေးပို့ခဲ့၏။

မဟာမင်းကျော်မင်းထင်ရန်အောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးထွန်းသာဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်၌ မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။

မင်းလှမင်းထင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘွားဖြစ်ပါသည်။ တလုပ်မြို့ဝန် မင်းလှမင်းထင်ရာဇာ သည် ၁၈၆၆-ခု၊ မြင်းကွန်းမြင်းခုန်တိုင်အရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့၏။ ၉ နိုဝင်ဘာ ၁၈၆၆ နေ့စွဲပါ ဖယ်ရာမှ ပခန်းမင်းကြီးထံပေးစာတွင် တလုပ်မြို့ ဝန်သည် မြင်ကွန်းမင်းသား ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားသဖြင့် လိုက်ပါရသူ ဖြစ်သောကြောင့် အပြစ်မရှိကြောင်း ဖော်ပြထား၏။ မြို့ဝန်ဦးဘွား၏ အစ်ကိုကြီး မှာ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းအုပ်ဖြစ်ပြီး အစ်ကိုလတ်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ (မိခင်ဘက်မှ) အဘိုးတော်စပ်သူ နတ်မောက်မြို့သူကြီး ဦးရွှေနိ ဖြစ်ပါ သည်။

မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်သူရိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်ခေါင်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် တလုပ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၁၁) ပဉ္စာလ

ပဉ္စာလဝန်စုနယ်မြေတွင် မြို့ငယ် ငါးမြို့ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ဧရာဝတီ၊ ငရဲနဲ၊ ခေါသန္တီ၊ ထန်းတပင်နှင့် ပဉ္စာလမြို့များဖြစ်ကြ၏။

ကျော်စွာသီရိ

ကျော်စွာသီရိသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၂၄ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၀၇ နေ့တွင် ပဉ္စာလမြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။

ကျော်စွာနော်ရထာ

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ ကျော်စွာနော်ရထာသည် ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါချီတက်ခဲ့ရ၏။

ဦးဘယ

ဦးဘယသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ယခင်က ပုဂံမြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန် အကူပတ်မြင်းဝန်ရာထူးများဖြင့် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၃၇-ခု သာယာဝတီ မင်းအရေးတော်ပုံတွင် စစ်ကိုင်းမင်းဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် သာယာဝတီမင်းနန်းတက်လာသောအခါ စီရင်အပြစ်ပေးခြင်း ခံရလေသည်။

မဟာသူရ

အမည်ရင်းမှာ ဦးနှင်းဖြစ်ပါသည်။ သာယာဝတီမင်းသား အရေးတော်ပုံ တွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

ဦးအောင်မြတ်

ဦးအောင်မြတ်သည် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၅၃-ခုတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မင်းတုန်း ကနောင်မင်းသား များအရေးတော်ပုံတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ၄ ဩဂုတ် ၁၈၆၆ နေ့၌ ပတိမ်းမင်းသားထံ ခိုလှုံသွားလေသည်။

ဦးကျော်ထွန်း

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဦးကျော်ထွန်းသည် ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ သူသည် မင်းတုန်းမင်းသား၏ အိမ်တော်ပါအမှုထမ်း တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကျုံးဝန်အဖြစ်ပါ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရလေသည်။ ဇနီး၏ အမည်မှာ ဒေါ်ချို ဖြစ်ပါသည်။

ဦးအိမ်

ဦးအိမ်သည်လည်း မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သီပေါမင်းလက်ထက် ၁၀ မတ် ၁၈၈၃ နေ့တွင် ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်ဟောင်းဦးအိမ်ကို မိုင်းခိုင်းမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်စေခဲ့၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဖြူဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းနန်းတက်စ ၁၈၇၈-ခု တွင် မြောက်တစ်ရာငါးဆယ်ဗိုလ်အရာမှ ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်အဖြစ် ရာထူးတိုးမြှင့် ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။

နေမျိုးမင်းထင်သိခံကျော်

နေမျိုးမင်းထင်သိခံကျော်သည် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ပဉ္စာလင်္ဂါးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ကြောင်း ပေမူမှတ်တမ်းတစ်ခု၌ တွေ့ရှိရပါ သည်။

(၁၂) ပုခန်းကြီး

ပျံချီဇေယကျော်

ပျံချီဇေယကျော်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၂ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၁ နေ့ လေးဆယ်တော်သွေးသောက် ဖွဲ့စည်းရာ၌ ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဒူးနေရာတော် ပေးသနားခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။

ရဲထင်နော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေခဲဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၄-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ မဏိပူရ သို့ စစ်ချီရာတွင် ဦးရွှေခဲ၏တပ် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့၏။

နေမျိုးရဲခေါင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမှိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ပိဋကတ်တော်ပညာရှိ ဦးပညာ၏ သားဖြစ်သည်။ ၁၁ ဇူလိုင် ၁၈၁၉ နေ့တွင် ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ် ခြင်းခံရ၏။ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့တွင် မြို့ဝန်နေမျိုးရဲခေါင်ကျော်အား မင်းကြီးမင်းခေါင်ကျော်ဘွဲ့ကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ မြို့ဝန်ဦးမှိုင်းသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမစစ်ပွဲအတွင်း ဟံသာဝတီစစ်ကြောင်း စစ်ချီရာတွင် တာဝန် ပေါ့လျော့လစ်ဟင်းမှုကြောင့် ၃၁ မေ ၁၈၂၅ နေ့တွင် စီရင်အပြစ်ပေးခြင်း ခံရ၏။ မြို့ဝန်မင်းတွင် “မိမိ”အမည်ရှိ သမီးတစ်ဦးလည်းရှိကြောင်း သိရှိရ ပါသည်။

ဦးရိပ်

ဦးရိပ်သည် ပုခန်းကြီးစီရင်စု၊ ခွေးပြုတ်ရွာဇာတိဖြစ်၏။ မင်းသုံးဆက် တိုင် ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးရိပ်သည် ကျားကူးဆရာတော် ရှင်စက္ကိန္ဒာစရိယ၏ အဘိုးဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယစစ်အတွင်း လူဆိုးများ၏ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံရလေသည်။

ဦးဖိုးမောင်

ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်ဦးဖိုးမောင်သည် ညောင်ကန်ရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။ ဦးဖိုးမောင်သည် မင်းတုန်းမင်း၏ မြောက်နန်းမိဖုရား ခင်သဲ၏မောင်ဖြစ်၏။ အခြား ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်များနှင့်မတူဘဲ အုပ်ချုပ်ရေးကောင်းမွန်ပုံကို စာဆိုတော် ခုံမင်းဦးမောင်က “ယမနေ၊ ဝန်တွေနှင့် ကွာဝေး။ စိုးတပိုင်၊ ကြီးကိုင်ကို ကုန်ပစ်လို့၊ ဝန်စစ်စကန်ပေမို့၊ ခန်းမြေ၌အေး”ဟု စပ်ဆိုခဲ့လေသည်။ ၁၁ ဩဂုတ် ၁၈၆၇ နေ့တွင် မြို့ဝန်ဦးဖိုးမောင်၏ အစီရင်ခံချက်အရ မင်းတုန်း မင်းသည် ပခုက္ကူမြို့ ရွှေတန်တစ်စေတီတော်၌ ထီးတော်သစ် တင်လှူခဲ့လေသည်။

မင်းထင်သီဟဗိုလ်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေတုတ်ဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးဖိုးမောင်၏ ရာထူးကို ဆက်ခံခဲ့သူဖြစ်၏။ ဦးရွှေတုတ်သည် ပုခန်းကြီးမြို့ဇာတိဖြစ်ပြီး ဇနီးများစွာရှိသူဟု ဆိုပါသည်။ ၂၅ ဩဂုတ် ၁၈၆၈ နေ့ရက်စွဲပါ နှစ်ကြောင်းစာချွန်တစ်စောင် တွင် “ပုခန်းကြီးမြို့ဝန် မင်းထင်သီဟဗိုလ် ရှိခိုးသံတော်ဦးတင်ချက်အတိုင်း စာရင်းဆက်သွင်းရာပါ ပုခန်းကြီးမြို့သူကြီး၊ ကျေးရွာသူကြီး၊ ရွာအုပ် ၁၅၇ တို့ကို လက်ရှိကြီးစိုးမြဲကြီးစိုး အုပ်ထိန်းစေ”ဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။

မဟာမင်းကျော်မင်းခေါင်

မဟာမင်းကျော်မင်းခေါင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ပုခန်းကြီး မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၂ ဩဂုတ် ၁၈၇၆ နေ့ လွှတ်တော်သို့လျှောက် စာတွင် ပုခန်းကြီးမြို့ဝန် ရွှေပြည်မှန်ကင်းသေနတ်ဗိုလ် မဟာမင်းကျော်မင်းခေါင် က ပြည်အရေးပိုင်အလိုရှိနေသူ ငဘေကို ပခုက္ကူ၌တွေ့ရှိထား၍ ပြန်အပ်ရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်။

ဦးကျောက်လုံး

ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်ဦးကျောက်လုံးသည် ရေနံချောင်းမြို့ဇာတိဖြစ်ပြီး မြေ နန်းဝန်အဖြစ်ပါ တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်။

ဦးမြောင်း

ပုခန်းကြီးမြို့ဝန် ဦးမြောင်းသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်သူရိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးလတ်ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့ဇာတိဖြစ်၏။

ဦးသာအို

ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်ဦးသာအိုသည် ပုခန်းကြီးမြို့ဇာတိဖြစ်ပါသည်။

ဦးမောင်မောင်

မြို့ဝန်ဦးမောင်မောင်သည်လည်း ပုခန်းကြီးမြို့ဇာတိ ဖြစ်ပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများကို မသိရပါ။

မဟာမင်းလှမင်းကျော်သူရိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြယ်ဖြစ်ပါသည်။ ဟင်္သာတမြို့ဇာတိဖြစ်၏။

ဦးသာမှန်

ပုခန်းကြီးမြို့ဝန် ဦးသာမှန်သည် စစ်ကိုင်းနယ် ကျောက်ကာရွာဇာတိ ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်၊ သေနတ်ဗိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲတွင် သေနတ် အမှုထမ်း ၅၀၀နှင့်အတူ အောက်မြစ်စဉ်စစ်ကြောင်းမှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ လေသည်။

(၁၃) အလုံ

အလုံမြို့ကို ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် ဗဒုံမြို့ဟုသာ ခေါ်ဝေါ် ခဲ့သည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် “အလုံ”ဟု အမည်ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပြီး

တစ်ခါတစ်ရံ အမြင့်မြို့နှင့်တွဲဖက်၍ မြို့ဝန်တစ်ဦးတည်းမှ အုပ်ချုပ်စီရင် ရ၏။ အလုံဝန်စုနယ်မြေကို မြောက်ဘက်၌ ကန္နီနှင့် တပယင်းဝန်စုနယ်မြေ၊ အရှေ့ဘက်၌ မူးမြစ်၊ တောင်ဘက်၌ အမြင့်မြို့ဝန်စုနှင့် အနောက်ဘက် ချင်းတွင်းမြစ်တို့ဖြင့် နယ်မြေပိုင်းခြား သတ်မှတ်ထား၏။

ဦးသာမြတ်

ဗဒုံမြို့ဝန်ဦးသာမြတ်သည် မောင်းထောင်ရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။ စဉ့်ကူး မင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

ဗလရဲထွဋ်

၁၇ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၈၂ နေ့ ညီလာခံအပြီးတွင် ဗဒုံမင်းသည် ဗဒုံကို အလုံမြို့ဟု အမည်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး ဗလရဲထွဋ်အား အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။

နတ်မသူ

အလုံမြို့ဝန်နတ်မသူနှင့် ပတ်သက်၍ ၂၇ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခံရကြောင်းကိုသာ သိရှိရပါသည်။

လက်ယာကျော်ထင်

အလုံမြို့ဝန် လက်ယာကျော်ထင်သည် နတ်မသူ၏ ရာထူးကို ဆက်ခံ ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၂၈ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့ အမိန့်တော်အရ မြို့ဝန်လက်ယာကျော် ထင်သည် အဆုံးစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကိုပါ ရှိခဲ့သူဖြစ်လေသည်။

သိရှိစေမည့်သောက

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်သင်းဖြစ်ပါသည်။ အလုံမြို့ ရှင်ငါးဆယ်ရွာဇာတိ ဖြစ်၏။ အလုံမြို့ မိုးညိုရပ်တွင် ၃၀ ဩဂုတ် ၁၈၁၀ နေ့၌ ရုပ်စုံကျောင်း တော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သဖြင့် ရုပ်စုံကျောင်းဒါယကာဟုလည်း ထင်ရှားလေသည်။ ဦးမြတ်သင်းသည် ၁၈၁၃-ခု အာသံသို့စစ်ချီရာတွင်လည်း လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့၏။

နေမျိုးသူရရဲခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရစ်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးရစ်ကို ဦးပေါက်တော ဒေါ်ငြိမ်းတို့မှ ၁၇၈၂-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ၁၇ ရင့်နေပြည်တော်တွင် သံတော်ဆင့်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး မကြာမီ အလုံမြို့ဝန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ စစ်ကိုင်းမင်း၏ ဥကင်သမင်္ဂလာပွဲတွင် အလုံမြို့ဝန် နေမျိုးသူရရဲခေါင်သည် မင်းကြီး မဟာ ဗန္ဓုလဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။ ဦးရစ်သည် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်ရာထူးကိုပါ ပူးတွဲ တာဝန်ထမ်းရွက်ရ၏။ မြို့ဝန်သည် အရပ်မနိမ့်မမြင့်၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် တုတ်ခိုင်မာကျောပြီး အသားညိုကာ မျက်စိအနည်းငယ် စွေစောင်းသယောင် ရှိသည်ဆို၏။ ၁၄ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၂၁ နေ့ အာသံသို့ မင်းကြီးမဟာဗန္ဓုလ စစ်ချီသောအခါ ရွှေဘိုမြို့ဝန်ကို အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခဲ့၏။ ဦးရစ်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် သတိုးသုဓမ္မမဟာဗန္ဓုလဘွဲ့နှင့် ဗိုလ်မှူးဝန်ကြီးဖြစ်လာပြီး ၁ ဧပြီ ၁၈၂၅ နေ့တွင် ဓနဖြူမြို့၌ ကျဆုံး ခဲ့သည်။

ဦးဘိုးဆယ်

ဦးဘိုးဆယ်သည် ရွှေဘိုမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိရာမှ မြို့ဝန်မင်းကြီးမဟာဗန္ဓုလ အာသံသို့ စစ်ချီသောအခါ အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ အလုံမြို့ဝန်ဦးဘိုးဆယ်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် တွင် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ၁၈၃၇-ခု၊ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်သောအခါ အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရ၏။

မဟာတရဖျား

မဟာတရဖျားသည် လက်ျာဝင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရာမှ ၁၈၅၃-ခု မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် အလုံမြို့ဝန်ဖြစ်လာလေသည်။

မဟာမင်းကျော်စည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကောင်းဖြစ်ပါသည်။ ဦးကောင်းကို ၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၂၂ နေ့တွင် သွေးသောက်ကြီးဦးမှီနှင့် ဒေါ်နှင်းဆီတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။

ကင်းဝန်မင်းကြီး

မွေးချင်း(၇)ဦးအနက် ဒုတိယသားဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက် ၁၈၄၉-
 ၄၉တွင် ဘဏ္ဍာစာရေးအဖြစ် စတင်အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၅၃-ခု၊ မင်းတုန်းမင်း
 နန်းတက်လာသောအခါ ရွာသစ်ကြီးရွာစား ရွှေတိုက်စိုးရာထူး ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခြင်း
 ခံရလေသည်။ လွှတ်တော်အမှာတော်ရေးတာဝန် ထမ်းရွက်စဉ် ပုဂံမင်း၏
 ကိုယ်လုပ်တော် ဆင်ကြိန်သခင်နှင့် လက်ဆက်ခဲ့၏။ သပြေ ၅ရွာစားစာရေးတော်
 ကြီးအဖြစ်မှ ၁၂ အောက်တိုဘာ ၁၈၆၁ နေ့တွင် အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်
 ခြင်းခံရလေသည်။ အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ထမ်းရွက်စဉ် အလုံမြို့သူကြီး ဦးအို၊
 ဒေါ်မမကြီးတို့၏နှမ ဒေါ်ရွှေမေနှင့် လက်ဆက်ခဲ့သည်။ ဦးကောင်းသည်
 ၁၈၆၄-ခု အထိ မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး နောင်တွင် ကင်းဝန်မင်းကြီးဟု
 ထင်ရှားလာခဲ့လေသည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီးသည် ၁၈၇၁-ခုနှင့် ၁၈၇၃-ခုနှစ်
 များတွင် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ မြန်မာသံအဖွဲ့ကိုဦးဆောင်ကာ သွားရောက်ခဲ့၏။
 သီပေါမင်း ပါတော်မူပြီးနောက် ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံ လွှတ်တော်တွင်
 ဆက်လက်ပါဝင် အမှုထမ်းခဲ့သေး၏။ ၃၀ ဇွန် ၁၉၀၈ နေ့တွင် ကင်းဝန်မင်းကြီး
 ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မင်းကြီးမဟာသမိန်ဘရမ်း

အမည်ရင်းမှာ ဦးလတ်ဖြစ်ပါသည်။ ပုသိမ်မြို့ဝန်ဦးမြတ်နှင့် ဒေါ်မမ
 ကြီးတို့၏ သားဖြစ်၏။ ၁၈၆၄-ခုတွင် အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံခဲ့
 ရလေသည်။ ၁၈၆၇-ခုတွင် မြို့ဝန်မင်းကြီး မဟာသမိန်ဘရမ်းအား ဘုံမိပျံ
 ကျောင်းဝင်းအတွင်း သိမ်သမုတ်ခွင့် ပေးခဲ့၏။ အလုံမြို့ဝန်သည် ရွှေပြည်
 ရန်အောင် မြင်းဝန်အဖြစ်လည်း အမှုထမ်းခဲ့ရပြီး ၁၈၇၆-ခု အင်္ဂလိပ်
 အရေးပိုင်ထံ ပေးစာအရ “မင်းကြီးမဟာသက်တော်ရှည်”ဘွဲ့ကိုပါ ရရှိ
 ခဲ့သည်။ သီပေါမင်း နန်းတက်လာသောအခါ “သက်တော်ရှည်ဘွဲ့”ပြန်လည်
 ရုပ်သိမ်း ခဲ့ပြီး “မင်းကြီးမဟာသမိန်ဘရမ်း”ဘွဲ့ကို ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့၏။
 အလုံမြို့ဝန် မင်းကြီးသည် နောင်တွင် မင်းလက်ဝါးဟု ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

မဟာမင်းခေါင်သူရိန်

လက်ဝဲကြောင်းဗိုလ်ဟောင်း မဟာမင်းခေါင်သူရိန်သည် သီပေါမင်း
 နန်းတက်စတွင် အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါသည်။ သူသည်

ယောမြို့စား ဝန်ကြီးဦးပုကြီး၏ မိုးနဲကြောင်းချီတပ်တွင် လိုက်ပါလျက် မိုးနဲစော်ဘွား ၏ပုန်ကန်မှုကို သွားရောက်နှိမ်နင်းရာမှ ၁၈၈၁-ခု၊ ဧပြီလတွင် ကျဆုံးခဲ့၏။

မင်းလှနယာဇေတမိုလ်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြာဥဖြစ်ပါသည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏သားဖြစ်ပြီး သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းထင်စည်သူရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသဒ္ဒမ္မဖြစ်ပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများ မသိရပါ။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်နရသူ

အလုံမြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်နရသူကို ၃၀ စက်တင်ဘာ ၁၈၈၄ နေ့ လွတ်တော်သို့အစီရင်ခံစာတွင် ဓားပြမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဖော်ပြ ထားပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရာများ မသိရပါ။

(၁၄) အမြင့်

အမြင့်မြို့ဝန်စုနယ်မြေတွင် အမြင့်မြို့ကို ဗဟိုပြုလျက် ချောင်းဦး၊ အလ္လကပ္ပ၊ ပရိမ္မနှင့် ကျောက်ရစ်မြို့များ ပါဝင်၏။ အမြင့်(၅)မြို့ဟု ခေါ်ဆို လေ့ရှိပြီး သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် အလ္လကပ္ပကို သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထား အုပ်ချုပ်လေသည်။

ရဲထင်ကျော်စွာ

ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ရဲထင်ကျော်စွာသည် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၁၃-ခု မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါချီတက် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

အမြင့်မြို့ဝန်ဦးလတ် (မင်းလက်ဝါး)

မင်းထင်မင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအေးဖြစ်ပါသည်။ စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ၏ ညီရင်းဖြစ်၏။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။

မင်းလှမင်းထင်နော်ရထာ

မင်းလှမင်းထင်နော်ရထာသည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် အမြင့်မြို့ဝန်၊ ပြည်မင်းဝန်ရာထူးများဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၄၄-ခု စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါ စစ်မှုထမ်းခဲ့လေသည်။

မဟာသမိန်ဘေဗြတ်စ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေလုံးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဦးရွှေလုံးသည် မင်းတုန်းမင်းသားရင်းရဲဆိပ်တွင် ရေနစ်ခဲ့စဉ်က ကယ်တင်ခဲ့သူဖြစ်သဖြင့် နောင်တွင် သူ့ရဲဝန်ရာထူးကိုပါ ရရှိခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်သည် စကားအနည်းငယ်ထစ်ပြီး နူးညံ့စွာ ပြောဆိုလေ့မရှိဟု ဆိုပါသည်။ ဝန်ကတော် ဒေါ်ခင်ခင်ကြီးမှာ ပုသိမ်မြို့ဝန် ဦးမြတ်နှင့်နှင့် ဒေါ်မမကြီးတို့၏ သမီးဖြစ်ပြီး မင်းလက်ဝါး၏ အစ်မရင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။

မဟာသမိန်ဘရမ်း

အမည်ရင်းမှာ ဦးလတ်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၆-ခုခန့်တွင် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ နောင်တွင် မင်းလက်ဝါးဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။

မင်းလှမင်းခေါင်သူရိန်

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်မင်းလှမင်းခေါင်သူရိန်အမည်ကို ၁၈၆၁-ခု ပုရိမဝါကပ်မည့်အကြောင်း လွှတ်တော်မှ ထုတ်ပြန်ချက်စာတွင် ဖော်ပြထားလေသည်။

ဦးမောင်မောင်ကြီး

အမြင့်မြို့ဝန်ဦးမောင်မောင်ကြီးသည် မင်းလက်ဝါး၏သမီး မှန်နန်းအပျိုတော် သုသိရိမုရာ(ဒေါ်ခင်အုံ)၏ ခင်ပွန်းဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၁၈၆၆-ခု မြင်ကွန်းမင်းသားအရေးတော်ပုံအပြီးတွင် မကွရာမင်းသားထံ

ဝင်ထွက်ခစားခဲ့သောကြောင့် အမြင့်မြို့ဝန်ကို ရာထူးမှထုတ်ပယ်ကာ မိုးကောင်းသို့ပို့ခဲ့၏။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် မြို့ဝန်အဖြစ် ပြန်လည်ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။

မင်းလှသီရိသင်္ခယာ

မင်းလှသီရိသင်္ခယာသည် အမြင့်လေးမြို့ဝန် ကွဲအုံးရွာစားဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းနန်းတက်စ ၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၇၈ နေ့တွင် အင်ထောက်သာငါးမြို့၊ မြေဒူးမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းလွှဲခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းကျော်သီရိစည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဖြူဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် အမြင့်ငါးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

နေမျိုးသူရိန်ရန်နိုင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပန်းဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။

အလ္လကပ္ပမြို့ဝန်ဦးကူး

သီပေါမင်းနန်းကျလုအချိန် ၂၈ ဇူလိုင် ၁၈၈၅ နေ့တွင် သူရဲစာရေးဟောင်းဦးကူးကို အလ္လကပ္ပဝန် သင်းသေနတ်ဗိုလ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က အလ္လကပ္ပသည် အမြင့်မြို့ဝန်၏ လက်အောက်ခံမဟုတ်ဘဲ သီးခြားမြို့ဝန်အဖြစ် စီရင်အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။

(၁၅)ပင်းတလဲ

ပင်းတလဲမြို့ဝန် စီရင်စုနယ်မြေတွင် ပင်းတလဲ၊ တောင်သာ၊ ညောင်အုပ်မြို့များပါဝင်၏။ ထို့ကြောင့် ပင်းတလဲ ၃မြို့ဝန်ဟု ဖော်ပြလေ့ရှိသည်။

သီဟရွှေတောင်

သီဟရွှေတောင်သည် အလောင်းမင်းတရားလက်ထက်တွင် ပင်းတလဲမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၁၇၆၀-ခု၊ ဇူလိုင်လတွင် သီဟ

မင်းကြီးမင်းခေါင် မဟာကျော်ထင် ပင်းတလဲ
ဝန်ထောက်တော်မင်း

ရွှေတောင်သည် ရွှေစည်းခုံဘုရား ဝတ်မြေအခွန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ စည်းခုံ
မြေတိုင်ဦးခက်နှင့် အမှုအခင်း ဖြစ်ပွားခဲ့၏။

နေမျိုးမင်းလှမင်းထင်

နေမျိုးမင်းလှမင်းထင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ပင်းတလဲ
မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့
မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရလေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပိုဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ပင်း
တလဲမြို့ဝန် ဆင်ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးပိုသည် မင်းတုန်းမင်း
၏ အနောက်နန်းမတော် ပင်းတလဲထိပ်ခေါင်တင်နှင့် ယင်းခဲထိပ်ခေါင်တင်
တို့၏ ဦးရီးတော်ဖြစ်ပါသည်။

မင်းကြီးမင်းခေါင်မဟာကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးသဲဖြစ်ပါသည်။ ပုပ္ပားဝန်ထောက်ဦးမုံ၏သားဖြစ်ပြီး
မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မဟာမင်းထင်ကျော်ဘွဲ့နှင့် သံတော်ဆင့်ပင်းတလဲ
မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၈၇၉-ခု၊ အရှေ့နေရာတော်စာရင်း
အရ သံတော်ဆင့်ပင်းတလဲမြို့ဝန်သည် လက်ယာတော်-တော်နေရာ၌ ခစား
ရ၏။ ၁၈၈၀-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် မင်းကြီးမင်းခေါင်မဟာကျော်ထင်
ဘွဲ့နှင့် ဝန်ထောက်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ၁၈၈၃-ခု၊ မေလ
မဟာမုနိဘုရားသို့ ကနက်ကဒဏ်ထီးလျှူဒါန်းရာတွင် ဝန်ထောက်ပင်းတလဲ
မြို့ဝန် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ဝန်ကတော်မှာ လှေသင်းအတွင်းဝန်ဦးရွှေ
မောင်၏ အစ်မကြီးဖြစ်ပါသည်။ ပင်းတလဲမြို့ဝန်ဦးသဲသည် ၁၉၁၄-ခု၊
အသက် ၇၆နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ဦးထွန်းလှ

ဦးထွန်းလှသည် ပင်းတလဲမြို့စာရေးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်
ရှိရာမှ ၁၅ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၈၄ နေ့တွင် ပင်းတလဲမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း
ခံရလေသည်။

ပင်းတလဲမြို့ စီရင်စုအဝင် တောင်သာ၊ ညောင်အုပ်မြို့များကို ကုန်းဘောင်ခေတ် နှောင်းပိုင်းတွင် ဝမ်းတွင်းငါးမြို့ဝန်မှ အုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ မဟာမင်းလှသင်္ခယာ(ဦးမောင်)နှင့် မဟာမင်းလှပညာကျော် (ဦးကသဲ)တို့မှာ ပမ်းတွင်းငါးမြို့ဝန် များဖြစ်ကြ၏။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် တောင်သာညောင်အုပ်နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် ဦးရိပ်ဆိုသူအား ခန့်အပ်စီရင် အုပ်ချုပ်စေသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။

(၁၆) ဒီပဲယင်း

ဒီပဲယင်းမြို့သည် ပုဂံခေတ်ကာလကပင် တည်ရှိခဲ့ပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် တပယင်းမြို့ဟူသော အမည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့၏။

လက်ျာကျော်ထင်

လက်ျာကျော်ထင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် တပယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၆ စက်တင်ဘာ ၁၈၀၈နေ့ ဇင်းမယ်စစ်ကြောင်းချီ အမိန့်အရ မြို့ဝန်လက်ျာကျော်ထင်သည် မြင်းစုကြီးဝန်တပ်မှ လိုက်ပါ စစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။

စန္ဒသီရိ

မြို့ဝန် စန္ဒသီရိသည် ၁၈၁၁-ခုတွင် ချင်းပျံနှင့်အဖွဲ့အားနှိမ်နင်းရန် တိုင်တားဗိုလ်နှင့်အတူ ရခိုင်ဒေသသို့ သွားရောက်ခဲ့ရလေသည်။

နေမျိုးသူရရဲခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရစ်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၃-ခု ဇွန်လတွင် တပယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဦးရစ်ကို ဦးပေါက်တောနှင့် ဒေါ်မိငြိမ်းမှ ၁၇၈၂-ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်းလေးဦးအနက် အကြီးဆုံးဖြစ်၏။ သံတော်ဆင့်ရာထူးမှ တပယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းကြီးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကွန်ဖြစ်ပါသည်။ စိတ္တရာဇာဘွဲ့ခံ ဦးဖြင်းအောင်နှင့် ဒေါ်ထဲတို့၏ သားဖြစ်ပြီး မဟာဗန္ဓုလဝန်ကြီး ဖြစ်သွားသောအခါ ဦးကွန်ကို တပယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၂၉-ခုတွင် မြို့ဝန်မဟာမင်းကြီးကျော်ထင် ဇနီးမောင်နှံတို့ ရှေးဦးနယ် ဖလံခုံရွာ သောတာပန်ကျောင်း၌ ခေါင်းလောင်းလှူဒါန်းခဲ့၏။ ခေါင်းလောင်းစာတွင် “ဒီပဲယင်း၏၊ မှန်ကင်း တမွန်၊ ချုပ်ကြီးဝန်ဟု၊ ကန်ညွှန်ကုသလာ၊ တက်ပွာဗျာသည်၊ မဟာမင်းကြီး ကျော်ထင်၊ မည်တွင်ယူခံ၊ မိတ်မောင်နှံတို့”ဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။ ပြည်မင်းသား၏ ကြင်ယာတော် ပေါင်းတည်မြို့စားမင်းသမီး သီရိသုနန္ဒာဒေဝီ(ဒေါ်ပု)သည် ဦးကွန်၏အစ်မရင်းဖြစ်၏။ ၁၈၃၆-ခုတွင် မြို့ဝန်ဦးကွန် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရလေသည်။

မင်းလှကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဆိုးဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် လက်ရွဲကြီး၊ ဒီပဲယင်းစစ်ကဲများအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး သာယာဝတီမင်းသားအရေးတော်အတွင်းတွင် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။ မြို့ဝန် ဦးဆိုးသည် နောင်တွင် မင်းကြီးမဟာရာဇသေကြီဘွဲ့နှင့် မိုးညှင်းမြို့စားဝန်ကြီး ဖြစ်လာ၏။

ဦးညှင်း

သာယာဝတီမင်း နန်းတက်စတွင် မြို့ဝန် မင်းလှကျော်သူအား ဝန်ထောက်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ပြီးနောက် ဦးညှင်းကို ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ဦးညှင်းသည် ဒီပဲယင်းနယ် နွားများရွာ (Nwamyia Village) ဇာတိဖြစ်ပါသည်။ သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တစ်လျှောက် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြီးဖြစ်ပါသည်။ ငပရင်းရွာဇာတိဖြစ်ပြီး မင်းကြီးမဟာဗန္ဓုလနှင့် ရှင်မင်းဘူးတို့၏ သားဖြစ်သည်။ သာယာဝတီမင်းလက်

တပယင်းမြို့ဝန်ဦးကြီး (မဟာဗန္ဓုလ၏သား)

ထက်တွင် ဝင်းမှူးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ပုဂံမင်းလက်ထက်၌ ဒီပဲယင်းမြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မကြာမီ သတိုးမင်းကြီး မင်းလှမင်းခေါင် ရာဇာဘွဲ့နှင့် သုံးဆယ်မြို့စားဝန်ကြီး ဖြစ်လာခဲ့၏။

ဦးချို

ဦးချိုသည် ဦးကြီးနှင့် ညီအစ်ကိုတော်စပ်ပြီး မင်းကြီးမဟာဗန္ဓုလ၏ သားအလတ်ဖြစ်၏။ ဦးကြီး၏ ရာထူးကိုဆက်ခံလျက် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဇနီးဝန်ကတော်၏ အမည်မှာ ဒေါ်ကျင်စိဖြစ်ပြီး သားဖြစ်သူ ဦးဘိုးသာသည် အုတ်ဖိုမြို့သူကြီးအဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ဒေါ်ငွေရဆိုသူ အခြားဝန်ကတော်တစ်ဦးလည်း ရှိလေသည်။

ဦးဘော်

ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်ဦးဘော်သည် ရွှေဘိုနယ်ဇာတိဖြစ်ပြီး လက်ဝဲဝင်းမှူး အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိရာမှ မြို့ဝန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးဘော်တွင် စစ်ကဲမောင်ဖိုးဆိုသူ သားတစ်ဦးလည်း ရှိပါ သည်။

သတိုးမင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်သီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးစစ်ကဲ (Maung Sitke)ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းနန်းကျလှ အချိန်တွင် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဘက်စပ်ပွဲကာလများ၌ စစ်မှုထမ်းခဲ့သူလည်းဖြစ်လေသည်။

ဦးရွှေသီး

ဦးရွှေသီးသည် မြကန်ဗိုလ်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့ပြီး ၁၈၅၃-ခု၊ မင်းတုန်းမင်း နန်းတက်စတွင် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဦးရွှေသီး သည် မင်းတုန်း၊ ကနောင်မင်းသားများ အရေးတော်ပုံကာလအတွင်း ရွပ်ရွပ် မှုတ်တိုက်ခိုက်ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။

ဦးပု

ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်ဦးပုသည် အလုံစီရင်စု ခင်မွန်ရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။ ဦးပုသည် ရတုကဗျာများ ရေးစပ်ခဲ့သူ စာဆိုတော်တစ်ဦးလည်းဖြစ်၏။

မင်းကျော်ဂုဗ္ဘာန်

မင်းကျော်ဂုဗ္ဘာန်သည် ဦးပု၏ ရာထူးကို ဆက်ခံလျက် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန် ဖြစ်လာခဲ့၏။ အခြားအကြောင်းအရာများကို မသိရပါ။

ဦးမှန်း

ဒီပဲယင်းဝန်ဦးမှန်းသည် မင်းကျော်ဂုဗ္ဘာန်ကို ဆက်ခံခဲ့၏။ ရွှေဘိုနယ် သစ်ချိုဇာတိဖြစ်ပြီး ၁၈၆၆-ခု ပတိမ်းမင်းသားအရေးတော်ပုံတွင် မင်းသား ဘက်သို့ လိုက်ပါခစားခဲ့၍ ရာဇဝတ်သင့်ခဲ့၏။ ကနောင်မင်းသား၏ကိုယ်လုပ် တော်သီရိသင်္ခါမဟောဘွဲ့ခံ ရှင်ကျေးသည် ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်ဦးမှန်း၏သမီးဖြစ်ပြီး သားတော် ပတိမ်းမင်းသားကို ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။ ထို့ပြင် ကွမ်းရေတော် ဦးပေတလူသည်လည်း ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်ဦးမှန်း၏ သားဖြစ်၏။

မင်းကြီးမင်းလှမဟာမင်းခေါင်ကျော်

မင်းကြီးမင်းလှမဟာမင်းခေါင်ကျော်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် တပယင်း၊ မြေဒူး နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၂၃ ဧပြီ ၁၈၇၃ နေ့ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်တွင် ဒီပဲယင်းဂိုဏ်းအုပ်ဆရာတော်၏ မေတ္တာ ရပ်ခံချက်အတိုင်း ငရွှေအုံကို ဟင်္သာမြို့သူကြီး ခန့်အပ်ကြောင်း မြို့ဝန်မင်းထံ လွှတ်တော်မှ အကြောင်းကြားခဲ့၏။ ၇ ဇန်နဝါရီ ၁၈၇၉ နေ့တွင်လည်း မြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်ခေါင်အား မြေဒူးမြို့ကို အဆင့်အဆို မရှိ စေရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ဦးမိုး

ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်ဦးမိုးသည် ရှေးဦးနယ်ဇာတိဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးမိုးသည် အမိန့်တော်ဖြင့် မိမိဇာတိရွာတွင် တိုင်ငု၆၀-ရှိ ကိုးဆူကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့၏။ မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည်စာတမ်းပါ မန္တလေး

မြို့ကွက်အတွင်းနေထိုင်သူများစာရင်းတွင် အကွက်အမှတ် ၁၄၆၊ ဒီပဲယင်း မြို့ဝန်ဟောင်းဦးမိုး၏ဝင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။

မဟာမင်းကျော်မင်းထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပေါ်ဦး (Maung Po U)ဖြစ်ပါသည်။ ရှေးဦးမြို့နယ် ဖလံခုံရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။ ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်သည် သီပေါမင်း၏မိဖုရား စုဘုရားလတ်နှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်လေသည်။

ဦးတုတ်ကြီး

ဦးတုတ်ကြီးသည် ရွှေဘို လှတောကြီးရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။ ဒီပဲယင်း မြို့ဝန်အဖြစ်သာမက ချွန်းတောင်မြတောင်အုပ်၊ ရွှေတိုက်ကြပ်၊ ဗန်းမော်မြို့ဝန် ရာထူးများတွင်လည်း အမှုထမ်းခဲ့၏။

ဦးတင်၊ ဦးသိန်း

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဦးတင်နှင့် ဦးသိန်းတို့သည် ဒီပဲယင်း မြို့ဝန်များအဖြစ် အသိသီးတာဝန်ယူခဲ့ကြ၏။

(၁၇) မြေဒူး

မြေဒူးမြို့ဝန်သည် အင်ထောက်သာမြို့နှင့် ပူးတွဲအုပ်ချုပ်ရပြီး တစ်ခါ တစ်ရံတွင် အင်ထောက်သာမြို့၌ သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားစီရင်အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။

ရဲလှပျံချီကျော်

ရဲလှပျံချီကျော်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မြေဒူးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ် ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၁၃-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် မြို့ဝန်ရဲလှပျံချီကျော် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရသည်။

ရဲကျော်နော်ရထာ

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ရဲကျော်နော်ရထာသည် မြေဒူးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၁၈၁၉-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီစဉ် မြေဒူးမြို့ဝန် လိုက်ပါချီ တက်ခဲ့သည်။

မင်းနေမျိုး

မြေဒူးမြို့ဝန်မင်းနေမျိုးသည် မြန်မာ-မူစလင်တစ်ဦးဖြစ်၏။ ဖခင်မှာ နေမျိုးဂုဏ္ဍရတ်ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ကတော်၏အမည်ကို ဒေါ်ဦးဟု သိရှိရ၏။

ဦးမြတ်ထွန်း

မြို့ဝန်ဦးမြတ်ထွန်းသည် မြေဒူးမြို့ဝန်မင်းနေမျိုးနှင့် ဒေါ်ဦးတို့၏သား ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ကတော်မှာ ဒေါ်ပတေးဖြစ်၏။ မြို့ဝန်ဦးမြတ်ထွန်းတွင် ဦးရွှေသာဆိုသူ သားတစ်ဦးလည်း ရှိပါသည်။

နေမျိုးဇေယသု

မြေဒူးမြို့ဝန်နေမျိုးဇေယသုသည် စစ်ကိုင်းမင်း နန်းကျလှအချိန်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ရ၏။ သာယာဝတီမင်းသား အရေးတော်ပုံ တွင် မင်းသားဘက်မှ သစ္စာခံလျက် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ဒုတိယနဝဒေး၏ ရဲတင်းမော်ကွန်းတွင် “မြေတူးမြို့ဝန်၊ ရဲခွန်အားကိုး၊ နေမျိုးဇေယသု”ဟု ပါရှိပါသည်။ ၁၈၇၃-ခု၊ သာယာဝတီမင်း နန်းတက်လာသောအခါ နေမျိုး ဇေယသုကို မြေဒူးမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

ဦးမြတ်သာဒွန်းအောင်

မြေဒူးမြို့ဝန် ဦးမြတ်သာဒွန်းအောင်သည် မြန်မာ-မူစလင်တစ်ဦးဖြစ်ပါ သည်။ သူ့တွင် ဦးမှီဆိုသူ သားတစ်ဦးလည်းရှိ၏။

ဦးလှိုင်

မြေဒူးမြို့ဝန်ဦးလှိုင်သည် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ ၏။ ၁၈၅၃-ခု၊ မင်းတုန်းမင်းသားအရေးတွင် မင်းသားဘက်မှ ပါဝင်ကူညီခဲ့ သဖြင့် မြေဒူးမြို့ဝန်ဟောင်းဦးလှိုင်သည် မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ဘွဲ့နှင့် လက်ဝဲ ဝင်းမှူးဖြစ်လာလေသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်ရာဇာ

နေမျိုးကျော်ထင်ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မြေဒူးမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

ဦးလိန်း

ဦးလိန်းသည် မြန်မာ-မူစလင်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းသား အရေးတော်ပုံကာလတွင် ရွှေဘိုမြို့သို့ သွားရောက်အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၆၅- ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် မြေဒူးမြို့ဝန်ဦးလိန်းသည် သိမ်ဆောက်လုပ်ရန် ဝါးလုံးရေတစ်ရာလှူဒါန်းပြီး ပန္နက်ရိုက်ပေးခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးလိန်း၏သား ဦးချိုသည် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် အက္ခပတ်မြင်းဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ ပါသည်။

ဦးမောင်ကြီး

မြေဒူးမြို့ဝန်ဦးမောင်ကြီးသည် ညောင်ဝန်းဝန်ထောက် ဦးဘိုးအို၏ သားဖြစ်ပါသည်။ လွတ်တော်စာရေးကြီး၊ ဝန်ထောက်ရာထူးများဖြင့် တာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးမောင်ကြီးသည် ရွှေပြည်ဦးမောင်ကလေး၏ အစ်ကို လည်းဖြစ်ပါသည်။ သီဟဗာဟုပြဇာတ်ကို ရေးသားခဲ့ပြီး နောင်တွင် မင်းသား ဦးဖိုးကွန်း၊ မင်းသမီးမထွေးလေးတို့အတွက် ဇာတ်ချင်းများ ရေးသားပေးခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မြေဒူး၊ တပယင်း နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

မင်းလှကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမောင်မောင်ဘဖြစ်ပါသည်။ မြေဒူးမြို့ဝန်မင်းလှ ကျော်ထင်သည် ရွှေပြည်ဝန်ကြီး၏သားဖြစ်၏။

ဦးကြင်ဥ

မြေဒူးမြို့ဝန်ဦးကြင်ဥသည် မြန်မာ-မူစလင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး မြေဒူးနယ် ကျိုကုန်းရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးကြင်ဥတွင် မောင်မောင်အေးဆိုသူ သားတစ်ဦးရှိပြီး နောင်တွင် လယ်တွင်းကိုးခရိုင်၌ ဆန်စာရေးအဖြစ် လုပ်ကိုင် ခဲ့၏။

ဦးထွန်းဦး

ဦးထွန်းဦးသည် မြို့ဝန်ဦးကြင်ဥ၏ ညီရင်းဖြစ်၏။ သူသည် အင်္ဂလိပ် အစိုးရလက်ထက်တွင် မြို့အုပ်ရာထူးဖြင့် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသဲဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မူးချောင်း သစ်တောဝန်ရာထူးနှင့်တွဲဖက်၍ မြေဒူးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။

(၁၈) အင်ထောက်သာ

အင်ထောက်သာမြို့သည် မြေဒူးမြို့ဝန် ဝန်စုနယ်မြေ၌ ပါဝင်သော် လည်း သီးခြားမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားသည့်အခါလည်းရှိလေသည်။

နန္ဒိသေနကျော်ထင်

နန္ဒိသေနကျော်ထင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် အင်ထောက်သာ မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၁၃-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီ ရာတွင် လိုက်ပါချီတက်ခဲ့ရလေသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရေးဖြစ်ပါသည်။ ၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၂၃ နေ့ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် အာသံသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်သည် မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စအချိန်တွင် အင်ထောက်သာငါးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၃၁ ဇူလိုင် ၁၈၅၃ နေ့ ရွှေမျိုးများထံ အကြောင်းကြားစာတွင် မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်အား အင်ထောက် သာငါးမြို့ဝန်၊ လက်ဝဲဝင်းမျိုး၊ မြောက်နန်းမတော်ဘုရားဝန် မြေဒူးမြို့စား အဖြစ် ဖော်ပြထားလေသည်။

နေမျိုးမင်းထင်ကျော်သူ

အင်ထောက်သာမြို့ဝန် နေမျိုးမင်းထင်ကျော်သူသည် သီပေါမင်း နန်းတက်စ ၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၇၈ နေ့တွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခံရ၏။

မင်းလှသီရိသင်္ခယာ

၁၈၇၈-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် မင်းလှသီရိသင်္ခယာသည် အင်ထောက် သာ၊ မြေဒူး နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရ၏။ သူသည် အမြင့်မြို့ဝန်အဖြစ် လည်း အမှုထမ်းခဲ့ဘူး၏။

ဦးရိပ်

တောင်သာ၊ ညောင်အုပ် နှစ်မြို့ဝန်ဟောင်းဦးရိပ်သည် ၁၀ မတ် ၁၈၈၃ နေ့တွင် အင်ထောက်သာမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးရိပ်သည် နောက်ဆုံးခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ အင်ထောက်သာမြို့ဝန်ဖြစ် ဟန်တူ၏။

(၁၉) ကန္နီ

ကန္နီဝန်စုနယ်မြေသည် မြောက်ဘက်တွင် ခန်းပတ်နယ်၊ အရှေ့ဘက်တွင် တပယင်းနယ်၊ အလုံနယ်နှင့် ချင်းတွင်းမြစ်၊ အနောက်ဘက်တွင် ပုံတောင် တောင်တန်းများ၊ တောင်ဘက်တွင် ယမားချောင်းတို့ဖြင့် ဝန်းရံလျက်ရှိပါသည်။

နေမျိုးသီဟရဲခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမိုးဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ကန္နီမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၁၄-ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။

နေမျိုးရဲခေါင်ကျော်ထင်

နေမျိုးရဲခေါင်ကျော်ထင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ကန္နီမြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၁၉-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာ၌ လိုက်ပါ စစ်မှုထမ်းခဲ့ရလေသည်။

မဟာသီရိသင်္ခယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဝိုက်ဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် ကန္နီမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၅၄-ခုတွင် မြို့ဝန်ဦးဝိုက်၏ လျှောက်ထားချက်အရ အလုံညောင်ကန်ရွာတွင် ဘေးမဲ့နေ ရာသတ်မှတ်ပေးခဲ့

လေသည်။ ၁၈၅၆-ခု မန္တလေးမြို့တည်ရန် မြေနေရာကြည့်ရှုကြသူများတွင်
လည်း ကန့်မြို့ဝန် ပါဝင်ခဲ့၏။ ၁၃ ဧပြီ ၁၈၆၁ နေ့တွင် ကန့်မြို့ဝန်နှင့်
စာရေး ကြီးဦးကောင်းတို့ အမိန့်တော်အရ ငွေတော်ကောက်ခံရန် အောက်မြစ်စဉ်
တစ်လျှောက် စုန်ဆင်းခဲ့ရလေသည်။ မြို့ဝန်ဦးဝိုက်သည် ပညာရှိနာရီတော်မှူး
ဟုလည်း ထင်ရှားခဲ့၏။

ဦးဖိုးအို

ကန့်မြို့ဝန် ဦးဖိုးအိုသည် ကန့်နယ် ညောင်ဝန်းရွာဇာတိဖြစ်ပါသည်။
ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ်ပါ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ပြီး နောင်တွင် ညောင်ဝန်း
ဝန်ထောက်ဟု အမည်တွင်ခဲ့၏။

မဟာမင်းလှမင်းထင်ရာဇာ

မဟာမင်းလှမင်းထင်ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ကန့်
မင်းကင်း၊ တောင်တွင်းချောင် သုံးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းလှမင်းထင်စည်သူကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေအောင်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင်
ကန့်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

နောက်ဆုံးတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ကန့်မြို့ဝန်သည် ဗြိတိသျှလက်
အောက်သို့ခိုလှုံခဲ့ပြီး မြန်မာမျိုးချစ်ပျောက်ကျားခေါင်းဆောင်များ၏ လက်ချက်
ဖြင့် ကျဆုံးခဲ့လေသည်။

(၂၀) ယော

ယောမြို့ဝန် ဝန်စုနယ်မြေတွင် ယော၊ ဆော၊ ထီးလင်းနှင့် လောင်းရှည်
မြို့များ ပါဝင်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရားလက်ထက် ၁၆ ဇွန် ၁၇၅၇
နေ့တွင် ဦးအောင်မိုင်းဆိုသူကို ယောဒေသစော်ဘွားအဖြစ် ခန့်ထားအုပ်ချုပ်
စေခဲ့၏။ ဒီပဲယင်းမင်းလက်ထက်တွင် ထီးလင်းနှင့် လောင်းရှည်မှ စော်ဘွား
များ ပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို စော်ဘွား
များထံမှ ပြန်လည်သိမ်းယူခဲ့ပြီး မြို့ဝန်များ ခန့်ထားစီရင်အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။
၁၈၄၀-ခုတွင် ပေါက်မြို့ကို တည်ထောင်သောအခါ ယောလေးမြို့ဝန်သည်

ပေါက်မြို့၌ ရုံးစိုက်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ ယောလေးမြို့ဝန်ကို
ပေါက်မြို့ဝန်ဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။

လက်ဝဲကျော်စွာ

လက်ဝဲကျော်စွာသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ယောလေးမြို့ဝန်အဖြစ်
တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ထို့နောက် ယောမြို့စားမင်းသမီး၏ လျှောက်ထားချက်
အရ ၁၈၀၇-ခုတွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခံရလေသည်။

သိခဲကျော်စွာ

၁၉ ဧပြီ ၁၈၀၇ နေ့တွင် သိခဲကျော်စွာကို ယောမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်
ခဲ့၏။ ယောမြို့ဝန်သည် ၂ ဇွန် ၁၈၁၀ နေ့ ထုတ်ပြန်သည့်အမိန့်တော်အရ
ယောနယ် ကျောက်မဆင်ကျေးရွာတစ်ဝိုက်၌ လှုပ်ရှားနေသူ ဓားပြများကို
ဖမ်းဆီးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘာသင်းဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၆
အောက်တိုဘာ ၁၈၅၈ နေ့တွင် ယောလေးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။
သားဖြစ်သူ ဦးသာတင်ကိုလည်း မြို့သူကြီးအရာ သူကောင်းပြုခဲ့၏။

ဦးဖာ

ယောမြို့ဝန်ဦးဖာတွင် ဦးသာထင်း၊ ဦးမှတ်ကြီးနှင့် ဒေါ်မလေးဆိုသူ
သားသမီး ၃-ဦးရှိရာ သမီးဒေါ်မလေးမှာ နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်
စာရေးကြီးဗိုလ်ရာကွပ်နှင့် လက်ဆက်ခဲ့၏။

မင်းထင်မင်းလှရာဇကျော်ခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအိပ်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ယော
လေးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

ဦးရန်ရှင်း၊ ဦးကျယ်၊ ဦးအောင်ကျော်

မြန်မာဘုရင်လက်ထက်တွင် ယော လေးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ကြ
သူ ဦးရန်ရှင်း၊ ဦးကျယ်၊ ဦးအောင်ကျော်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်
မသိရသေးပါ။

(၂၁) တမူးခန်းပတ်

တမူးခန်းပတ်ဒေသသည် မင်းနေပြည်တော်မှ ဝေးလံသောဝန်စုနယ်မြေ ဖြစ်သည့်အလျောက် တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်သည် ကင်းတပ်မှူးတာဝန်ကိုပါ ထမ်းရွက်ရလေသည်။

နေမျိုးမင်းထင်ကျော်ခေါင်

နေမျိုးမင်းထင်ကျော်ခေါင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် တမူး ခန်းပတ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၃၃-ခု၌ မေဂျာဂရန် (Major Grant) တို့နှင့် ကဘော်ချိုင့်ဝှမ်းဒေသပြဿနာများကို ဆွေးနွေး ခဲ့လေသည်။

မင်းလှမင်းထင်ကျော်ခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေမောင်ဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၂၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၆၅ နေ့တွင် တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်၊ နတ်ကျွန်းအောင်မြေကင်းတပ် မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ မြို့ဝန်ဦးရွှေမောင်ကို ၁၈၇၁-ခုတွင် အတွင်း ဝန် ဦးရန်ဌေးနှင့် ဝန်ကတော်တို့မှ အင်းဝမြို့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့၏။ သာယာဝတီမင်း လက်ထက်တွင် လွတ်တော်စာရေး၊ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် စာရေးတော်၊ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် စို့လေးဆယ်ဒိုင်းဝန်ရာထူးများဖြင့် တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ဇနီး ဝန်ကတော်၏အမည်မှာ ဒေါ်မိမင်းဖြစ်ပြီး သားသမီး ရှစ်ဦးရှိ၏။ မြို့ဝန် ဦးရွှေမောင်သည် ၁၈၇၁-ခုတွင် ငှက်ဖျားရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မင်းလှသခံယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးအိုဖြစ်ပါသည်။ တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန် စာရေးတော် ကြီးဖြစ်ပြီး ၂၃ အောက်တိုဘာ ၁၈၇၂ နေ့တွင် သောင်သွပ်၊ မဏိပူရနယ် ခြားကိစ္စများ စစ်ဆေးရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မင်းလှသခံယာ သည် ၁၈၇၄-ခုနှစ်အထိ တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့၏။

မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်

မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ခန်းပတ် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ ၁၄ နိုဝင်ဘာ ၁၈၇၈ နေ့တွင် ခန်းပတ် မြို့ဝန်ဟောင်း မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်သည် ညောင်ရမ်း၊ ညောင်အုပ် မင်းသားများအား တုလွတ်ယဉ်ပျံသင်္ဘောဖြင့် အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ဗြိတိသျှ ပိုင်နက်အတွင်းသို့ လိုက်ပါပို့ဆောင်ပေးခဲ့ရ၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်သူရိန်

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ မဟာမင်းလှမင်းခေါင်သူရိန်သည် ချင်းတွင်းချောင်သစ်တောဝန်၊ နတ်ကျွန်း အောင်မြေကင်းတပ်မှူးတာဝန်များကိုပါ ထမ်းဆောင်ခဲ့ရလေသည်။

မဟာမင်းထင်ကျော်ခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးအောင်ကျော်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် တွင် တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၂၂) စစ်ကိုင်း

ဒီပဲယင်းမင်းသည် စစ်ကိုင်းမြို့ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ၂၉ မတ် ၁၇၆၃ နေ့တွင် “မဟာဇေယပူရ” ဟု အမည်တွင်စေခဲ့၏။ ဒီပဲယင်းမင်း သည် လပိုင်းအတွင်း ရတနာသီခံနှင့် စစ်ကိုင်းမြို့များတွင် ကူးလူးနန်းစံ ခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းမြို့သည် မင်းနေပြည်တော်အဖြစ် ခေတ္တကျရောက်ခဲ့ သော်လည်း ၃၀ နိုဝင်ဘာ ၁၇၆၃ နေ့ မြေဒုဏ်းမင်း နန်းတက်လာသောအခါ မြို့ဝန်အုပ်ချုပ်ရာ ဝန်စုနယ်မြေအဖြစ်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားခဲ့၏။

မဟာသီရိဘယကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျော်စံဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်း ရည်တက် ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး ဆင်နင်းဗိုလ်ဟုလည်း ထင်ရှားခဲ့၏။ အလောင်း မင်းတရားနှင့် ဒီပဲယင်းမင်းတို့လက်ထက်တွင် နန္ဒကျော်ထင်၊ မင်းကျော်ဥဒိန်၊ မင်းကြီးကျော်ထင်၊ မင်းကြီးမင်းကျော်မင်းခေါင်ဘွဲ့များကို ရရှိခဲ့ပြီး မြေဒူး

မင်းနန်းတက်လာသောအခါ မဟာသီရိဘာယကျော်သူဘွဲ့ဖြင့် စစ်ကိုင်းမြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

ရဲကျော်သူရ

ရဲကျော်သူရကို ဗဒုံမင်းနန်းတက်စတွင် စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ် ခဲ့၏။

နေမျိုးရာဇသင်္ကြန်

နေမျိုးရာဇသင်္ကြန်သည် စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် စစ်ကိုင်းမြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၃၀ ဩဂုတ် ၁၈၁၉ နေ့ အမိန့်တော်တွင် စစ်ကိုင်း မြို့ဝန်အား လှော်ကားလှေတော် ပေးသနားခဲ့၏။ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ စစ်ကိုင်းမင်း၏ ဥကင်သမင်္ဂလာပွဲအပြီးတွင် စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်ကို မဟာရာဇသင်္ကြန် ဘွဲ့ ပြောင်းလဲပေးအပ်ခဲ့၏။

စည်သူသီဟနော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဆုဖြစ်ပါသည်။ ဦးဆုသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲ ကာလအတွင်း စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး နောင်တွင် မင်းလှမင်း ထင်ဘွဲ့နှင့် မြို့တော်ဝန်ဖြစ်လာခဲ့၏။ မြို့ဝန်တွင် မိပိုဥဆိုသူ သမီးတစ်ဦး ရှိပါသည်။

မဟာမင်းထင်သင်္ခယာ

မဟာမင်းထင်သင်္ခယာသည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် စစ်ကိုင်း မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၉ စက်တင်ဘာ ၁၈၄၆ နေ့တွင် ကွယ်လွန် သွားရာ မြို့ဝန်အား “တော်” နေရာအဆင့်ပုဂ္ဂိုလ်များနည်းအတိုင်း သဂြိုလ် ရန် လွှတ်တော်မှ အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။

မဟာမင်းခေါင်မင်းထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးသွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် တာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်-မြန်မာဒုတိယစစ်အတွင်း ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

မင်းလှမင်းထင်ရန်အောင်

စစ်ကိုင်းမြို့ဝန် မင်းလှမင်းထင်ရန်အောင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက် ထက်တွင် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၉ ဇန်နဝါရီ ၁၈၅၉ နေ့ လွှတ်တော်မှတ်တမ်း အရ မြို့ဝန်မှာ ဓားပြတိုက်၍သေဆုံးသူ ဦးရွှေထွန်း၏အမှုကို စီရင်ချက်ချခဲ့ ရ၏။

ဦးဗွင့်

စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်ဦးဗွင့်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဦးဗွင့်၏သမီး ခင်နှစ်သည် မင်းတုန်းမင်းနှင့် ဝန်းဇွန်မိဖုရားတို့ မှ ၁၈၇၃-ခုတွင် ဖွားမြင်သည့် ထရဲကာထိပ်ခေါင်တင်မင်းသမီးအား သဒ္ဒါ သဂြိုဟ် သင်ကြားပေးရလေသည်။

မဟာမင်းလှတန်ဆောင်

မဟာမင်းလှတန်ဆောင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် စစ်ကိုင်း မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး သမီးဖြစ်သူရှင်ချိန်မှာ ကနောင်မင်းသား ၏ မိဖုရားတစ်ပါးဖြစ်ပါသည်။

ဦးပေါထွန်း

ဦးပေါထွန်းသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် စစ်ကိုင်းမြို့ဝန် ဖြစ် ခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်စဉ် အုန်းတော၊ ရွှေဘုံသာဘုရား တင်ပျဉ်ခွေတစ်ဆူကို ပြုပြင်ခဲ့၏။ ၈ အောက်တိုဘာ ၁၈၇၂ နေ့ အမိန့်တော် အရ မြို့ဝန်ဦးပေါထွန်းသည် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခံရလေသည်။

နေမျိုးသီဟရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရိုးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်း လက်ထက်များတွင် စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးရိုးသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲတွင် ခံမြို့ဗိုလ်မောင်သွယ်နှင့်အတူ စစ်ကိုင်း ခံတပ်မှ အင်္ဂလိပ်အား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။ မြို့ဝန်ဦးရိုးသည် ထွဋ်ခေါင် ဆရာတော်၏ တပည့်ရင်းဖြစ်ပြီး ပြည်သူပြည်သားများအား ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက် သောကြောင့် ဆရာတော်ထံ တိုင်ကြားကြလေသည်။ သို့သော် ထွဋ်ခေါင်

ဆရာတော်က မိမိမှာ သာသနာရေးကိစ္စများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်း မိန့်ကြားခဲ့၏။

(၂၃) စဉ်ကူး

လက်ယာသိခံရွှေတောင်

လက်ယာသိခံရွှေတောင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် စဉ်ကူးမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ၁၈၁၉-ခု စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်လာသောအခါ “မဟာမင်းကြီးကျော်ထင်” ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။

နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာ

နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် စဉ်ကူးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ၂၅ သြဂုတ် ၁၈၂၉ နေ့တွင် ကျောက်တော်ကြီးသို့ ဘုရားထုလုပ်ရန် စေလွှတ်ခြင်း ခံရလေသည်။

ရွှေတောင်ဗန္ဓုကျော်

စစ်ကိုင်းမင်း၏ စဉ်ကူးမြို့ဝန် ရွှေတောင်ဗန္ဓုကျော်သည် သာယာဝတီမင်းသားထံသို့ မိသားစုနှင့်တကွ ခိုဝင်ခဲ့၏။ ၁၈၃၇-ခု၊ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်လာသောအခါ ရွှေတောင်ဗန္ဓုကျော်ကို စဉ်ကူးမြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

မင်းကျော်ဂုဗ္ဘာန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကျိဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၃-ခု မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် စစ်ကဲရာထူးမှ မြို့ဝန်အဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းကျော်ရာဇာ

မဟာမင်းကျော်ရာဇာသည် နန်းမတော်ဖုရားစာရေးကြီး၊ ငစဉ်ကူးမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၂၀ စက်တင်ဘာ ၁၈၅၄ နေ့၊ နန်းမတော်ဝန် ဦးပသီခေါင်းဆောင်သည့် ဘင်္ဂလားသွားသံအဖွဲ့တွင် သံလတ်အဖြစ် လိုက်ပါခဲ့ရသည်။

ဦးစိ

စဉ်ကူးမြို့ဝန်ဦးစိသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ရွှေတိုက်ဝန်ဦးသာ၏ သားဖြစ်ပါသည်။ ဗြိတိန်သံတော်ဆင့်အဖြစ် အမှုထမ်းရာမှ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် လယ်ဝန်သံတော်ဆင့် ဆောမြို့စားစာဆိုတော်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့၏။ “ဆဒ္ဒန်ရှင်ရွှေထွန်းနှင့်တယ်၊ ကျွန်းခွင်ကဇေးလေ့” အစချီ လယ်ထွန်းမင်္ဂလာပုံကြီးသံကို ရေးစပ်ခဲ့သည်။ ဦးစိသည် ၁၈၆၆-ခု၊ မြင်ကွန်း မြင်းခုန်တိုင်အရေးတော်ပုံတွင် ကျဆုံးခဲ့၏။

မင်းထင်ရာဇကျော်ခေါင်

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မင်းထင်ရာဇကျော်ခေါင်သည် စဉ်ကူးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၈၆၇ နေ့၊ ကာနယ်အဲလ်ဘတ် ဖိုက်ချ် (Colonel Albert Fytche) ၏ သံအဖွဲ့ မန္တလေးလာရောက်ခဲ့စဉ်က ရေနံချောင်းမြို့အထွက်တွင် စဉ်ကူးမြို့ဝန်သည် သံအဖွဲ့ဝင်များအား သင်္ဘောပေါ်၌ လာရောက်တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ခဲ့၏။ လုံခြုံရေးတပ်မှအရာရှိများနှင့်ပင် နံနက် ၈ အတူသုံးဆောင်ခဲ့လေသည်။

မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပြားဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ-မူစလင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် စဉ်ကူးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းထင်သိဒ္ဓိကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေဦးဖြစ်ပါသည်။ စဉ်ကူးမြို့ဝန်၊ လမိုင်းဝန်ရာထူးများဖြင့် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ၇ သြဂုတ် ၁၈၈၅ နေ့တွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။

ဦးပျံချီ

ဦးပျံချီသည် မြန်မာဘုရင်လက်ထက် နောက်ဆုံးတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် စဉ်ကူးမြို့ဝန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သင်းသေနတ်ဗိုလ်၊ လမိုင်းဝန်ရာထူးများကိုပါ ပူးတွဲထမ်းဆောင်ခဲ့ရ၏။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးသမိုင်းတွင် ထင်ရှားခဲ့သည့် မြို့ဝန်ဗိုလ်ပြန်ကြီးမှာ ဦးပျံချီပင်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၈၆-ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင်

ကနောင်မင်းသား၏သားတော် ထိပ်တင်သိန်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ နယ်ချဲ့တို့အား တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ လိုက်လံနှိမ်နင်းသောအခါ အညံ့မခံဘဲ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကာ ရွှေဘိုနယ်မှ တော်လှန်ခဲ့ပြန်၏။

(၂၄) ကျောက်ဆည်

လယ်တွင်း(၁၁)ခရိုင် ပျက်သုဉ်းခဲ့ပြီးနောက် ကျောက်ဆည်နယ်ကို စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်မှစ၍ လယ်တွင်း(၉)ခရိုင်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ တောင်ဘက်(၉)ခရိုင်ဟုလည်း ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ကျောက်ဆည်နယ်၌ မြို့ဝန်နှစ်ဦး ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ပန်းလောင်(၄)ခရိုင်ခေါ်စောလှ၊ ပင်လယ်၊ မြစ်သားနှင့် ပျဉ်းမနားတွင် မြို့ဝန်တစ်ဦးခန့်ထား၍ မြစ်သားမြို့၌ ရုံးစိုက်လေသည်။ ကျန် ဇော်ဂျီ ၅၊ ခရိုင်ဖြစ်သည့် မြောင်လှ၊ မြင်းခုန်တိုင်၊ မကွရာ၊ ပနန်၊ မြင်စိုင်းနယ်မြေများတွင်လည်း မြို့ဝန်ခန့်ထားကာ ကျောက်ဆည်မြို့၌ မြို့ဝန်ရုံးကို ထားရှိ၏။ ကျောက်ဆည်မြို့ ကံဦးရပ်၊ မင်းကုန်းကျောင်းနေရာသည် ရှေးက မြို့ဝန်၏အိမ်နေရာဖြစ်သည်ဆို၏။

မဟာသီရိဇေယသုရ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေရည်ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏မြင်းရည်တက် ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်၏။ ရန်ကုန်မြို့ဝန်ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သီရိဥတ္တမဇေယသုရ သတိုးမဟာသင်္ကတော်ရှည်ဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။

၁၇၆၄-ခု၊ မြေဒူးမင်းနန်းတက်စတွင် ကျောက်ဆည်ဝန်၊ မဟာသီရိဇေယသုရသည် သွေးသောက်ဖွဲ့စည်းရာ၌ ပါဝင်ခဲ့၏။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တိုင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ၂၅ ဧပြီ ၁၇၈၄ နေ့ ကင်းတားဆည်စစ်တမ်းတွင် ဆည်ဝန် မဟာသီရိဇေယသုရ၏ ဆည်လုပ်ငန်းများ ကြပ်မတ်ထိန်းသိမ်းလုပ်ကိုင်ပုံကို ဖော်ပြထား၏။ ၇ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၇ နေ့ အမိန့်တော်တွင်လည်း ဆည်ဝန် သီရိဥတ္တမဇေယသုရ၏သား ရွှေတောင်သီရိကျော်သူ ကွယ်လွန်သွားကြောင်း ဖော်ပြပါရှိလေသည်။

သမန္တ ရန္တ ဧကျော်သူ

ဆည်ဝန် ဦးရွှေရည်နှင့်အတူ အမှုထမ်းရွက်ရန် ၁၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၈၈ နေ့တွင် သမန္တ ရန္တ ဧကျော်သူကို ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျား

ဆည်ဝန်နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျား၏သမီး ရာဇဒေဝီဘွဲ့ခံ ရှင်ရွှေပုံသည် ဒီပဲယင်းမင်း၏ ကိုယ်လုပ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

နေမျိုးမဟာသင်္ကြံ

နေမျိုးမဟာသင်္ကြံသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၉၁-ခုတွင် ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိပါသည်။ စစ်ချက်စာတစ်စောင်၌ ဆည်ဝန်သည် အနော်ရထာမင်း၏ ဆည်နှင့်ပတ်သက်သည့်ဆုတောင်းပုံကို ဖော်ပြထားလေသည်။

ရွှေတောင်စက္က

ဆည်ဝန်ရွှေတောင်စက္ကသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၉၂-ခု စစ်ချီရာ၌ လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရလေသည်။

သိဒ္ဓိဇေယကျော်ထင်

ကျောက်ဆည်ဝန် သိဒ္ဓိဇေယကျော်ထင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၀၆ နေ့တွင် တိမ်ကောနေသော ကိုးခရိုင်ဆည်တော်များကို ပြုပြင်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဆည်ဝန်သည် ၈ ဇူလိုင် ၁၈၀၇ နေ့တွင် ကွယ်လွန်သည်။

ရွှေတောင်ကျော်

ရွှေတောင်ကျော်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး ၁၅ မေ ၁၈၁၀ နေ့၌ ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရလေသည်။

ကျော်ထင်နန္ဒမိတ်

ကျော်ထင်နန္ဒမိတ်သည် ဆည်ဝန် ရွှေတောင်ကျော်နှင့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ခန့်ထားခြင်းခံရသည့် ကျောက်ဆည်ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ရွှေတောင်ကျော်ရာထူးမှ ကျသွားသော်လည်း ကျော်ထင်နန္ဒမိတ်ကိုမူ ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ဆက်လက်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။ ၃ ဇန်နဝါရီ ၁၈၁၂ နေ့တွင် ဆည်ဝန်ကျော်ထင်နန္ဒမိတ်ကို မြောင်လှမြို့အား စီရင်စေခဲ့၏။

နန္ဒကျော်စွာ

ကျောက်ဆည်ဝန် နန္ဒကျော်စွာသည် ၁၈၁၁-ခု၊ ချင်းပျံပုန်ကန်မှုတွင် မင်းတုန်း၊ မအီကြောင်းမှ ချီတက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရလေသည်။

နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာ

နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၂၂ သြဂုတ် ၁၈၁၇ နေ့ ထုတ်ပြန်သည့်အမိန့်တော်၌ ကျောက်ဆည်ဝန်အား ဝန်းကောင်ဟန်အစုသားများအား ပြန်လည်စုစည်းနေရာချထားပေးရန် ညွှန်ကြားခဲ့၏။ ၃ စက်တင်ဘာ ၁၈၁၇ နေ့ အမိန့်တော်တွင်မူ ကျောက်ဆည်ဝန်အား နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည် လာရောက်စေခဲ့၏။

မင်းရဲဇေယကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကံ ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းနရာရွှေတောင်

မင်းနရာရွှေတောင်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဆည်ဝန်မင်းသည် စိုက်ပျိုးရေးတွင် ဝါသနာထုံသည့် အလျောက် ဘုရင့်ထံလျော်ကြေးပေး၍ ရာထူးမှနှုတ်ထွက်ကာ မိမိဇာတိနယ်တွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းကို ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ခဲ့လေသည်။

မင်းရဲကျော်ထင်

ကျောက်ဆည်ဝန် မင်းရဲကျော်ထင်သည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး ရွှေတိဂုံကုန်းတော်တိုက်ပွဲ၌ ကျဆုံးခဲ့၏။

မဟာမင်းကျော်

ကျောက်ဆည်ဝန် မဟာမင်းကျော်သည် ၁၈၂၆-ခု ရန်ကုန်မြို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ငစပ်ငယ်ပုန်ကန်မှုကို မြင်းတပ်ဖြင့် ပါဝင်နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။

မဟာမင်းခေါင်သီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမုံဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး နတ်လွဲဆည်ကို တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ဆည်ဝန်ဦးမုံသည် မင်းတုန်းကနောင် အရေးတော်ပုံတွင် မင်းတုန်းမင်းသားဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

မင်းလှသီရိရာဇာ၊ မင်းထင်သီခံဇေယသူ

မင်းလှသီရိရာဇာနှင့် မင်းထင်သီခံဇေယသူတို့နှစ်ဦးသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် တစ်ချိန်တည်းတွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်စီရင် အုပ်ချုပ်ရသူများဖြစ်၏။

မဟာမင်းထင်ရဲခေါင်သူရိန်

မဟာမင်းထင်ရဲခေါင်သူရိန်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိရာမှ ၁ အောက်တိုဘာ ၁၈၅၈ နေ့တွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းထင်ရာဇာ၊ နော်ရထာကျော်စွာ

မင်းထင်ရာဇာသည် မဟာမင်းထင်ရဲခေါင်သူရိန်၏ ရာထူးကို ဆက်ခံလျက် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ သူသည် နော်ရထာကျော်စွာနှင့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

ရေနံချောင်းဝန်ကြီး ဦးစို

နေမျိုးမင်းထင်ရန်ဖြို

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွက်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ပင်းတားဆည်ကို တည်ဆောက်ခဲ့၏။

မဟာမင်းကျော်သီဟမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြာနုဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်း လျက်ရှိရာမှ ၁၈၆၈-ခုတွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခြင်းခံရ လေသည်။

ဦးစို

ဦးစိုသည် ကိုးခရိုင်ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် ၁၈၆၉-ခုမှ ၁၈၇၃-ခု အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ နောင်တွင် ရေနံချောင်းမင်းကြီးအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။

မဟာမင်းကျော်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးတာကူးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၇၀-ခုတွင် ကျောက်ဆည်ဝန် ဦးတာကူးသည် ကွမ်းရေတော်မောင်မောင်ကြီး၊ နှမ မယ်ဆွေတို့နှင့် လယ်မြေ စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့လေသည်။

မင်းထင်ကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပေဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက် ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၇၉-ခု အရှေ့နေရာတော်စာရင်းတွင် “လက်ဝဲတော်ဒူးနေရာ”၌ နေရသူဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

ဦးရွှေသား

ဦးရွှေသားသည် သီပေါမင်းလက်ထက် (၁၈၈၁-၈၃)ခု အနောက်နေရာ တော်ပုံတွင်ပါရှိသည့် ကျောက်ဆည်ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ အခြားအကြောင်းအရာ များ မသိရပါ။

မင်းလှမင်းထင်သီရိသင်္ခယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးချစ်ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းလှမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာဦးဖြစ်ပါသည်။ ဆည်ဝန်ဦးသာဦးသည်လည်း သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ သမီးဖြစ်သူ ခင်ကောက်ကြီးခေါ် မြို့သာမြို့စားကျောက်ဆည်ခင်ကြီးသည် ကနောင်မင်းသား၏ ကိုယ်လုပ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

ဗိုလ်မြတ်မှန်

ကျောက်ဆည်ဝန်ဗိုလ်မြတ်မှန်သည် သီပေါမင်းလက်ထက် နောက်ဆုံး ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ရွှေစားဗိုလ်ဦးမင်းပို၊ ဗိုလ်ခိုင်တို့ နှင့်အတူ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့အား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

(၂၅) မတ္တရာ (ကျော်စဉ်တိုက်)

မတ္တရာသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် တိုက်နယ်များဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့စဉ်က ကျော်စဉ်တိုက်နယ်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်နှင့် မတ္တရာဝန်တို့ကို သီးခြားခန့်ထားစီရင်ပုံရပါသည်။ မတ္တရာဝန်စုနယ်မြေအများစုသည် မန္တလေးမြို့ တည်သောအခါ ရွှေကြိုးသတ်နယ်မြေအတွင်း ပါဝင်ခဲ့သောကြောင့် သီပေါလက်ထက်သို့ရောက်သောအခါ မတ္တရာနယ်သည် အတော်အတန် ကျဉ်းမြောင်းသွားပြီ ဖြစ်ပါသည်။

နန္ဒသာရကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးသော်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးသော်သည် ကုန်တောင်ခေတ်ဦးတွင် မတ္တရာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည်တက် ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး နေမျိုးနန္ဒမိတ်၊ မင်းကြီးနန္ဒရာဇ်၊ နန္ဒဥဿရော၊ နန္ဒသာရကျော်ထင်ဘွဲ့များကို ရရှိခဲ့လေသည်။

ကျော်ခေါင်ကျော်သူ

ကျော်ခေါင်ကျော်သူသည် စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် မတ္တရာဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဆည်ဝန်၏သမီး ရှင်ရွှေသားသည် မလ္လာဒေဝီဘွဲ့ခံ စဉ့်ကူးမင်း၏ ကိုယ်လုပ်တော်ဖြစ်ပါသည်။

အာကာကျော်စွာ

ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၂၈ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၄ နေ့တွင် အာကာကျော်စွာကို ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

နေမျိုးကာမဏီ

နေမျိုးကာမဏီသည်လည်း ဗဒုံမင်းလက်ထက် ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၄ မေ ၁၇၉၅ နေ့ အမိန့်တော်တွင် ကျော်စဉ်တိုက်ဝန် နေမျိုးကာမဏီအား နယ်မြေအတွင်း တောခြံထူထပ်နေသည်ကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းရန် ဖော်ပြပါရှိ၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်သည် ၈ ဩဂုတ် ၁၇၉၈ နေ့တွင် ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းကျော်ရွှေတောင်

မတ္တရာဆည်ဝန် မင်းကျော်ရွှေတောင်အား ၂ မတ် ၁၈၀၆ နေ့တွင် မိမိ၏ဝန်စုနယ်မြေအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အမှုများအား ပြီးပြတ်အောင်စီရင်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။

ပျံချီရွှေတောင်၊ အာကာကျော်စွာ

ပျံချီရွှေတောင်နှင့်ပတ်သက်၍ ၃၁ မေ ၁၈၁၀ နေ့ထုတ်ပြန်သော အမိန့်တော်တွင် ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်၊ ဆည်ဝန်ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ကြောင်းနှင့် အာကာကျော်စွာအား ဆည်ဝန်အဖြစ် အစားထိုးခန့်ထားကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။

တိမ်ကြားနတ်

ကျော်စဉ်တိုက်ဝန် တိမ်ကြားနတ်သည် ၁၈၁၈-ခု ဝေသာလီတိုက်ပွဲတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက် စစ်မှုထမ်းခဲ့၏။

သိခံရာဇသူ

သက်ရာဇသူသည် စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် ကျော်စဉ်တိုက်ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ သူသည် ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ ၂ကင်သ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် နေမျိုးသီရိသခံသူဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။

ရဲခေါင်သူရ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်ငြိမ်းဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မတ္တရာဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ စစ်ကိုင်းမင်းသည် ဆည်ဝန်၏သမီးကို မလ္လာဒေဝီဘွဲ့နှင့် မိဖုရားမြှောက်ခဲ့၏။

နေမျိုးစည်သူသခံယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေတုတ်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၂၁-ခုခန့်တွင် မတ္တရာဆည်ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဆည်ဝန်တွင် မိတိုက်ဆိုသူ သမီးတစ်ဦးရှိကြောင်း သိရှိရ၏။

မဟာနန္ဒရာဇ်

မတ္တရာဆည်ဝန် မဟာနန္ဒရာဇ်သည် ၁၈၂၅-ခု၊ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စစ် ပွဲအတွင်း ပါဝင်စစ်မှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ၂၆ ဇန်နဝါရီ ၁၈၃၁ နေ့တွင် ရုပ်ပွားတော်ထုလုပ်ရန်အတွက် စကျင်ကျောက် တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ကြီးကြပ်ရန် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရ၏။

မင်းကျော်သီဟ

မင်းကျော်သီဟသည် လက်ဝဲဝင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်လျက်ရှိရာ မှ သာယာဝတီမင်းနန်းတက်စတွင် မတ္တရာဆည်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၂၇ မတ် ၁၈၄၀ နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ရွှေစားမင်းသားပုန်ကန်မှုတွင် မတ္တရာဆည်ဝန်သည် ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော်လည်း အင်အားမမျှ၍ မတ္တရာမြို့ သူပုန်လက်သို့ကျရောက်ခဲ့၏။

မဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေကျူ ဖြစ်ပါသည်။ ဦးရွှေကျူသည် ပုဂံမင်း လက်ထက်တွင် သူရဲအုပ်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းသားအရေးတော်ပုံ တွင် ပုဂံမင်းဘက်မှသစ္စာခံလျက် ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ မတ္တရာဝန်အရေးနိမ့် ခဲ့သည့် စကျင်တောင်ကြားတိုက်ပွဲအကြောင်းကို ရဲတင်းမော်ကွန်းတွင် “ကိုးရက် ဆန်းလာ၊ နံနက်ခါတွင်၊ မတ္တရာဝန်၊ ရဲဆေးမွန်လျက်၊ ပုဇွန်ကဲ့ရောင်၊ တက် မထောင်၍၊ မာန်စောင်ကြွားကြွား၊ လိုက်လာငြားလည်း” ဟု စပ်ဆိုခဲ့၏။

ဗိုလ်ဘေး

၁၈၅၂-ခု မင်းတုန်း ကနောင်မင်းသားများအရေးတွင် ဗိုလ်ဘေးသည် မင်းတုန်းမင်းသားဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် မတ္တရာဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

ဦးအောဇာ

ဦးအောဇာသည် မင်းတုန်း၊ ကနောင်မင်းသားများအရေးတွင် မင်းတုန်း မင်းသားဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သူ မတ္တရာဝန်ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။

နေမျိုးသိဒ္ဓသူရိန်

နေမျိုးသိဒ္ဓသူရိန်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မတ္တရာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မတ္တရာဝန်သည် ၁၈၆၃-ခုတွင် မတ္တရာမြစ်ရေကို မန္တလေးသို့ ပေးဝေရန် မြောင်းသွယ်သည့်လုပ်ငန်း ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရ၏။ ၁၈၆၆-ခု တွင် မတ္တရာဝန် နေမျိုးသိဒ္ဓသူရိန်နှင့် ဝန်ကတော်တို့ စည်းခုံစေတီ တည် ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြ၏။

ဦးစံအုန်း

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၁၈၆၈-ခုခန့်တွင် ဦးစံအုန်းသည် မတ္တရာ ဆည်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူသည် တိုင်းပြည်ပုန်ကန်ရန် သံသယမှုဖြင့် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခံခဲ့ရလေသည်။ ဝန်ကတော် ဒေါ်ဆွယ်သည် ဦးလေး တော်စပ်သူ ရွှေကျင်ဆရာတော်မှတစ်ဆင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ အသနားခံရာ ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရန် ဝန်ခံစေလျက် အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ခဲ့၏။ ဦးစံအုန်း

သည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်ထက်တွင် စဉ်းကူးမြို့အုပ်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။

မင်းကျော်သူရိန်

အမည်ရင်းမှာ ဦးခါဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မတ္တရာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၂၆) သိန္နီ

သိန္နီမြို့တွင် အများအားဖြင့် သိန္နီစော်ဘွားမှအုပ်ချုပ်ပြီး တစ်ခါတစ်ရံ မြန်မာဘုရင်မှ သိန္နီမြို့ဝန်ခန့်ထား၍ တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်လည်း ရှိလေသည်။ သိန္နီမြို့ဝန်သည် သီပေါမြို့ကိုပါ ပူးတွဲအုပ်ချုပ်စီရင်ရ၏။

စစ်ကောင်းသီရိ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေခဲဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည်တက် ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်၏။ မင်းကြီးကျော်၊ ဥတ္တမသီရိသင်္ခယာဘွဲ့များကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးကာလတွင် သိန္နီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၇၆၇-ခု၊ မြေဒူးမင်းလက်ထက် တရုတ်-မြန်မာ စစ်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ရာတွင် သိန္နီမြို့ဝန်စစ်ကောင်းသီရိ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

မင်းလှမင်းကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှန်းဖြစ်ပါသည်။ ရှင်တိလွမ်း၏သားဖြစ်ပြီး ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် သိန္နီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

ရဲစက်ကျော်ခေါင်

ရဲစက်ကျော်ခေါင်သည် ၉ စက်တင်ဘာ ၁၈၀၇ နေ့တွင် သိန္နီ၊ သီပေါမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

ဦးကြွက်

ဦးကြွက်သည် ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် သိန္နီမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ပုဂံမင်းအား သစ္စာခံသူဖြစ်သောကြောင့် ၁၈၅၃-ခု၊ မင်းတုန်းမင်းသား၊ ကနောင်မင်းသားများအရေးတော်ပုံတွင် ကွပ်မျက်ခြင်းခံရလေသည်။

(၂၇) မိုးကောင်း

မိုးကောင်းနယ်သည် ယခင်က စော်ဘွားအုပ်ချုပ်ရာ နယ်မြေဖြစ်ပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် စော်ဘွားဦးစိုင့်မှ စီရင်အုပ်ချုပ်ခဲ့လေသည်။ ၁၇၉၅-ခုမှစ၍ မြန်မာဘုရင်ခန့်မြို့ဝန်များဖြင့် ပြောင်းလဲအုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။

သီရိရာဇသေကြိန်

မိုးကောင်းမြို့ဝန် သီရိရာဇသေကြိန်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၃ ဩဂုတ် ၁၇၉၅ နေ့တွင် ကန်တော့လက်ဆောင်များနှင့် လာရောက်ရန် ဆင့်ဆိုခြင်းခံရပါသည်။ ထိုသို့လာရောက်စဉ် စစ်ကဲနှစ်ဦးအား မြို့လုံခြုံရေးတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့၏။

နေမျိုးသီရိစည်သူ

မိုးကောင်းမြို့ဝန် နေမျိုးသီရိစည်သူနှင့် ပတ်သက်၍ ၂၅ ဇူလိုင် ၁၈၀၆ နေ့၊ အမိန့်တော်တွင် ဝေသာလီနှင့် ဆက်သွယ်ရန်ကိစ္စ ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ၂၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၀၆ နေ့တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အား နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့သည်။

ရွှေတောင်လက်ဝဲကျော်

ရွှေတောင်လက်ဝဲကျော်သည် ၃၀ မတ် ၁၈၀၇ နေ့တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။

လက်ယာသူရကျော်

မိုးကောင်းမြို့ဝန် လက်ယာသူရကျော်နှင့် ပတ်သက်၍ ၅ အောက်တိုဘာ ၁၈၀၈ တွင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့ပြီး သူ၏နေရာတွင် ကျောက်တစ်လုံးဗိုလ်ဦးရွှန်းအား မြို့ဝန်အဖြစ်ခန့်အပ်ကြောင်း တွေ့ရှိရ၏။

ရဲခေါင်စန္ဒသူ

ရဲခေါင်စန္ဒသူသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိစဉ် ၁ ဇန်နဝါရီ ၁၈၁၁ နေ့တွင် သံခြေကျဉ်းခတ်၍ နေပြည်တော်သို့ ခေါ်ဆောင်လာရန် ဆင့်ဆိုခြင်း ခံရလေသည်။

ရဲခေါင်နော်ရထာ

ရဲခေါင်နော်ရထာသည် ရဲခေါင်စန္ဒသူအားဆက်ခံသူ မိုးကောင်းမြို့ဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ၁၂ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၁ နေ့ အမိန့်တော်တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန် အား မတ္တရာ၊ ကျောက်ဆည်နယ်မှ ဓားပြများကို ဖမ်းဆီးဆက်သရန် ညွှန်ကြားခဲ့၏။

နေမျိုးသိဒ္ဓိကျော်ထင်

မိုးကောင်းမြို့ဝန် နေမျိုးသိဒ္ဓိကျော်ထင်သည် ၁၈၁၆-ခု၊ ဝေသာလီ သို့စစ်ချီစဉ်က လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့၏။ ၃၀ ဇူလိုင် ၁၈၁၇ နေ့တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အား နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့လေသည်။

ရဲထင်ကျော်စွာ

ရဲထင်ကျော်စွာသည် နေမျိုးသိဒ္ဓိကျော်ထင်ကို ဆက်ခံခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ်ထမ်းရွက်စဉ် ၁၈၁၈-ခုတွင် ဝေသာလီသို့ ချီတက် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရ၏။

ဦးစံသာ

မိုးကောင်းမြို့ဝန်ဦးစံသာသည် စစ်ကိုင်းနယ် စာရေးရွာဇာတိဖြစ်ပါ သည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး သူ၏သမီးသည် စစ်ကိုင်း မင်း၏ ကနောင်မြို့စား အလယ်နန်းမတော်မိဖုရားဖြစ်ပါသည်။ ဦးစံသာသည် ၁၈၂၆-ခုတွင် ဝန်ကြီးအဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး မကြာမီ ကွယ်လွန် သွား၏။

ဦးကြာဖြူ

ဦးကြာဖြူသည်လည်း စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ ဦးကြာဖြူသည် စစ်ကိုင်းမင်းအား “စာမရီ” အရှင် တစ်ကောင် ဆက်သခဲ့ဖူး၏။

မြို့ဝန်သစ်

စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ၂၂ နိုဝင်ဘာ ၁၈၃၅ နေ့တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန် သစ်သည် ဗိုလ်ကြီးဟန်နေးနှင့်အတူ မိုးကောင်းသို့ လိုက်ပါလာခဲ့ပါသည်။ မြို့ဝန်ကို စောင့်ရှောက်ရန် အင်းဝမှ စစ်သည် ၁၂၀၀ ခန့် လှေ ၃၄-စီးဖြင့် လိုက်ပါလာခဲ့၏။ ၅ ဇန်နဝါရီ ၁၈၃၆ နေ့တွင် မြို့ဝန်သစ် မိုးကောင်းမြို့ သို့ရောက်ရှိခဲ့ရာ မြို့သူမြို့သားများက ခန်းနားစွာ ကြိုဆိုခဲ့ကြ၏။ ၂၅ ဇူလိုင် ၁၈၃၉ နေ့တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်မှ လင်းတော်စော်ဘွားသမီးနှင့် မှိုင်းလျက် စော်ဘွားသမီးတို့ကို ဘုရင် ထံ ဆက်သွင်းခဲ့၏။ ၎င်းမြို့ဝန်သစ်၏ ဘွဲ့မည် ရည်ကို မသိရပါ။

ဦးသာ

မိုးကောင်းမြို့ဝန်ဦးသာသည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တစ်လျှောက် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက် ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၁၈၄၇ နေ့တွင် မြို့ဝန်ဦးသာအား ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခဲ့ပြီး နေပြည်တော်သို့ပြန်လာရန် ဆင့်ဆို ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စ ၁၈၅၃- ခုတွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ဦးဘိုးသည် ၁၈၇၇-ခု မှ ၁၈၈၀-ခုထိတစ်ကြိမ်၊ မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ထပ်မံခန့်ထားခြင်း ခံခဲ့ရ သေး၏။ ထိုစဉ်က “မင်းထင်သဒ္ဓိရာဇာ” ဘွဲ့ ရရှိခဲ့ဟန်တူပါသည်။

မင်းလှမင်းကျော်ရာဇာ

မင်းလှမင်းကျော်ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မိုးကောင်း မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ သူ၏ဖခင်သည်လည်း မိုးကောင်းမြို့ဝန် ဖြစ်ပြီး မြို့ဝန်မင်းတွင် ဦးသော်အမည်ရှိ သားတစ်ဦးလည်းရှိကြောင်း သိရှိ ရပါသည်။ ဦးသော်သည် ကင်းဝန်မင်းကြီးကတော်၏ တူတော်စပ်လေ သည်။

မင်းထင်သိဒ္ဓိရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

မင်းလှမင်းထင်ကျော်

မင်းလှမင်းထင်ကျော်သည် သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မိုးကောင်းမြို့ဝန်၏ ၁၈၈၂-ခု၊ မေလ လွှတ်တော်သို့လျှောက်ထားချက်တွင် ရောက်ရှိလာသည့် ရာဇဝတ်သားများအား ကြပ်တည်းစွာ အကျဉ်းချထားကြောင်း၊ နယ်မြေ အေးချမ်းသာယာပါကြောင်း ပါရှိပါသည်။

ဦးရွှေစိ

ဦးရွှေစိသည် ၂၆ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၈၃ နေ့တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

ဦးရွှေသား

မိုးကောင်းမြို့ဝန်ဦးရွှေသားသည် ဝန်သိုဇော်ဘွားကြီးဦးအောင်မြတ်၏ ဖခင်ဖြစ်ပြီး မြန်မာဘုရင်လက်ထက် နောက်ဆုံးခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ မိုးကောင်းမြို့ဝန်လည်းဖြစ်ပါသည်။ ဦးရွှေသားကို ၉ ဇူလိုင် ၁၈၂၃ တွင် ရွှေလီမဲဇာ (၇)ရွာ၊ နွယ်ချိုညသျှစ်ကုန်း၌ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ဖခင်အမည်မှာ ဦးဘွားဖြစ်ပါသည်။ ငယ်စဉ်ကပင် ဗိုလ်တဲကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး ပုဂံမင်းလက်ထက် မင်းတုန်းမင်းသားထံ အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၅၂-ခုတွင် မင်းလှသမန္တရာဇာဘွဲ့နှင့် ဝန်းသိုမြို့သူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၈၈၄-ခုတွင် ဝန်းသိုဇော်ဘွားဟောင်း ဦးရွှေသားအား မိုးကောင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ဦးရွှေသားသည် ၁၈၉၁-ခုတွင် တရုတ်ပြည်၊ ယူနန်နယ်၌ ခိုလှုံခဲ့ပြီး ၁၉၁၆-ခု၌ စန်းတာမြို့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

(၂၈) မိုးညှင်း

မိုးညှင်းမြို့သည် ဗန်းမော်ဝန်၏ ဝန်စုနယ်မြေတွင် ပါဝင်ပြီး တစ်ခါတစ်ရံ သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားစီရင်ခဲ့သည်လည်းရှိ၏။

ဦးတော်

ဦးတော်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် မိုးညှင်းမြို့ဝန်အဖြစ် ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ၁ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ကာ နေပြည်တော်သို့ ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရလေသည်။

နရာရဲခေါင်ကျော်

မိုးညှင်းမြို့ဝန် နရာရဲခေါင်ကျော်သည်လည်း ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၃၀ ဇူလိုင် ၁၈၁၇ နေ့အမိန့်တော်တွင် မိုးကောင်းမြို့ဝန်နှင့်အတူ နေပြည်တော်သို့လာရောက်ရန် ဖော်ပြပါရှိ၏။

နေမျိုးမင်းထင်

နေမျိုးမင်းထင်သည် နရာရဲကျော်ခေါင်၏ ရာထူးကို ဆက်ခံခဲ့သူ မိုးညှင်းမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက် အမိန့်တော်များ၌ မြို့ဝန်နေမျိုးမင်းထင်အား ၂၈ ဩဂုတ် ၁၈၁၇ နေ့တွင် (၄၀)တော်သွေးသောက်စာရင်း၌ ထည့်သွင်းရန်လည်းကောင်း၊ ၅ စက်တင်ဘာ ၁၈၁၇ နေ့၌ ရွှေကူဘုရားပြုပြင်ခွင့်ပြုကြောင်းကိုလည်းကောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဦးတေ

မိုးညှင်းမြို့ဝန်ဦးတေသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ သူသည် နေမျိုးမင်းလှဇေတဗိုလ်၊ မဟာမင်းလှရာဇာ စသောဘွဲ့များကို ရရှိခဲ့ပါသည်။

မဟာမင်းခေါင်မင်းကျော်ရဲထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကံပေါ် ဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မိုးညှင်း၊ ရွှေကူ နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

နေမျိုးမင်းထင်သမန္တ ရာဇာ

မိုးညှင်းမြို့ဝန် နေမျိုးမင်းထင်သမန္တ ရာဇာသည် သီပေါမင်း လက်ထက် တွင် မိုးညှင်း၊ ကောင်းတုံ၊ ရွှေကူ၊ မိုးတား၊ ရင်းခဲ၊ ကသာ (၆)မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

(၂၉) ဝန်းသို

ဝန်းသိုမြို့သည် စော်ဘွားအုပ်ချုပ်ရာနယ်မြေဖြစ်သော်လည်း ကုန်းဘောင် ခေတ်ဦး အချို့မင်းများလက်ထက်တွင် မြို့ဝန်ခန့်ထားစီရင်ခဲ့သည်လည်းရှိ ပါသည်။

ရဲခေါင်နော်ရထာ

ရဲခေါင်နော်ရထာသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ဝန်းသိုမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၁၃-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ လေသည်။

ရွှေတောင်ဇေယသု

ဝန်းသိုမြို့ဝန် ရွှေတောင်ဇေယသုသည်လည်း ၁၈၁၈-ခု၊ ဝေသာလီ တိုက်ပွဲတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

နေမျိုးသိဒ္ဓိသူ

နေမျိုးသိဒ္ဓိသူသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ဝန်းသိုမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၁၉-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါ စစ်မှုထမ်းခဲ့၏။

နေမျိုးသူရကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဒွါရာဖြစ်ပါသည်။ ၃၀ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၂၃ နေ့ အာသံ သို့ စစ်ချီရာတွင် ဝန်းသိုမြို့ဝန်ဦးဒွါရာ၏တပ် လိုက်ပါချီတက်ခဲ့လေသည်။

(၃၀) ကောလင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းပိုင်းတွင် ကောလင်းမြို့၌ သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။

မင်းလှသမန္တ ရာဇာ

မင်းလှသမန္တ ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ကောလင်း၊ ကောင်းတုံ နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မင်းကျော်တန်ဆောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကဲဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ကောလင်း မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၃၁) ဗန်းမော်

ဗန်းမော်မြို့ဝန်စုနယ်မြေတွင် ဗန်းမော်၊ မိုးညှင်း၊ ရွှေကူနှင့် ကောင်းတုံ မြို့များ ပါဝင်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဗန်းမော်စော်ဘွားမှ အုပ်ချုပ်သည် ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တစ်လျှောက်တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သူ ၃၁-ဦးရှိပါသည်။

ဦးရွှေရည်

ဦးရွှေရည်သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် ပထမဆုံး ဗန်းမော်မြို့ဝန် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်း ရည်တက် (၆၈)ဦးဝင်ဖြစ်ပြီး နုရာပျံချီကျော်၊ ရွှေတောင်ဇေယကျော်၊ ရွှေတောင် စည်သူ၊ ကေတုကာဘယနှင့် ဇေယဉဒိန်ကျော်သူဘွဲ့များကို ရရှိခဲ့၏။ ၁၇၅၆- ခု ဇူလိုင်လ အလောင်းမင်းတရား၏ အရပ်ရပ် စာချွန်တော်စာရင်းတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်ကို “ရွှေတောင်စည်သူ”ဘွဲ့ဖြင့် တွေ့ရှိရ၏။

စောမြတ်အောင်

မိုးမိတ်စော်ဘွား၏သားဖြစ်သူ စောမြတ်အောင်သည် ဗန်းမော်စော်ဘွား အဖြစ် အုပ်ချုပ်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၁၇၇၁-ခု၊ အသက် ၈၀ အရွယ်တွင် စောမြတ်အောင် ကွယ်လွန်သွားသောအခါ မြန်မာမြို့ဝန်များ ပြန်လည်ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျား

နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျားသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၈ ဩဂုတ် ၁၇၈၅ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ အခြား အကြောင်း အရာများ မသိရပါ။

နေမျိုးသီရိနော်ရထာ

နေမျိုးသီရိနော်ရထာသည် နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျားကို ဆက်ခံခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၄ ဩဂုတ် ၁၇၈၇ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ လေသည်။

ဝေဠသာရ

ဝေဠသာရသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့၏။ ၁၇၈၈-ခုတွင် တရုတ်နိုင်ငံ ပီကင်းမြို့သို့ ချစ်ကြည်ရေးသံအဖွဲ့ ကို ဦးဆောင်ကာ သွားရောက်ခဲ့ရသည်။ သို့သော် လမ်းခရီးတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန် ဝေဠသာရ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

နေမျိုးမင်းလှ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကံဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၉၃-ခု မှ ၁၇၉၅-ခုအထိ တစ်ကြိမ်၊ ၁၈၀၈-ခု မှ ၁၈၀၉-ခုအထိ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ် တိုင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ ဦးကံကို ၁၇၄၈-ခုတွင် ရွှေဘိုမြို့၊ မင်းကျောင်းရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ၁၇၆၉-ခု၊ ဗန်းမော်၊ ကောင်းတုံ ဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် တရုတ်-မြန်မာ စစ်ပွဲများတွင် စစ်သူကြီး မဟာသီဟသူရ၏ တပ်ဖြင့် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့သည်။ တရုတ်စစ်ပွဲများအပြီး မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင်လည်း လိုက်ပါခဲ့ရ၏။ ထို့နောက် ဇာတိဒေသသို့ မပြန်တော့ဘဲ ဗန်းမော်မြို့တွင် အိမ်ထောင်ကျကာ ဗန်းမော်မြို့စာရေးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ၁၇၈၈-ခု၊ ဗန်းမော်မြို့ဝန် ဝေဠသာရဦးဆောင် သည့် တရုတ်ပြည်သွားသံအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လိုက်ပါခဲ့သည်။ လမ်း ခရီးတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန် ကွယ်လွန်သွားသောအခါ တရုတ်ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်သူ မြို့စာရေးဦးကံက သံအဖွဲ့ကို ဆက်လက် ဦးဆောင်ခဲ့၏။

၁၇၉၃-ခုတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ရာထူးတိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။ မြို့ဝန် နေမျိုးမင်းလှသည် ၁၇၉၄-ခုတွင် ဗန်းမော်မြို့မှ ရှေးဟောင်းရွှေစေတီ ကို ဘုရင့်အမိန့်တော်ဖြင့် မျိုင့်လျက် စေတီတည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ စေတီပုံကို မိမိ သံအဖွဲ့ဖြင့် တရုတ်ပြည် ပီကင်းမြို့သို့ရောက်ရောက်ရှိခဲ့စဉ် က တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် ပီကင်းခေါင်းလောင်းကြီးသဏ္ဍာန်ယူ၍ တည်ထားခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ မြို့ဝန်ဦးကံသည် အသက် ၆၁-နှစ်အရွယ် ၁၈၀၉-ခုတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

နန္ဒစည်သူ

ဗန်းမော်မြို့ဝန် နန္ဒစည်သူသည်လည်း ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မြို့ဝန် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၅ ဩဂုတ် ၁၈၀၆ နေ့တွင် ကွယ်လွန် ခဲ့ရာ ဒူးနေရာနေ များမတ်တို့၏ သဂြိုဟ်နည်းဖြင့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် လွှတ်တော်မှ အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။

နေမျိုးဇေယ

နေမျိုးဇေယသည် ၅ စက်တင်ဘာ ၁၈၀၆ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ မြို့ဝန်သည် တရုတ်ပြည်မှပို့ဆက်သည့် စက္ကူ ပုရပိုဒ်နှင့် တရုတ်မင်ရေးစာကို နေပြည်တော်သို့ တာဝန်ယူပို့ဆောင်ပေးခဲ့ ရ၏။

သာလှဝေသော်

သာလှဝေသော်သည် နေမျိုးဇေယ၏ရာထူးကို ဆက်ခံလျက် ၂၃ အောက်တိုဘာ ၁၈၀၇ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ၂ နိုဝင်ဘာ ၁၈၀၇ နေ့ အမိန့်တော်တွင် မြို့ဝန် သာလှဝေသော်အား “ဒူး” နေရာချထား ခစားစေကြောင်း ဖော်ပြပါရှိ၏။ သာလှဝေသော်၏ ရာထူးကို ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဟောင်းဦးကံမှ ဆက်ခံခဲ့ပါသည်။ ဦးကံသည် ဒုတိယအကြိမ် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရခြင်းဖြစ်၏။

နေမျိုးသူရကျော်ခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးစံတည်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၃-ခု၊ အာသံသို့စစ်ချီရာ တွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။ ၂၈ အောက်တိုဘာ ၁၈၁၆ နေ့ ဝေသာလီ သို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်ရာတွင်လည်း ဗိုလ်မှူးအဖြစ် လိုက်ပါအမှုထမ်းခဲ့၏။ ၈ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၇ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဦးစံတည်ကို (၄၀)တော်သွေးသောက် စာရင်းသို့ သွတ်သွင်း၍ အိမ်တော်လည်း တည်ဆောက်ခွင့်ပြုခဲ့၏။ ဒုတိယ နဝဒေး၏ အာသံနိုင်မော်ကွန်းတွင် “ကြည်းဘက်ရေကြောင်း၊ ဗိုလ်ပုံပေါင်းတွင်၊ မျက်စောင်းငဲ့ထိုး၊ ဘွဲ့ပုဆိုးသို့၊ နေမျိုးသူရကျော်ခေါင်၊ ပြောင်ပြောင်စလွယ်၊ ပတ်သွယ်ကိုယ်ပြင်” စသည်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့၏။

မဟာသီရိသီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေအိုးဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးရွှေအိုးသည် ၁၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၂၂ နေ့ တရုတ်သံအဖွဲ့လာရောက်စဉ်က ဗန်းမော်မြို့မှ ကြိုဆို ခဲ့ရလေသည်။ ဒုတိယနဝဒေး၏ တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်းတွင် “သတ္တိ ဗျတ္တိ၊ ကျော်သိဝေးနီး၊ အံ့ဝဲခြီးသည်၊ မင်းကြီးမဟာသီရိသီဟသူ” ဟု စပ်ဆို ခဲ့၏။

ဦးရွှန်း

ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဦးရွှန်း၏ မင်းပေးဘွဲ့အမည်ကို မသိရပါ။ စစ်ကိုင်းမင်း လက်ထက်တွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဟောင်းဦးရွှန်းသည် တတိုင်ရှည်ဆရာတော် နှင့် စည်ပါဆရာတော်တို့အား ကျောင်းဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့၏။ ဦးရွှန်း သည် နောင်တွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ်ပါ ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။

မင်းကြီးမဟာသီလဝ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသူ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၄ နိုဝင်ဘာ ၁၈၂၀ နေ့တွင် “မင်းကြီး” ဘွဲ့ ပေးအပ်ခြင်းခံရကာ ထိုနှစ်တွင်ပင် ရဲမက်တစ်ထောင်ကျော်နှင့် အာသံသို့သွားရောက်ကာ အာသံဗိုလ်မှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရလေသည်။ မင်းကြီးမဟာသီလဝကို စစ်ပွဲအကြိုကာလက ဗြိတိသျှ အခြေစိုက်စခန်းသို့

မကြာခဏ သွားရောက်လည်ပတ်ကာ ဝိုင်နှင့် ဘရန်ဒီအရက်များ နှစ်သက် ခဲ့မင်စွာ သောက်စားတတ်သူအဖြစ် ဗိုလ်ကြီးပင်ဘာတန် (Captain R.B. Pemberton) က မှတ်တမ်းတင်ခဲ့၏။ ၁၈၂၂-ခုတွင် အာသံဗိုလ်မှူးနှင့် စစ်ကဲအရာရှိတို့အား ဆင်းရဲသားများကို ညှင်းပမ်းနှိပ်စက်ကြောင်း တိုင်ကြား ချက်ဖြင့် ရာထူးချထားခြင်း ခံရလေသည်။ အာသံဗိုလ်မှူးသစ်အဖြစ် မင်းကြီး မဟာနန္ဒကျော်ထင်ကို အစားထိုးခန့်အပ်ခဲ့သည်။ မင်းကြီးမဟာသီလဝသည် အာသံဗိုလ်မှူးသစ်နှင့် မသင့်မြတ်မှုကြောင့် နှစ်လခန့်အကြာတွင် နေပြည်တော် မှ နေမျိုးသံဒိုင် (Nemyo Taindain) ကိုစေလွှတ်ကာ ဖမ်းဆီး အကျဉ်းခေါ်ယူ စေခဲ့၏။ သို့သော် နေပြည်တော်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ လာဘ်ထိုးသည့် ငွေကြေးများ လက်ခံရယူမှုဖြင့် နေမျိုးသံဒိုင် အပြစ်ပေးခြင်း ခံရလေသည်။ မင်းကြီးမဟာသီလဝကိုမူ အကျဉ်းမှလွတ်ကာ ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ် ခဲ့၏။ ဗန်းမော်မြို့ဝန် မင်းကြီးမဟာသီလဝသည် များမကြာမီ အရှေ့ ဝင်းတော်မှူးရာထူးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။

မဟာမင်းလှရာဇာ

ဗန်းမော်မြို့ဝန် မဟာမင်းလှရာဇာသည် ၁၈၃၃-ခု တရုတ်သံအဖွဲ့ ရောက်ရှိခဲ့စဉ်က သံအဖွဲ့ဝင်များအား လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများနှင့်အတူ နေ ပြည်တော်သို့ ကြပ်မတ်ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ရ၏။ မြို့ဝန်သည် ၁၈၃၇-ခု၊ သာယာ ဝတီမင်း နန်းတက်လာသောအခါ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်ကအတိုင်း အစီး အနင်း အဆောင်အရွက်များ ရရှိခဲ့ပြီး ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ဆက်လက် ခန့်ထားခြင်း ခံရလေသည်။ မင်းကြီးမဟာမင်းလှရာဇာသည် သာယာဝတီမင်း လက်ထက်တွင် မင်းကြီးမဟာမင်းလှသီဟသူဘွဲ့ ရရှိခဲ့ဟန်တူ၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းထင်စည်သူ

မင်းကြီးမဟာမင်းထင်စည်သူသည် ပုဂံမင်းနန်းတက်စတွင် ဗန်းမော် မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်း ခံရ၏။ ၁၈ ဇွန် ၁၈၄၇ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ ပါသည်။

ပုဂံမင်းလက်ထက် ဗန်းမော်မြို့ဝန်

ပုဂံမင်းလက်ထက် ၁၈၅၀-ခုနှစ်တွင် တရုတ်ဘုရင် တောက်ကွန် ဥဒည်မင်း နတ်ရွာစံပြီး သားတော်(၄)ဦးအနက် အငယ်ဆုံး “ရီရှု” နန်းတက်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိသာရန် ရာဇသံကို ဗန်းမော်မြို့ဝန်မှတစ်ဆင့် ဆက်သွင်း ခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ဗန်းမော်မြို့ဝန်၏အမည်ကိုမူ အမှတ်အသား မတွေ့ရပေ။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာသည် မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဗန်းမော်မြို့ဝန်သည် ၁၈၅၃-ခု၊ တရုတ်သံအဖွဲ့ရောက်ရှိခဲ့စဉ်က ကြိုဆိုရေးတာဝန် ယူခဲ့ရ၏။ မကွေးမင်းကြီး ဦးကြာဥနှင့်အတူ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲ အဆုံးသတ်ရေးအတွက် အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် သွားရောက်ဆွေးနွေးခဲ့သူ ဒလမြို့ဝန်ဟောင်း ဦးပသီနှင့် ဘွဲ့ မည်တူနေသောကြောင့် ဒလမြို့ဝန်ဟောင်းသည် နန်းမတော်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းမခံရမီ ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် ခေတ္တ တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သည်ဟု မှန်းဆရပါသည်။

မဟာမင်းလှစည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘိုးဖြစ်ပါသည်။ ဦးဘိုးသည် ၂၄ အောက်တိုဘာ ၁၈၅၄ နေ့ ပြင်သစ်ဘုရင်ခံချုပ်ထံပေးစာကို အမိန့်တော်ခံချိန်တွင် ဝန်ထောက် တော် ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဟု ဖော်ပြခြင်းခံရသူ ဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်း၏ ခုနစ်ရွာတိုက်စား မိဖုရား၏မောင်ဖြစ်ပြီး ၁၈၆၆-ခု မြင်ကွန်း မြင်းခုန်တိုင် အရေးတော်ပုံတွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရ၏။

မင်းထင်ရာဇာမန္တစည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအောင်မြတ်သူဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၆၈-ခု နှစ်ဆန်းပိုင်း တွင် ကချင်သောင်းကျန်းသူများ၏ လုပ်ကြံမှုကို ခံခဲ့ရ၏။ ဗန်းမော်မြို့ဝန် သည် မြတောင်မြို့ဝန်အဖြစ်လည်း တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဦးနက်ပြာ

ဗန်းမော်မြို့ဝန် ဦးနက်ပြာကို ဝန်ထောက်တော်၊ ဗန်းမော်မြို့ဝန်၊ အညာမြစ်စဉ်ဝန်ဟု ဖော်ပြပါသည်။ သူသည် လုပ်ကြံခံရသည့် ဗန်းမော် မြို့ဝန်၏နေရာတွင် ဆက်ခံခဲ့သူဖြစ်ပြီး ၂၀ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၆၈ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့၏။ ဗန်းမော်မြို့တွင် ရောက်ရှိနေသည့် စလေဒင် သည် မြို့ဝန်သစ်အား ၂၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၆၈ နေ့တွင် သွားရောက်တွေ့ဆုံ ခဲ့ပါသည်။

စလေဒင် ဗန်းမော်မြို့၌ရှိစဉ် မြို့ဝန်နှင့် ပြဿနာအချို့ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ ဗန်းမော်မြို့တွင် မိပွင့်ဆိုသူ မိန်းမငယ်တစ်ဦးနှင့် ပျော်ပါးရာမှ စလေဒင်သည် မင်းတုန်းမင်းကိုယ်တိုင် ချီးမြှင့်ခဲ့သည့် ဆောင်စား ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့၏။ ဓား ကို ဗန်းမော်ဝန်ခိုးယူပါသည်ဟု စွပ်စွဲသည့်အပြင် မြို့ဝန်သည် ပုံလိန်ပုံစည် တောင်စားကိုစေလွှတ်၍ သူ့အားလုပ်ကြံကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၈၆၈-ခုကုန်ပိုင်းတွင် နေပြည်တော်မှ ကချင်စကားပြန်ငမိုးအပါအဝင် သက်ဆိုင်သူ များကို ခေါ်ယူစစ်ဆေးခဲ့ရလေသည်။

မဟာမင်းလှသင်္ခယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးတုတ်ဖြစ်ပါသည်။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဝန်ထောက်တော် ဥဒေါင်းလှတော်အုပ်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့၏။ ထို့နောက် ဘွဲ့ မည်လဲလှယ်၍ မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ကျော်စွာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ဝန်ထောက် အရာနှင့်တွဲဖက်၍ အညာမြစ်စဉ်ဝန်၊ ဗန်းမော်မြို့ဝန်ရာထူးများဖြင့် တာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့ရလေသည်။ ဝန်ကတော်၏အမည်မှာ ခင်လုံဖြစ်၏။ ဗန်းမော်မြို့ ဝန်သည် ၁၈၇၂-ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ပုန်ကန်မှုကို သွားရောက် နှိမ်နင်းခဲ့ရ၏။ သူပုန်များပိုင်းထားခံရစဉ် မိုးနဲကြောင်းချီ စစ်ဗိုလ်ချုပ် လမိုင်း ဝန်ထောက်ဟောင်းဦးအိုမှ ရောက်ရှိကူညီတိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းထင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပုံဖြစ်ပါသည်။ မန္တလေးအရေးပိုင် စထရီဇာ၏မှတ် တမ်းတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန် လယ်မမြို့စားစစ်ကဲတော်ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။ ၉ အောက်တိုဘာ ၁၈၇၄ နေ့တွင် ဗန်းမော်မြို့နေ နိုင်ငံရေးကိုယ်စလှယ်

ဗန်းမော်မြို့ဝန်(ညောင်ဝန်းဝန်ထောက်)ဦးဖိုးအို

Crow Ford သည် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အား သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့၏။ ဂရုပြု၍ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာဆက်ဆံခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် အမူအရာမှာ အေးစက်စက်နှင့် ခပ်တန်းတန်းဖြစ်သည် ဆို၏။

မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ထက်သန်သူ ဗန်းမော်မြို့ဝန်သည် တရုတ်ကုန်သည် များအား မြန်မာဘုရင့်သင်္ဘောတော်ဖြင့်သာ ကုန်တင်ကြရန်နှင့် ဧရာဝတီ ဖလုတ်တီလာပိုင်သင်္ဘောများအား အသုံးမပြုကြရန် လက်မှတ်ရေးထိုးခိုင်းခဲ့ လေသည်။ သို့သော် ဗန်းမော်မြို့ဝန်သည် အင်္ဂလိပ်အရေးပိုင်နှင့် ဆက်ဆံရေး မပြေလည်သောကြောင့် ၂၄ ဇွန် ၁၈၇၅ နေ့တွင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရပြီး ဝန်ထောက်မင်းကြီး မင်းခေါင်မဟာကျော်ထင်ကို ဗန်းမော်မြို့မှ ခေတ္တရပ်တန့် အုပ်ချုပ်စေခဲ့လေသည်။ ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဦးပုံနှင့် ညောင်ရွှေ စော်ဘွားအဆက်အနွယ် ဝန်ကတော်တို့သည် မြန်မာပညာရှိ (ဦး)စည်သူ မောင်မောင်ကျော်၏မိဘများ ဖြစ်ကြ၏။

ဦးဖိုးအို

ဦးဖိုးအိုသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၁၈၇၆-ခုတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပါသည်။ ဦးဖိုးအိုသည် ကနိနယ် ညောင်ဝန်းရွာ၌ သူကြီး ဦးမှန်းနှင့် ဒေါ်မင်းပုံတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မောင်းထောင်ဆရာတော်၏ ထောက်ခံမှုဖြင့် လွတ်တော်၌ အမှုထမ်းခွင့်ရရှိခဲ့ပြီး နောင်တွင် ညောင်ဝန်း ဝန်ထောက်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဦးဖိုးအိုတွင် မောင်မောင် ကြီး၊ မောင်မောင်ကလေးနှင့် ခင်လေးဆိုသူ သားသမီးသုံးဦး ရှိပါသည်။

ဦးဘိုးလှ

ဦးဘိုးလှသည် သီပေါမင်းနန်းတက်စတွင် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၈၁-ခု ဒိုင်းခင်ခင်အမှုဖြင့် တောင်သမန်လယ်စားမောင်ဖေငယ် အား အကျဉ်းသားအဖြစ် ပေးပို့စီရင်ခဲ့စဉ်က ဦးဘိုးလှသည် ဗန်းမော်မြို့ဝန် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဗန်းမော်မြို့ဝန် ဝါးနွယ်ခုံမြို့စား ဟု ကုန်းဘောင်ဆက်မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် ဖော်ပြပါရှိ၏။ ၇ ဇွန် ၁၈၈၃ နေ့တွင် အကျဉ်းသားအဖြစ်ပေးပို့သူ ကောင်ဟန်ဝန်ဟောင်းဦးလတ် ထွက် ပြေးလွတ်မြောက်သွားမှုဖြင့် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်အကျဉ်းချခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းကျော်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးမုန်းဖြစ်ပါသည်။ ရွှေနန်းရိုးလမိုင်းဝန်အဖြစ်မှ ဗန်းမော် မြို့ဝန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသူဖြစ်၏။ သို့သော် ကြာရှည်စွာ အမှုထမ်းရဘဲ ၂၉ ဇွန် ၁၈၈၄ နေ့တွင် ရာထူးကျသွားလေ၏။

မင်းလှမင်းထင်ကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးလူကြီးဖြစ်ပါသည်။ စာရေးကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်း ရွက်လျက်ရှိစဉ် ဗန်းမော်မြို့ဝန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။ ၁၇ ဇူလိုင် ၁၈၈၄ နေ့တွင် မြို့ဝန်မင်းလှမင်းထင်ကျော်၏တပ်များသည် နယ်စပ် ဒေသ တရုတ်တို့၏တိုက်ခိုက်မှုကို နှိမ်နင်းရန် စေလွှတ်ခြင်းခံရလေသည်။ သို့သော် အောင်မြင်မှုမရှိခဲ့သောကြောင့် ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဦးလူကြီးကို ၁၈၈၅-ခုတွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ကာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့၏။ ဦးလူကြီး သည် မန္တလေးတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ခဲ့ပြီး ၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၈၇ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မဟာမင်းလှသမန္တ ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးထောင်ဗိုလ်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၅-ခုတွင် ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး ဝါးနွယ်ခုံမြို့စားအဖြစ်လည်း ထင်ရှားခဲ့၏။ ဦးထောင်ဗိုလ်သည် နောက်ဆုံး ဗန်းမော်မြို့ဝန်ဖြစ်ပြီး ၂၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၈၅ နေ့ အင်္ဂလိပ်တပ်များ ဗန်းမော် သို့ရောက်ရှိစဉ် လက်နက်ချအညံ့ခံခဲ့၏။ ဗြိတိသျှတို့ ဗန်းမော်ကိုသိမ်းပိုက် ပြီးနောက် ဗန်းမော်အရေးပိုင် Mr. Adamson လက်အောက်တွင် ဆက်လက် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး အသက် ၇၂-နှစ်အရွယ် ၁၈၈၆-ခု၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

(၃၂) မြတောင်

ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းပိုင်း၌ မြတောင်မြို့တွင် သီးခြားမြို့ဝန် ခန့် ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ မြတောင်ဝန်စုနယ်မြေတွင် မြတောင်၊ ချွန်းတောင်၊ တကောင်း၊ ကြညပ်၊ ဟင်္ဂမော်မြို့များ ပါဝင်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက် တွင် ကသာမြို့ကိုပါထည့်သွင်း၍ ခြောက်မြို့ဝန်အဖြစ် အုပ်ချုပ်စီရင်ရ၏။

မဟာသီရိဝမ္မန

မဟာသီရိဝမ္မနသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် မြတောင်မြို့ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။ အညာမြစ်စဉ်စစ်ကဲရာထူးကိုပါ ပူးတွဲထမ်းဆောင်ရ ပြီး ၁၈၆၆-ခု ပတိန်းမင်းသားအရေးတော်ပုံတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်း ခဲ့ရ၏။

မင်းထင်ရာဇသမန္တ စည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးအောင်မြတ်သူဖြစ်ပါသည်။ သာယာတော်မင်းလက်ထက် မြတောင်မြို့စားမြစ်စဉ်ဝန် မဟာနော်ရထာ(ဦးဘိုး)၏သားဖြစ်၏။ ၁၈၆၄-ခုတွင် မြတောင်မြို့သူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ ဝန်ကတော်မှာ ဒေါ်ရွှေမိဖြစ်ပြီး သား ဦးထွန်းမွှေးမှာလည်း မြတောင်မြို့သူကြီးအဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့ပါသည်။ မြတောင်မြို့ဝန်သည် ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ်ပါ တာဝန်ထမ်း ရွက်ခဲ့ရပြီး ၁၈၆၆-ခုတွင် ကချင်သောင်းကျန်းသူများလက်ချက်ဖြင့် ကွယ်လွန် ခဲ့၏။

ဦးဖေ

မြတောင်မြို့ဝန်ဦးဖေသည် နောက်ဆုံးတာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့သူဖြစ်ပါ သည်။ ၁၈၈၅-ခုတွင် အင်္ဂလိပ်ထံ လက်နက်ချအညံ့ခံခဲ့ပြီး ဗြိတိသျှတပ်မှ မေးသမျှကိုလည်း ဖြေကြားပေးခဲ့လေသည်။ နယ်ချဲ့တို့အား ဆန့်ကျင်တိုက် ခိုက်နေသူ ဦးဖိုးခေါင်ကိုပင် မြတောင်မြို့ဝန်မှ ဖမ်းဆီးပေးခဲ့၏။ ဦးဖေသည် ဗြိတိသျှအစိုးရလက်ထက်တွင် မြို့အုပ်အဖြစ် ဆက်လက်အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။

(၃၃) မန်လည်ရွှေအရှေ့ကြောင်း

ကုန်းဘောင်ခေတ် နှောင်းပိုင်းတွင် မန်လည်မြို့၌ သီးခြားမြို့ဝန် ခန့် ထားစီရင်အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။

မဟာမင်းလှရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးတေဖြစ်ပါသည်။ မန်လည်မြို့သူကြီး ဦးရွှေထွန်း၏ သား ဖြစ်၏။ မဟာမင်းလှရာဇာသည် ၁၈၆၆-ခု၊ ကနောင်မင်းသားအရေးတော်ပုံ

ဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်က မန်လည်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိပါသည်။ ၁၀ နိုဝင်ဘာ ၁၈၆၉ နေ့ အမိန့်တော်တွင် မဟာမင်းလှရာဇာကို မန်လည်လေးမြို့ဝန်ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ မန်လည်မြို့ဝန်ဦးတေသည် နေမျိုးမင်းလှဇေတ ဗိုလ်ဘွဲ့ကိုလည်း ရရှိခဲ့၏။

မင်းလှမင်းကျော်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပုဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် မန်လည် မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဝန်သိုဇော်ဘွားဦးအောင်မြတ်နှင့် ရင်းနှီးခင်မင်သူ ဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံကိုသိမ်းပိုက်ခဲ့စဉ်က မန်လည်မြို့ဝန်သည် အညံ့မခံဘဲ ပြန်လည်ခံခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ဦးပုသည် မန်လည်မြို့ဝန်ဦးတေ၏ သားဖြစ်ပြီး သီရိသမန္တသူ၊ မင်းလှမင်းထင်ရာဇာ၊ မင်းထင်မင်းလှသမန္တ ရာဇာဘွဲ့ များကိုလည်း ရရှိခဲ့လေသည်။

တစ်ခါတံရံ မန်လည်မြို့ဝန်ကို ရွှေအရှေ့ကြောင်းဝန်အဖြစ်လည်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ရွှေအရှေ့ကြောင်း၊ အလယ်ကြောင်း ဝန်စု နယ်မြေများသည် အများအားဖြင့် ကျိုဝန်က တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်သော နယ်မြေ များဖြစ်လေသည်။ သို့သော် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဦးတောက်၊ ဦးကျယ်၊ ဦးပုတို့သည်လည်းကောင်း၊ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် နေမျိုးသုဝဏ္ဏ တန်ဆောင်ဘွဲ့ခံ ဦးကွတ္တီးနှင့် ဦးဖာလာတို့သည်လည်းကောင်း သီးခြား ရွှေအရှေ့ကြောင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူများဖြစ်ကြလေသည်။

(၃၄) ရတနာသိင်္ခ

ရတနာသိင်္ခခေါ် ငါးမည်ရရွှေဘိုမြို့သည် ၁၇၅၃-ခု အလောင်းမင်း တရားလက်ထက် တွင် မင်းနေပြည်တော်ဖြစ်ခဲ့၏။ ၁၇၆၀-ခုနှစ် အလောင်း မင်းတရား နတ်ရွာစံခဲ့ပြီး သားတော်ဒီပဲယင်းမင်းလက်ထက်တွင်မူ စစ်ကိုင်း နှင့် ရွှေဘိုမြို့တို့၌ တစ်လှည့်စီ ထီးနန်းစိုးစံခဲ့၏။ ၁၇၆၄-ခု မြေဒူးမင်းနန်း တက်လာသောအခါ မင်းနေပြည်တော်ကို အင်းဝမြို့သို့ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီးနောက် ရွှေဘိုမြို့တွင် မြို့ဝန်ခန့်ထားစီရင်ခဲ့၏။ သို့သော် အချို့မင်းများလက်ထက်

တွင် မြို့အုပ်အဆင့်မျှသာ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ဗဒုံမင်းနန်းတက်စတွင် ရွှေဘို၌ မြို့အုပ်တစ်ဦး ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

သတို့မဟာတရဖျား

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြင့်ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် နန္ဒသာရ၊ မဟာသင်္ခယာ ဘွဲ့များရရှိခဲ့ပြီး စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် သတို့မဟာတရဖျားဘွဲ့ဖြင့် ရတနာသိင်္ခမြို့ဝန် ဖြစ်လာသည်။ ဦးမြင့်သည် ဇနီးမယ်နှိုင်းစံနှင့် လက်ဆက်၍ မယ်တလိုင်း၊ ခင်မင်းလှ၊ မောင်ဝင်း၊ မောင်မင်း၊ မယ်ရှင်ကလေးတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ၁၈ ဩဂုတ် ၁၇၉၇ နေ့တွင် ဦးမြင့်ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မင်းကြီးရာဇာ

ဗဒုံမင်းနန်းတက်စ များမကြာမီကာလ ၁၆ မေ ၁၇၈၄ နေ့တွင် ရတနာသိင်္ခမြို့အုပ်ကို ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခဲ့ပြီး မင်းကြီးရာဇာအား မြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်ထားခဲ့၏။

စည်သူနန္ဒကျော်ထင်

စည်သူနန္ဒကျော်ထင်သည် ၂၆ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၇ နေ့တွင် ရွှေဘိုမြို့ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မြို့ဝန်ဟောင်းကိုမူ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ခေါ်ယူခဲ့၏။

ရွှေတောင်နန္ဒမိတ်စည်သူ

ရွှေတောင်နန္ဒမိတ်စည်သူသည် ၂၄ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၀၇ နေ့တွင် ရွှေဘို မြို့ဝန်ဖြစ်လာ၏။ ၉ မတ် ၁၈၁၀ နေ့ ထုတ်ပြန်သည့်အမိန့်တော်တွင် ရွှေဘိုမြို့ဝန် ရွှေတောင်နန္ဒမိတ်စည်သူသည် သူခိုးဓားပြမှုတွင် ထိန်ချန်သော ကြောင့် ရာထူးမှ နုတ်ပယ်အကျဉ်းချရန် ပါရှိသော်လည်း ၂၇ မတ် ၁၈၁၀နေ့ အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခဲ့လေသည်။

မင်းရဲသင်္ခရာ

ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၁ ဧပြီ ၁၈၁၀ နေ့တွင် မင်းရဲသင်္ခယာကို ရွှေဘို မြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်မင်းရဲသင်္ခယာသည် သီရိသင်္ခယာဘွဲ့ကို လည်း ရရှိခဲ့လေသည်။

ဦးဘိုးဆယ်

ဦးဘိုးဆယ်သည် စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စ ၁၈၁၉-ခုတွင် ရွှေဘိုမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၂၁-ခု၊ မဟာဗန္ဓုလ အာသံသို့စစ်ချီသောအခါ ရွှေဘိုမြို့ဝန် ဦးဘိုးဆယ်အား အလုံမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခဲ့၏။

မဟာဇေယဗိုလ်

မဟာဇေယဗိုလ်သည် ရွှေဘိုမြို့သူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်လျက် ရှိရာမှ ၂၇ ဖော်ဖော်ဝါရီ ၁၈၃၇ နေ့တွင် ရွှေဘိုမြို့ဝန်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။

မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်

မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်သည် ရတနာသိခံမြို့ဝန် မြင်းဝန်အရာဖြင့် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ၂၀ ဇွန် ၁၈၃၇ နေ့တွင် ရွှေဘို သခွပ်တောရွာ၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

မဟာမင်းလှမင်းထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးဝိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် ဦးဝိုင်းသည် ရွှေဘိုမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၅၂-ခု၊ မင်းတုန်း၊ ကနောင်မင်းသားများအရေးတော်ပုံတွင် ခုံခံတိုက်ခိုက်ခဲ့သော်လည်း မြို့ဝန်ဦးဝိုင်း၏ တပ်များ ထွက်ပြေးဆုတ်ခွာခဲ့ရ၏။ ရွှေဘိုမြို့ဝန် မြင်းဝန်ဦးဝိုင်း၏ ၁၈၅၂-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ခုံခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ပုံကို နေမုျိုးရာစုစည်သူ၏ ရဲတင်းမော်ကွန်း၌ “အောင်မြေရတနာ၊ မြို့တွင်းမှာလည်း၊ မိစ္ဆာစာရ၊ ဝါဒညစ်ကျ၊ ဆစ်ဖကြရွယ်၊ ငဝိုင်းငယ်လျှင်၊ ... ၊ လူသုံးထောင်ကျော်၊ မြို့ပေါ်တင်ခု၊ သင်းအံတုလည်း” စသည်ဖြင့် ရေးစပ်သီကုံး၏။

မင်းကြီးမဟာဇေယသူရ

အမည်ရင်းမှာ ဦးခဲဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၅၃-ခု၊ မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် အရေးတော်ပုံတိုက်ပွဲ၌ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သူ ရဲဘက်မြင်းတပ်ဗိုလ်ဟောင်း ဦးခဲကို ရွှေဘိုမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၁၈၅၆-ခုခန့်တွင် ရွှေဘိုမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မြို့ဝန်မင်းတွင် သံတော်ဆင့် မင်းထင်ရာဇာဘွဲ့ခံ ဦးဘိုးအောင်ဆိုသူ သားတစ်ဦးလည်းရှိ၏။

သတိုးမင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးပြင်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၀၉-ခုတွင် ရွှေဘိုမြို့၊ လှတောကြီးရွာ၌ မြင်းသည်တော်ဦးကြာဘန်း ဒေါ်ဝင်းညိုတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် အရှေ့ဝင်းမှူးအဖြစ်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ မြို့ဝန်ဦးပြင်တွင် ဒေါ်လည်ရစ်၊ ဒေါ်အံနှင့် ဒေါ်အိမ်ဟူသော ဝန်ကတော်သုံးဦးရှိပါသည်။ ဦးပြင်သည် မင်းတုန်းမင်းနှင့် သီပေါမင်းလက်ထက်တလျှောက် ရတနာသိခံမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၉၅-ခုတွင် ရွှေဘိုမြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့၏။

(၃၅) ညောင်ရမ်း၊ လှိုင်းတက်၊ သာဂရ

ကုန်းဘောင်ခေတ်နောင်းပိုင်းတွင် ညောင်ရမ်း၊ လှိုင်းတက်နှင့် သာဂရမြို့များကို ပေါင်းစည်း၍ မြို့ဝန်တစ်ဦး စီရင်ခန့်ထား အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။

မင်းကျော်မင်းထင်သီဟသူ

မင်းကျော်မင်းထင်သီဟသူသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် လှိုင်းတက်နှင့် သာဂရ နှစ်မြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၉ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၇၃ နေ့အစီရင်ခံစာတစ်ခုတွင် မင်းကျော်မင်းထင်သီဟသူကို အသည်ဝန်၊ စာရေးတော်ကြီး၊ လှိုင်းတက်၊ သာဂရ နှစ်မြို့ဝန်ဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။

မဟာမင်းထင်စည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြူးဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ညောင်ရမ်း၊ လှိုင်းတက်၊ သာဂရ သုံးမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

(၃၆) အင်းဝ

အင်းဝသည် ရှေးဟောင်းမြို့တော်တစ်ခုဖြစ်ပြီး မြေဒူးမင်းလက်ထက် ၁၇၆၄-ခု မှ ၁၇၈၃ ခု စဉ်ကူးမင်းလက်ထက်အထိလည်းကောင်း၊ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ၁၈၂၃-ခု မှ ၁၈၃၇-ခုနှစ်အထိလည်းကောင်း မင်းနေပြည်တော် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ အင်းဝမြို့သည် မင်းနေပြည်တော်အဖြစ်တည်ရှိစဉ် မြို့တော်ဝန်များ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည့်နည်းတူ ကျန်ကာလများတွင်လည်း သီးခြားမြို့ဝန် ခန့်ထားစီရင်ခဲ့၏။

မင်းရဲဇေယကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေပြင်ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ အနွယ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးကာလတွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။

ရာဇဓမ္မ

အင်းဝမြို့ဝန်ရာဇဓမ္မသည် ၁၇၆၁-ခု၊ ဒီပဲယင်းမင်းနန်းတက်စတွင် မင်းခေါင်နော်ရထာနှင့် ပူးပေါင်း၍ မြို့တံခါးပိတ်ကာ ခုခံပုန်ကန်ခဲ့သည်။

ဇေယသုရကျော်ထင်

ဇေယသုရကျော်ထင်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၇၈၈ နေ့တွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

မင်းရဲဇေယကျော်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကံဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ အင်းဝမြို့ဝန်ဦးကံတွင် မိရွှေပုဆိုသူ သမီးတစ်ဦးလည်းရှိပါသည်။

ဦးရွှန်း

အင်းဝမြို့ဝန်ဦးရွှန်းသည် ယခင်က ဗန်းမော်မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူး၏။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းခံရလေသည်။ အင်းဝမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့အမှုထမ်းစဉ် ဗန်းမော်မြို့၌ ကျန်ရစ်သူဇနီးဟောင်းမှ သူ့အား စွန့်ပစ်ထားသဖြင့် ကွာရှင်းပေးပါရန် တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားခဲ့၏။ ဤအကြောင်းကို မိတ်ဆွေဖြစ်သူ တရားသူကြီး

ဦးအေးက “ရှေးသရော် ဗန်းမော်ဒေသက၊ ရွှေဝန်လွန်ကြည်ညိုတဲ့၊ အဒေါ်အိုကြီး၊ ရှက်စဖွယ်၊ သက်ရွယ်သေလှပေါ့၊ နေမှုလူသူကြာရှေးမယ်၊ တရားပြိုင်မဖက်နှင့်၊ ငါ့ရှက်သဒီး”ဟု စပ်ဆိုခဲ့၏။

မင်းကြီးမင်းခေါင်သူရိန်

မင်းကြီးမင်းခေါင်သူရိန်သည် သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၇ မတ် ၁၈၄၀ နေ့တွင် ကျော်စဉ် တိုက်နယ်ဒေသများအား ရွှေဓားမင်းသား၏တပ်များ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ အင်းဝမြို့ဝန်မှ သွားရောက်နှိမ်နင်းခဲ့ရလေသည်။

မင်းကြီးမဟာ(မင်းလှ)မင်းခေါင်ကျော်

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်သည်လည်း သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ အင်းဝမြို့ဝန်သည် ၁၈၄၃-ခု၊ မတ်လ တရုတ်သံအဖွဲ့ ရောက်ရှိစဉ်က ကြိုဆိုရေးတာဝန် ယူခဲ့ရလေသည်။ ထို့ပြင် ၁၈၄၅-ခု၊ မတ်လတွင် ရှမ်းပြည်နယ်မငြိမ်သက်သဖြင့် သွားရောက်တိုက်ခိုက်ရန် မိုးနဲစစ်ကြောင်းကို ဦးစီးချီတက်ခဲ့ရ၏။ ၂၄ ဩဂုတ် ၁၈၄၅ နေ့တွင် ပြည်မင်းသားအရေးတော်ပုံ၌ ပါဝင်မှုဖြင့် ကွပ်မျက်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အင်းဝမြို့ဝန် မဟာမင်းခေါင်ရာဇာသည် ၁၈၅၂-ခု၊ ပုဂံမင်းလက်ထက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်မင်းကျော်

မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်မင်းကျော်သည် မင်းတုန်းမင်းနန်းတက်စတွင် ရေနံချောင်းမြို့စား အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ရ၏။ တံတားဦးမြို့ ပြူကန်ရွာ ကန်ဦးကျောင်းစေတီကျောက်စာအရ ၆ မေ ၁၈၅၅ နေ့တွင် ၁၇ရင်မှ အင်းဝမြို့ဝန်အား ငွေထုတ်ပေးပြီး ရေကန်ကိုပြုပြင်စေခဲ့၏။

ဦးကံ

ဦးကံသည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၆၇-ခုတွင် အင်းဝမြို့ဝန်ဦးကံ ရာဇဝတ်သင့်၍ မိုးကောင်းသို့

အကျဉ်းသားအဖြစ် ပေးပို့ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ထိုစဉ်ကာလအတွင်း မြို့စာရေး နေမျိုးမင်းလှသင်္ခံသူ(ဦးလတ်)ကို ခေတ္တအုပ်ချုပ်ရေးတာဝန် ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

မဟာမင်းကျော်သီဟမင်းခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးကြာနုဖြစ်ပါသည်။ မြို့ဝန်ဦးကံ၏ ရာထူးကို ဆက်ခံ လျက် ၁၈၆၈-ခုတွင် ကျောက်ဆည်ဝန်အဖြစ်မှ အင်းဝမြို့ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။ အင်းဝမြို့ဝန်သည် မကြာမီကွယ်လွန်ခဲ့၏။ ၁၈၇၂-ခု၊ အမိန့်တော်တစ်ခုတွင် မြို့ဝန်ဟောင်း မဟာမင်းကျော်သီဟမင်းခေါင် ကွယ်လွန် သွားပြီးနောက် ဇနီးဖြစ်သူဒေါ်တေးမှ နန်းတော်ရှေ့ဈေး၌ ဒေါင်းဒဂါး ၂၀ ကောက်ခံစာရင်းရှိသည့်အတိုင်း ဆက်လက်ခံစားခွင့်ပြုပါရန် လျှောက်ထား ရာ လွှတ်တော်မှခွင့်ပြုခဲ့၏။

မင်းကြီးမင်းလှမဟာမင်းခေါင်ရာဇာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးစုဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းနန်းတက်စတွင် အင်းဝ မြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ သို့သော် ၁၈၇၈-ခုတွင်ပင် ရာထူးလဲလှယ်၍ နန်းမတော်ဝန်အဖြစ် ပြောင်းလဲခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

ဦးဖိုးရောက်

ဦးဖိုးရောက်သည် သီပေါမင်းနန်းတက်စကာလတွင် ဦးစုအားဆက်ခံ လျက် အင်းဝမြို့ဝန်၊ တောင်နန်းမတော်ဝန်ရာထူးများဖြင့် တာဝန်ထမ်းရွက်ရ လေသည်။ ထိုစဉ်က ထိပ်စုဘုရားကြီးနှင့် ထိပ်စုဘုရားလတ်နှစ်ဦး ဘိသိက် အတူခံခဲ့သောကြောင့် ဦးယံနှင့် ဦးဖိုးရောက်တို့အား နန်းမတော်ဝန်နှစ်ဦး ခန့်ထားခဲ့လေသည်။ သို့သော် နောက်တစ်လအကြာတွင် ထိပ်စုဘုရားကြီးသည် တောင်နန်းမတော်အဖြစ်မှ ရွှေ့လျောသွားလေရာ အင်းဝမြို့ဝန်၊ တောင် နန်းမတော်ဝန် ဦးဖိုးရောက်မှာ အလိုအလျောက် ရာထူးမှ လက်လွှတ်လိုက် ရလေ၏။

ဦးလွှာ

ဦးလွှာသည် မြန်မာဘုရင်လက်ထက် အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် နောက်ဆုံး အင်းဝမြို့ဝန်ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၈၅-ခု၊ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယစစ်ပွဲအတွင်း

၁၈၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ လ ၂၇ ရက်နေ့ အင်းဝတွင် မြန်မာရဲမက်တို့လက်နက်ချနေပုံ

အင်းဝမြို့၌ ဗိုလ်မောင်ခူနှင့်အတူ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့အား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ သို့သော် လက်နက်အင်အားမမျှတ၍ အရေးနိမ့်ကာ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်သို့ ခိုလှုံခဲ့ရလေသည်။ အင်္ဂလိပ်မှတ်တမ်းတွင် အင်းဝမြို့ဝန်နှင့်ပတ်သက်၍

“ဦးလွှာသည် သဘောကောင်းသည့် အညာသားအမှုထမ်းတစ်ဦးဖြစ်၏။ ပညာမပြည့်စုံသော်လည်း တွန့်ဆုတ်မှုမရှိ၊ သတ္တိလည်းကောင်း၏။ သြဇာအလွန်ကြီးပြီး ရောက်ရာအရပ်တွင် အစိုးရအပေါ် သစ္စာရှိကာ တာဝန်ကျေသူဖြစ်ကြောင်း၊ ဆူပူနေသောနယ်များ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားစေရန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သူ့ကိုမီသူမရှိကြောင်း” ဖော်ပြထားပါသည်။

(၃၇) အမရပူရ

အမရပူရသည် အင်းဝမြို့ကဲ့သို့ပင် မင်းနေပြည်တော်အဖြစ် အကြိမ်ကြိမ်တည်ရှိခဲ့၏။ ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၈၃-ခုမှ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် ၁၈၂၃-ခုအထိလည်းကောင်း၊ သာယာဝတီမင်း၊ ပုဂံမင်းနှင့် မင်းတုန်းမင်းများလက်ထက် ၁၈၃၇-ခု မှ ၁၈၅၇-ခုအထိလည်းကောင်း မြန်မာဘုရင်များထီးနန်းစိုက်ခဲ့ကြ၏။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် မန္တလေးမြို့တည်ပြီးသောအခါ အမရပူရတွင် မြို့အုပ်တစ်ဦးနှင့် မြို့စာရေးများသာ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ သီပေါမင်း လက်ထက်တွင် မြို့ဝန်အဆင့် ပြန်လည်ခန့်ထားအုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ မဟာမင်းထင်မင်းကျော်ဘွဲ့ခံ ဦးဘိုးဦးသည် အမရပူရမြို့ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။

(၃၈) ဗန့်ကျိတိုက်

ဗန့်ကျိတိုက်သည် ပုဂံခေတ်ကပင် တည်ရှိခဲ့ပြီး ကျောက်စာများ၌ “ပင်္ကတိဆယ်တိုက်”ဟု ဖော်ပြလေ့ရှိ၏။ မျက်မှောက်ခေတ်ကာလတွင် ဗန့်ကျိတိုက်၏ အဓိကနယ်မြေများသည် ဆားလင်းကြီးမြို့၌ တည်ရှိလေသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ်ကာလ ကျန်တိုက်နယ်များ မေးမှိန်ပျောက်ကွယ်သွားသော်လည်း ဗန့်ကျိတိုက်နယ်မှာမူ ကုန်းဘောင်ခေတ်ကုန်ဆုံးချိန်အထိ တည်

ရှိခဲ့လေသည်။ ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်၏အိမ်တော်သည် ဆားလင်းကြီးမြို့ မီးသတ်ရုံးအနောက်ဘက် သဗ္ဗညုဘုရားအနီး၌ တည်ရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိရ၏။

ရဲကျော်ထင်နော်ရထာ

ရဲကျော်ထင်နော်ရထာသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၈၁၃-ခု၊ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့လေသည်။

ရွှေတောင်သီရိကျော်ထင်

စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် ရွှေတောင်သီရိကျော်ထင်အား ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။

ဦးရွှေရုပ်

ဦးရွှေရုပ်သည်လည်း စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ မဟာဂီတဦးပြုံးချို၏ ဘိုးဘေး တော်စပ်ပါသည်။ ၁၈၃၆-ခု သာယာဝတီမင်းသားအရေးတော်ပုံကြောင့် ဦးရွှေရုပ်၏အမျိုးအနွယ်များ ဧရာဝတီတိုင်း ပန်းတနော်ဘက်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင် အခြေချခဲ့ကြ၏။

မဟာမင်းခေါင်ရဲထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးထောင်ဗိုလ်ဖြစ်ပါသည်။ ဆားလင်းကြီးမြို့ ပေါက်ပင်ရပ်တွင် တိုက်သူကြီး ဦးနိုး၊ ဒေါ်ငယ်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ဖခင်နှင့် အစ်ကိုဦးကြာရိုးတို့ ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးနောက် မြို့သူကြီး ဖြစ်လာလေသည်။ ဦးထောင်ဗိုလ်သည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် ရွှေတောင်သီရိကျော်ထင်ဘွဲ့ ရရှိခဲ့၏။ သာယာဝတီမင်းနှင့် မင်းသားဘဝကပင် ရင်းနှီးခဲ့ပြီး ဘုရင်ဖြစ်လာသောအခါ ဦးထောင်ဗိုလ်အား ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဝန်ကတော်၏အမည်မှာ ဒေါ်လှမေဖြစ်ပြီး ဦးကသဲနှင့် ဦးရွှေသားဆိုသူ သားနှစ်ဦးရှိ၏။ ဦးထောင်ဗိုလ်သည် ၁၈၄၅-ခု၊ ဇွန်လတွင် အပြစ်ပေးစီရင်ခြင်းခံရလေသည်။

ဦးမှိုင်း

ဗန်ကျီတိုက်ဝန်ဦးမှိုင်းသည် သံတော်ဆင့်ရာထူးကိုပါ ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ သာယာဝတီမင်းလက်ထက်တွင် ဗန်ကျီတိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ရွှေတိဂုံစေတီ၌ ဆည်းလည်းလှူဒါန်းဒါနပြုခဲ့ကြောင်းကိုလည်း သိရှိရပါသည်။

မဟာဒေဝမင်းခေါင်

မဟာဒေဝမင်းခေါင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဗန်ကျီဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

မဟာမင်းလှကျော်ခေါင်

နတ်ရှင်လက်ဝဲသေနတ်မိုလ် ဗန်ကျီတိုက်ဝန် မဟာမင်းလှကျော်ခေါင်သည် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့ကြောင်း ၁၁ စက်တင်ဘာ ၁၈၆၈ နေ့ထုတ်ပြန်သည့် အမိန့်တော်အရ သိရှိရ၏။

မင်းထင်မင်းလှရဲခေါင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးချိုဖြစ်ပါသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဗန်ကျီတိုက်ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။

မဟာမင်းခေါင်သူရိန်

မဟာမင်းခေါင်သူရိန်သည် သီပေါမင်းလက်ထက် ဗန်ကျီတိုက်ဝန်တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက် ဦးလတ်သည် သားဖြစ်သူ ဗန်ကျီနယ်မြို့အုပ် မောင်မောင်ကြီးထံသွားရောက်ခဲ့စဉ်က ဗန်ကျီဝန်ဟောင်း မဟာမင်းခေါင်သူရိန် တောင်းပန်သဖြင့် ဘိုးဝန်းတောင်ဘွဲ့ လေးချိုးကြီးကို ရေးစပ်ပေးခဲ့ရသည်ဆို၏။

နေမျိုးသိဒ္ဓိဗလကျော်ခေါင်

သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ဗန်ကျီတိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။

ဦးကောက်

ဦးကောက်၏ မင်းပေးဘွဲ့မည်ကို မသိရပါ။ သီပေါမင်းလက်ထက် နောက်ဆုံး တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့သူ ဗန်ကျီတိုက်ဝန်ဖြစ်ပါသည်။

မဟာရာဇဝင်သစ်ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ် တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ

၎င်းလက်ထက်မင်းနဝဒေးတွင်သော စစ်ကိုင်းမြို့ ရွာဝေးရွာသူကြီးရိုး ပညာရှိစာဆိုတော်(ဦးနု) ဝက်မစွတ်မြို့စားမဟာစည်သူပုံ

(၃၉) တွင်းသင်းတိုက်

တွင်းသင်းတိုက်သည် စာပေပညာရှင်တွင်းသင်းမင်းကြီးကြောင့် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။

မဟာဥတ္တမဇေယျသုရ

အမည်ရင်းမှာ ဦးချင်းတီးဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းမင်းတရား၏ မြင်းရည်တက် ၆၈-ဦးဝင်ဖြစ်၏။ ဦးချင်းတီးသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းတွင် တွင်းသင်းတိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး မကြာမီ ကြိခင်းမြို့စားဝန်ကြီးအဖြစ် ရာထူးတိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခြင်း ခံရလေသည်။

မဟာစည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးထွန်းညိုဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၂၆-ခုတွင် အလုံနယ်မောင်းထောင်ရွာ၌ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ အင်းဝခေတ် နောက်ဆုံးဘုရင် မဟာဓမ္မရာဇာမင်းလက်ထက်တွင် “ရှင်လင်္ကာသာရ”ဘွဲ့နှင့် သာမဏေဝတ်ခဲ့၏။ ၁၇၈၂-ခု၊ ဗဒုံမင်းနန်းတက်လာသောအခါ ကျိဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ရပြီး ၁၇၈၂-ခု၊ မတ်လတွင် မဟာစည်သူဘွဲ့နှင့် တွင်းသင်းတိုက်ဝန်ရာထူး ခန့်အပ်ခဲ့၏။ ဝန်ကတော်အမည်မှာ ဒေါ်ဘုံမြတ်ဖြစ်ပြီး မင်းရွာစား သားတစ်ဦးလည်းရှိပါသည်။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန်ဦးထွန်းညို၏အစ်မ ဒေါ်ပုမှာ စိန္တကျော်သူဦးဩ၏ မိခင်ဖြစ်၏။ ဦးထွန်းညိုသည် အသက် ၈၀ အရွယ် ၁၈၀၇-ခုခန့်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

မဟာသီရိစည်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးနုဖြစ်ပါသည်။ ၂၄ ဇွန် ၁၇၅၅ နေ့တွင် စစ်ကိုင်းနယ်ရွာဝေးရွာ၌ သူကြီးဦးဘိုးအောင်နှင့် ဒေါ်မိုးတို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့၏။ ဗလနန္ဒဘွဲ့ဖြင့် ရွာလေးရွာသူကြီး၊ ကျော်ထင်ဇေယျသူဘွဲ့နှင့် အချီတော်ဝန်၊ ဗြိတိန်သံတော်ဆင့်ရာထူးများဖြင့် ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး ဦးထွန်းညိုကွယ်လွန်ပြီးနောက် တွင်းသင်းတိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ မဟာသီရိစည်သူသည် စာဆိုတော် ဒုတိယနဝဒေးအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့၏။ ဇနီး ဝန်ကတော် ဒေါ်မယ်သာနှင့် သားမောင်မောင်ကြိုင်၊ မောင်မောင်ဝိုင်းနှင့် မောင်မောင်သိုင်းတို့ကို ဖွားမြင်ခဲ့၏။

တွင်းသင်းတိုက်ဝန်ဦးနုသည် ၁၈ ဇန်နဝါရီ ၁၈၄၁ နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွဲဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၁၉-ခု စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် တွင်းသင်းတိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့တွင် နေမျိုးသင်္ခယာဘွဲ့ ပေးအပ်ခြင်းခံရပြီး ၂၉ အောက်တိုဘာ ၁၈၂၀ နေ့တွင် မဏိပူရသို့စစ်ချီရာ၌ လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းရ၏။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန်ဦးရွဲသည် ၉ အောက်တိုဘာ ၁၈၃၀ နေ့တွင် ဘင်္ဂလားသို့ မြန်မာသံအဖွဲ့အား ဦးဆောင်လျက် သွားရောက်ခဲ့ရ၏။ ရန္တပိုစာချုပ်အရ သံအပြန်အလှန်ထားရှိရန် သွားရောက်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပြီး ၂၂ စက်တင်ဘာ ၁၈၃၃ နေ့တွင် နေပြည်တော်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့၏။ ဆယ်လခန့်အကြာတွင် တွင်းသင်းတိုက်ဝန်အား ဝန်ထောက်ရာထူး ပြောင်းလွှဲခန့်အပ်ခဲ့လေသည်။

တွင်းသင်းတိုက်နယ်သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ်ပိုင်းတွင် တစစမှေးမှိန်ပျောက်ကွယ်သွား၏။

(၄၀) မြောက်ဘက်တိုက်

နေမျိုးမဟာသင်္ခယာကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးမြတ်သာနေဖြစ်ပါသည်။ မြေဒူးမင်းလက်ထက် ၁၇၇၁-ခု၊ ဇွန်လတွင် တောင်ငူမှ ဆင်ဖြူတစ်ကောင်ဆက်သရာ ဦးမြတ်သာနေမှ ရတုတစ်စောင်ဆက်သွင်းခဲ့ရာ ထိုနေ့၌ပင် လက်ဝဲနော်ရထာဘွဲ့နှင့် မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက်တွင် “နေမျိုးမဟာသင်္ခယာကျော်ထင်”ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။ ၆ ဧပြီ ၁၇၈၁ နေ့ မုံရွေးဆရာတော် ထံလျှောက်တင်စာတွင် “မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်မင်းကျော်ထင်”ဟု ဖော်ပြပါရှိ၏။

မင်းလှစည်သူ

မင်းလှစည်သူသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရ၏။ ယိုးဒယားသို့စစ်ချီတက်စဉ် မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်သည် တောင်ငူမြို့မှ ရပ်တန့်စီရင်ရ၏။

မင်းကြီးမဟာသက်တော်ရှည်

မင်းကြီးမဟာသက်တော်ရှည်သည် အတွင်းဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက် ရှိရာမှ ၂၉ မတ် ၁၇၈၈ နေ့တွင် မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ ခန့်ထားခြင်းခံရ၏။ သမီးဖြစ်သူ ရှင်အုချာသည် ဗဒုံမင်း၏ မြောက်ဆောင်တော် မိဖုရားဖြစ်ပါသည်။

စည်သူဇေယျကျော်

ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၂ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၇ နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွားသော မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်၏ နေရာ၌ စည်သူဇေယျကျော်ကို ခန့်အပ်ခဲ့၏။ သူသည် ၁၈၁၈-ခု၊ အာသံသို့စစ်ချီရာတွင် လိုက်ပါအမှုထမ်းရလေသည်။

နေမျိုးဇေယသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရောက်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပြီး ၁၈၁၉-ခု၊ စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက် သောအခါ မြို့တော်ဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရလေ သည်။

မဟာသိရိသီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေအိုးဖြစ်ပါသည်။ မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်ဦးရွှေအိုး သည် ဗန်းမော်မြို့ဝန်၊ မြစ်စဉ်ဝန်၊ အတွင်းဝန်ရာထူးများနှင့်ပါ အမှုထမ်းခဲ့သူ ဖြစ်၏။ တိုက်ဝန် ဦးရွှေအိုးတွင် “မိမင်းပု”ဆိုသူ သမီးတစ်ဦးလည်း ရှိပါသည်။

ကျော်စဉ်တိုက်

ကျော်စဉ်တိုက်သည် မတ္တရာနယ်တွင်တည်ရှိပြီး ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်လယ်ပိုင်းခန့်မှစ၍ မတ္တရာဆည်ဝန်အဖြစ် ဆက်လက် အုပ်ချုပ်စီရင်ရ၏။ ကျော်စဉ်တိုက်နယ်မှ နယ်မြေအချို့သည် မန္တလေးမြို့ တည်သောအခါ မန္တလေးရွှေကြိုးသတ် နယ်နိမိတ်အတွင်းသို့ ပါဝင် သွားလေသည်။

(၄၁) အနောက်ဘက်တိုက်

မဟာရာဇသေကြီ

မဟာရာဇသေကြီသည် မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် အနောက်ဘက်တိုက် ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ပုခန်းကြီးမြို့စား ဆားလင်းကုန်းမင်းကြီးဟုလည်း ထင်ရှားခဲ့၏။ အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်သည် ၁၇၆၉-ခု၊ စန္ဒယုရီ သမီးကညာ ဆက်အခမ်းအနားတွင် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ရ၏။ မဟာရာဇသေကြီ၏ သားမက် မှာ ဥမ္မာဒန္တိပျိုဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သူ စာဆိုတော်ဆီမီးခုံရွာစား ဦးရွှန်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

မဟာမင်းလှကျော်စွာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွဲဖြစ်ပါသည်။ အနောက်ဝင်းမှူး မဟာနုတမသကြီ ဘွဲ့ခံ ဦးကုလား၏သားဖြစ်ပြီး ရွှေတိုက်ဝန်၊ အသည်ဝန်ရာထူးများဖြင့် အမှု ထမ်းခဲ့၏။ ပင်းတလဲမင်းသားနှင့် နို့စို့ဖက်ဖြစ်သဖြင့် ပင်းတလဲမင်းသား အရေးတော်ပုံတွင် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခံရလေသည်။ မကြာမီ အနောက်ဘက် တိုက်ဝန်ရာထူး ခန့်အပ်ခဲ့၏။

မင်းငယ်အာကာ

ဗဒုံမင်းလက်ထက် ၁၇၈၃-ခုနှစ်တွင် “တုရင်ရဲကျော်”အား မင်းငယ် အာကာဘွဲ့ဖြင့် အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။

နေမျိုးနော်ရထာကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးစံအင်ဖြစ်ပါသည်။ “သိဒ္ဓိသရေ”ဘွဲ့ဖြင့် အနောက် ဝင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်နေရာမှ ၂၈ နိုဝင်ဘာ ၁၇၈၄ နေ့တွင် အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ သူသည် ၁၇၈၅- ခု၊ ယိုးဒယားသို့စစ်ချီရာ၌ ထားဝယ်စစ်ကြောင်းမှ လိုက်ပါချီတက်ခဲ့ရ၏။ အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်သည် ၈ ဒီဇင်ဘာ ၁၇၈၈ နေ့တွင် ခေတ္တတော်မြို့ဝန် အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

မဟာမင်းလှကျော်စွာ

အနောက်ဘက်တိုက်ဝန် မဟာမင်းလှကျော်စွာသည် ၁၇၈၉-ခုတွင် ကလေးစော်ဘွားမှဆက်သသည့် ဆင်ဖြူတော်ကို ကြိုဆိုခဲ့ရလေသည်။

နေမျိုးသီဟနော်ရထာ

နေမျိုးသီဟနော်ရထာသည်လည်းဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် အနောက်တိုက် ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၂၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈၀၆ နေ့တွင် ထီးနီ၊ ဆင်စွယ်ထွန်များ ပေးသနားခြင်း ခံခဲ့ရလေသည်။

အနောက်ဘက်တိုက်နယ်သည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင်ပင် မှေးမှိန် ပျောက်ကွယ်ခဲ့ဟန် တူလေသည်။

(၄၂) ဆင်ကျည်တိုက်

နေမျိုးသီရိကျော်ထင်

နေမျိုးသီရိကျော်ထင်သည် မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် ဆင်ကျည်တိုက်ဝန် အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၇၆၉-ခု စန္ဒပူရီမှ သမီးကညာဆက်သသည့်အခမ်း အနားကို ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သည်။

ရွှေတောင်နန္ဒသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးလှဖြစ်ပါသည်။ စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် အစောပိုင်း ကာလတွင် ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရပြီး နောင်တွင် ဝန်ထောက် ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရလေသည်။ ဆင်ကျည်ဝန်ထောက်ဟု အမည်တွင်ခဲ့၏။ ရွှေတောင်နန္ဒသူသည် မွေ့နှုန်းရကန်၊ ငွေတောင်ရကန်များကို ရေးစပ်သီကုံးခဲ့သည့် စာဆိုပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

စိန္တ ကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဩဖြစ်ပါသည်။ ၁၇၃၆-ခုတွင် ဗဒုံနယ် မောင်းထောင် ရွာ၌ ဦးဇေယျနှင့် တွင်းသင်းမင်းကြီးဦးထွန်းညို၏အစ်မ ဒေါ်ပုတို့မှ ဖွားမြင် ခဲ့၏။ ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် မိုးတားမြို့စား ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှု ထမ်းခဲ့သည်။ ဦးဩနှင့် ဇနီး ဒေါ်ကေးတို့တွင် ဦးအိုဆိုသူ သားတစ်ဦးရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပိန်ဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်းနန်းတက်စတွင် ဆင်ကျည် တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ တိုက်ဝန်ဦးပိန်တွင် မိအိုးဆိုသူသမီး တစ်ဦးလည်းရှိပါသည်။ ဗဒုံမင်း၏ကိုယ်လုပ်တော် သီရိနန္ဒာ(ရှင်မင်းကြွယ်)၏ ဖခင် ဆင်ကျည်တိုက်ဝန် နေမျိုးသီရိဇေယျကျော်ထင်ပင် ဖြစ်ဟန်တူ၏။

စိန္တ ကျော်သူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှဲဖြစ်ပါသည်။ စိန္တ ကျော်သူဦးဩနှင့် ဘွဲ့မည်ရည် တူညီပြီး ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရ ပါသည်။ ဦးရွှဲသည် မြေတိုင်းဝန်၊ မြစ်စဉ်ဝန်ရာထူးများဖြင့်ပါ တာဝန် ထမ်းရွက်ခဲ့ပြီး အိန္ဒိယသွားသံအဖွဲ့ကိုပါ ဦးဆောင်ခဲ့ရသူဖြစ်၏။

ရွှေတောင်နန္ဒကျော်စွာ

ရွှေတောင်နန္ဒကျော်စွာသည် ၁၈၁၉-ခု စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

(၄၃) မဟာဒါန်တိုက်

မဟာသီရိဥတ္တမကျော်ထင်

မဟာသီရိဥတ္တမကျော်ထင်သည် မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် မဟာဒါန် တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူသည် ၁၇၆၉-ခု၊ စန္ဒပူရီသမိကညာဆက် အခမ်းအနားကို တက်ရောက်ခဲ့ရပြီး ငွေသား ၁၀၀နှင့် ခါသာအုပ် ၁ လက်ဖွဲ့ ပေးအပ်ခဲ့လေ၏။

မဟာကျော်ထင်စည်သူ

မဟာကျော်ထင်စည်သူသည် စဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် မဟာဒါန်တိုက်ဝန် ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဒါန်တိုက်ဝန်၏ တိုက်တွန်းချက်ကြောင့် လေးထပ်ဇေတ ဝန်ကျောင်းတော်တည်ဆောက်၍ “ဗိမာန်ရွှေဘုံ”ဟု အမည်သမုတ်ခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းတစ်စောင်၌ တွေ့ရှိရ၏။

သီရိဇေယသင်္ကြံ

အမည်ရင်းမှာ ဦးခဲဖြစ်ပါသည်။ ဗဒုံမင်း၏ ၁၇၈၃-ခု နန်းသိမ်းပွဲ အပြီးတွင် မဟာဒါန်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

နေမျိုးဇေယကျော်ထင်

နေမျိုးဇေယကျော်ထင်သည်လည်း ဗဒုံမင်းလက်ထက် မဟာဒါန်တိုက် ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ရွှေစလွယ် (၉)သွယ် ပေးသနားခြင်းခံရလေသည်။ နေမျိုးဇေယကျော်ထင်သည် ၂၉ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် ကွယ်လွန်သွား၏။

သီရိဇေယသင်္ခယာ

သီရိဇေယသင်္ခယာကို ၅ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၀ နေ့တွင် မဟာဒါန်တိုက်ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။

လက်ယာရွှေတောင်

စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စ ၆ ဇွန် ၁၈၁၉ နေ့တွင် လက်ယာရွှေတောင်ကို မဟာဒါန်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။ လက်ယာရွှေတောင်သည် ၆ စက်တင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့တွင် အဆောင်အယောင်များ ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလေသည်။

သီရိမဟာသီဟသူ

အမည်ရင်းမှာ ဦးသာဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက်တွင် မဟာဒါန် တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ဦးသာတွင် မိရွှေအိမ်ဆိုသူ သမီးတစ်ဦးလည်း ရှိလေသည်။

(၄၄) တောင်ဘက်တိုက်

နေမျိုးကျော်ထင်သင်္ခယာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးဘွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ဦးဘွယ်သည် ကုန်းဘောင်ခေတ် ဦးကာလတွင် တောင်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ရန်ခွင်းကျော်၊ တုရင်သီဟကျော်၊ သီဟရာဇာသင်္ကြံ၊ နေမျိုးဇေယသင်္ကြံ၊ နေမျိုးကျော်ထင် သင်္ခယာဘွဲ့များ ရရှိခဲ့၏။

နေမျိုးသီရိဇေယသင်္ခယာ

နေမျိုးသီရိဇေယသင်္ခယာသည် မြေဒူးမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ဘက် တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၇၆၉-ခု၊ စန္ဒပူရီသမီးကညာဆက် အခမ်း အနားတွင် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ရလေသည်။

နရာပျံစ

၁၇၈၃-ခု၊ ဗဒုံမင်းနန်းသိမ်းပွဲအပြီးတွင် နရာပျံစကို တောင်ဘက်တိုက်ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့၏။

ဒုရင်မှန်သူ

ဒုရင်မှန်သူသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက် နရာပျံစ ကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် တောင်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။ သူသည် မင်းကျော် ရွှေတောင်၊ မင်းကြီးနန္ဒကျော်ထင်ဘွဲ့များ ရရှိခဲ့၏။

သီရိဇေယနော်ရထာ

သီရိဇေယနော်ရထာသည် ၁၅ မေ ၁၇၈၄ နေ့တွင် တောင်ဘက်တိုက်ဝန် အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။

မင်းလှစည်သူ

သီရိဇေယနော်ရထာကို ဆက်ခံလျက် ၂ အောက်တိုဘာ ၁၇၈၅နေ့တွင် မင်းလှစည်သူ တောင်ဘက်တိုက်ဝန်ဖြစ်လာခဲ့၏။

ရွှေတောင်ပျံချီ

ရွှေတောင်ပျံချီသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ဘက်တိုက်ဝန် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်ခဲ့၏။ ၂၁ နိုဝင်ဘာ ၁၇၉၉ နေ့တွင် ရွှေတောင်ပျံချီ ကို မိတ္ထီလာမင်းသမီးဝန်အဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခန့်ထားခဲ့လေသည်။

လက်ျာပျံချီ

တောင်ဘက်တိုက်ဝန် လက်ျာပျံချီနှင့်ပတ်သက်၍ ၄ အောက်တိုဘာ ၁၈၀၆ နေ့တွင် အဆောင်အရွက်များ ပေးသနားခြင်းခံရကြောင်းကိုသာ သိရှိ ရ၏။

ဗဒုံမင်းလက်ထက် တောင်ဘက်တိုက်ဝန်

ဗဒုံမင်းလက်ထက်တွင် တောင်ဘက်တိုက်ဝန်၏အိမ်သို့ သူခိုး(၁၀)ဦး ကျော်တက်ရောက်ခိုးယူသည့်အမှုတစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ တောင်ဘက်တိုက်ဝန် သည် သူခိုးများအား ရှာဖွေဖမ်းဆီးနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် တိုက်စာရေးအဖြစ် ရာထူးချထားခြင်းခံခဲ့ရ၏။ အခိုးခံရသည့် ဥစ္စာပစ္စည်းတန်ဖိုးကို သွေးသောက်ကြီး တို့မှပေးလျော်စေပြီး ပေါ့လျော့သူ ကင်းအစောင့်များကိုလည်း ကြိမ်ဒဏ်ငါးချက်စီ အပြစ်ပေးခဲ့ကြောင်း ၁၂ မတ် ၁၈၁၂ နေ့အမိန့်တော်တွင် ဖော်ပြပါရှိလေသည်။

ရာဇရွှေတောင်

အမည်ရင်းမှာ ဦးပါရောက်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်တော်ပါမြင်းဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်လျက်ရှိရာမှ ၁၈၁၉-ခု စစ်ကိုင်းမင်းနန်းတက်စတွင် တောင် ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရ၏။ ဦးပါရောက်သည် ငရနဲအတွင်းဝန် ဦးဩ၏သား ဖြစ်ပါသည်။ ၃ နိုဝင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ စစ်ကိုင်းမင်း၏ ဥကင်သ မင်္ဂလာအပြီးတွင် “နေမျိုးမင်းလှ”ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။

၁ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၁၉ နေ့ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် တောင်ဘက်တိုက်ဝန် နေမျိုးမင်းလှ လိုက်ပါစစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။ ဦးပါရောက်သည် မြဝတီမင်းကြီး ဦးစအား ပညာရှင်တစ်ဦးအနေဖြင့် လေးစားရိုခိုးထိုက်ပါကြောင်း ပြောကြား ခဲ့ရာ မြဝတီမင်းကြီးက “နောက်တော်ပါ၊ မြင်းနာဝန်ပြောက်၊ စောပါရောက် ညို၊ ရန်တင်းငယ်ခြေ၊ နောင်ကြီးဆွေစစ်မြေမျိုးကို၊ ဖူးထိုက်စွာဘိ” ဟု သဖြန် တစ်ပုဒ် ရေးစပ်သီကုံးခဲ့၏။ ဦးပါရောက်သည် နောင်တွင် မင်းကြီး မဟာသီဟ သူရဘွဲ့နှင့် ကျိဝန်၊ အတွင်းဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရလေသည်။

နေမျိုးကျော်ထင်နော်ရထာ

အမည်ရင်းမှာ ဦးရေးဖြစ်ပါသည်။ ဦးရေးသည် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲကာလအတွင်း တောင်ဘက်တိုက်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိပါသည်။ ၈ မတ် ၁၈၂၆ နေ့တွင် တောင်ဘက်တိုက်ဝန် နေမျိုးကျော်ထင်နော်ရထာအား အဆောင်အရွက်များ ပေးသနားခဲ့၏။

မင်းကျော်ဇေယသု

အမည်ရင်းမှာ ဦးကေးဖြစ်ပါသည်။ တောင်ဘက်တိုက်ဝန်ဦးရေးအား ဆက်ခံခဲ့သူဟု မှတ်ယူရပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ(၁)

ပုသိမ်မြို့ဝန်ခန့်အမိန့်တော်

ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ရေမြေအရှင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း သခင် ဆင်ဖြူများရှင် လက်နက်စကြာသခင် အရှင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်ကို ပုသိမ်မြို့ဝန် ခန့်တော်မူသည်။ ကင်းဖျားနိုင်ငံတော် မြို့ကြီးပြကြီးဖြစ်သည်။ ရာဇဝတ်တော်အရေးအကြောင်း ခိုင်လုံအောင် မြို့စောင့် ရဲမက် လက်နက်ကိရိယာ ဆေး ကျည်စေ့ အစည်း အကြပ်နှင့် ခန့်ထားစောင့်နေရမြဲဖြစ်သည်။ မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်သည် လည်း ဓမ္မဝတ် ရာဇဝတ် လောကဝတ်ကို နားလည်ကျွမ်းသိ ထောက်ထား ဆင်ခြင်နိုင်သသူ ယုံမှတ်သနားတော်မူသည့် ကျွန်တော်မျိုးဖြစ်၍ အုပ်ချုပ်စီရင် စီမံမည် မြို့ဝန်ခန့်တော်မူသည်။

ငါ့အမိန့်တော်ကို အမြဲဦးထိပ်ရွက်၍ ပုသိမ်မြို့သို့ရောက်လျှင် နိုင်ငံတော် ပုသိမ်မြို့တွင် ဘုရားရှင်သာသနာတော် ထွန်းပပွင့်လင်းကြောင်း၊ ငါအရှင် ဧကရာဇ်မင်းမြတ် အကျိုးစီးပွားတော်များ၍ သားတော်အစဉ် မြေးတော်အဆက် ခိုင်ခံ့မြဲမြဲလျက် ပြည်သူတကာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ငြိမ်းချမ်းသာယာ စည်ပင်စေကြောင်းများနှင့် ကြပ်ကြပ်တည်းတည်းစီရင်။ ပုသိမ်မြို့မှာ လက်နက် ကိရိယာ ဆေး ကျည်စေ့များကို မီး ထင်း မိုးရေ လုံခြုံအောင် ရဲမက်လက် နက်ကိုင်တို့ကိုလည်း အရေးရှိလျှင် အလျင်ရလွယ်အောင် အကြီးအကြပ်တို့ ကို မပြတ်နှိုးဆော်။ ပုသိမ်မြို့မှစ၍ အရံမြို့ကျေးရွာများကို ငြိမ်းချမ်းသာယာ စည်ပင်၍ လုပ်စား ဆောင်စား စီးပွားဖြစ်အောင် မြို့စား ရွာစား ခေါင်း အကြီးအမှူး စာရေးတို့ကိုလည်း အရည်ထမ်းဆောင်နိုင်အောင် မစ။

ပုသိမ်မြို့သည် လမ်းဦးကင်းဖျားမြို့ရွာဖြစ်သည်။ လမ်းခရီးဆိုင်သင့်ရာ ကင်းအစောင့်အနေအထား သေချာအောင်ထား။ ကင်းတော်အစောင့်အနေ တို့သို့လည်း မပြတ်ကြည့်ရှု စုံစမ်းစေ။ အထူးအထွေ ကြားသိထင်မြင်လျှင် ရာဇဝတ်တော်အရေးအကြောင်း မလစ်မလပ်စေရ။ မြို့ဝန်စစ်ကဲတို့နှင့် ကြပ် ကြပ်တည်းတည်း စစ်ကြောစီရင်။ ရွှေပဝါးတော်အောက် အစီရင်ခံခွင့်ရှိလျှင် လည်း လွတ်တော်မှာ အစီရင်ခံ။ ပုသိမ်မြို့မှစ၍ အဝင်အပေါ် မြို့ကျေးရွာ

သူကြီး မြေတိုင်ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် အကျိုးတော်မရှိသည့်အရာ ရာဇဝတ်နှင့်ဆန့်ကျင်သည့် အကြံအစည် အပြောအဆို အမူအရာများကို ပြုကျင့်သည်။ ညဉ့်နေအသွားအလာ အပေါင်းအဖက်မတော် ပေါက်ပြပေါ်ထွက်သည်။ သေရည်သေရက် ကဇော် လှော်စာစိမ် ဘင်းဘိန်းချက်လုပ် သောက်စား၍ သားကြီးငါးကြီးများကို သတ်ညစ်ရောင်းစား ပြုကျင့်သည်။ သို့အချက်မှစ၍ လူဆိုး လူသွမ်း သူခိုး စားပြ လျှပ်စား ပေါက်စား လူစိမ်း လူရွမ်း မပေါ်မရှိစေရ။ ပေါ်ရှိတွေ့မြင်လျှင် မထွက်မလွတ်ရအောင် ဖမ်းဆီး၍ ရာဇဝတ် အပြစ်အလျောက် အင်ကိုထောက်၍ နောင်မဝံ့အောင် ကွပ်ညှပ်စီရင်။

မြို့ရွာတွင် ကျွန်တော်မျိုးဆင်းရဲသားတို့ တရားစကား အယုက်အတင် ရှိလျှင်လည်း မပွားမများစေရ။ ကြီးသည့်စကားကို ငယ်အောင်၊ ငယ်သည့်စကားကို ပပျောက်အောင် ဂတိသို့မလိုက် စီရင်။ ကုန်သည် တဲကားမှစ၍ မြို့ရွာတွင် ကျွန်တော်မျိုးဆင်းရဲသားတို့ ဆိုင်ကနားနှင့် ရောင်ဝယ်သူတို့ မှာလည်း အလေး တောင်း တင်း စဉ်း ချိန်ခွင်များကို တံဆိတ်ခပ်မှတ်ပေး အပ်သည့်အတိုင်းသာ တညီတညွတ်တည်း သုံးဆောင်ရောင်းဝယ်ကြစေ။ ရွှေဖဝါးတော်အောက် ပို့ဆက်မြဲ အရာတော် ဘဏ္ဍာတော်များကို ဆက်သွင်း ချိန်ကာလရောက်လျှင်လည်း မြို့ဝန် စစ်ကဲ နားခံ မြို့စာရေးတို့ အစုံအညီ ပြသ ကြည့်ရှုပြီးလျှင် စာရင်းကျယ် စာရင်းချုပ်နှင့် အကြီးအကြပ် ခန့်မြဲခန့်၍ ရွှေဖဝါးတော်အောက် ဆိုင်ရာ ဆက်သွင်းရမည်။ အလုံးစုံစီရင်ခန့်ထားရန် ရှိသည်ကို ရှေးရိုးအစဉ်ရှိသည့်အတိုင်း ပေးအပ်သည့် အမိန့်တော်မှတ်စာ အရကို ထောက်၍ ကျေးဇူးသစ္စာတော်နှစ်ပါးကို စောင့်သိရိုသေစွာ စစ်ကဲ နားခံ မြို့စာရေးတို့နှင့် တညီတညွတ်တည်း ရုံးတော်တွင် ခန့်ထားစီရင်။

နောက်ဆက်တွဲ(၂)

မှတ္တမမြို့ဝန်ခန့် အမိန့်တော်

ဘုန်းတော် အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ရေမြေအရှင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း သခင် ဆင်ဖြူများရှင် လက်နက်စကြာသခင် အရှင် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ မင်းရဲသီဟသူကို မြို့ဝန် ခန့်တော်မူသည်။ မှတ္တမမြို့သည် အရံခရိုင် ၃၂-မြို့ တစ်ဆယ့်နှစ်စာ ကျေးရွာနှင့် ယိုးဒယား၊ ပသျှူး၊ ပသီကုလားတို့ ပေါက်ရောက်လာသည့် နိုင်ငံတော် မြို့ကြီးပြကြီးဖြစ်၍ ရာဇဝတ်တော်အရေးအကြောင်း ခိုင်လုံအောင် မြို့စောင့်ရဲမက် လက်နက်ကိရိယာဆေး ကျည်စေ့များကို မီး ထင်း မိုးရေ လုံခြုံအောင်၊ အစည်းအကြပ်နှင့် လံဖျား ကင်းများ ကြည်းရေဆိုင်ရာ ကင်းတပ်မှူးခန့်၍ သေချာခိုင်လုံအောင် စောင့်နေရမြဲဖြစ်သည်။ မင်းရဲသီဟသူသည် မေ့ဝတ် ရာဇဝတ် လောကဝတ် ကျွမ်းသိနားလည် ထောက်ထား ဆင်ခြင်နှိုင်းဆယ့် ယုံမှတ်သနားတော်မူသည့် ကျွန်တော်မျိုးဖြစ်၍ အုပ်ချုပ်စီရင်စိမ့်မည် မြို့ဝန်ခန့်တော်မူသည်။

ငါ့အမိန့်တော်ကို အမြဲဦးထိပ်ရွက်၍ မှတ္တမမြို့သို့ရောက်လျှင် နိုင်ငံတော် မှတ္တမမြို့တွင် ဘုရားရှင်သာသနာတော် ထွန်းပပွင့်လင်းကြောင်း၊ ငါအရှင် ဧကရာဇ်မင်းမြတ် အကျိုးစီးပွားတော်များ၍ သားတော်အစဉ် မြေးတော်အဆက် ခိုင်ခံ့မြဲမြဲလျက် ပြည်သူတကာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ငြိမ်းချမ်းသာယာ စေကြောင်းများနှင့် ကြပ်ကြပ်တည်းတည်းစီရင်။ မှတ္တမမြို့တော်မှာ တံခါးလှေခါးမှစ၍ လက်နက်ကိရိယာ ဆေး ကျည်စေ့များကို မီး ထင်း မိုးရေ လွတ်အောင် မြို့စောင့် ရဲမက် လက်နက်ကိုင်တို့ကိုလည်း အရေးရှိလျှင် အလျင်ရလွယ်အောင် အကြီးအကြပ်တို့ ကို မပြတ်နှိုးဆော်။

မှတ္တမမြို့မှစ၍ အရံ ၃၂-မြို့ တစ်ဆယ့်နှစ်စာ ကျေးရွာများကိုလည်း ငြိမ်ဝပ်သာယာစည်ပင်၍ လုပ်စား ဆောင်စားဖြစ်အောင် မြို့စား ရွာစား မြင်းခေါင်း သွေးသောက်ကြီးအကြီးအမှူး စာရေးတို့ကိုလည်း အမှုတော်ကို အရှည်ထမ်းကုန်နိုင်အောင် မစ။ ယိုးဒယား ပသျှူး စသည်တို့အကြောင်းအရာကို လမ်းခရီးဆိုင်သင့်ရာရာ ကင်းစောင့်ကင်းနေ သေချာအောင်ထား။ ဘုမ္မဂီရိ၊ ဣန္ဒဂီရိမှစ၍ အစောင့်အနေ ကြည်းရေဆိုင်ရာထားသည့် ကင်းတပ်မှူးသို့

မပြတ်ကြည့်ရှုစုံစမ်းစေ။ အထူးအထွေ ကြားသိထင်မြင်လျှင် ရာဇဝတ်အရေး
ကြောင်း မလစ်မဟင်းရအောင် ကြပ်ကြပ်စီရင်။

ရွှေဖဝါးတော်အောက် အစီရင်ခံခွင့်ရှိလျှင် ဝန်တို့မှာ အစီရင်ခံ။
သူခိုး စားပြု လျှပ်စား ပေါက်စား မပေါ်မရှိစေနှင့်။ ပေါ်ရှိတွေ့မြင်လျှင်
ရာဇဝတ်အလျောက် သတ်တန်သင့်သူကိုသတ်၊ ဖြတ်တန်သင့်သူကိုဖြတ်၊
မြို့နေရွာသားတို့မှာလည်း အလေး တောင်း တင်း စဉ်း ချိန်ခွင့်များကို
တံဆိပ်ခတ်မှတ် ပေးအပ်သည့်အတိုင်း တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်းသုံးစေ။

မုတ္တမြို့အဝင် ၃၂-မြို့ တစ်ဆယ့်နှစ်စာ ကျေးရွာများတွင် မောလဝ
၃၇-ကြီးသား ဓနက်ပလာဆင် အမှုထမ်းတို့မှာ အသုံးတော်ရ နှစ်စဉ်
ဆက်မြဲ ဆင်၊ ရွှေခွန်၊ ငွေခွန်၊ မတ်စေခွန်၊ ဇာတိပျိုလ်ရိုးကို စိမ်းမျိုး ယိုးမျိုး
စိပွားတော် ဘဏ္ဍာတော်ဆိုင်သင့်သမျှကို မယိုမယွင်း မလစ်ဟင်းရ။ ဟုတ်မှန်
သည့်အတိုင်း စာရေးကြီးတို့ကို စစ်ကြောရေးမှတ်စေ၍ မုတ္တမြို့ရှိ တင်းကုပ်
တော်၊ တိုက်တော်၊ ကျီတော်ကျတော်များမှာ သွင်းထားစေ။ ဆင်တော်မှစ၍
ရွှေခွန်၊ ငွေခွန်၊ မတ်စေခွန်ငွေ ရွှေဖဝါးတော်အောက် ပို့ဆက်ရမြဲ ဘဏ္ဍာတော်
များကို ဆက်သွင်းချိန်ကာလရောက်လျှင် စာရင်းကျယ် စာရင်းချုပ်နှင့်
အကြီးအကြပ် ခန့်မြဲခန့်၍ ပို့ဆက်စေ။ မြို့ရေးရွာမှစ၍ အလုံးစုံ စီရင်ခန့်ထား
ရှိသည်ကို ရှေးရိုးအစဉ်ရှိသည်အတိုင်း ကျေးဇူးသစ္စာတော်နှစ်ပါးကို စောင့်သိ
ရိုသေစွာ စစ်ကဲတို့နှင့် ရုံးတော်တွင် တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း ခန့်ထားစီရင်။

နောက်ဆက်တွဲ (၃)

သာယာဝတီမြို့ဝန်အား အဆောင်အရွက်ပေးအမိန့်တော်

အောက် သာယာဝတီမြို့ဝန်အရာကနုတ်၊ ရွှေဖဝါးတော်အောက်
လာစေ။

မဟာမင်းလှသမန္တ ကျော်ထင်ကို သာယာဝတီမြို့သူကြီးမြို့ဝန်ခန့်၊
သာယာဝတီမြို့ကို ကျိဝန်အတွင်းဝန်မင်းကြီး မင်းလှမဟာမင်းထင်က အုပ်
ထိန်းစေ။ ။

သာယာဝတီမြို့သူကြီးမြို့ဝန် မဟာမင်းလှသမန္တ ကျော်ထင်ကိုသာ
သာယာဝတီမြို့မှာ မြို့သူကြီးမြို့ဝန်အရာနှင့် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်သည့်
အတွင်း ဗောင်းကတ္တီပါနီ ရွှေသားပန်းဥ၊ တမာရွက်ထောင်ဥ၊ ဘွဲ့သင်းကျစ်
တပ်၊ ရွှေနားတောင်းကြက်ရင်အနားဆူ ၂ထပ်၊ ကတ္တီပါဝတ်လုံဘဲရံရွှေဖျင်
ဒိတဆင့်တပ်၊ ဘွဲ့ဖြူရွှေမြိတ်ဂံ၊ ရွှေစလွယ် ၁၂သွယ်၊ မော်တိုရွှေပိန်းရွှေကုံး
စိန်တောင်ဥ၊ ရွှေထိပ် ရွှေထွတ် ငှက်မနားစိန်ပွင့် ၁၂၊ ပါးကာ နားကာ
ရှေ့ကာ နောက်ကာ၊ မောက်ပါလည်ကွေး ကတ္တီပါနီယက်ပျားသတ်၊ မျဉ်းတို
ကတ္တီပါစိမ်းယက်ပျားသက်၊ မျဉ်းရှည်ကတ္တီပါနီယက်ပျားသက်၊ ကွဲခွက်
လွှက်အိုးတကောင်း ပိတ် ၈ ထောင့်ပယင်းတပ်၊ ကွဲလိပ်၃မြွာပယင်းတပ်၊
ငွေထွေးအင်ထားအဆောက် ကတ္တီပါနက်မွမ်းရင်းပျား ခွေးမခွေးငယ်၊ သမ္ပတ်
ရတနံ၊ ရွှေသားကျောက်အိမ်ပါ ကတ္တီပါနက်မွမ်းရင်းပျားခွေးမ သမ္ပတ်ရတနံ၊
ရွှေသားကျောက်အိမ်ပါထီးနီ ရွှေညောင်ရွက်တဆင့်၊ ညောင်ရွက်ရေ ၁၂၊
အချက်အထွတ် ရွှေကျိုင်း ရွှေကွတ် ၁၊ ထမ်းစင်တလဲ ၉ ဝန်း ဘိနပ်ကုလား
ပန်းအိမ်ညောင်ရွက်၊ အတွင်းကုလား ပန်းဘောင်းထိပ်ဘယောင်းပွင့် ခါးပန်း
ကမ္ပတ်ကြာနုတမြို့ခြူးကြက်ရင်ကုလား ပန်းအိမ်ညောင်ရွက်အတွင်း ကုလား
ပန်းတောင်းကျေးစေတိုင်၊ အဖြေမြင်းနား၊ လျှောက် ၅ ဝန်း၊ ထုပ် ၃ ဝန်း
ထုပြောက်အနီသုတ်၊ ခါးပန်းစက်မှာ လက်ဝဲလက်ယာ ၃ ဝန်းစီ နောက် ၂
ဝန်း ရှေ့ ၁ ဝန်းစက်အတွင်းဆင်စွယ်ကြယ်၊ စက်နားညောင်ရွက်ဆင်စွယ်၊
ကြက်ရင်ကုလား ပန်းအိမ်ဆင်စွယ် ၂ တန့်၊ လည်သီးဆင်စွယ် မှော်သေးကျေး
စေတိုင်ဆင်စွယ်ထပ်၊ ဘောင်းထိပ်ဘယောင်းပွင့်ချက်ဆင်စွယ် မြင်းကကိုင်း

ညောင်ရွက်ရ၊ သမ္ဘရာခွံယက်ဘောက်က တောင်ဆွဲ၊ ဇက်ပကာ ရွှေဝေါပိန်းနင်း
 နင်းသိပ်အိမ်မြောင်ရင်ပတ်ကွင်း ငွေဝေါကာ တောင်ရွှေရေးဇာမရီရုပ်ပန်းခက်
 ကိုက်၊ အနားသံငံရွှေပိန်းဥက္ကောင်းထိပ် ဆောင်းမြီးပြန်းရင် ပတ်သက္ကလတ်
 ကြိုး ရွှေကြယ်ထပ်၊ စီးနီးသက္ကဒါန်သက္ကလတ်တင် ရမ်းစက်ရွှန်း ၃ ဆင့်၊
 ဆင်ပေါင်းဝန်းအထွတ် ရွှေ၊ အမိုးအနက်ကာ တောင်ရွှေရေး တစု အနီ ၂
 စု၊ ကခွက် ရွှေ တစု အနီ ၂စု၊ ရဲက ခွက်အနီ၊ ကာတောင်ရွှေ တစု အနီ
 ၂စု အလံကျည် လုံကျည်အဖျား ရွှေသံ ငှံ ဆင်သက္ကလတ်ကြိုးလုံးနီ စည်
 နီ ရစည်ပုတ် ၁၊ ပုံသာ ၁၊ ငွေနှံကြီး ၁၊ ငွေနှံငယ် ၂၊ ခရာ ၁၊ လင်းကွင်း
 ၁၊ လှော်ကားဦးငှက်ပျံရုပ် ၄၊ ပဲ့ငှက်ပျံရုပ် ၆၊ ဆံထုံးတဘက်က ရုံထုံး
 ပရိတ်ခြည် ၃ဆင့် ခင်တုရင်အမိုးအုံးနီပဲ့ဘိတုတုရင်လှိုင်တိုင်၊ ထောင့်ဖြေပန်းဆုပ်၊
 ကြေး ကြိုး ငွေကတော့၊ အောင်းနီ ဦးတပွင့် ပဲ့ပွင့်၊ တက်မအနီ လှော်
 တက်ဖြူ သနားတော်မူသည် စာချွန်ရေးမြီးရေး၍သွင်း။ ။

၎င်းကိုထီးပေး

သာယာဝတီမြို့သူကြီးမြို့ဝန်၊ မဟာမင်းလှသမန္တကျော်ထင်ကို သာယာ
 ဝတီမြို့သူကြီးမြို့ဝန်အရာနှင့် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်သည့်အတွင်း ရွှေထီး
 သနားတော်ခံစေ။

သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-ခု၊ သတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၄ ရက်နေ့ နားခံပြော
 ကြီးမှူး တွင်ပြန်။ ။

နောက်ဆက်တွဲ (၄)

မိုးကောင်းမြို့ဝန်အားအဆောင်အရွက်ပေးအမိန့်တော်

ငသာကို မိုးကောင်းမြို့ဝန်အရာကနုတ်၊ ရွှေဘဝါးတော်အောက်
 ရောက်လာစေ။

မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်ကို မိုးကောင်းမြို့ဝန်ခန့်၊ မင်းကြီးမဟာ
 မင်းလှမင်းထင်ကို မိုးကောင်းကောင်းမြို့မှာ မြို့ဝန်အရာနှင့် အမှုတော်ကို
 ထမ်းရွက်သည့်အတွင်း ဗောင်းကတ္တီပါနီ ရွှေသားပန်း ၁၂၊ တမာရွက်ထောင်
 ၁၂၊ ဘွဲ့သင်းကျစ်တပ်၊ ရွှေနားတောင်းမီးထွင်း ကတ္တီပါဝတ်လုံဘဲရံ ရွှေပျင်
 ဒိတဆင့်တပ်၊ ဘွဲ့ဖြူရွှေမြိတ်ဂံ၊ ရွှေစလွယ် ၁၂ သွယ်၊ မောက်တိုရွှေပိန်း၊
 ရွှေကုံးစိန်တောင် ၁၂၊ ရွှေထိပ်ရွှေထွတ် ငှက်မနားစိန်ပွင့် ၁၂၊ ပါးကာ
 နားကာ ရှေ့ကာ နောက်ကာ၊ မောက်ရူပါလည်ကွေး ကတ္တီပါနီ ရွှေယက်
 ပျားသတ်၊ အတွင်းရွှေကြက်သွန်မြိတ်သတ်၊ မျဉ်းတိုကတ္တီပါစိမ်း ရွှေယက်
 ပျားသတ်၊ အတွင်းရွှေကြက်သွန်မိတ်သတ်၊ မျဉ်းရှည်ကတ္တီပါနီ ရွှေယက်ပြားသတ်
 အတွင်းရွှေကြက်သွန်မြိတ်သတ်၊ ကွဲးခွက်လွှက်အိုး တကောင်းပိတ် ၈ ထောင့်၊
 ပယင်းထပ်၊ ကွဲးလိပ်ဥဖြာပယင်းထပ်၊ ငွေထွေးအင်၊ သက္ကလတ်အုံဝန်း၊
 ရွှေပေခမောက်၊ ထားခွေးမခွေးငယ်၊ နောက်ပိတ်ပတ္တမြားစီအိမ်မည်သရိမွမ်း၊
 သမ္ပတ်ရတနံ၊ ပတ္တမြားစီ၊ ရင်းပြားသက္ကဒါန်ငှံ၊ ပတ္တမြားစီဆွဲကြိုးပုဒရက်၊
 ကတော့၊ လက်ပန်းကွင်း၊ အနားပတ္တမြားတရစ်စီ၊ ထီးနီရွှေညောင်ရွက် ၃
 ဆင့်၊ ညောင်ရွက်ရေ ၃၆၊ အချက်အထွတ် ရွှေ၊ အရိုးရွှေကြိဆစ်၊ ကျိုင်း ၂၊
 အချက်အလွတ်ရွှေ၊ အအုံအရွက်အရိုးအနီသုတ်၊ ထမ်းစင်ခွက် ခါးပန်းစက် ၈
 ထောင့်၊ အတွင်းကြာချက်ကြယ်၊ ကြာနုတဆင့်၊ ကမ္ပတ် ၄ ရွက်၊ မှော်အကြား
 သံပွင့်ကြက်ရင်ကုလား ပန်းကျေးစေတိုင် အဖြေမြင်းနားအုံထားဘက်ဝန်း၊
 မြင်းမိုရ်ကျေးစေတိုင်၊ ဘိနပ်ကုလားပန်းအိမ်အတွင်း ညောင်ရွက်၊ အနား
 မကျည်းရွက်၊ ဘောင်းထိပ်သံပွင့်၊ ပန်းလှကြာအတွင်း ညောင်ရွက်အနားမကျည်း
 ရွက်၊ အနီမြင်ကကိုင်ညောင်ရွက် ၇၊ သမ္ဘရာခွံယက်ဘောက်က ကောင်ဆွဲ၊
 ဇက်ပါကာရွှေဝေါပိန်းနင်းနင်းသိပ် အိမ်မြောင်ရင်ပတ်ကွင်းငွေဝေါကာ တောင်
 ရွှေရေးဇာမရီရုပ်ပန်းခက်ကိုက်၊ အနားသံငံရွှေပိန်း၊ ဥက္ကတ်ထိပ်ဆောင်းမြီးပြမ်း

ရင်ပတ်၊ သက္ကလတ်ကြီး၊ ရွှေကြယ်တပ်၊ စီးနီးသက္ကဒါန် သက္ကလတ်တင်ရမ်း၊ စက်ရွန်း၊ ဥဆင့် ဆင်ပေါင်းဝန်းအချက်အထွတ် ရွှေ၊ အမိုးရွှေ တစု၊ အနီ ၂စု၊ ကာတောင်ရွှေပြည့်ရေး၊ ကခွက်ရွှေတစု၊ အနီ ၂စု၊ ရဲကခွက် ရွှေတစု အနီ ၂စု၊ ကာတောင်ရွှေပြည့်ရေး၊ အလံကျည်လုံကျည်အဖျား ရွှေခိဆင်ကြီး သက္ကလတ်ဘဲကွပ်၊ စည်နီရ၊ စည်ပုတ် ၁၊ ပုံသာ ၁၊ လင်းကွင်း ၁၊ ငွေနှဲကြီး ၁၊ ငွေနှဲငယ် ၂၊ ခရာ ၁၊ လှော်ကားခိုနန်းငှက်ပျံချုပ်အလယ် ၅ လှုပ်ဆဲထုံး ပရိတ်ခြည် ဥဆင့်၊ ဦးပဲ့တဘက် ပဲ့ဘိတုရင် အနီအမအထွတ်ဝတ်ဆံ ရွှေညောင်ရွက်၊ ရွှေတည်လှင်တိုင်အနီအဖြေပန်းဆုပ်၊ ပုံတိုင်လက်ခတ်အနီ၊ အလံဘဲနီအထွတ်ရွှေ၊ အလံရိုး အလံကျည်အနီသုတ်၊ ခဲကြီးငွေကတော့၊ အောင်းနီ ဦးတပွင့် ပဲ့ပွင့်၊ တက်မအနီ လှော်တက်ဖြူခင် တုရင်အမိုးအုံနီ၊ မှုတ်ရိုးတောက်အနီသုတ်၊ လက်ရမ်းအပြေ ပန်းထုပ်အနီ၊ ပွတ်လုံးအနီသုတ်၊ ဥဆက်အိမ် အိမ်ခြံမြင်းကြမ်းယက်၊ ကမ္မသတ်သနားတော်မူသည်။ စာချွန်ရေးမြဲရေး၍သွင်း။

၎င်းကိုထီးပေး

မိုးကောင်းမြို့ဝန်၊ မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်ကို မိုးကောင်းမြို့မှာ မြို့ဝန်အရာနှင့် အမှုတော်ကိုထမ်းရွက်သည့်အတွင်း ရွှေထီးသနားတော်ခံစေ။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ၄ ရက်နေ့၊ နာခံစမြောင်မျိုးတွင် ပြန်။ ။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

(က) စာအုပ်စာတမ်းများ

ကျော်စောလှ၊ ဦး၊

ကျွန်တော်သိသော စန္ဒာမုနိဘုရားကြီး သမိုင်း၊ ဝင်းရွှေစင်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၂။

ကျော်ရှင်း၊ မောင်၊

ဝန်းသိုစော်ဘွားဦးအောင်မြတ်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၃။

ကြင်မောင်၊ ဦး၊ မေဗာစရိယ၊

ကျိုက်ကလွန်ဗုဒ္ဓန်း ဓနုဖြူသမိုင်း၊ စိန်ကြည်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၉။

ကြန်၊ ဒေါ်၊ (မဟာဝိဇ္ဇာ)၊ (တည်း)

ရတနာသိင်္ခမြို့ထွက် ရဲတင်းမော်ကွန်း မြန်မာ့သမိုင်းကော်မရှင် ကျမ်းစဉ် ၄၊ ဗဟိုပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈။

။

ဘင်္ဂလားသွားစာတမ်း၊ မြန်မာ့သမိုင်းကော်မရှင်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၃။

ခင်ခင်စိန်၊ ဒေါ်၊ (မဟာဝိဇ္ဇာ) (တည်း)

အလောင်းမင်းတရားအမိန့်တော်များ၊ မြန်မာ့သမိုင်းကော်မရှင် ကျမ်းစဉ် ၅၊ ၁၉၆၄။

ခင်စိန်လှိုင်၊ ယုဝတီ၊

ဗိုလ်ရွှေပြင်၊ ရာကျော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၁။

ခင်မြကြူ၊ ဒေါက်တာ

ကုန်းဘောင်ခေတ် ပြင်သစ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးသမိုင်း၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၆။

ချစ်ဖေ၊ မောင်၊ (မဟာဝိဇ္ဇာ)

တွင်းသင်းစာဆို၊ သတင်းဌာနယုပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၅။

မဲကျော်ဦး၊ ဦး၊

ဆရာတော်ဦးပညာ၏ ဘဝနှင့် စာပေ
အထွေထွေ၊ မြရည်စန္ဒာပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၈။

မောင်မောင်တင်၊ ဦး၊

ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်
ကြီး (ပထမတွဲ)၊ ရတနာမွန်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၉ (စတုတ္ထအကြိမ်)

။

(ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်
ကြီး (ဒုတိယတွဲ)။ လယ်တီမဏ္ဍိုင်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇။

။

ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်
ကြီး (တတိယတွဲ)။ လယ်တီမဏ္ဍိုင်ပုံ
နှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈ (တတိယ
အကြိမ်)။

။

ရွှေနန်းသုံးဝေါဟာရအဘိဓာန် (ပထမ
တွဲ)၊ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ပုံနှိပ်တိုက်၊ သာ
သနာရေးဦးစီးဌာန၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၅။

မောင်မောင်တင်၊ ဦး
(မဟာဝိဇ္ဇာ)

အမှတ်တရပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ရွှေမြို့တော်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈။
(တည်း) မှန်ရှည်တပ်ဆွေတော်စည်၊
စာပေဗိမာန်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၆။

မောင်မောင်သိုက်

တိုင်းရင်းသားယဉ်ကျေးမှုနှင့် သမိုင်းဆိုင်
ရာကွင်းဆင်းစာတမ်းများ၊ တို့တာဝန်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၅။

မောင်သူတ၊

စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဇွဲစာပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၂။

မောင်သော်၊

ကုန်းဘောင်ခေတ်စစ်တမ်း၊ တောက်
တောက်ဝင်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၆။

မင်းဘူးအောင်ကြိုင်၊

လက်ရာစုံစွာ အာနန္ဒာ၊ အောင်ချမ်းသာ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၇။

မင်းမဟော်၊

မြို့ရန်ကုန် ဘုရားစုံသမိုင်း၊ မြန်မာ
တံခွန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၆။

မြကေတု၊

နန်းစလေမှတ်တမ်းများ၊ စည်ပင်သာယာ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၁ (ဒုတိယ
အကြိမ်)။

မြဟန်၊

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ စာပေလက်ရာ၊
အင်းဝစာပေတိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၈။

မြန်၊ စာ၊ ပြန့်၊ စာစဉ်၊

မင်းလက်ဝဲနော်ရထာ၊ ပုသိမ်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၄။

မှော်ဘီဆရာသိန်း၊

ပညာယှိကြီးများအကြောင်း၊ ပညာ
အလင်းပြပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
ပစပ်ရာဇဝင် (ပ+ဒု နှစ်တွဲပေါင်း)၊
အေးအေးစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇
(ဒုတိယအကြိမ်)။

ရီရီ၊ ဒေါက်တာ၊

သုတေသနအဘိဓာန်များမှတ်စု၊ မြန်မာ
နိုင်ငံသုတေသနအသင်း၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၇၄။

ရေနံမြေကျော်သူ၊

မြေလတ်ဒေသမှ ဘုရားများသမိုင်း၊
ကျော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၄။

ရွှေကိုင်းသား၊

ဝက်မရွတ်ဖြူစား၊ ဒုတိယနဝဒေး၊ မြဇော်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၆။

၄၅။ ရွှေဘိုမိမိကြီး၊

။

။

၄၆။ လူထုဦးလှ၊

၄၇။ လယ်တီဦးလှပိုင်၊

။

၄၈။ လွင်မောင်၊

။

၄၉။ လှထွန်းဖြူ၊ ဦး၊

၅၀။ လှဒင်၊ ဦး၊

၅၁။ လှသမိန်၊

မဟာလူရည် ချွန်ရွှေပြည်ဝန်ကြီးဦးဘိုး
လှိုင်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၉၇။

မင်းလက်ဝါး၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၉။

လှေသင်းအတွင်းဝန်မင်း ဦးရွှေမောင်၊
စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၅။

သတင်းစာများသည် သမိုင်းကိုပြောနေ
ကြသည်။ မန္တလေး၊ လူထုပုံနှိပ်တိုက်။

ပုခန်းသာသနာဝင်၊ ဂန္ထဝင်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၁။

စတုဘုမ္မိကမဂ္ဂင်သာသနာဝင်သမိုင်း၊
ကျော်ဝင်းဆွေပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၇၆။

မှတ်တမ်းသမိုင်း၊ ပဲခူး၊ မကျေးတိုင်း၊
ရန်အေးပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၅။

မှတ်တမ်းသမိုင်း၊ ဒဂုံဧရာ၊ တနင်္သာရီ
တိုင်း၊ ရန်အေးပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၇၈။

မဏ္ဍိမဒေသ အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ ရတနာ
မဉ္ဇူပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၈။

သာယာဝတီသမိုင်း၊ မြန်မာ့တံခွန်ပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၈။

အနောက်နန်းမိဖုရားမမြကလေးနှင့် လှိုင်
ထိပ်ခေါင်တင်ဘဝနှင့် စာပေ၊ စန္ဒာဝင်း
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၉။

ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရ ရဲထွဋ်လှ၊

သန်းဆွေ၊ ဦး၊

သန်းထွန်း၊ ဒေါက်တာ၊

။ ။

သိမ်းမောင်၊ ဦး၊

။

သောင်းရွှေညို၊

ဟံသာဝတီ၊ (တည်း)၊

။

။

သားများသို့၊ မိုးကျော်သူစာပေတိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၉။

ထားဝယ်မြို့ဘုရားကြီးသမိုင်း၊ နဲ့သာ
ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၈။

နယ်လှည့်ရာစဝင် (ဒုတိယတွဲ)၊ နေစိုးရှိန်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈။

နယ်လှည့်ရာစဝင် (တတိယတွဲ)၊ နဲ့သာ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၉။

စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ၊ စာပေဗိမာန်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၀(ဆဋ္ဌမအကြိမ်)။

ပင်တိုင်စံနှင့် သူရဲကောင်း၊ ဇွဲပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၆။

ဇာတ်ဆရာကြီးဦးကြင်ဥနှင့် သူ၏ ပြ
ဇာတ်များ၊ စာပေဗိမာန်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၉၅။

ကင်းဝန်မင်းကြီးကဗျာစု၊ ဟံသာဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈။

တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်း၊ ဟံသာဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၃။

ရေစကြိုခုံတော်ဖြတ်ထုံး၊ ဟံသာဝတီ
ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၃။

(စတုတ္ထအကြိမ်)

အရှင်ကောလာသ၊

ပခုက္ကူရွှေတန်တစ်ဘုရားသမိုင်း၊ စန္ဒာ
ပပဝင်းစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၀။

။

မန္တလေးသာသနာဝင် (စတုတ္ထတွဲ)၊
နေလင်းပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၈၅။

အရှင်နာရဒထေရ်၊

ဗောဓိတစ်ထောင်သမိုင်း၊ ဣတ္ထာသယ
ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၂။

အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ၊

မြန်မာဗိသုကာပညာရှင်ဆရာဆိုင်း၊ မြ
ဇော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ၁၉၇၁။

အသျှင်လက္ခဏ၊

ကျိတ္တံစံဆံတော်ရှင်သမိုင်းသစ်၊ အေး
အေးစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

အိမ်မဲဒေါင်းပြာ၊

တို့တိုးဘွားသူရဲကောင်းများ၊ ပထမတွဲ၊
ဒုတိယတွဲ၊ မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၉၀။

အိမ်မဲယဉ်အေး၊

ငါ့နိုင်ငံ၊ ငါ့လူမျိုးနှင့် ငါ့ပြည်ထောင်စု၊
သုခဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၆။

အောင်မြတ် (ပဒုံ)၊

ဗဒုံမြို့မိတ်ဆက်စာတမ်း၊ မင်းထွန်းမိုး
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၅။

အောင်သန်း (မန္တလေး)

စစ်တကောင်းမှသည် ရန္တပိုသို့၊ ချင်းတွင်း
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၄။

။

ရန္တပိုမှသည် မြေထဲသို့၊ ချင်းတွင်းပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၄။

။

လူ့ကမ္ဘာလူ့သမိုင်း၊ ချင်းတွင်းပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၇။

(ခ) ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများ

ကျော်ဝင်း၊ မောင်၊

“ဘကြီးတော်မင်းလက်ထက် ဗိယက်နမ်
သွား မြန်မာသံအဖွဲ့”၊ ငွေတာရီ၊ ၁၉၇၂၊
မေလ။

တောင်တွင်းလှဖေ၊

“စုံနဲ့သာမြိုင်ဦးကြော့နှင့် ရေးဖော်ရေး
ဖက်စာရေးဆရာများ”၊ ငွေတာရီ၊
၁၉၈၇၊ ဇူလိုင်လ။

တက္ကသိုလ်မောင်ရာဟု၊

“ကင်းဝန်မင်းကြီးထောက်ခံစာ”၊ စန္ဒာ၊
၁၉၇၉၊ အောက်တိုဘာလ။

ဒဂုံစန်းမောင်၊

“တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန် မင်းလှမင်းထင်
ကျော်ခေါင်”၊ ငွေတာရီ၊ ၁၉၉၄၊
ဇူလိုင်လ။

ဒဂုံဦးစန်းငွေ၊

“စာဆိုတော်ခုံမင်း ဦးမောင်”၊ ငွေတာရီ၊

ပန်းချီမောင်နေမျိုး(လန်ဒန်)

“နှစ် ၁၀၀ ကျော်က မြန်မာ့အင်ပါယာ”၊
ငွေတာရီ၊ ၁၉၈၅၊ နိုဝင်ဘာလ။

ဘဟိန်း(ပေါက်)၊

“သူ့ကျွန်မခံလိုသူ ဗိုလ်ရာကွပ်”၊
မြဝတီ၊ ၁၉၆၆၊ မတ်လ။

မောင်မောင်တင်၊ ဦး၊

“တရားသူကြီးဦးအေး၏ ဟာသသရော်
စာများ”၊ စစ်ပြန်၊ ၁၉၈၇၊ ဒီဇင်ဘာလ။

(မဟာဝိဇ္ဇာ)

“မှူးတော်မတ်တော်တို့၏ ငယ်မည်
များ”၊ သမိုင်းဂျာနယ်၊ အတွဲ-၁၊ အမှတ်
၅။

။

မောင်မောင်သိုက်

“ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာမှတ်တမ်း
အချို့လာ ပုဂံ”၊ စာပေလုပ်သား၊ ၁၉၈၅၊
ဇန်နဝါရီလ။

၁၀။ မောင်သန်းဆွေ(ထားဝယ်)

“စမ္မယံနဂိုရ် ရှင်းတမ်း”၊ ရနံ့သစ်၊ ၁၉၉၇၊ စက်တင်ဘာလ။

“ထားဝယ်မြို့ဝန် ဦးရွှေတုပ်”၊ ပုလဲမြေယာ၊ ၁၉၉၈၊ ဧပြီလ။

“လောင်းရှည်မိဖုရားရှင်းတမ်း”၊ ရနံ့သစ်၊ ၁၉၉၈၊ ဇွန်လ။

“မြောက်နန်းမိဖုရားရှင်းတမ်း”၊ ရနံ့သစ်၊ ၁၉၉၇၊ အောက်တိုဘာလ။

၁၁။ မောင်မောင်ကြီး(မန်း)၊

“စာဆိုတော်သခင်ကြီး ဦးနု”၊ အစုလာမ်သုတ၊ ၁၉၈၈၊ မေလ။

၁၂။ ရွှေမန်းတင်လှ၊

“ထရံကာထိပ်ခေါင်တင်ဘုရား”၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၁၀၊ ၁၉၅၆၊ ဖေဖော်ဝါရီလ။

၁၃။ သိန်းမောင်၊ ဦး၊
(သတင်းစာဆရာ)

“ဒလဘက်က သိမ်ပျက်ကြီး”၊ မြဝတီ၊ ၁၉၆၂၊ ဇန်နဝါရီလ။

၁၄။ အောင်သန်း(မန္တလေး)၊

“ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် အင်္ဂလိပ်သံနှင့် မြန်မာမင်းသားများ တွေ့ဆုံခန်း (၁၇၉၅-ခု)၊ စစ်ပြန်၊ ၁၉၈၇၊ ဇန်နဝါရီ။

“လက်မရွံ့ထောင်မှာ (၂)နှစ်ကြာ”၊ ဆောင်းပါးအမှတ်(၃)၊ စစ်ပြန်၊ ၁၉၈၇၊ ဒီဇင်ဘာ။

။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စာအုပ်စာတမ်းများ

၁။ Crawford, John *Journal of an Embassy from the Governor General of India to the Court of Ava in the year 1827* London: Henry Colburn, 1829.

၂။ Fytche, Albert: *Burma Past and Present 2 vols.* London: C. Kegan Paul & Co., 1878.

၃။ Gouger, Henry: *Personal Narrative of two years Imprisonment in Burmah*, London, John Murry, 1860.

၄။ Hall, D.G.E: *The Dalhousie-Phayre Correspondence (1852-1853)* London, Oxford, 1932.

၅။ Pearn, B.R: *A History of Rangoon*, Rangoon" American BaptBt Missionary Press, 1939.

၆။ Scott, J.G: *Gazetteer of Upper Burma and the Shan States. 5 vols.* Rangoon: Government Printing, 1900.

၇။ Than Tun, ed. *The Royal Orders of Burma, Part (3) to (9)* Kyoto, The centre for southeast Asian Studies, 1985.

အက္ခရာစဉ်အညွှန်း

ကသဲ၊ ဦး၊	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၂
ကု၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၄
ကူး၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၁
ကူး၊ ဦး၊	အလ္လကပွမြို့ဝန်	၁၁၅
ကေး၊ ဦး၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၄
ကံ၊ ဦး၊	ကောလင်းမြို့ဝန်	၁၅၃
ကံ၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၈
ကံ၊ ဦး၊	ဒလမြို့ဝန်	၄၆
ကံ၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၄
ကံ၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၉
ကံပေါ်၊ ဦး၊	မိုးညှင်းမြို့ဝန်	၁၅၁
ကံပေါ်၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၅
ကင်း၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့အုပ်	၇၅
ကောက်၊ ဦး၊	ဗန်းကျိတိုက်ဝန်	၁၇၄
ကောင်း၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၉
ကောင်းပုံ၊ ဦး၊	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
ကျီ၊ ဦး၊	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၄
ကျော်ခေါင်၊ ဦး၊	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၃
ကျော်ခေါင်၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၀
ကျော်ခေါင်၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၄
ကျော်ခေါင်ကျော်သူ	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၃
ကျော်စံ၊ ဦး၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၁
ကျော်စွာနော်ရထာ	ပဉ္စာလငါးမြို့ဝန်	၁၀၄
ကျော်စွာသီရိ	ပဉ္စာလမြို့ဝန်	၁၀၃
ကျော်ထင်နန္ဒမိတ်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၈
ကျော်ထင်ရာဇာ	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၁

ကျော်ထင်သီဟ	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၅
ကျော်ထွန်း၊ ဦး၊	ပဉ္စာလငါးမြို့ဝန်	၁၀၄
ကျော်ရွှေ၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၇
ကျော်လှ၊ ဦး၊	ဓညဝတီဝန်	၇
ကျော်လှ၊ ဦး၊	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
ကျောက်လုံး၊ ဦး၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၄
ကျောက်လုံး၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇
ကျယ်၊ ဦး၊	ယောလေးမြို့ဝန်	၁၂၉
ကျယ်၊ ဦး၊	ရွှေဝန်	၁၆၄
ကြာနု၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၁
ကြာနု၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၇၁
ကြာဖြူ၊ ဦး၊	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၈
ကြာဘက်၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၁
ကြာရိုး၊ ဦး၊	ဓညဝတီဝန်	၈
ကြာရစ်၊ ဦး၊	စစ်တောင်းမြို့ဝန်	၅၂
ကြာရစ်၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၀
ကြာဥ၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၁၂
ကြီး၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၉
ကြူး၊ ဦး၊	ညောင်ရမ်း၊ လှိုင်းတက်၊	၁၆၇
	သာကရ သုံးမြို့ဝန်	
ကြင်ဥ၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၅
ကြယ်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇
ကွေး၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၈၆
ကွန်၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၉
ကွန်းသောင်၊ ဦး၊	ပြည်မြို့ဝန်	၆၇
ကွတ်တီး၊ ဦး၊	ရွှေဝန်	၁၆၄
ကြွက်၊ ဦး၊	သိန္နီမြို့ဝန်	၁၄၆
ကြွက်ကြီး၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၀

ခါ၊ ဦး၊	မတ္တရာဝန်	၁၄၆
ခေမရာဇာ၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၅
ခဲ၊ ဦး၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၆
ခဲ၊ ဦး၊	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၂
ခေါ်တော်ကြီး၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၅
ခိုင်၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၉
ချို၊ ဦး၊	ဗန်းကျိတိုက်ဝန်	၁၇၄
ချစ်ဖြိုး၊ ဦး၊	စစ်တောင်းမြို့ဝန်	၅၂
ချင်းတီး၊ ဦး၊	တွင်းသင်းတိုက်ဝန်	၁၇၆
ချောင်း၊ ဦး၊	မကွေးမြို့ဝန်	၈၆
ချို၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၁
ဂျမ်း၊ ဦး၊	ဓနဖြူမြို့ဝန်	၅၉
စိ၊ ဦး၊	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၅
စိ၊ ဦး၊	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၂
စု၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၁၀၁
စု၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၇၁
စောမြတ်အောင်၊	ဗန်းမော်စော်ဘွား	၁၅၃
စံတည်၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၆
စံထွန်း၊ ဦး၊	ကြံခင်းမြို့ဝန်	၆၄
စံပျော်၊ ဦး၊	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၂
စံပျော်၊ ဦး၊	ဓညဝတီဝန်	၉
စံယာ၊ ဦး၊	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၄
စံရာ၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၇
စံရာ၊ ဦး၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၈
စံသာ၊ ဦး၊	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၈
စံအင်၊ ဦး၊	ဓညဝတီဝန်	၆

စံအင်၊ ဦး၊	အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၉
စံအုန်း၊ ဦး၊	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၅
စို၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၁
စစ်ကဲ၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၁
စည်သူဇေယျကျော်၊	မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၈
စည်သူနန္ဒကျော်ထင်၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၅
စန္ဒသီရိ၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၈
စိန်ဘူး၊ ဦး၊	ဓညဝတီဝန်	၇
ဆု၊ ဦး၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၂
ဆိုး၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၉
ဆိပ်၊ ဦး၊	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၀
ဇာမတ်၊ ဦး၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၇
ဇေယစည်သူကျော်ထင်၊	တောင်တွင်းကြီးဝန်	၈၃
ဇေယနန္ဒ၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၀
ဇေယသူရကျော်ထင်	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၈
ညို၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၁၀၁
ညို၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၈
ညို၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၁
ညိုရောင်၊ ဦး၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၄
ညှင်း၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၉
တလုပ်၊ ဦး၊	စလေမြို့ဝန်	၉၇
တာကူး၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၁
တုရင်ဝဏ္ဏကျော်သူ	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၆
တေ၊ ဦး၊	မိုးညှင်းမြို့ဝန်	၁၅၁

တော၊ ဦး၊	မန်လည်မြို့ဝန်	၁၆၃
တော်၊ ဦး၊	မိုးညှင်းမြို့ဝန်	၁၅၁
တင်၊ ဦး	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၃
တိမ်ကြားနတ်၊	ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်	၁၄၄
တုတ်၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၃
တုတ်၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၉
တုတ်ကြီး၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၀
တုတ်ပေါ၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့အုပ်	၇၅
တောက်၊ ဦး၊	ရွှေဝန်	၁၆၄

ထူး၊ ဦး၊	ပုသိမ်ဘုရင်ခံမင်းသား	၅၅
ထောင်စိုလ်၊ ဦး၊	ဗန်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၃
ထောင်စိုလ်၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၆၂
ထောင်ဘို၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၂
ထိုက်၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၁
ထွေး၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၉၀
ထွန်းညို၊ ဦး၊	တွင်းသင်းတိုက်ဝန်	၁၇၆
ထွန်းလှ၊ ဦး၊	ပင်းတလဲမြို့ဝန်	၁၁၇
ထွန်းသာ၊ ဦး၊	ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ဝန်	၉၅
ထွန်းသာ၊ ဦး၊	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၃
ထွန်းဦး၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၆

ဒုရင်မှန်သူ၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
ဒေဝကျော်သူ၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၃
ဒိန်ကျော်၊ ဦး၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၅
ဒွါရာ၊ ဦး၊	ဝန်းသိုမြို့ဝန်	၁၅၂

နရသမန်ကျော်	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၆
နရသမိုင်းကျော်	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၀
နရာကျော်ခေါင်	စလင်းမြို့ဝန်	၉၂
နရာပျံစ၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
နရာရဲခေါင်ကျော်	မိုးညှင်းမြို့ဝန်	၁၅၁
နု၊ ဦး၊	တွင်းသင်းတိုက်ဝန်	၁၇၆
နု၊ ဦး၊	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၁
နေမျိုးကာမဏီ၊	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၃
နေမျိုးကာမဏီသကြိန်၊	ထားဝယ်မြို့ဝန်	၂၂
နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျား	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၇
နေမျိုးကျော်ထင်တရဖျား	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၄
နေမျိုးကျော်ထင်ရာဇာ	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၆
နေမျိုးကျော်ထင်သခံယာ	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၄
နေမျိုးဇေယ	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၅
နေမျိုးဇေယကျော်ထင်	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၂
နေမျိုးဇေယသူ	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၄
နေမျိုးဇေယသခံယာ၊	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
နေမျိုးနော်ရထား၊	ထားဝယ်မြို့ဝန်	၂၂
နေမျိုးမဟာကျော်ခေါင်၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၉
နေမျိုးမဟာသကြိန်၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၇
နေမျိုးမင်းထင်၊	မိုးညှင်းမြို့ဝန်	၁၅၁
နေမျိုးမင်းထင်သမန္တ ရာဇာ၊	မိုးညှင်းမြို့ဝန်	၁၅၂
နေမျိုးမင်းထင်ကျော်ခေါင်၊	တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်	၁၃၀
နေမျိုးမင်းထင်ကျော်သူ၊	အင်ထောက်သာမြို့ဝန်	၁၂၆
နေမျိုးမင်းထင်စည်သူ၊	မကွေးမြို့ဝန်	၈၆
နေမျိုးမင်းထင်သိခံကျော်၊	ပဉ္စာလခြောက်မြို့ဝန်	၁၀၅
နေမျိုးမင်းလှကျော်၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၇
နေမျိုးမင်းလှမင်းထင်၊	ပင်းတလဲမြို့ဝန်	၁၁၇

နေမျိုးရာဇသင်္ကြန်၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၂
နေမျိုးရာဇသင်္ကြန်၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၉
နေမျိုးရဲခေါင်ကျော်ထင်၊	ကန္တမြို့ဝန်	၁၂၇
နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာ၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၈
နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာ	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၄
နေမျိုးရဲခေါင်နော်ရထာ	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၃
နေမျိုးလက်ယာကျော်ထင်	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၂
နေမျိုးသမန္တရာဇာ	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၀
နေမျိုးသီရိကျော်ထင်၊	ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်	၁၈၀
နေမျိုးသီရိစည်သူ	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၇
နေမျိုးသီရိဇေယသခံယာ၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
နေမျိုးသီရိနော်ရထာ၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၄
နေမျိုးသီဟနော်ရထာ၊	အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၀
နေမျိုးသီဟရဲခေါင်၊	စစ်တောင်းမြို့ဝန်	၅၂
နေမျိုးသူရ၊	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၃
နေမျိုးသိဒ္ဓသူရိန်	မတ္တရာဝန်	၁၄၅
နေမျိုးသိဒ္ဓိကျော်ထင်	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၈
နေမျိုးသိဒ္ဓိဗလကျော်ခေါင်	ဗန်းကျိတိုက်ဝန်	၁၇၄
နေမျိုးသိဒ္ဓိသူ	ဝန်းသိုမြို့ဝန်	၁၅၂
နော်၊ ဦး	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၆
နော်ရထာကျော်စွာ	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
နက်ပြာ၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၉
နတ်မသူ၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၈
နန္ဒကာမဏိ	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၄
နန္ဒကျော်စွာ၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၈
နန္ဒစည်သူ၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၅
နန္ဒပကျန်၊	ဓညဝတီဝန်	၆
နန္ဒမိတ်ကျော်ထင်	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၈

နန္ဒရာဇသင်္ကြန်	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၅
နန္ဒရာဇသင်္ကြန်	ပြည်မြို့ဝန်	၆၄
နန္ဒိသေနကျော်ထင်	အင်ထောက်သာမြို့ဝန်	၁၂၆
နှင်း၊ ဦး၊	ပဉ္စာလငါးမြို့ဝန်	၁၀၄
ပသိ၊ ဦး၊	ဒလမြို့ဝန်	၄၆
ပသိ၊ ဦး၊	ပြည်မြို့ဝန်	၆၄
ပါရောက်၊ ဦး၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၄
ပါအောက်၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၄
ပု၊ ဦး၊	ကြံခင်းမြို့ဝန်	၆၃
ပု၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၂
ပု၊ ဦး၊	မန်လည်မြို့ဝန်	၁၆၄
ပုဂံ၊ ဦး၊	ရွှေဝန်	၁၆၄
ပေ၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၁
ပေ၊ ဦး၊	ပုဂံဘုရင်ခံမင်းသား	၉၈
ပေစိ၊ ဦး၊	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၀
ပေတလူ၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၉
ပေါထွန်း၊ ဦး၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၃
ပေါဦး၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၃
ပန်း၊ ဦး၊	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၅
ပန်းညို၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၇
ပို၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၁၀၀
ပို၊ ဦး၊	ပင်းတလဲမြို့ဝန်	၁၁၇
ပိန်၊ ဦး၊	ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်	၁၈၁
ပုံ၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၉
ပုံ၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၁
ပျံချို၊ ဦး၊	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၅
ပျံချိုကျော်စွာ၊	ပင်းမြို့ဝန်	၉၄

ပျံချီဇေယကျော်၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၅
ပျံချီရွှေတောင်၊	ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်	၁၄၃
ပြား၊ ဦး၊	စဉ်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၅
ပြင်၊ ဦး၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၇
ပြောင်၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၆
ပွား၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၂
ပွား၊ ဦး၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၅၁
ပွား၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၆
ဗာ၊ ဦး၊	ယောမြို့ဝန်	၁၂၉
ဗာလာ၊ ဦး၊	ရွှေဝန်	၁၆၄
ဖေ၊ ဦး၊	မြတောင်မြို့ဝန်	၁၆၃
ဖိုး၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၉
ဖိုး၊ ဦး၊	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၂
ဖိုးမောင်၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၂
ဖိုးမောင်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၆
ဖိုးရောက်၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၇၁
ဖိုးအို၊ ဦး၊	ကန့်မြို့ဝန်	၁၂၈
ဖိုးအို၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၆၁
ဖျော်၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၆၉
ဖြူ၊ ဦး၊	ပဉ္စာလင်းမြို့ဝန်	၁၀၅
ဖြူ၊ ဦး၊	အမြင့်ငါးမြို့ဝန်	၁၁၅
ဗလကျော်ထင်	တနင်္သာရီမြို့ဝန်	၂၄
ဗလကျော်ထင်	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၆
ဗလရဲထွဋ်	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၈
ဇျော၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၉၀
ဇြောင်း၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇

ဗွင့်၊ ဦး၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၃
ဘယ၊ ဦး၊	ပဉ္စာလင်းမြို့ဝန်	၁၀၄
ဘဦး၊ ဦး၊	ထားဝယ်မြို့ဝန်	၂၂
ဘာသင်း၊ ဦး၊	ယော လေးမြို့ဝန်	၁၂၉
ဘီလူး၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၇
ဘေး၊ ဦး၊	မတ္တရာဝန်	၁၄၅
ဘော်၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၁
ဘို၊ ဦး၊	မြေထဲမြို့ဝန်	၇၄
ဘို၊ ဦး၊	ရမည်းသင်းမြို့ဝန်	၇၄
ဘိုး၊ ဦး၊	စလော၊ ပုဂံ နှစ်မြို့ဝန်	၉၆
ဘိုး၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၈
ဘိုး၊ ဦး၊	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၉
ဘိုးချစ်၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၂
ဘိုးဆယ်၊ ဦး၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၆
ဘိုးဆယ်၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၉
ဘိုးဆိုင်၊ ဦး၊	စလင်းမြို့ဝန်	၉၃
ဘိုးလှ၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၆၁
ဘိုးအို၊ ဦး၊	စကျမြို့ဝန်	၉၁
ဘိုးအို၊ ဦး၊	တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်	၁၃၀
ဘိုးဦး၊ ဦး၊	မကွေးမြို့ဝန်	၈၆
ဘိုးဦး၊ ဦး၊	အမရပူရမြို့ဝန်	၁၇၂
ဘွား၊ ဦး၊	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၃
ဘွယ်၊ ဦး၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၂
မဟာကျစွာ	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၂
မဟာကျော်ထင်	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၂
မဟာကျော်ထင်စည်သူ	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၁

မဟာကြီး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၄
မဟာဇေယဗိုလ်၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၆
မဟာတရဖျား	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၉
မဟာဒေဝမင်းခေါင်	ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၄
မဟာနော်ရထာ	မုတ္တမမြို့ဝန်	၅၀
မဟာနန္ဒရာဇ်	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၄
မဟာမင်းကလေး	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၃
မဟာမင်းကျော်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်	ခန်းပတ်မြို့ဝန်	၁၃၁
မဟာမင်းကျော်တန်ဆောင်	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၆
မဟာမင်းကျော်မင်းခေါင်	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၆
မဟာမင်းကျော်မင်းထင်ရန်အောင်	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၅
မဟာမင်းကျော်ရာဇာ	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၄
မဟာမင်းခေါင်ကျော်ထင်	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၂
မဟာမင်းခေါင်နော်ရထာ	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၉၀
မဟာမင်းခေါင်ရာဇာ	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၉
မဟာမင်းခေါင်သီဟသူ	မြေထဲမြို့ဝန်	၇၈
မဟာမင်းခေါင်သူရိန်	ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၄
မဟာမင်းခေါင်သူရိန်	အလုံမြို့ဝန်	၁၁၁
မဟာမင်းထင်စည်သူ	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၅
မဟာမင်းထင်မင်းကျော်ရာဇာ	မကွေး၊ မြင်ကွန်း နှစ်မြို့ဝန်	၈၆
မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်	ပုဂံမြို့ဝန်	၁၀၁
မဟာမင်းထင်မင်းခေါင်	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၈
မဟာမင်းထင်မင်းလှကျော်	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၂
မဟာမင်းထင်မင်းလှမင်းခေါင်	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၁
မဟာမင်းထင်ရဲခေါင်သူရိန်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
မဟာမင်းထင်သင်္ခယာ	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၂
မဟာမင်းလှကျော်ခေါင်	ဓနုဖြူမြို့ဝန်	၅၉

မဟာမင်းလှကျော်ခေါင်	ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၄
မဟာမင်းလှကျော်စွာ	အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၆၀
မဟာမင်းလှဇေယကျော်ထင်	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၁
မဟာမင်းလှတန်ဆောင်	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၃
မဟာမင်းလှနရသူ	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၀
မဟာမင်းလှမင်းကျော်	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၀
မဟာမင်းလှမင်းခေါင်	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၃
မဟာမင်းလှမင်းခေါင်	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၈
မဟာမင်းလှမင်းခေါင်သူရိန်	တမူး၊ ခန်းပတ် နှစ်မြို့ဝန်	၁၃၁
မဟာမင်းလှမင်းထင်ရာဇာ	ကန့်သုံးမြို့ဝန်	၁၂၈
မဟာမင်းလှမင်းထင်ရာဇာ	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၇
မဟာမင်းလှသမန္တကျော်ထင်	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၂
မဟာမင်းလှသူရိန်	စလင်းမြို့ဝန်	၉၃
မဟာမင်းလှရာဇာကျော်ခေါင်	ဒလမြို့ဝန်	၄၆
မဟာမင်းလှရာဇာ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၆
မဟာမင်းလှရာဇာ	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၇
မဟာမင်းလှရာဇာ	မကွေးမြို့ဝန်	၈၆
မဟာရာဇသင်္ကြန်	အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၉
မဟာသတိုးရာဇာ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
မဟာသမိန်လော	စလင်းမြို့ဝန်	၉၃
မဟာသမိန်လော	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၅
မဟာသီရိဝပုန	မြတောင်မြို့ဝန်	၁၆၃
မဟာသီရိဥတ္တမကျော်ထင်	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၁
မဟာသူရကျော်ထင်	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၂
မူ၊ ဦး၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၈
မိုး၊ ဦး၊	ကန့်ဝန်	၁၂၇
မိုး၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၂
မင်းကျော်ဂုဗ္ဘာန်	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၂

မင်းကျော်မင်းထင်သီဟသူ	လှိုင်းတက် သာဂရနစ်မြို့ဝန်	၁၆၇
မင်းကျော်ရွှေတောင်	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၃
မင်းကျော်သီဟ	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၄
မင်းကြီးကျော်ထင်	ညောင်တီဝန်	၇
မင်းကြီးမဟာနော်ရထာ	ညောင်တီဝန်	၈
မင်းကြီးမဟာမင်းကျော်	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၆
မင်းကြီးမဟာမင်းကျော်နော်ရထာ	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၇
မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၇
မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်	အင်ထောက်သာငါးမြို့ဝန်	၁၂၆
မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်မင်းကျော်	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၉
မင်းကြီးမဟာမင်းခေါင်ရာဇာ	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၈
မင်းကြီးမဟာမင်းထင်စည်သူ	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၇
မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်စွာ	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၇
မင်းကြီးမဟာမင်းလှကျော်ထင်ရာဇာ	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၂
မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်	စလင်းမြို့ဝန်	၉၃
မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်	မြေဒူးတပယင်းနစ်မြို့ဝန်	၁၂၅
မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းခေါင်ကျော်	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၉
မင်းကြီးမဟာမင်းလှမင်းထင်နရသူ	အလုံမြို့ဝန်	၁၁၂
မင်းကြီးမဟာသက်တော်ရှည်	မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၈
မင်းကြီးမဟာဥဇနာ	စလင်းမြို့ဝန်	၉၃
မင်းကြီးမဟာဥဇနာ	မုတ္တမမြို့ဝန်	၅၀
မင်းကြီးမင်းခေါင်သူရိန်	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၉
မင်းကြီးမင်းလှမဟာမင်းခေါင်ကျော်	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၂
မင်းကြီးရာဇာ	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၅
မင်းငယ်အာကာ	အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၉
မင်းထင်ရာဇကျော်ခေါင်	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၅
မင်းထင်ရာဇာ	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉

မင်းထင်ရာဇာ	စလေ၊ ပုခန်းငယ်နစ်မြို့ဝန်	၉၆
မင်းထင်သိခံဇေယသူ	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
မင်းနရရွှေတောင်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၈
မင်းနေမျိုး	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၄
မင်းမောင်၊ ဦး၊	ပင်းမြို့ဝန်	၉၄
မင်းယုံ၊ ဦး၊	မကွေးမြို့ဝန်	၈၆
မင်းရဲကျော်ထင်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
မင်းရဲကျော်ထင်	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၁
မင်းရဲခေါင်ကျော်သူကျော်	ဒလမြို့ဝန်	၄၅
မင်းရဲခေါင်ထင်	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၄
မင်းရဲနရာ	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၈
မင်းရဲမင်းလှကျော်ထင်	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၉
မင်းရဲမင်းလှဥဇနာ	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၈
မင်းရဲရာဇသူ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
မင်းရဲသီဟသူ	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၉
မင်းရဲသခံယာ	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၅
မင်းလှကျော်ထင်	မကွေးမြို့ဝန်	၈၆
မင်းလှကျော်သူ	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၃
မင်းလှစည်သူ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၆
မင်းလှစည်သူ	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
မင်းလှစည်သူ	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၉
မင်းလှစည်သူ	မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၇
မင်းလှနော်ရထာ	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၃
မင်းလှမင်းကျော်ရာဇာ	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၉
မင်းလှမင်းခေါင်	ရွှေတောင်မြို့ဝန်	၆၈
မင်းလှမင်းခေါင်သူရိန်	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၄
မင်းလှမင်းထင်ကျော်	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၅၀
မင်းလှမင်းထင်ကျော်	မြေထဲမြို့ဝန်	၇၈

မင်းလှမင်းထင်နော်ရထာ	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၄
မင်းလှမင်းထင်ရန်အောင်	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၃
မင်းလှမင်းထင်သီဟသူ	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၂
မင်းလှရာဇာ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၇
မင်းလှရွှေတောင်	တနင်္သာရီမြို့ဝန်	၂၄
မင်းလှရွှေတောင်ကျော်သူ	ပုဂံမြို့ဝန်	၁၀၀
မင်းလှသမန္တရာဇာ	ကောလင်းမြို့ဝန်	၁၅၃
မင်းလှသီရိ	တလုပ်၊ ပုဂံ နှစ်မြို့ဝန်	၁၀၀
မင်းလှသီရိရာဇာ	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
မင်းလှသီရိသင်္ခယာ	အမြင့်လေးမြို့ဝန်	၁၁၅
မင်းလှသီရိသင်္ခယာ	မြေဒူး၊ အင်ထောက်သာနှစ်မြို့ဝန်	၁၂၇
မင်းသီဟ	ဓညဝတီဝန်	၆
မိတ်၊ ဦး၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၅
မှန်း၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၆၂
မောင်၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၃
မောင်ကလေး၊ ဦး၊	မြန်အောင်၊ ကြံခင်း နှစ်မြို့ဝန်	၆၃
မောင်ကြီး၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၃
မောင်ကြီး၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၅
မောင်မောင်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇
မောင်မောင်ကြီး၊ ဦး၊	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၄
မော်မောင်ဘ၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၅
မောင်ဦး၊ ဦး၊	စလင်းမြို့ဝန်	၉၂
မြင့်၊ ဦး၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၅
မြတ်ကြီး၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၅
မြတ်ငြိမ်း၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၈
မြတ်ငြိမ်း၊ ဦး၊	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၄
မြတ်ထွန်း၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၄
မြတ်နှင်း၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၅

မြတ်ဖြူ၊ ဦး၊	ထားဝယ်မြို့ဝန်	၂၂
မြတ်မှန်၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၂
မြတ်ရာ၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၉
မြတ်လေး၊ ဦး၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၇
မြတ်လေး၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၅
မြတ်သာဒွန်းအောင်၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၄
မြတ်သာနေ၊ ဦး၊	မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၇
မြတ်သူ၊ ဦး၊	စလင်းမြို့ဝန်	၉၂
မြတ်သင်း၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၈
မြိုင်၊ ဦး၊	စလင်းမြို့ဝန်	၉၄
မှန်း၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၂
မှုံ၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၉
မှုံ၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၇၀
မှုံ၊ ဦး၊	ပြည်၊ ရွှေတောင် နှစ်မြို့ဝန်	၆၇
မှုံ၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၄
မှုံ၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့အုပ်	၇၅
မှိုင်း၊ ဦး၊	စကျမြို့ဝန်	၉၁
မှိုင်း၊ ဦး၊	ဒလမြို့ဝန်	၄၅
မှိုင်း၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၅
မှိုင်း၊ ဦး၊	ဗန်းကျီတိုက်ဝန်	၁၇၄
မှိုင်းကလေး၊ ဦး၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၄
ယာ၊ ဦး၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၅၀
ရာဇဓမ္မ	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၈
ရေး၊ ဦး၊	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၄
ရေး၊ ဦး၊	အင်ထောက်သာမြို့ဝန်	၁၂၆
ရဲ၊ ဦး၊	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၇

ရဲကျော်ထင်နော်ရထာ	ဝန်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၃
ရဲကျော်နော်ရထာ	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၃
ရဲကျော်သူရ	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၂
ရဲခေါင်စန္ဒသူ	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၇
ရဲခေါင်နော်ရထာ	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၈
ရဲခေါင်နော်ရထာ	ဝန်းသိုမြို့ဝန်	၁၅၂
ရဲခေါင်သီရိကျော်သူ	မေယဝတီမြို့ဝန်	၁၈
ရဲစက်ကျော်ခေါင်	မေယဝတီမြို့ဝန်	၂၀
ရဲစက်ကျော်ခေါင်	သိန္နီ၊ သီပေါ နှစ်မြို့ဝန်	၁၄၆
ရဲစက်ကျော်သူ	စစ်တောင်းမြို့ဝန်	၅၂
ရဲထင်ကျော်စွာ	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၈
ရဲထင်ကျော်စွာ	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၂
ရဲလှပျံချီကျော်	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၃
ရဲလှရာဇာကျော်သူ	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၇
ရိုး၊ ဦး၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၃
ရစ်၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၈
ရစ်၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၉
ရန္တမိတ်ကျော်ထင်	တလုပ်မြို့ဝန်	၁၀၁
ရန်မင်း၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၅
ရန်ရှင်၊ ဦး၊	ယောလေးမြို့ဝန်	၁၂၉
ရိပ်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၆
ရိပ်၊ ဦး၊	အင်ထောက်သာမြို့ဝန်	၁၂၇
ရောက်ကြီး၊ ဦး၊	မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၈
ရွာတောင်၊ ဦး၊	ဓနုဖြူမြို့ဝန်	၆၁
ရွှေ၊ ဦး၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၅၀
ရွက်ကြီး၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၁
ရှင်ကလေး၊ ဦး၊	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၄
ရှမ်း၊ ဦး၊	စစ်တောင်းမြို့ဝန်	၅၂

ရှမ်း၊ ဦး၊	ရမည်းသင်းမြို့ဝန်	၇၃
ရှမ်းကလေး၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၁
ရွှေကံ၊ ဦး၊	မေယဝတီမြို့ဝန်	၁၉
ရွှေကျူ၊ ဦး၊	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၅
ရွှေကြူ၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၆၉
ရွှေကြူ၊ ဦး၊	ပင်းမြို့ဝန်	၉၄
ရွှေကြည်၊ ဦး၊	စလေမြို့ဝန်	၉၆
ရွှေခါ၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၉
ရွှေခဲ၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၅
ရွှေခဲ၊ ဦး၊	သိန္နီမြို့ဝန်	၁၄၆
ရွှေစိ၊ ဦး၊	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၅၀
ရွှေစို၊ ဦး၊	ရမည်းသင်းမြို့ဝန်	၇၄
ရွှေညို၊ ဦး၊	စလင်း၊ ကျဟပင်း နှစ်မြို့ဝန်	၉၄
ရွှေတူ၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၄
ရွှေတုတ်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၆
ရွှေတုတ်၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၉
ရွှေတုတ်၊ ဦး၊	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၄
ရွှေတောင်၊ ဦး၊	ရွှေကျင်မြို့ဝန်	၇၅
ရွှေတောင်ကျော်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၇
ရွှေတောင်ကျော်	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၃
ရွှေတောင်ကျော်စွာထင်	ဓနုဖြူမြို့ဝန်	၅၉
ရွှေတောင်စက္က၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၇
ရွှေတောင်ဇေယသူ၊	ဝန်းသိုမြို့ဝန်	၁၅၂
ရွှေတောင်နန္ဒကျော်စွာ	ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်	၁၈၁
ရွှေတောင်နန္ဒမိတ်စည်သူ	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၅
ရွှေတောင်ပျံချီ	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
ရွှေတောင်ဗန္ဓုကျော်	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၄
ရွှေတောင်လက်ဝဲကျော်	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၇

ရွှေတောင်သီရိကျော်ထင်	ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၃
ရွှေတောင်သီဟကျော်ခေါင်	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၄
ရွှေတောင်သီဟစည်သူ	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၅
ရွှေပန်း၊ ဦး၊	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၅
ရွှေပုံ၊ ဦး၊	တောင်ငူဘုရင်ခံမင်းသား	၇၀
ရွှေပြင်၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၈
ရွှေမောင် ဦး၊	ကြံခင်းမြို့ဝန်	၆၄
ရွှေမောင်၊ ဦး၊	တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်	၁၃၀
ရွှေမှန်၊ ဦး၊	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၇
ရွှေမှုံ၊ ဦး၊	ပြည်ဘုရင်ခံမင်းသား	၆၆
ရွှေရန်၊ ဦး၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၃
ရွှေရည်၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၆
ရွှေရည်၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၃
ရွှေရည်၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၃
ရွှေရည်၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၀
ရွှေရပ်၊ ဦး၊	ဗန့်ကျိတိုက်ဝန်	၁၇၃
ရွှေရောင်၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၂
ရွှေလှတ်၊ ဦး၊	ထားဝယ်မြို့ဝန်	၂၂
ရွှေလုံး၊ ဦး၊	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၄
ရွှေသား၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၁
ရွှေသား၊ ဦး၊	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၅၀
ရွှေသား၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၃၅
ရွှေသီး၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၁
ရွှေအူ၊ ဦး၊	မုတ္တမဘုရင်ခံမင်းသား	၄၉
ရွှေအိုး၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၆
ရွှေအိုး၊ ဦး၊	မြောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၈
ရွှေအောင်၊ ဦး၊	ကန့်မြို့ဝန်	၁၂၈
ရွှေအောင်၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၉

ရွှေအောင်၊ ဦး၊	ရေနံချောင်းမြို့ဝန်	၉၀
ရွှေဦး၊ ဦး၊	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၅
ရွှဲ၊ ဦး၊	ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်	၁၈၁
ရွှဲ၊ ဦး၊	တွင်းသင်းတိုက်ဝန်	၁၇၇
ရွှဲ၊ ဦး၊	အနောက်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၇၉
ရွှန်း၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၉
ရွှန်း၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၆
ရွှန်း၊ ဦး၊	ရေးမြို့ဝန်	၂၀
ရွှန်း၊ ဦး၊	သိန္နီမြို့ဝန်	၁၄၆
ရွှန်း၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၆၈
လူကြီး၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၆၂
လက်ယာကျော်ထင်	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၈
လက်ယာစည်သူ	မေယဝတီမြို့ဝန်	၁၉
လက်ယာစည်သူ	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၃
လက်ယာနော်ရထာ	မေယဝတီမြို့ဝန်	၁၉
လက်ယာရွှေတောင်	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၂
လက်ယာရွှေတောင်	မေယဝတီမြို့ဝန်	၁၈
လက်ယာသူရကျော်	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၇
လက်ယာသိခဲရွှေတောင်	စဉ့်ကူးမြို့ဝန်	၁၃၄
လက်ယာကျော်ထင်	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၁၈
လက်ျာပျံချီ	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
လက်ျာရွှေတောင်	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၁
လက်ဝဲကျော်စွာ	ယော လေးမြို့ဝန်	၁၂၉
လတ်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇
လတ်၊ ဦး၊	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၁
လတ်၊ ဦး၊	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၄
လတ်၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၁၁

လိန်း၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၅
လွန်ကြီး၊ ဦး၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၆
လွန်း၊ ဦး၊	ရွှေတောင်မြို့ဝန်	၆၈
လှ၊ ဦး၊	ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်	၁၈၀
လှ၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၄
လှိုင်၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၄
လွှာ၊ ဦး၊	အင်းဝမြို့ဝန်	၁၇၁
ဝ၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၀
ဝေဠုသာရ	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၄
ဝင်း၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၉၈
ဝိုက်၊ ဦး၊	ကနီမြို့ဝန်	၁၂၇
ဝိုင်း၊ ဦး၊	ရွှေဘိုမြို့ဝန်	၁၆၆
သမန်းရဲဖျား၊	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၁
သမန္တ ရန္တ ဧကျော်သူ	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၇
သမိန်ထောရာမ	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၃
သမိုင်းရဲဖျား	မေဃဝတီမြို့ဝန်	၁၈
သတိုးရာဇာ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၅
သာ၊ ဦး၊	တောင်ငူမြို့ဝန်	၆၉
သာ၊ ဦး၊	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၅
သာ၊ ဦး၊	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၆
သာ၊ ဦး၊	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၂
သာ၊ ဦး၊	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၉
သာကွန်း၊ ဦး၊	စလေ ငါးမြို့ဝန်	၉၇
သာကွန်း၊ ဦး၊	ရေနံချောင်းမြို့ဝန်	၉၀
သာထွန်း၊ ဦး၊	စလင်း၊ ကျပင်း နှစ်မြို့ဝန်	၉၄
သာဖြူ၊ ဦး၊	ကနောင်၊ မြန်အောင်နှစ်မြို့ဝန်	၆၃

သာမြတ်၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၀၈
သာမူန်၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇
သာရရန်နိုင်၊	မေဃဝတီမြို့ဝန်	၁၉
သာလှဝေသော်	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၅
သာဝ၊ ဦး၊	ထားဝယ်မြို့ဝန်	၂၁
သာဝ၊ ဦး၊	ပြည်မြို့ဝန်	၆၆
သာအို၊ ဦး၊	ပုခန်းကြီးမြို့ဝန်	၁၀၇
သာဦး၊ ဦး၊	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၄၂
သီရိကျော်ထင်	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၆
သီရိစည်သူကျော်ထင်	ပုသိမ်မြို့ဝန်	၅၄
သီရိဇေယနော်ရထာ	တောင်ဘက်တိုက်ဝန်	၁၈၃
သီရိဇေယသခံရာ	မဟာဒါန်တိုက်ဝန်	၁၈၂
သီရိရာဇေကြိန်	မိုးကောင်းမြို့ဝန်	၁၄၇
သီဟပတေ	ပြည်မြို့ဝန်	၆၇
သီဟရွှေတောင်	ပင်းတလဲမြို့ဝန်	၁၁၅
သူ၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၆
သူ၊ ဦး၊	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၁
သဲ၊ ဦး၊	ပင်းတလဲမြို့ဝန်	၁၁၇
သဲ၊ ဦး၊	မြေဒူးမြို့ဝန်	၁၂၆
သော်၊ ဦး၊	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၂
သဒ္ဓမ္မ၊ ဦး၊	အလုံမြို့ဝန်	၁၁၂
သိခံကျော်စွာ	ယောမြို့ဝန်	၁၂၉
သိခံရာဇသူ	ကျော်စဉ်တိုက်ဝန်	၁၄၄
သိယံနော်ရထာ	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၆
သိန်း၊ ဦး၊	ဒီပဲယင်းမြို့ဝန်	၁၂၃
သိဒ္ဓိဇေယကျော်ထင်	ကျောက်ဆည်ဝန်	၁၃၇
သိုက်ကြီး၊ ဦး၊	တောင်တွင်းကြီးမြို့ဝန်	၈၅
သိုင်း၊ ဦး၊	စကျမြို့ဝန်	၉၁

သွယ်၊ ဦး၊	စစ်ကိုင်းမြို့ဝန်	၁၃၂
အာကာကျော်စွာ	မတ္တရာဆည်ဝန်	၁၄၃
အေး၊ ဦး၊	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၁
အေး၊ ဦး၊	အမြင့်မြို့ဝန်	၁၁၄
အော၊ ဦး၊	သာယာဝတီမြို့ဝန်	၆၂
အောဇာ၊ ဦး၊	မင်းတုန်းမြို့ဝန်	၈၉
အောဇာ၊ ဦး၊	မတ္တရာဝန်	၁၄၅
အံ၊ ဦး၊	စကုမြို့ဝန်	၉၂
အံ၊ ဦး၊	မကွေးမြို့ဝန်	၈၇
အို၊ ဦး၊	ပုဂံမြို့ဝန်	၁၀၀
အို၊ ဦး၊	မုတ္တမမြို့ဝန်	၄၉
အင်္ဂါ၊ ဦး၊	ရွှေတောင်မြို့ဝန်	၆၈
အပ်၊ ဦး၊	မြေထဲမြို့ဝန်	၈၀
အိပ်၊ ဦး၊	ယော လေးမြို့ဝန်	၁၂၉
အိမ်၊ ဦး၊	ပဉ္စာလ ငါးမြို့ဝန်	၁၈၄
အုပ်၊ ဦး၊	ရန်ကုန်မြို့ဝန်	၄၂
အောင်၊ ဦး၊	ဒွါရာဝတီမြို့ဝန်	၁၇
အောင်ကျော်၊ ဦး၊	တမူးခန်းပတ်မြို့ဝန်	၁၃၁
အောင်ကျော်၊ ဦး၊	ယောလေးမြို့ဝန်	၁၂၉
အောင်မင်း၊ ဦး၊	စကုမြို့ဝန်	၉၁
အောင်မြတ်၊ ဦး၊	ပဉ္စာလ ငါးမြို့ဝန်	၁၀၄
အောင်မြတ်သူ၊ ဦး၊	ဗန်းမော်မြို့ဝန်	၁၅၈
အောင်မြတ်သူ၊ ဦး၊	မြတောင်မြို့ဝန်	၁၆၃
ဤသူနတ်သာ၊	ရမ္မာဝတီမြို့ဝန်	၁၄
ဥတ္တမရာဇာ၊	မြိတ်မြို့ဝန်	၂၅
ဩ၊ ဦး၊	ဆင်ကျည်တိုက်ဝန်	၁၈၀

စိုးလှိုင်၊ ဦး၊ (တည်း)
စိန်တင်၊ တက္ကသိုလ်၊
ဆင်ကျုံးဆရာတော်၊
ညိုမြ၊
တိုးလှ၊ ဒေါက်တာ၊
တော်စိန်ခို၊ ကျောက်စာဝန်၊
တင်၊ ဦး၊
ပုဂံဝန်ထောက်မင်း၊
တင်မြင့်၊
ထင်အောင်၊ ဒေါက်တာ၊
ထိပ်တင်ဒွေး၊ နဂါးဗိုလ်၊
ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊

တောင်တွင်းကြီးသမိုင်း၊ ရွှေမြို့တော်
စာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၃။
ပုဂံဗိုလ်ချို၊ ဝါမိုးအောင်စာပေတိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၅။
ရမည်းသင်းရာဇဝင်၊ အောင်သစ္စာပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၄။
ကုန်းဘောင်ရှာပုံတော်၊ မြဝတီစာပေ
တိုက်၊ ၁၉၉၇ (ဒုတိယအကြိမ်)
ကုန်းဘောင်ရွှေပြည်၊ အောင်ဥက္ကလာ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၃။
လွတ်တော်မှတ်တမ်း၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်
စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးကော်ပိုရေးရှင်း၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၇။
ကဗျာဗန္ဓာရကျမ်း၊ လယ်တီမဏ္ဍိုင်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၉။
ဗန်ကျိုကိုလှမ်းပါလို့ ပခန်းကိုဝင်ခဲ့တယ်၊
စာပေဗိမာန်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၃။
ညောင်ရမ်းအလွန်၊ ဝရဇိန်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၃။
ရန်ကုန်ရာဇဝင်၊ ဘားမင်းသတင်းစာ
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၄။
ဝက်မစွတ်အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် စာပေများ၊
စည်ပင်သာယာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၇၉။
မြဝတီစာစုနှင့် သီချင်းစု၊ ဇွဲစာပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇။

ဒဂုန်နတ်ရှင်၊
နိနိမြင့်၊ ဒေါ်၊
နေဝင်း၊ တက္ကသိုလ်၊ (ပြန်)၊
ပညောဘာသာ၊ ဦး၊
ပို၊ ဒေါ်၊ ပါမောက္ခ၊
(တည်း)
ဘကြား၊ ဦး၊
မဟာဆွေ၊
မာယ၊
မာနိတသီရိ၊ ဦး၊

စာပြုစာဆိုပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ၊ ယောဂီစာ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၄၅။
မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း
အပိုင်း(၁) (၁၈၈၅-၁၈၉၅)၊ တက္ကသိုလ်
များပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၈၆။
အင်းဝရွှေနန်းရောက် ဗြိတိသျှသံအဖွဲ့
မှတ်တမ်း၊ ၁၈၅၅၊ ခေတ္တရာပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၈ (ပထမအကြိမ်)။
တွံတေးရွှေဆံတော်စေတီကြီး သမိုင်း
အဖွင့်ချုပ်၊ သုခမ္မဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၉။
မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း (သတ္တမတွဲ)
မြန်မာ့အလင်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၉၃ (တတိယအကြိမ်)
ပုသိမ်မြို့ ရွှေမုဋ္ဌာစေတီတော်သမိုင်း၊
သုခမ္မဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၆။
ဘိုးဝဇီရ၊ စောတိကစာပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇ (ဒုတိယအကြိမ်)။
ပုသိမ်ရာဇဝင်၊ ဇွဲစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၆၇ (ပထမအကြိမ်)။
ပထမရွှေကျင်ဆရာတော်၊ မဇ္ဈပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၉၄။